

สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

นางสาวชัชฎา แก้วมณี

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-1843-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

STATE AND PROBLEMS OF ORGANIZING SAFETY SERVICE IN PRESCHOOLS UNDER
THE OFFICE OF THE PRIVATE EDUCATION COMMISSION,
EDUCATIONAL REGION THREE

Miss Chut Kaewmanee

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education
Department of Elementary Education

Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2002
ISBN 974-17-1843-8

ช้ด แก้วมณี : สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 (STATE AND PROBLEMS
OF ORGANIZING SAFETY SERVICE IN PRESCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
THE PRIVATE EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION THREE)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์, 196 หน้า ISBN 974-17-1843-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยใน
โรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ด้านสิ่งแวดล้อม
ทางกายภาพที่เื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร 106 คน ครูผู้สอน 106 คน และผู้ปกครอง 106 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และแบบบันทึกการสังเกต

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เื้อต่อความปลอดภัย จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติ
เหมาะสมมาก
2. ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก
3. ด้านสวัสดิศึกษา จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง

ปัญหาจากการวิจัย พบว่าพื้นที่บริเวณโรงเรียนคับแคบ นโยบายและการดำเนินงานบริการ
ความปลอดภัยของโรงเรียนไม่ชัดเจน งบประมาณไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย บุคลากรในโรงเรียนมีไม่
เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับสวัสดิศึกษาค่อนข้างน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา	ประถมศึกษา	ลายมือชื่อนิติ.....
สาขาวิชา	การศึกษาปฐมวัย	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา	2545	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....-.....

4383679227 : MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD : SAFETY SERVICE / PRESCHOOLS

CHUT KAEWMANEE : STATE AND PROBLEMS OF ORGANIZING SAFETY SERVICE IN PRESCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE PRIVATE EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION THREE. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.CHEERAPAN BHULPAT, Ph.D. 196 pp. ISBN 974-17-1843-8

The objective of this research was to study the state and problems of organizing safety service in preschools under the office of the private education commission in the educational region three. The study covered the physical environment safety, the safety service of schools and safety education. The samples were 106 administrators, 106 teachers and 106 parents. Questionnaire forms, interviewing forms, surveying form and observation record form were the tools for the research.

The finding on the state of organizing safety service in preschools were as follows :

1. The physical environment safety management were highly appropriate.
2. The school safety service practice was highly appropriate.
3. The safety education was moderately appropriate.

The following problems were found during the study : The schools space was limited. The policy and operation concern safety service were unclear. The budget was not enough to cover expenses. The number of personnels per students was not enough and teachers did not have a clear understanding of safety education.

Department	Elementary Education	Student's signature.....
Field of study	Early Childhood Education	Advisor's signature.....
Academic year	2002	Co-Advisor's signature.....-.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ รองศาสตราจารย์ ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ความรู้ คำปรึกษาที่ดี ช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งให้กำลังใจ และกระตุ้นให้ผู้วิจัยมีความวิริยะอุตสาหะในการศึกษาวิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ วรสุดา บุญยไวโรจน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.อรชา ตูลานันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ กาญจนกิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประภัสสร รุจิพร อาจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ ดร.วัฒนา มัคคสมัน และอาจารย์ คำแก้ว ไกรสรพงษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมถึง อาจารย์ สุกัญญา กาญจนกิจ ที่ได้ให้ความกรุณาสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ดียิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง ตลอดจนบุคลากรทุกท่าน ของโรงเรียนอนุบาล ทั้งที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลและทดลองใช้เครื่องมือ ที่ได้ให้ความกรุณา และอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล รวมถึงการต้อนรับเป็นอย่างดี และขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อนที่ให้ความสะดวกในเรื่องที่พักและพาหนะในการเดินทางเก็บข้อมูล รวมทั้งบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยเป็นจำนวนเงิน 8,000 บาท ซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำเนินการเก็บข้อมูลต่อผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน ให้ความรู้และให้โอกาสเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ และขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้องๆ ภาควิชาประถมศึกษาที่ให้กำลังใจ และคำแนะนำแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ แม่ ที่ให้ความรัก เอื้ออาทรห่วงใย เป็นกำลังใจ และรอคอยความสำเร็จของลูก ให้ลูกผ่านพ้นอุปสรรคตลอดระยะเวลาการศึกษา และสุดท้ายขอขอบพระคุณ คุณชัญญา และคุณช่อทิพย์ ศุภรัตน์ พี่สาวที่แสนดีที่คอยสนับสนุน ช่วยเหลือ และคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ชัต แก้วมณี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
งานบริการความปลอดภัยในโรงเรียน.....	9
การจัดและการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	118
สรุปผลการวิจัย.....	119
การอภิปรายผลการวิจัย.....	126
ข้อเสนอแนะ.....	132
รายการอ้างอิง.....	134
ภาคผนวก.....	137
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	138
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	139
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	196

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนโรงเรียนและจำนวนที่สุ่มได้จำแนกแต่ละจังหวัด.....	45
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	46
3 โครงสร้างของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
4 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน และแบบสอบถาม ที่นำมาวิเคราะห์.....	51
5 สถานที่ วันเวลา ที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกต และ แบบสำรวจ.....	52
6 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพ.....	55
7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลความรับผิดชอบ	56
8 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพ.....	57
9 จำนวน ร้อยละของครูผู้สอน และจำนวนนักเรียนในความรับผิดชอบ จำแนกตาม ระดับชั้น.....	58
10 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครอง จำแนกตามสถานภาพ.....	58
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติ ของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลสภาพการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน อนุบาล ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย.....	61
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติ ของครูผู้สอน จำแนกตามข้อมูลสภาพการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน อนุบาล ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย.....	71
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติ ของผู้ปกครอง จำแนกตามข้อมูลสภาพการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน อนุบาล ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย.....	80
14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติ ของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลสภาพการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน อนุบาล ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน.....	90
15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติ ของครูผู้สอน จำแนกตามข้อมูลสภาพการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน อนุบาล ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน.....	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติ ของผู้ปกครอง จำแนกตามข้อมูลสภาพการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน อนุบาล ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน.....	107
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติ ของครูผู้สอน จำแนกตามข้อมูลด้านสวัสดิศึกษา.....	112

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กอนุบาลถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากเด็กระดับอนุบาลที่มีอายุระหว่าง 3-6 ขวบ เป็นช่วงอายุที่สามารถพัฒนาความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาได้อย่างเต็มที่ หากไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาในช่วงวัยนี้อาจจะมีผลให้พัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างเชื่องช้า ซึ่งจะกระทบต่อความเจริญเติบโตในอนาคต

นานาชาติให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาแก่เด็กวัยอนุบาลเป็นอย่างมาก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความต้องการที่จะพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตให้ทันเหตุการณ์ และสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว หลายประเทศทั่วโลกได้ประกาศวิสัยทัศน์ในการพัฒนาการศึกษาในระดับอนุบาลอย่างชัดเจน เช่น สหรัฐอเมริกา ได้กำหนดเป้าหมายไว้ว่า ในปี 2000 เด็กทุกคนในอเมริกา เมื่อเข้าเรียนจะต้องพร้อมที่จะเรียนได้ ประเทศนิวซีแลนด์จะให้ความสนใจในการอบรมเลี้ยงดูเด็กมากขึ้น เช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่นที่ประชาชนหันมาสนใจในการส่งลูกเข้าเรียนในระดับอนุบาลเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543)

สำหรับประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาระดับอนุบาลโดยได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้ระบุเป้าหมายไว้ว่า " เด็กปฐมวัยทุกคนควรได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปี ก่อนปี 2544 และเด็กวัย 3-5 ปี ได้เข้าเรียนระดับก่อนประถมศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ในปี พ.ศ.2544 " โรงเรียนอนุบาลจึงเป็นสถาบันการศึกษาสถาบันหนึ่งที่มีความจำเป็นกับสังคมที่สำคัญโรงเรียนเป็นสถานที่ที่สำคัญต่อการเรียนรู้ และการปรับตัวของเด็ก

โรงเรียนอนุบาลนับว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก ทั้งนี้เนื่องจากเด็กจะต้องใช้ชีวิตอยู่วันละประมาณ 6-7 ชั่วโมง ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในโรงเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจ และอุดมคติในชีวิตการเรียนต่อไปจนถึงชีวิตในการทำงานของเด็กทุกคน ประการสำคัญโรงเรียนเป็นสถาบันที่จะสร้างเสริมเด็กให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้เต็มความสามารถ (เอมอัชมา วัฒนบูรานนท์, 2539) ดังนั้นเมื่อ

ผู้ปกครองนำบุตรหลานเข้าอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของโรงเรียน และมอบหมายภาระหน้าที่ในการให้การศึกษาอบรมแล้วนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียน จึงมีอาจปฏิเสธความรับผิดชอบในการดูแล และจัดเตรียมสิ่งต่างๆ ให้เกิดความปลอดภัยสูงสุดแก่เด็ก (จินตนา สรายุทธพิทักษ์, 2541) แนวทางในการดูแล ป้องกันเด็กจากอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในโรงเรียน และการปฏิบัติเมื่อมีสาธารณภัยจึงเป็นแนวนโยบายหนึ่งที่โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาล นอกจากการเตรียมความพร้อมเพื่อการพัฒนาตามวัยแล้ว สิ่งหนึ่งที่ผู้ปกครองมีความต้องการสูงสุดสำหรับเด็ก คือ ด้านความปลอดภัย

ผลการวิจัยของ กมลา ลำพูน (2542) ซึ่งศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเด็กวัยก่อนอนุบาลเกี่ยวกับการจัดบริการดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาล ในโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏ พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการในด้านความปลอดภัยในระดับสูงสุด เพราะเด็กยังเล็กมากไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ด้วยลักษณะดังกล่าวของเด็กวัยนี้ผู้ปกครองจึงมีความเป็นห่วง และกังวลใจกับความปลอดภัยของเด็กวัยนี้เป็นพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพรธณ อนุภากุล (2540) ที่ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล โดยผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการสวัสดิภาพของนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านสนามเด็กเล่น ด้านรถโรงเรียน และด้านสวัสดิการศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีสวัสดิภาพของรถโรงเรียนเป็นความต้องการเป็นอันดับแรก

งานด้านความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเป็นงานที่สำคัญยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถละเลยได้ เนื่องจากปัจจุบันระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยภายในสถานศึกษา และการป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายจากสิ่งต่าง ๆ ในขณะที่เด็กอยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษาถูกกำหนดเป็นข้อบังคับใช้ทั้งสถานศึกษาภายในประเทศและต่างประเทศ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537) อย่างไรก็ตามโรงเรียนส่วนใหญ่มักไม่คำนึงอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก กระทั่งเมื่อโรงเรียนอื่นมีเหตุการณ์ หรืออุบัติเหตุเกิดขึ้นแล้วกับเด็ก ผู้บริหารโรงเรียนจึงตกใจตื่นครู่ในโรงเรียนของตนให้ระมัดระวังอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น พร้อมทั้งให้ครูแนะนำและฝึกเด็กให้รู้จักระวังรักษาความปลอดภัยให้แก่ตนเองในขณะนั้นเพียงชั่วคราว อย่างไรก็ตามเมื่อเวลาผ่านไป และไม่มีเหตุการณ์หรืออุบัติเหตุที่เป็นอุทกภัย โรงเรียนก็มักจะละเลยและไม่แนะนำหรือฝึกให้เด็ก ระมัดระวังรักษาความปลอดภัยอีก ซึ่งจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา ปัญหาที่พบในระดับสูงสุดเกี่ยวกับการปฏิบัติในด้านกิจการนักเรียน คือ โรงเรียนฝึกให้เด็กรู้จักความปลอดภัยเพียงครั้งคราว หรือฝึกเมื่อมีเหตุอันตรายเกิดขึ้นแล้วเท่านั้น (วิไล ธนวิวัฒน์, 2541)

สำหรับสถานศึกษาปฐมวัยในต่างประเทศความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งที่สำคัญ บุคลากรทุกระดับต้องดูแลรับผิดชอบ การจัดการศึกษา การจัดบริการ หรือการเปิดเป็นสถานศึกษา ได้ต้องผ่านการจดทะเบียน ซึ่งในการจดทะเบียนขออนุญาตเปิดสถานศึกษาทางรัฐบาลจะตรวจสอบในเรื่องความปลอดภัยเป็นหลัก เช่น จำนวนเด็กต่อครูที่จะสามารถควบคุมได้ ความปลอดภัยและความเหมาะสมของอาคารเรียน วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับเด็ก การอนุญาตพาเด็กออกไปนอกสถานที่ การติดตั้งเครื่องสัญญาณไฟ เครื่องดับไฟ การฝึกพาเด็กหนีไฟอย่างถูกต้อง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537 : 133)

นักการศึกษาปฐมวัยตระหนักถึงความปลอดภัยอยู่เสมอและบุคลากรทุกคนต้องเรียนรู้ที่จะตรวจตราอันตรายต่าง ๆ ทั้งในการปฏิบัติกิจกรรม ในสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะการตอบสนองความต้องการของกลุ่มเด็ก แต่แม้ว่าครูตระหนักถึงอันตรายเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามอันตรายก็ย่อมเกิดขึ้นได้ทุกที่ (Decker and Decker, 1997 : 274) เด็กจึงจำเป็นต้องได้รับการปกป้องจากอันตรายโดยการฝึกปฏิบัติที่ปลอดภัย เช่น การฝึกปฏิบัติเมื่อมีไฟไหม้ หรือการใช้เครื่องมืออย่างระมัดระวัง ในสิ่งแวดล้อมนั้นอันตรายสามารถเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อจึงไม่ควรมองข้าม เช่น ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมของร่างกายในการแกว่งไกว ปีนป่าย กระโดด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถเกิดอันตรายได้ทุกชนิด ซึ่งค่อนข้างน่ากลัว และไม่ปลอดภัย (Geswicki, 1995 : 81)

สถิติอุบัติเหตุในสถานศึกษา 2537 ของคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งรวบรวมโดยศูนย์ข้อมูลพบว่า เด็กแรกเกิดถึง 6 ปี ได้รับอุบัติเหตุถึงร้อยละ 38.6 โดยสถานที่ที่เกิดเหตุพบที่สนามโรงเรียนมากที่สุดถึงร้อยละ 30 รองลงมาเป็นระเบียบอาคารร้อยละ 21.7 และบันไดขึ้นลงร้อยละ 16 ชนิดของอุบัติเหตุที่พบมาก คือ การพลัดตกหกล้ม การลื่นถลาโดนวัตถุหรือของมีคม เป็นต้น (คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ, 2537)

อันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยจึงเป็นปัญหาสวัสดิภาพที่ต้องการความสนใจและแก้ไข กรณีเด็กอนุบาลตกตาย ถูกรถชน ตกคูล้ำถึงแก่ความตาย ถูกขังอยู่ในห้องน้ำจนตาย ถูกจับเรียกค่าไถ่ ถูกขโมยไปขทาน ถูกข่มขืน (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2540 : 35) และที่ปรากฏเป็นข่าวให้หน้าสลดใจเมื่อปลายปี 2544 คือ เด็กวัยอนุบาลถูกแก้อี๋หล่นทับถึงแก่ความตายในโรงเรียน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้สามารถป้องกันได้ อุบัติเหตุในเด็กสามารถลดน้อยลงหรือไม่เกิดขึ้นได้ หากผู้บริหารโรงเรียน ครูอนุบาล และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันอุบัติเหตุ โดยการฝึกปฏิบัติ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้สมำเสมอ ซึ่งเป็นการช่วยให้เด็กมีความปลอดภัยได้

สภาพการณ์ปัจจุบันประชาชนได้รับผลกระทบของการขยายตัวการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มมากขึ้น เกิดความหนาแน่นของชุมชนเมือง เนื่องจากคนมุ่งเข้ามาประกอบอาชีพ การค้าขาย การใช้แรงงานต่าง ๆ การท่องเที่ยว มีคนมากมายหลายประเภท มีพวกมิจฉาชีพที่เป็นภัยต่อ

สังคม มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสู่ภูมิภาค การขยายช่องทางสัญจร และการเพิ่มจำนวนของยานพาหนะ ทำให้เกิดความคับคั่งของจำนวนรถที่เดินทางเข้าออกในตัวเมืองใหญ่ ๆ มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง พบการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมาก ปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นในทุกชุมชนเมืองภาคใต้เป็นภูมิภาคหนึ่งที่มีการพัฒนาสู่ความเจริญในหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจที่มีศูนย์กลางทางการค้า มีการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งจังหวัดใหญ่ ๆ ที่เป็นศูนย์กลางของภาคใต้ในหลายด้านนั้นล้วนอยู่ใน เขตการศึกษา 3 ซึ่งมีการขยายตัวทางการศึกษาในทุกระดับการศึกษา และมีสถาบันการศึกษาเป็นจำนวนมาก

เขตการศึกษา 3 ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัดภาคใต้ฝั่งตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสงขลา ตามลำดับ ในเขตการศึกษา 3 มีการจัดบริการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนเกือบทุกระดับ ทุกประเภทการศึกษา (สำนักพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม เขตการศึกษา 3, 2538) ซึ่งในเขตการศึกษา 3 ประกอบด้วยจังหวัดใหญ่ ๆ ในภาคใต้ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการค้า และทางการศึกษาของภาคใต้ จึงมีจังหวัดใกล้เคียงเข้ามาใช้บริการต่าง ๆ ใน 5 จังหวัดนี้เป็นจำนวนมาก ทำให้มีรถและผู้คนเข้าออกในตัวจังหวัดเป็นจำนวนมาก เกิดปัญหาจราจรที่คับคั่ง เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุหรือภัยอันตรายหลายด้าน โรงเรียนอนุบาลจึงเป็นบ้านหลังที่สองที่ต้องดูแลเด็กเป็นอย่างดี จัดเตรียมสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ให้มีความปลอดภัยต่อตัวเด็กให้มากที่สุด รวมทั้งจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกฝนการปฏิบัติให้เด็กได้เรียนรู้การป้องกัน ดูแลรักษาตัวเองได้อย่างเหมาะสมกับวัย

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ซึ่งเห็นว่ามีคามจำเป็น และจากการศึกษาข้อมูลยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับอนุบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลไปใช้เพื่อควบคุมดูแล ปรับปรุงและพัฒนาการจัดบริการความปลอดภัยสำหรับเด็กให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองในโรงเรียนที่มีการสอนเฉพาะระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 จำนวน 106 โรงเรียน
2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา ในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ซึ่งประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา

ข้อตกลงเบื้องต้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สามารถให้ข้อมูลในสิ่งที่ผู้วิจัยศึกษาได้เท่าเทียมกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพการจัดบริการความปลอดภัย หมายถึง ลักษณะและการปฏิบัติของโรงเรียนทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา

ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย หมายถึง ลักษณะสภาพของอาคารสถานที่ บริเวณโรงเรียน ห้องเรียน และห้องต่าง ๆ ในโรงเรียน สนามเด็กเล่น เครื่องเล่นสนาม การจราจรภายในโรงเรียน บริเวณรับส่งเด็ก รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อการป้องกัน และการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน และเกี่ยวข้องกับเด็กในโรงเรียนอนุบาล

ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการที่จัดขึ้นเพื่อการป้องกันและหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะตั้งแต่ขณะเดินทางมาโรงเรียน อยู่ในโรงเรียนและออกจากโรงเรียนสู่บ้าน ซึ่งเป็นการดูแลเกี่ยวกับ บริการความปลอดภัยนอกห้องเรียน บริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน บริการความปลอดภัยในการเดินทาง บริการสุขภาพ และบริการความปลอดภัยจากบุคคล

ด้านสวัสดิศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม หรือการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตราย หรือความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้นกับตนเอง วิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเองเมื่อเกิดอุบัติเหตุ หรืออันตรายต่าง ๆ ในเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยในบ้าน

ปัญหา หมายถึง อุปสรรค หรือเหตุขัดข้องต่างๆที่เกิดขึ้นในการจัดบริการความปลอดภัยใน
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และ
ด้านสวัสดิศึกษา

โรงเรียนอนุบาล หมายถึง สถานที่จัดการศึกษาที่มีการเปิดสอนเฉพาะระดับชั้นอนุบาล
สำหรับเด็กช่วงอายุ 3-6 ปี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษา 3

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่รับผิดชอบการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาล ซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาต
หรือผู้จัดการ หรือครูใหญ่

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนเด็กในระดับชั้นอนุบาลของโรงเรียนอนุบาล สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือผู้ที่รับผิดชอบอุปการะเด็ก ในช่วงอายุ 3-6 ปี ที่กำลังเรียน
ในระดับชั้นอนุบาลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
เขตการศึกษา 3

เขตการศึกษา 3 หมายถึง ท้องที่ปฏิบัติงาน และรับผิดชอบในการจัดการศึกษา การศาสนา
และวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งท้องที่กระทรวงศึกษาธิการออกเป็น
เขต พ.ศ.2520 รวม 5 จังหวัด คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสำหรับเด็กและการจัด
บริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และสร้างเครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองในโรงเรียนที่มีการ
สอนเฉพาะระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 จำนวน
106 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองในโรงเรียน
อนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ในปีการศึกษา 2545 ซึ่งมี
106 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร 106 คน ครูผู้สอน 106 คน และผู้ปกครอง 106 คน โดยผู้บริหารเป็นผู้
เลือกครูและผู้ปกครอง ตามเกณฑ์การเลือกที่ผู้วิจัยกำหนด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 7 ชุด ดังนี้

- 3.1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน
- 3.2 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน
- 3.3 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง
- 3.4 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียน
- 3.5 แบบสัมภาษณ์สำหรับครูผู้สอน
- 3.6 แบบสำรวจสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย
- 3.7 แบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติงานการดูแลความปลอดภัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้บริการทางไปรษณีย์และเก็บรวบรวมบางส่วนด้วยตนเอง สำหรับแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบบันทึกการสังเกต ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดช่วงระดับการปฏิบัติ ด้วยโปรแกรม SPSS นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ส่วนการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะ นำข้อมูลมาจัดรวบรวมให้เป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบบันทึกการสังเกต โดยการสรุปรวบรวม เรียบเรียง จัดหมวดหมู่ แล้วนำเสนอเป็นความเรียงตามประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ทราบถึงสภาพและปัญหาของการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ในปัจจุบัน
2. เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลไปใช้เพื่อควบคุมดูแล ปรับปรุง และพัฒนาการจัดบริการความปลอดภัยสำหรับเด็กให้มีประสิทธิภาพต่อไป อีกทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดบริการความปลอดภัยสำหรับเด็ก และปฏิบัติเพื่อให้เด็กในความดูแลมีความปลอดภัยมากที่สุด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. งานบริการความปลอดภัยในโรงเรียน
  - 1.1 ความหมายของงานบริการด้านความปลอดภัย
  - 1.2 ความสำคัญของการให้บริการด้านความปลอดภัย
  - 1.3 ขอบข่ายของงานบริการความปลอดภัย
  - 1.4 ปัญหาอันตรายในโรงเรียน
  - 1.5 มาตรการดูแลความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล
2. การจัดและการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล
  - 2.1 แนวการดำเนินงานบริการความปลอดภัย
  - 2.2 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย
  - 2.3 บริการความปลอดภัยของโรงเรียน
  - 2.4 สวัสดิศึกษา
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. งานบริการความปลอดภัยในโรงเรียน

1.1 ความหมายของความปลอดภัยในโรงเรียน

ความปลอดภัย หมายถึง การไม่มีอุบัติเหตุ รวมทั้งการดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขกาย สุขใจ ไม่เสี่ยงภัย มีความมั่นใจในการประกอบกิจกรรมต่างๆ และมีการเตรียมป้องกันภัยไว้ล่วงหน้าอย่างถูกต้องเหมาะสมและสม่ำเสมอ (เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์, 2539 : 4)

นภาพรพรณ อุณากุล (2540) ให้ความหมาย"ความปลอดภัยในโรงเรียน " หมายถึง การป้องกันการพีกัดและการบริการที่มุ่งถึงความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สินของนักเรียน

ความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การให้บริการและการขจัดอันตรายแก่เด็กที่สามารถเกิดขึ้นได้ทุกขณะตั้งแต่ขณะเดินทางมาโรงเรียน อยู่ในโรงเรียนและออกจากโรงเรียนไปสู่นบ้าน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537 : 134)

Deroche and Kaiser(1980 : 162-163) ได้กล่าวถึง ความหมายของงานด้านความปลอดภัยไว้โดยสรุปว่า ความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการทุกวิถีทางที่จะทำให้เด็กปลอดภัยทั้งในห้องเรียน และบริเวณโรงเรียน ไปและกลับจากบ้านและโรงเรียนอย่างปลอดภัย

สรุปได้ว่าบริการความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการที่จัดขึ้นเพื่อการป้องกันและหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับเด็กได้ทุกขณะ ตั้งแต่ขณะเดินทางสู่โรงเรียน อยู่ในโรงเรียน และกลับจากโรงเรียนสู่นบ้านอย่างถูกต้อง เหมาะสมและสม่ำเสมอ

1.2 ความสำคัญของการให้บริการความปลอดภัย

Spath (1967 : 91) กล่าวว่า การดำเนินชีวิตมีการเสี่ยงภัยตลอดเวลา และมีอันตรายมากมายที่เข้ามามีส่วนร่วมกับการเสี่ยงภัยนั้น ความปลอดภัยจึงเข้ามาในวิถีของการดำเนินชีวิต ดังที่ได้ยินและได้เห็นสโลแกนความปลอดภัยจากวิทยุ โทรทัศน์ ป้ายโฆษณา โปสเตอร์ และข่าวสารจากสื่อต่างๆ สิ่งที่ย่างมากสำหรับเด็กในโรงเรียน คือ ต้องระมัดระวังอยู่เสมอตลอดเวลา การให้ความรู้ในเรื่องความปลอดภัยจะต้องเริ่มกับเด็กเล็ก และต่อเนื่องไปในการดำรงชีวิต

อุบัติเหตุอาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ โดยเฉพาะกับเด็กเล็กๆ ในสถานศึกษา ดังนั้นการบริการให้ความปลอดภัยจึงมีความสำคัญต่อเด็ก ผู้ปกครอง และสถานศึกษาโดยตรง ในต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น ฟิลิปปีนส์ จัดให้บริการด้านความปลอดภัยเป็นความสำคัญลำดับแรกของการบริหารสถานศึกษา ความสำคัญของการให้บริการด้านความปลอดภัย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537 : 134) สรุปได้ดังนี้

1. เด็กเกิดการเรียนรู้ถึงภัยและอันตรายต่างๆที่สามารถเกิดขึ้นได้จากการจัดบริการและประสบการณ์

2. เด็กเรียนรู้วิธีรักษาความปลอดภัย และป้องกันตนเองมิให้เกิดอันตราย
3. การให้บริการด้านความปลอดภัยสามารถช่วยปลูกฝังนิสัยเด็กให้รักษาความปลอดภัยได้ด้วยตนเอง
4. ช่วยผ่อนคลายความกังวลใจให้แก่ครูและผู้ปกครองในเรื่องอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับเด็ก
5. ช่วยลดอุบัติเหตุและการเจ็บป่วยที่เกิดจากภัยอันตรายต่าง ๆ
6. ช่วยลดความสิ้นเปลืองของรายจ่ายที่ต้องใช้เมื่อเด็กได้รับอันตราย

สมใจ ทิพย์ชัยเมธา (2528) ได้สรุปความสำคัญของความปลอดภัย ในรูปของสวัสดิศึกษาว่า สวัสดิศึกษามีความสำคัญต่อเด็ก เพราะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ถึงภัยอันตราย ซึ่งจะเกิดแก่ตนเอง และผู้อื่น เรียนรู้วิธีปฏิบัติตนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภัยอันตรายแก่ตนเองและผู้อื่น ทั้งยังปลูกฝังอุปนิสัยพื้นฐานในการรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นตัวอย่างในการปลูกฝังสวัสดิศึกษาแก่เยาวชนของชาติเพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

โรงเรียนจึงนับว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อเด็กมาก ทั้งนี้เด็กจะต้องใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน วันละประมาณ 6-7 ชั่วโมง ความรู้ทัศนคติ ค่านิยม และประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในโรงเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจ และอุดมคติในชีวิตการเรียนต่อไปจนถึงชีวิตในการทำงานของเด็กทุกคน ประการสำคัญโรงเรียนเป็นสถาบันที่จะสร้างเสริมประชาชนให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย

1.3 ขอบข่ายการให้บริการความปลอดภัย

Decker and Decker (1997 : 271-273) ได้ให้ขอบข่ายงานด้านความปลอดภัยไว้ 4 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การดูแลความปลอดภัยของสิ่งแวดล้อม
2. การจัดเตรียมพร้อมในกรณีฉุกเฉิน
3. การปกป้องคุ้มครองเด็ก
4. การให้สวัสดิศึกษา

Florio, Alles and Stafford (1979 : 83) สรุปขอบข่ายการบริการด้านความปลอดภัยไว้ 17 ด้าน ดังนี้

1. ฝึกกรณีฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วมฉับพลัน แผ่นดินไหว
2. การให้บริการเด็กพิเศษ โดยเฉพาะเด็กที่มีร่างกายพิการ
3. ดูแลรักษาข้อมูลด้านสุขภาพและอุบัติเหตุ
4. การให้บริการด้านแนะแนว
5. ความร่วมมืออย่างแข็งขันระหว่างบุคลากร

6. การตรวจสุขภาพของเด็ก ครู และผู้เกี่ยวข้อง
7. การให้คำแนะนำสถานที่ดูแลรักษาสุขภาพแก่ผู้ปกครอง
8. การจัดสถานการณ์ด้านการรักษาความปลอดภัย
9. จัดกลุ่มผู้ให้บริการด้านความปลอดภัย
10. จัดผู้ดูแลพาเด็กข้ามถนน
11. การใช้ประโยชน์ของแบบฟอร์มการตรวจสอบความปลอดภัย
12. ระบบการรายงานอุบัติเหตุ
13. การให้ความรู้ด้านสวัสดิศึกษาแก่บุคลากร
14. ให้ประกันภัยแก่เด็กและบุคลากร
15. สร้างมาตรฐานความปลอดภัยในห้องเรียน ห้องพลศึกษา ห้องเรียน ห้องน้ำ และห้องอื่น
16. จัดเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ที่สิ้นสภาพ และไม่ปลอดภัยให้เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ดี
17. พิจารณาจ้างหรือรับบุคลากรที่มีความรู้ในด้านการดูแลรักษาความปลอดภัยประกอบนอก

เนื่องจากคุณสมบัติเฉพาะด้าน

Hildebrand (1987 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537 : 136) ให้ขอบข่ายบริการความปลอดภัยที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาปฐมวัยไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. จัดเด็กให้อยู่ในความดูแลของครูในอัตราส่วน 15:1 เพื่อครูดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึง
2. จัดประกันภัยและอุบัติเหตุให้เด็กและครู
3. จัดทำแผนและฝึกการหนีไฟจากสัญญาณเตือน
4. รายงานเหตุเพลิงไหม้และเบอร์โทรศัพท์สถานดับเพลิงและสถานีตำรวจที่ใกล้ที่สุด

Deroche and Kaiser (1980 : 160-166) สรุปขอบข่ายการบริการด้านความปลอดภัยไว้

ดังนี้

1. ความปลอดภัยของสภาพแวดล้อมภายนอกอาคารเรียน
2. ความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น
3. ความปลอดภัยในห้องเรียน
4. ความปลอดภัยระหว่างเดินทางไปและกลับจากบ้านและโรงเรียน
5. ความปลอดภัยด้านการจราจร
6. จัดผู้ดูแลเด็กขณะเดินข้ามถนน
7. จัดโครงการความปลอดภัยในชุมชน
8. สภาพความปลอดภัยประจำโรงเรียน
9. โครงการความปลอดภัยบนจักรยาน 2 ล้อ
10. การแนะนำแหล่งให้ความรู้ด้านความปลอดภัย

11. การเตรียมและป้องกันอุบัติเหตุ

เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2539 : 97-111) ให้ขอบข่ายของการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. การสำรวจความปลอดภัยในโรงเรียน
2. การรายงานอุบัติเหตุในโรงเรียน
3. การแนะแนวสวัสดิภาพ
4. การจัดทำประกันอุบัติเหตุ
5. การบริการเครื่องอำนวยความสะดวก
6. การบริการความปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับโรงเรียน
7. การจัดบริการฝึกซ้อมเพื่อความปลอดภัย
8. การบริการปฐมพยาบาล
9. การจัดสารวัตรนักเรียนด้านความปลอดภัยหรืออาสาสมัครสวัสดิภาพ

ขอบข่ายเรื่องของการบริการด้านความปลอดภัยของนักการศึกษาที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถนำมาจัดขอบข่ายบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล โดยพิจารณาจากแนวความคิดของนักการศึกษาเหล่านั้นได้ 3 ด้าน ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ซึ่งครอบคลุมถึง ความปลอดภัยของสถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประกอบต่าง ๆ รวมถึงความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น
2. บริการความปลอดภัยของโรงเรียน ซึ่งได้แก่ บริการต่าง ๆ ของโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อให้เกิดความปลอดภัยสำหรับเด็ก ครอบคลุมถึงความปลอดภัยในการเดินทาง ความปลอดภัยภายนอกและภายในห้องเรียน บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยจากบุคคล และบริการสุขภาพ
3. สวัสดิศึกษา ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมหรือจัดประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตราย ความไม่ปลอดภัยที่อาจจะเกิดขึ้นกับตนเอง วิธีการป้องกัน และช่วยเหลือตนเองเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยในบ้าน เป็นต้น

1.4 ปัญหาอันตรายในโรงเรียน

โรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านที่สองของนักเรียน แต่ทว่าบ้านที่สองของนักเรียนนั้นมิใช่ว่าจะปลอดภัยไปเสียทั้งหมด บางทีความน่ากลัวก็แอบแฝงอยู่โดยที่ไม่รู้ ไม่เห็น หรือยังไม่เกิดขึ้น แต่ถ้าเกิดขึ้นวันใดมักจะเป็นข่าว บางครั้งก็ใหญ่โตเสียชื่อเสียงแก้ไขกันแทบไม่ทันการ อเนก แจ่มขำ (2544 : 30-33) ได้เสนอถึงอันตรายในโรงเรียนที่อาจเกิดขึ้นได้ในส่วนต่าง ๆ เหล่านี้

1) หน้าโรงเรียน อุบัติเหตุมักจะเป็นเรื่องรถชนเด็ก ถ้าโรงเรียนติดถนนใหญ่ต้องอาศัยตำรวจจราจร หรือเจ้าหน้าที่ดูแลเรื่องการข้ามถนนของเด็ก เพราะเด็กนั้นไม่มีกฎกติกา อาจจะถลาวิ่งก็วิ่ง บางครั้งก็สลับจากการวิ่งของผู้ปกครอง แล้ววิ่งตัดหน้ารถ หรือวิ่งล้มลงบาดเจ็บได้ บางโรงเรียนหน้าโรงเรียนนั้นอยู่ในซอย รถใหญ่ไม่ค่อยมี แต่อุดมไปด้วยมอเตอร์ไซค์รับจ้าง มักจะชนกันบ่อยครั้งบริเวณหน้าโรงเรียน ครูเฝ้าบางคนก็บอกว่าไม่ใช่ความผิดของทางโรงเรียน เพราะเด็กยังไม่เข้ามาภายในบริเวณโรงเรียน ซึ่งเป็นความเห็นที่ผิด แม้จะนอกโรงเรียนก็ตามถ้าครูเห็นก็ต้องให้ความช่วยเหลือโดยทันที และต้องดำเนินการให้ถึงที่สุด จนกว่าจะถึงมือผู้ปกครอง

2) ประตูโรงเรียน โดยปกติช่วงเช้าประตูโรงเรียนจะเปิด บางแห่งเปิดครั้งเดียว โรงเรียนที่มีบานประตูใหญ่ ๆ ต้องพึงระวัง เพราะอุบัติเหตุประตูทับเด็กนักเรียน หรือประตูทับคนงานมีให้เห็นแล้ว เนื่องจากบานประตูหลุดจากล้อรองรับ หรือที่ยึดเหล็ก บานประตูใหญ่ ๆ กับเด็กอนุบาลหรือจะทานกันไหว

3) รถที่เข้าออกโรงเรียน ก็ต้องระวัง เพราะเด็กเมื่อเล่นในสนามแล้วจะสนุกสุดขีด วิ่งถลาร้อนโดยไม่เกรงกลัว หรือฟังเสียงรถขอทางสักเท่าใด ดังนั้นจึงมีอุบัติเหตุเด็กถูกรถชนในบริเวณโรงเรียน เพราะครูถอยรถบ้าง หรือรถส่งของเป็นผู้กระทำความ

4) อุบัติเหตุกลางสนาม โรงเรียนก็มีเป็นประจำ เช่น วิ่งชนกัน หกล้ม ฟุตบอลล้มเด็ก กระเบื้องบาด หนามตำ ฯลฯ

5) เครื่องใช้ไฟฟ้าในโรงเรียน ทุกชนิด ปลั๊กไฟในห้องเรียน พัดลมในห้องเรียน ที่ต้มน้ำเย็นก็เป็นอันตรายได้ถึงชีวิตมาแล้ว ครูต้องคอยดูแลตลอดเวลาใช้งาน เพราะอาจจะอันตรายต่อเด็กได้ตลอดเวลา

6) บันไดโรงเรียน ก็ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ การขึ้นลงไม่ถูกวิธี ขาดความระมัดระวังอาจตกบันได การโหนราว ลื่นไถล ก็เกิดอันตรายได้ทุกขณะ โรงเรียนบางแห่งเป็นไม้ ชั้นบนของอาคารเรียนมีลูกกรงกันเด็ก บางคนเล่นชนชิงชันลูกกรงจนตัวเองหล่นจากชั้นบนลงไปชั้นล่างก็เคยปรากฏมาแล้ว

7) กันสาด บางแห่งปลูกต้นไม้จนเกินน้ำหนักรับ พังทลายทับนักเรียน หรือเด็กรดน้ำต้นไม้หน้ามีดเป็นลมก้าวพลาดได้

8) ห้องน้ำของโรงเรียน ก็เคยเป็นข่าวที่เกิดอันตรายใหญ่หลวงต่อนักเรียนมาแล้ว โรงเรียนแต่ละแห่งจึงมีห้องสุขาที่ไม่ดีลับมองเห็นง่าย ห้องสุขาของโรงเรียนหลายแห่ง มักจะไม่สมบูรณ์นัก เช่น กลอนไม่มี ที่ดักน้ำชำระ หรือไม่มีประตู หรือสภาพสกปรก ภารโรงโรงเรียนขาดความเอาใจใส่ในการรักษาความสะอาด บางแห่งก็น่าจะเป็นอันตรายทางเพศ ถ้าเป็นเด็กเล็กควรให้พี่เลี้ยงพาไป หรือเด็กโตก็ตามควรให้ไปเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยกันดูแล

9) ในชั้นเรียน ก็เกิดอันตรายบ่อยครั้ง เด็กบางคนชอบเล่นบานประตู โหนให้เปิดปิด บางครั้งแย่งกันเข้าประตู และปิดประตู ทำให้นิวแตก เพราะถูกประตูหนีบ อุปกรณ์การเรียนก็ทำให้เกิดอุบัติเหตุ

เหตุได้ เช่น กรรไกร คัตเตอร์ เข็ม หรือวัสดุเคมีหากครูไม่ระวัง แม้แต่ในขณะที่ครูสอนในห้องเด็กยัง กลิ้งตกหลังคา เพราะแอบปีนหน้าต่างไปเก็บของก็ยังมีปรากฏ

10) บริเวณโรงเรียน จะมีรั้วไม้ชายคา มีบ้านพักคนงาน ภารโรง และจะมีที่รกร้างเป็นที่อาศัยของสุนัขและแมวที่แอบมาอยู่ หรืออาจจะเป็นบ้านพักครู บ้านพักคนงานภารโรงที่เลี้ยงสัตว์เอาไว้ สัตว์เหล่านี้มักจะเป็นอันตรายต่อเด็กที่ไปแหย่เล่น ไปจับเล่น เพราะคิดว่าเป็นสัตว์เลี้ยงเหมือนที่บ้าน จึงเป็นเหตุแมวกัด สุนัขกัด ไก่จิกเด็กเกิดขึ้น

11) อาหารในโรงเรียน อาจเป็นอันตรายได้ทั้งอาหารที่ขาย และโครงการอาหารกลางวัน ดังที่เคยเป็นข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์มาแล้ว ที่ต้องนำเด็กส่งโรงพยาบาล เพราะอาหารเป็นพิษ โรงอาหารผู้ประกอบการ ผู้ขายอาหารจึงสำคัญมากต้องดูแลกันเป็นพิเศษ บางครั้งผู้ที่มาบริจาคขนม หรืออาหารก็พิจารณาว่าอาหารที่นำมาให้ นั้นหมดอายุหรือไม่ เหมาะสมกับเด็กหรือไม่ เรื่องเหล่านี้ต้องอยู่ในวินิจฉัยขอผู้บริหารเป็นสำคัญ

12) อันตรายทางด้านมลภาวะ เป็นอีกส่วนหนึ่ง เช่น โรงเรียนที่ติดถนนใหญ่ หรือทางรถไฟ ก็มีมลภาวะทางเสียงเป็นอันตรายต่อเด็กและครู บางแห่งอยู่ติดโรงงาน ส่งกลิ่นหรือของเสียเข้าโรงเรียน

สถิติอุบัติเหตุในสถานศึกษา 2537 ของคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2537 : 3-4) ซึ่งรวบรวมโดยศูนย์ข้อมูลพบว่า เด็กแรกเกิดถึง 6 ปีได้รับอุบัติเหตุถึงร้อยละ 38.6 สถานที่เกิดเหตุพบที่สนามโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 30 รองลงมาเป็นระเบียบอาคารร้อยละ 21.7 และบันไดขึ้นลงร้อยละ 16 ชนิดของอุบัติเหตุที่พบมาก คือ การพลัดตกหกล้ม เกิดการลื่นถลบนพื้นระดับเดียวกัน โดนวัตถุหรือของมีคม เป็นต้น

ปัญหาอันตรายที่เกิดขึ้นในโรงเรียนจะเห็นว่าการเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา มักเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด หรือไม่ได้วางแผนการไว้ล่วงหน้าโดยฝ่ายที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ หรือฝ่ายที่ได้รับอุบัติเหตุ เมื่อเกิดอุบัติเหตุแล้วจะต้องเกิดการบาดเจ็บทั้งร่างกาย หรือจิตใจ สูญเสียทรัพย์สินหรือชีวิต สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสามารถป้องกันได้ การจะทำให้อุบัติเหตุในเด็กลดน้อยลงได้ หรือไม่เกิดขึ้น ถ้าผู้บริหารโรงเรียน ครูอนุบาล และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันอุบัติเหตุโดยการฝึกปฏิบัติจริง จัดประสบการณ์การเรียนรู้จากเหตุการณ์ต่างๆ เสมอ ซึ่งเป็นการช่วยให้เด็กมีความปลอดภัยได้

1.5 มาตรการดูแลความปลอดภัยในโรงเรียน

พัชรา กาญจนารัตน์ (2527 : 72-75) เสนอแนวทางในการดูแล และป้องกันเด็กจากอุบัติเหตุ ดังนี้

1. การวางแผน ให้บุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ปกครอง ชุมชนมาร่วมกันพิจารณาเรื่องสวัสดิภาพในโรงเรียน จัดการปฐมพยาบาล ออกกฎเกณฑ์และระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัย มีการ

รายงานอุบัติเหตุการแก้ไขพร้อมลงบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

2. จัดดำเนินงานความปลอดภัย และโครงการความปลอดภัยของโรงเรียน
  3. มีการควบคุมอุบัติเหตุ เช่น ผู้รับผิดชอบด้านสวัสดิภาพ ควรสำรวจและหาสิ่งที่จะเกิดอุบัติเหตุในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงและแก้ไข
  4. บุคลากร ควรมีหน้าที่ในการดูแลนักเรียนทุกจุดในโรงเรียน และต้องเข้าใจกฎของการป้องกันอุบัติเหตุ ควรมีการอบรมครู และผู้ที่เกี่ยวข้องด้านสวัสดิภาพเพื่อนำความรู้ไปถ่ายทอดให้นักเรียน
  5. มีการประเมินผล เช่น การสำรวจสิ่งแวดลอม และปรับปรุงให้ดีขึ้น การวิเคราะห์อุบัติเหตุ การบาดเจ็บ บันทึกไว้เป็นข้อมูลเพื่อช่วยในการปรับปรุงให้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติดีขึ้น
- การปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอัคคีภัย วาตภัย หรือภัยธรรมชาติอื่น ๆ ที่ไม่คาดคิดอาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีมาตรการในการป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ ดังนี้ (ทวิสิทธิ์ สิทธิกร, 2531 : 130-131)

1. จัดสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนให้ปลอดภัย และถูกหลักสุขาภิบาล
2. จัดเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการป้องกันและควบคุมภัยอันตรายต่าง ๆ ให้พร้อมอยู่เสมอ
3. มีการติดตั้งสัญญาณเตือนภัยที่โรงเรียน และควรติดตั้งไว้ในที่สูงพ้นมือเด็ก
4. ฝึกซ้อมการปฏิบัติ สมมติเหตุการณ์เมื่อมีสาธารณภัยต่าง ๆ
5. อาคารเรียนต้องมีการออกแบบให้ถูกต้องตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ
6. จัดสวัสดิศึกษา

หลายประเทศได้กำหนดเกณฑ์ของมาตรฐานการดูแลความปลอดภัยในโรงเรียนและถือเป็นหลักปฏิบัติที่สำคัญ สำหรับประเทศไทย คณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2530) ได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการบริหารโรงเรียนไว้สำหรับให้โรงเรียนเอกชนไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในโรงเรียนเกี่ยวกับสวัสดิภาพของโรงเรียน เฉพาะเรื่องของอาคารสถานที่ ในองค์ประกอบที่ 7 ประกอบด้วย

1. มีการจัดทำ ดูแล และตกแต่งให้สถานที่และบริเวณของโรงเรียนอยู่ในสภาพดี สะอาด เรียบร้อย ร่มรื่น ปลอดภัย สวยงาม และสามารถทำให้เกิดประโยชน์ได้สูงสุด
2. มีการจัดอาคารเรียน และอาคารประกอบให้อยู่ในสภาพการใ้การใช้ได้ดี แข็งแรงมั่นคง สะอาด สวยงาม มีระเบียบเรียบร้อยเหมาะสมกับการใช้งาน และสภาพของโรงเรียน
3. มีการจัดห้องเรียน และห้องประกอบให้อื้ออำนวยต่อการจัดประสบการณ์ หรือการเรียนการสอนแก่เด็ก และบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อเด็กโดยตรงด้วย

2 การจัดและการบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล

2.1 แนวการดำเนินงานบริการความปลอดภัย

ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลควรมีแนวในการดำเนินการบริการความปลอดภัยที่สำคัญ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช, 2537 :139-140) ดังต่อไปนี้

1. นโยบายการให้บริการความปลอดภัย นโยบายในเรื่องการบริการด้านความปลอดภัยของโรงเรียน ควรชัดเจนและเป็นที่ยุ้จักกันนในโรงเรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง โรงเรียนควรจัดพิมพ์ ข้อมูลให้ชัดเจนและเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

2. กฎ ระเบียบด้านความปลอดภัย ผู้บริหารต้องศึกษากฎ ระเบียบต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงคมนาคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดบริการและดำเนินการเรื่องความปลอดภัย ให้ครอบคลุมและถูกต้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยเรื่องรถรับส่งนักเรียนของกรมการขนส่งทางบกกระทรวงคมนาคมและระเบียบว่าด้วยการพานักเรียนออกทัศนศึกษาสถานนอกสถานที่ของกระทรวงศึกษาธิการ

3. การดำเนินการ การวางแผนเพื่อนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร เมื่อมีวัตถุประสงค์ในการบริหารงานบริการด้านความปลอดภัยชัดเจน มีนโยบายชัดเจน การที่จะดำเนินการได้ ผู้บริหารต้องปฏิบัติดังนี้

3.1 การวางแผนที่รอบคอบ ชัดเจน และครอบคลุมด้านความปลอดภัยของเด็ก

3.2 ความต่อเนื่องในการตรวจสอบสภาพแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์และครุภัณฑ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ดี

3.3 การให้การศึกษแก่เด็กและเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในโครงการรักษาความปลอดภัย

3.4 จัดระบบข้อมูลและการรายงานเกี่ยวกับอุบัติเหตุ หรืออันตรายที่เกิดขึ้น

3.5 รมรงค์และเชิญชวนให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมมือกันรักษาความปลอดภัย

3.6 กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดภายในสถานศึกษาควรสอดแทรกเรื่องการรักษาความปลอดภัย เข้าไปด้วย

3.7 สร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อการรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็ก

3.8 มีการประสานงานระหว่างบุคลากร

3.9 มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินการเป็นระยะ

4. การติดตามและประเมินผล การติดตามและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องตามเวลาการดำเนินการ เพื่อดูว่าการบริการด้านความปลอดภัยนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ การติดตามประเมินผลการบริการด้านความปลอดภัยสามารถทำได้เป็นระยะ ๆ โดยวิธีสังเกต สอบ

ถาม ทดสอบภาคปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลอุบัติเหตุ และตรวจสอบสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอาคารเรียน

2.2 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2529) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 ข้อ 5 ระบุว่า “สถานที่และบริเวณที่ตั้งโรงเรียนต้องมีลักษณะกว้างขวางพอแก่กิจการของโรงเรียน ไม่ขัดต่อสุขลักษณะหรืออนามัยของนักเรียน ไม่ใช่เป็นสถานที่ประกอบกิจการอื่น หรือเป็นที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจการของโรงเรียน การคมนาคมสะดวก ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีไม่อยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมที่อาจเกิดอันตรายใด ๆ หรืออยู่ใกล้สถานที่อื่นที่ไม่เหมาะสมแก่กิจการของโรงเรียน”

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนอนุบาลเอกชน พ.ศ.2531 เกี่ยวกับโรงเรียน อาคารสถานที่ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2540 : 23 – 28) มีสาระสำคัญดังนี้

1. บริเวณโรงเรียน ต้องมีลักษณะดังนี้

1.1 พื้นที่ต้องไม่เป็นที่ลุ่ม และไม่มีสิ่งอันอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่นักเรียน หากมีบ่อน้ำหรือสระน้ำอยู่ในบริเวณโรงเรียนจะต้องล้อมรั้วให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย

1.2 มีรั้วแสดงบริเวณที่เป็นสัดส่วน

1.3 สถานที่ตั้งของโรงเรียนต้องตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่นักเรียน

นักเรียน

1.4 ต้องมีพื้นที่สำหรับนักเรียนเล่นไม่น้อยกว่า 1.2 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน จะเป็นที่ร่มหรือกลางแจ้งก็ได้

1.5 ต้องมีพื้นที่สำหรับนักเรียนพักผ่อนอย่างเพียงพอ

ห้ามใช้บริเวณโรงเรียนและอาคารเรียนเป็นสถานรับเลี้ยงเด็ก หรือดำเนินกิจการอื่น หรือเป็นที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจการของโรงเรียน ยกเว้นที่อยู่อาศัย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ ครูและพี่เลี้ยง แต่จะต้องจัดให้เป็นสัดส่วน

2. อาคารเรียนต้องมีลักษณะ ดังนี้

2.1 อาคารเรียนต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

2.2 สำหรับอาคารเรียนที่มีห้องเรียนเกินกว่า 2 ห้องติดต่อกัน ช่องทางเดินภายในอาคารหรือระเบียงทางเดินต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร หรือถ้ามีม้านั่ง ระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตร อาคารตั้งแต่ชั้น 2 ขึ้นไป ต้องมีลูกกวางระเบียงสูงไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร และช่องห่างลูกตั้งของลูกกวางไม่มากกว่า 15 เซนติเมตร

2.3 อาคารเรียนต้องมีฝ้าเพดานใต้หลังคา เว้นแต่หลังคาตาดฟ้าคอนกรีตเสริมเหล็ก ระยะเวลาสูงจากพื้นถึงเพดานต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร

2.4 บันไดต้องแบ่งเป็นสองช่วง ช่วงหนึ่งสูงไม่เกิน 2.00 เมตร ความกว้างของบันได แต่ละช่วงต้องไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ขานพักบันไดต้องไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได ลูกตั้งของ บันไดต้องไม่สูงกว่า 17.5 เซนติเมตร ลูกนอนต้องกว้างไม่น้อยกว่า 24 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นต้องมี ราวและลูกกรงสูงไม่ต่ำกว่า 90 เซนติเมตร รวมทั้งราวเดี่ยวสำหรับนักเรียนเกาะขึ้นบันได และระยะห่าง ของลูกกรงต้องไม่มากกว่า 15 เซนติเมตร

3. ห้องเรียนต้องมีลักษณะ ดังนี้

3.1 ห้องเรียนแต่ละห้องต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 35 ตารางเมตร และต้องเป็นห้อง โถงไม่เสาหรือสิ่งกีดขวาง ในกรณีที่ห้องเรียนรูปสี่เหลี่ยม ความกว้างของห้องไม่น้อยกว่า 5.00 เมตร และในกรณีที่ห้องเรียนรูปอื่นๆ ส่วนที่แคบที่สุดของห้องไม่น้อยกว่า 4.00 เมตร

3.2 ห้องเรียน อาจะจัดเป็นห้องขนาดใหญ่มีฝ้าประจันทรที่สามารถปรับเป็นห้องเรียน หรือห้องกิจกรรมขนาดต่างๆ ในเวลาเดียวกัน แต่พื้นที่ของห้องเรียนขนาดเล็กที่สุด ต้องมีไม่น้อยกว่า 4.00 เมตร

3.3 การระบายอากาศของห้องเรียนต้องถ่ายเทสะดวก โดยรวมเนื้อที่หน้าต่าง ประตู และช่องลมแล้วไม่น้อยกว่า 20 % ของเนื้อที่ห้อง ยกเว้นห้องที่ใช้ระบบปรับอากาศ

3.4 แสงสว่างในห้องเรียนต้องมีความเข้มไม่น้อยกว่า 200 ลักส์ โดยสม่ำเสมอ ทั้งห้อง ห้องเรียนที่ใช้แสงสว่างตามธรรมชาติ ความเข้มของแสงสว่างไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ต้องติดตั้ง โคมไฟฟ้าให้แสงสว่างเพิ่มในห้องนั้น ๆ

3.5 ห้องเรียนที่มีทางเข้าออก 2 ทาง แต่ละทางต้องกว้างไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร ใน กรณีที่มีทางเข้าออกเพียงทางเดียว ต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.60 เมตร

3.6 สัดส่วนพื้นที่ห้องเรียนต่อนักเรียนต้องไม่น้อยกว่า 1.2 ตารางเมตรต่อนักเรียน 1 คน

3.7 การจัดห้องเรียน ให้คำนึงถึงพื้นที่ต่อนักเรียนจำนวนรวมของนักเรียนแต่ละห้อง ต้อง ไม่เกิน 40 คน

3.8 ถ้าใช้อาคารซึ่งมีอยู่แล้วมาดัดแปลงเป็นอาคารเรียนจะต้องปรับปรุงอาคารเรียนให้ มีสภาพตามที่กล่าวไว้

4. นอกจากห้องเรียนแล้ว โรงเรียนต้องจัดให้มีห้องอื่น ๆ ดังนี้

4.1 ที่รับประทานอาหารต้องมีพื้นที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน หรือจะใช้ห้องเรียนเป็น ที่รับประทานอาหารก็ได้ แต่โรงเรียนจะต้องดูแลในเรื่องความสะอาดเป็นอย่างดี ต้องมีโต๊ะสูงถึงขอบ โต๊ะ 45-50 เซนติเมตร เก้าอี้หรือม้านั่งสูง 25-30 เซนติเมตร มีอุปกรณ์ในการรับประทานอาหาร ได้แก่

ถาดหลุม หรือจาน ชาม ช้อนส้อม แก้วน้ำ ผ้าเช็ดมือ และกรณีในห้องอาหารไม่มีมุ้งลวด ให้มีฝาชีปิด ครอบอาหาร สำหรับห้องเตรียมอาหาร ต้องถูกสุขลักษณะตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชนกำหนด

4.2 ห้องพยาบาล หรือมุมพยาบาล ต้องมียาสามัญประจำบ้าน เครื่องชั่งน้ำหนัก ที่วัด ส่วนสูง สายวัดรอบอก กระโถน ที่นอนผ้า ปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ผ้ายาง เครื่องเวชภัณฑ์ สำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ได้แก่ ปากคีบ กรรไกร กระเป๋าน้ำร้อน และชามรูปไต รวมทั้งให้มีตู้ยา และตู้ เก็บเครื่องเวชภัณฑ์ของโรงเรียน

4.3 ห้องนอน สำหรับนักเรียนต้องจัดให้มีห้องนอนโดยสัดส่วนพื้นที่ต่อนักเรียนไม่น้อย กว่า 1.2 ตารางเมตรต่อคน หรือจะใช้ห้องเรียนเป็นห้องนอนด้วยก็ได้ ถ้าพื้นที่ห้องเป็นไม้ ให้ใช้เสื่อปูนอน ได้ ถ้าพื้นที่ห้องเป็นซีเมนต์ ให้มีที่รองนอน เช่น ที่นอน หรือผ้านวม หรือที่นอนฟองน้ำ และจัดให้มีหมอน แบนหรือผ้ารองศีรษะ

4.4 ห้องน้ำ หรือที่อาบน้ำ ต้องจัดให้เหมาะสมเพียงพอกับจำนวนนักเรียน และต้อง รักษาความสะอาดให้ถูกสุขลักษณะ จัดให้มีที่วางสบู่ และชั้นน้ำ และราวแขวนผ้าเช็ดหน้า

4.5 ห้องส้วม ให้ถือเกณฑ์ ดังนี้

1) นักเรียน 1-100 คน มี 1 ที่ต่อนักเรียน 25 คน นักเรียน 101-600 คน มี 1 ที่ต่อนักเรียน 50 คน และนักเรียน 601 คนขึ้นไป มี 1 ที่ต่อนักเรียน 75 คน

2) ต้องรักษาให้สะอาดถูกสุขลักษณะ มีบังตาหรือประตูส้วม โดยไม่มีกลิ่นประตู หรือกัญแจตติที่ประตู และส้วมต้องอยู่ไม่ไกลจากห้องเรียน หรืออยู่ในห้องเรียน ถ้าส้วมอยู่นอกอาคาร เรียน ทางเดินไปส้วมต้องมีหลังคากันแดดกันฝน

3) ในกรณีที่มีอาคารมากกว่า 1 ชั้น จะต้องมีห้องส้วมทุกชั้น

กรมอำนวยการ วัฒนธรรม (2539 : 88-96) นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนให้ปลอดภัย ดังต่อไปนี้

1. สถานที่ตั้งโรงเรียน

เพื่อความปลอดภัย ควรพิจารณาเกี่ยวกับสถานที่ตั้งโรงเรียน ดังนี้

1.1 สถานที่ตั้งโรงเรียนควรอยู่ใกล้ชุมชน เพื่อความสะดวกในการเดินทางไปกลับของ นักเรียน

1.2 สถานที่ตั้งโรงเรียนควรอยู่ห่างจากถนน ทางรถไฟและแม่น้ำลำคลอง เพื่อป้องกัน อันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับเด็ก การรบกวนของเสียงและควันพิษต่าง ๆ

1.3 ควรตั้งโรงเรียนให้ห่างจากสิ่งรบกวนหรือแหล่งสกปรกโสโครก เช่น สนามบิน โรงงานอุตสาหกรรม ที่รวมของขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันเสียงที่ดังรบกวน กลิ่นที่เหม็นรบกวน และอันตรายจากสิ่งนำโรคต่าง ๆ

1.4 ควรตั้งโรงเรียนให้ห่างจากบริเวณที่อาจเกิดภัยธรรมชาติได้

1.5 พื้นที่ตั้งของโรงเรียน ควรเป็นพื้นที่ดินดอน ราบเรียบ ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ พื้นที่ดูดยี่มน้ำได้ดี เป็นดินทราย ไม่มีกรวดหรือหินล้น ๆ ซึ่งอาจจะสะท้อนแสง เกิดการสะดุด ลื่น หกล้ม และเป็นอันตรายต่อเด็กได้

1.6 เนื้อที่ตั้งของโรงเรียนกว้างขวางเพียงพอ ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ ไม่แออัดคับแคบจนเกินไป เพราะอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย นอกจากนี้ ควรมีเนื้อที่สำหรับขยายอาคารเรียนในอนาคตได้ หากมีจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้นด้วย

1.7 บริเวณโรงเรียนควรมีรั้วรอบขอบชิดที่ปลอดภัย หากสร้างรั้วถาวรไม่ได้ควรทำขอบเขตที่แน่นอน เช่น ปลูกต้นไม้เป็นรั้วชั่วคราว

1.8 บริเวณโรงเรียนควรปลูกต้นไม้ที่ไม่มีใบเกะกะ หรือไม่มียางที่เป็นอันตรายแก่เด็ก

หมายเหตุ

1. กรณีที่โรงเรียนตั้งอยู่ติดกับทางหลวง ควรจะมีเครื่องหมายจราจร เครื่องหมายเตือนที่ชัดเจน ให้ผู้ใช้รถใช้ถนน เพิ่มความระมัดระวังในการขับขี่

2. หากโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตที่มีการจราจรหนาแน่นหรืออยู่ใกล้เขตอันตรายควรจัดให้มีทางข้ามที่ปลอดภัย หรือมีเจ้าหน้าที่จราจรคอยดูแล

3. กรณีที่จำเป็นต้องปลูกสร้างโรงเรียนใกล้ถนน หรือทางรถไฟอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ควรทำถนนหรือสะพานเล็ก ๆ เชื่อมระหว่างถนนหรือทางรถไฟกับประตูรั้วของโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเพิ่มความระมัดระวังขณะที่ก้าวพ้นออกจากรั้วโรงเรียน

2. อาคารเรียน

อาคารเรียนที่ปลอดภัย ย่อมขึ้นอยู่กับการออกแบบและก่อสร้างอย่างเหมาะสม และถูกต้อง ซึ่งควรพิจารณา ดังนี้

2.1 อาคารเรียนควรออกแบบ และใช้วัสดุที่ป้องกันไฟ ป้องกันการสั่นสะเทือนและแผ่นดินไหวได้

2.2 พื้นของอาคารเรียนควรยกให้สูงกว่าระดับน้ำหรือสูงกว่าพื้นดินไม่น้อยกว่า 1.00 เมตร ใช้วัสดุที่ทำพื้นเป็นไม้โดยใช้พื้นไม้กระดานหรือพื้นด้า้น ไม่ควรใช้พื้นมันหรือพื้นไม้กระดานที่ลงน้ำมันขัดเป็นเงา เพราะอาจจะลื่นได้

2.3 ตามอุดมคติ อาคารเรียนควรสูงไม่เกิน 2 ชั้น หากอาคารเรียนสูงกว่า 2 ชั้น ควรทำบันไดขึ้นลง 2 ทาง และมีบันไดหนีไฟ

2.4 ฝ้าผนัง หรือฝ้าเพดานห้อง ควรใช้วัสดุทนไฟ

2.5 บันได หรือทางเดินระเบียงหน้าห้อง ควรมีขนาดกว้างเหมาะสม ตัวบันไดไม่ควรจะ

ลาดหรือชันเกินไป มีราวบันไดที่มั่นคง หากบันไดที่สูงเกินกว่า 14 ชั้น ควรจะมีชานพักและเพื่อความ สะดวกและปลอดภัย ควรทำเครื่องหมายหรือลูกศรแสดงการขึ้นการลงบันไดไว้ด้วย เช่น ทำลูกศรชี้ขึ้น บันไดทางขวามือ และลูกศรชี้ลงบันไดทางซ้ายมือ เป็นต้น

2.6 ระเบียงอาคาร อาคารเรียนควรมีเฉลียงหรือระเบียงอาคารที่มีความกว้างพอที่นัก เรียนจะเดินสวนกันได้สะดวก (ประมาณ 2.00-2.50 เมตร) โดยสร้างแบบมีระเบียงเดี่ยว แสงสว่างเข้า ได้ดี ที่ที่นั่งตามระเบียง และมีลูกกั้นที่แข็งแรง หรือผนังกันโดยตลอด

2.7 ประตูหน้าต่าง ห้องเรียนแต่ละห้องควรมีประตูใหญ่เปิดออกสู่ระเบียงทางด้านยาว ข้างขวาของห้องเรียน อย่างน้อยห้องละ 2 ประตู ส่วนหน้าต่างควรสร้างให้อยู่ทางด้านยาวข้างซ้ายของ ห้องเรียน โดยใช้ชนิดที่เปิดออกไปภายนอกห้องเรียน และสามารถควบคุมแสงสว่างและการถ่ายเท อากาศได้

2.8 แสงสว่าง อาคารเรียนหรือห้องเรียนต่าง ๆ ควรมีแสงสว่างเพียงพอ และให้เข้าทาง ซ้ายมากที่สุด หากแสงสว่างไม่เพียงพอควรใช้ไฟฟ้าช่วย

2.9 ทางออกฉุกเฉิน ตัวอาคารต้องสร้างให้มีทางออกฉุกเฉิน หรือ “ประตูฉุกเฉิน” (Emergency Door) เมื่อเกิดกรณีฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้

3. ห้องเรียน

ห้องเรียนควรจัดให้ปลอดภัย ดังนี้

3.1 ห้องเรียนควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดความกว้างใหญ่พอกับความต้องการ ของเด็ก ปกติไม่ควรจุนักเรียนเกิน 35 คน และด้านยาวของห้องเรียนควรจัดให้อยู่ตามหรือขนานกับ ด้านยาวของอาคารเรียนเสมอ เพื่อให้ได้รับแสงสว่างและลมได้เพียงพอ

3.2 โต๊ะเรียนและม้านั่ง ควรใช้ขนาดที่เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ และใช้ชนิดที่ แยกกันหรือโต๊ะเดี่ยวดีกว่าโต๊ะคู่หรือโต๊ะรวม

3.3 ควรจัดโต๊ะเรียนและม้านั่งให้เป็นแถวตอนแบบขนาน และมีช่องว่างระหว่างแถว ซึ่งกว้างพอที่จะเดินไปมาได้

3.4 โต๊ะเรียนและม้านั่งควรมั่นคง แข็งแรงและสะอาดเรียบร้อยเสมอ หากมีการชำรุด ควรจัดการซ่อมแซมโดยเร็ว

3.5 กระดานชอล์คที่ใช้ในห้องเรียน ควรใช้สีเขียวที่ไม่สะท้อนแสง และทาสีเขียวให้ เห็นใหม่อยู่เสมอ (ทาสีใหม่ปีละ 2-3 ครั้ง)

3.6 ภายในห้องเรียน ไม่ควรมีเสาอยู่ตรงกลางห้อง เพราะอาจเป็นอันตรายต่อ นักเรียนเมื่อวิ่งเล่นและไปชนเข้าได้

3.7 อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ภายในห้องเรียน เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียน

ต่าง ๆ อุปกรณ์ทำความสะอาด ฯลฯ ควรจัดเก็บและวางให้เป็นระเบียบเรียบร้อยภายในตู้อุปกรณ์และชั้นวางสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ครูจะต้องสอน ให้คำแนะนำ และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติการใช้อย่างปลอดภัยเสียก่อน

4. ห้องพยาบาล

การจัดห้องพยาบาลที่ปลอดภัย ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 4.1 ควรจัดห้องพยาบาลให้อยู่ในบริเวณที่สงบเงียบ ไม่มีเสียงรบกวนและไม่พลุกพล่าน
- 4.2 ห้องพยาบาลควรอยู่ชั้นล่างของอาคารและหากเป็นไปได้ควรอยู่ห้องพักครู หรือห้องครูใหญ่
- 4.3 ควรจัดห้องพยาบาลให้สะอาด เรียบร้อย ถูกสุขลักษณะและถูกหลักสุขาภิบาล เช่น มีแสงสว่างเพียงพอ มีอากาศระบายถ่ายเทได้สะดวก ไม่ร้อนอบอ้าว
- 4.4 จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำ เช่น พยาบาล ครูอนามัย หรือครูอื่น ๆ ที่คอยดูแลควบคุมอยู่เสมอ
- 4.5 ควรมีเตียงพักผู้ป่วยที่แข็งแรงสะอาด และถูกสุขลักษณะ
- 4.6 ควรมีอุปกรณ์การปฐมพยาบาลที่สะอาด และปลอดภัยอย่างเพียงพอ
- 4.7 ตู้ยาควรมีกุญแจปิดเปิด และเมื่อใช้แล้วควรปิดแล้ใส่กุญแจทุกครั้ง
- 4.8 ยาและอุปกรณ์ต่าง ๆ ต้องเก็บไว้อย่างเป็นระเบียบและปลอดภัย เช่น แยกประเภทของยาอันตราย ยารับประทาน ยาห้ามรับประทาน มีฉลากยาติดบอกชื่อยา และวิธีใช้ยาต่าง ๆ
- 4.9 ห้ามนักเรียนหยิบยามาใช้เองเด็ดขาด ต้องผ่านผู้ดูแลคือ เจ้าหน้าที่ทุกครั้ง
- 4.10 ควรจัดห้องพยาบาลให้เป็นสัดส่วน เช่น ที่นั่งรอรับการปฐมพยาบาล ห้องตรวจโรคหรือปฐมพยาบาล ห้องพักผู้ป่วย โต๊ะทำงานของผู้ดูแลห้องพยาบาล มีอ่างล้างมือ มีโทรศัพท์ติดต่อกับภายนอกโรงเรียน

5. ห้องน้ำ ห้องส้วม

ห้องน้ำ ห้องส้วมเป็นสถานที่ที่มักเกิดอุบัติเหตุได้เสมอ การจัดหรือสร้างห้องน้ำ ห้องส้วม ให้ปลอดภัยแก่ผู้ใช้จึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งควรพิจารณาดังนี้

- 5.1 ห้องน้ำ ห้องส้วมซึ่งตามปกติมักสร้างอยู่ในบริเวณเดียวกัน ควรเลือกทำเลที่อยู่ห่างจากแหล่งน้ำ ไม่น้อยกว่า 30 เมตร และอยู่ในพื้นที่ที่ไม่สูงกว่าบ่อน้ำ หากสร้างเป็นอาคารเอกเทศควรให้อยู่ห่างจากอาคารเรียนไปทางใต้ลมอย่างน้อย 10 เมตรเพื่อป้องกันกลิ่นเหม็นรบกวน
- 5.2 ห้องน้ำสำหรับเด็กเล็ก ควรจัดให้เป็นห้องรวม
- 5.3 ควรมีจำนวนห้องน้ำห้องส้วมให้ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน
- 5.4 ห้องน้ำ ห้องส้วมทุกห้องควรมีแสงสว่างเพียงพอ และในห้องส้วมควรมีทางเดินที่

กว้างพอ เพื่อความสะดวกในการใช้และการทำความสะอาด

5.5 ห้องน้ำ ห้องส้วมควรมีทางระบายอากาศให้ถ่ายเทได้ทั้งส่วนที่ขีดเพดาน และขีดพื้น สำหรับห้องส้วมควรมีท่อระบายแก๊สจากภายในถึงส้วมขึ้นสู่อาคารด้วย

5.6 ส้วมควรมีขนาดพอเหมาะกับผู้ใช้ เช่น ที่นั่งถ่ายและที่ปัสสาวะของเด็กชั้นอนุบาลควรมีขนาดเล็ก

5.7 ควรมีอ่างล้างมือและสบู่ไว้ใกล้ ๆ ส้วมเพื่อสะดวกในการล้างมือ

5.8 ห้องน้ำ ห้องส้วมจะต้องสะอาดเสมอ พื้นต้องห่มนุ่นไม่ให้ตะไคร่น้ำจับ เพื่อไม่ลื่นหกล้ม

5.9 ควรมีการแนะนำการใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมให้ถูกต้องโดยเฉพาะในเด็กเล็ก ทั้งนี้เพื่อความสะอาดสบายและปลอดภัย

6. โรงอาหาร

โรงอาหารเป็นที่รวมของเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นสถานที่ที่เด็กอาจได้รับอุบัติเหตุและอันตรายได้ การจัดโรงอาหารให้ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย จึงควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

6.1 โรงอาหารควรมีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทสะดวก

6.2 ควรจัดให้มีโต๊ะอาหารและที่นั่ง ที่มั่นคงแข็งแรงและมีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

6.3 โดยรอบโรงอาหารควรกั้นด้วยมุ้งลวด หรือลวดตาข่ายเพื่อป้องกันสัตว์ หรือแมลงต่าง ๆ

6.4 โรงอาหารควรมีประตูสปริงบังคับการปิดเปิดได้ในตัว

6.5 ภายในโรงอาหารจะต้องได้รับการดูแลเรื่องความสะอาดอยู่เสมอ

6.6 โรงอาหารควรมีที่ทิ้งขยะมูลฝอย หรือที่รองรับเศษอาหารที่ถูกสุขลักษณะให้เพียงพอ

6.7 ควรจัดให้มีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและใช้ โดยจัดให้มีอ่างน้ำพุสำหรับดื่ม และอ่างสำหรับล้างมือ

6.8 ควรจัดให้มีระบบป้องกันอัคคีภัย หรือจัดอุปกรณ์ดับเพลิงขั้นต้นไว้

7. สนามเด็กเล่น

การจัดสนามเด็กเล่นในโรงเรียนอนุบาลนั้นเป็นสิ่งสำคัญเท่า ๆ กับการจัดบริเวณและอาคารสถานที่อื่น ๆ ด้วยเช่นกัน นอกจากจะจัดเพื่อให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน พัฒนาความพร้อมของเด็กในด้านต่าง ๆ จากการเล่นแล้ว ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537 : 264-270) นำเสนอเกี่ยวกับการจัดสนามเด็กเล่น ดังนี้

7.1 สถานที่จัดตั้งสนามเด็กเล่น ควรอยู่ห่างจากถนน คลอง หรือถ้ามีบ่อน้ำควรมีรั้วกั้นมิดชิด รั้วไม่ควรเป็นลวดหนาม ในสนามเด็กเล่นไม่ควรมีเครื่องกีดขวางที่จะทำให้เป็นอันตราย สภาพสนามจะต้องปลอดภัย บริเวณพื้นที่ของสนาม ถ้าปลูกหญ้าควรมีการรดน้ำเสมอ พื้นสนามควรได้รับการปรับสภาพให้เรียบ ไม่มีหลุม ของแหวง ของมีคม เช่น ก้อนกรวด หิน เศษกระเบื้อง แก้ว ตะปู หรือไม่ควรอยู่ใกล้บริเวณที่ทิ้งขยะ พื้นสนามต้องสะอาดแห้ง มีทางระบายน้ำ เพื่อป้องกันน้ำท่วม และสนามเออะแอะ

7.2 พื้นที่สำหรับการจัดสนามให้เด็กเล่น จะต้องพอเหมาะ พื้นที่ที่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป จะนำปัญหามาสู่การจัดและการดูแล กล่าวคือ พื้นที่ที่น้อยเกินไป เด็กไม่สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างที่ต้องการ แต่ถ้าเนื้อที่กว้างเกินไป ทำให้เด็กไม่มีโอกาสเล่นรวมกลุ่มกัน ครูดูแลไม่ทั่วถึง ไม่สามารถกระตุ้นเด็กให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่วางเป้าหมายไว้ อัตราส่วนของพื้นที่การเล่นกลางแจ้งสำหรับเด็กหนึ่งคน ประมาณ 75-100 ตารางฟุต

7.3 วัสดุที่ใช้เป็นพื้นผิวในสนามเด็กเล่น ส่วนมากสนามมักจะเป็นสนามหญ้านุ่ม ๆ ซึ่งเป็นพื้นผิวที่สวยงามและเด็ก ๆ ชอบเล่นมาก แต่ปัญหาสำหรับสนามหญ้า คือ เมื่อฝนตกจะเออะแอะ เลอะไปด้วยโคลน ทำให้เล่นไม่ได้ โดยเฉพาะในประเทศไทย ช่วงที่เปิดภาคเรียนจะเป็นช่วงฤดูฝน คือ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน เด็ก ๆ ได้มีโอกาสเล่นสนามน้อยมาก เพราะฝนตกและสนามเออะ การแก้ปัญหาได้แก่ การยกพื้นสนามให้สูงขึ้น พื้นสนามจะต้องเรียบ ไม่ให้เกิดเป็นบ่อหรือแอ่งน้ำขัง จัดให้มีทางระบายน้ำโดยรอบ เมื่อฝนตกสนามจะได้แห้งโดยเร็ว บางส่วนของสนามอาจเลือกวัสดุพื้นผิวของพื้นสนามที่ใช้ได้ตลอดทุกฤดู เช่น ทราฟ เปลือกไม้ หรือกรวดเม็ดเล็กก็ได้

7.4 พื้นที่ที่จะวางเครื่องเล่นสนาม ต้องคำนึงถึงความปลอดภัย เครื่องเล่นที่ต้องการให้อยู่กับที่ เช่น ชิงช้า ม้าหมุน กระดานหก กระดานลื่น ควรติดตั้งไว้บริเวณริมสนาม เพื่อไม่ให้กีดขวางการเล่นอื่น ๆ ของเด็ก ๆ และจะต้องมีบริเวณเนื้อที่โดยรอบที่พอเพียง ไม่ให้เครื่องเล่นและการเล่นไปปะทะกับการเล่นอื่น ๆ เครื่องเล่นเหล่านี้จะต้องตั้งไว้กับพื้นอย่างแน่นหนา แข็งแรง ขาตั้งของเครื่องเล่นชนิดที่ต้องฝังลงกับพื้นนั้น จะต้องอยู่ในพื้นที่มีระดับเดียวกับขาตั้ง อยู่ในหลุมที่ลึกประมาณ 0.50-0.80 เมตร ก้นหลุมควรเทคอนกรีต เพื่อสะดวกในการตรวจสอบระดับและกันการหลุดตัวของเสา พื้นที่ที่รองรับให้คำนึงถึงการระบายน้ำที่ดี ถ้าปูด้วยทราฟ พื้นทราฟควรมีความลึกประมาณ 1 ฟุต

7.5 การจัดสภาพแวดล้อมทั่วไปของสนามเด็กเล่น ถ้ามีบริเวณกว้างพออาจแบ่งพื้นที่บางส่วนปลูกหญ้าเพื่อจัดวางเครื่องเล่นที่เด็กจะต้องเตรียมตัว กลิ้ง ใต้ หรือเพื่อเป็นการป้องกันการพลัดตก และอาจเทปูนซีเมนต์ในบางส่วน เพื่อการเล่นที่ใช้เครื่องเล่นมีล้อ นอกจากนี้ควรจัดบริเวณสนามไม่ให้รกรุงรัง ปราศจากพืชพรรณ หรือแมลงที่เป็นพิษ

7.6 เครื่องเล่นสนามทุกชิ้นต้องอยู่ในสภาพที่พร้อมจะให้เด็กเล่น เครื่องเล่นที่ชำรุดเสียหาย ต้องยกออกไปจากพื้นที่ หรือแก้ไข ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพปกติ เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน ควรหยอดน้ำมันเมื่อถึงเวลา สำหรับเครื่องเล่นที่มีส่วนปิดบังสายตา เช่น ถ้ำลอด หรืออุโมงค์ คอยตรวจ สอบดูแลความปลอดภัยเสมอ ๆ

7.7 ร่มเงาในสนาม จะช่วยให้เด็กได้มีที่หลบร้อนและช่วยให้มีแสงสว่างที่พอเหมาะ ร่มเงาจะได้จากส่วนบังของอาคารและต้นไม้ใหญ่ ต้นไม้ใหญ่ที่ปลูกนอกจากจะให้ร่มเงาแล้วอาจใช้เป็นเครื่องเล่นที่ตื่นเต้นสำหรับเด็ก ๆ ด้วย เช่น สามารถทำเป็นที่ห้อยชิงช้า หรือห้อยเชือกเพื่อปีนป่าย หรือทำบ้านบนต้นไม้ แต่ทั้งนี้ต้องคอยหมั่นตรวจตราความแข็งแรง และความปลอดภัยของวัสดุต่าง ๆ อยู่เสมอ เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายแก่เด็ก

การจัดสิ่งแวดลอมที่ถูกตามระเบียบ ข้อกำหนด และการเอาใจใส่เรื่องความแข็งแรง ปลอดภัยอยู่เสมอจะทำให้โรงเรียนมีความปลอดภัยสูง

2.3 บริการความปลอดภัยของโรงเรียน

นอกจากการจัดสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ให้ปลอดภัยแล้ว โรงเรียนยังควรจัดบริการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยความปลอดภัยอีกด้วย บริการดังกล่าวมีดังนี้

2.3.1 บริการความปลอดภัยในการเดินทาง

โรงเรียนควรมีการจัดระบบการจราจรที่ดี เช่น การทำทางสำหรับรถ และทางเท้า สำหรับเด็ก จัดบริเวณสำหรับยานยนต์และยานพาหนะอื่น โดยทำรั้วเตี้ย ๆ กันแนวไม่ให้ปะปนกับ บริเวณที่ทำกิจกรรมหรือที่เล่นของเด็ก (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2536)

สำหรับการจัดบริการเดินทางกลับไปโรงเรียนนั้น การให้บริการรถโรงเรียนเป็น บริการที่สำคัญมากที่สุดที่ผู้ปกครองได้ให้ความไว้วางใจต่อโรงเรียนในการดูแลรับส่งเด็ก โดยกระทรวง ศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ.2536 มีสาระดังต่อไปนี้

ผู้ดำเนินการรถโรงเรียน มีหน้าที่ดังนี้

1. ควบคุมดูแลและเอาใจใส่เรื่องความปลอดภัยในการรับส่งนักเรียน
2. จัดให้มีเครื่องหมายเป็นแผ่นป้ายพื้นสีส้มสะท้อนแสง ขนาดกว้างอย่างน้อย 35 เซนติเมตร และยาวอย่างน้อย 85 เซนติเมตร มีข้อความว่า “รถโรงเรียน” เป็นตัวอักษรสีดำ

ความสูงไม่น้อยกว่า 15 เซนติเมตร ติดอยู่ที่ด้านหน้าและด้านท้ายของตัวรถ ให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจนในระยะไม่น้อยกว่า 50 เมตร และมีชื่อโรงเรียนติดอยู่ด้านข้างทั้งสองข้างของตัวรถ พร้อมทั้งหมายเลขโทรศัพท์ (ถ้ามี)

3. คัดเลือกพนักงานขับรถและผู้ควบคุมดูแลนักเรียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

4. จัดให้มีไฟสัญญาณสีเหลืองอำพันปิดเปิดเป็นระยะ (กะพริบ) ในขณะที่ใช้รับส่งนักเรียน ติดไว้ที่ด้านหน้าและด้านหลังของตัวรถ เพื่อให้ผู้ขับรถที่สวนทางมาหรือขับตามหลังสามารถมองเห็นได้ชัดเจน ในระยะห่างไม่น้อยกว่า 150 เมตร เมื่อมิได้ใช้รถนั้นเป็นรถโรงเรียนให้ใช้สัญญาณไฟสีเหลืองอำพันดังกล่าว

5. จัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นเพื่อช่วยเหลือนักเรียน เมื่อมีอุบัติเหตุหรือมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

5.1 เครื่องดับเพลิง รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารที่มีจำนวนที่นั่งไม่เกิน 20 ที่นั่งต้องมีเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่อง รถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารที่มีจำนวนที่นั่งเกิน 20 ที่นั่งต้องมีเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 2 เครื่อง เครื่องดับเพลิงต้องมีขนาดพอสมควร และติดตั้งไว้ในรถในที่ที่เหมาะสมพร้อมที่จะใช้การได้ทุกขณะ

5.2 ฆ้อนทุบกระจก และเหล็กชะแลง 1 อัน ต้องเก็บไว้ในที่ปลอดภัยและสามารถนำไปใช้งานได้สะดวก

5.3 จัดให้มีแผ่นป้ายแสดงข้อความเตือนเรื่องความปลอดภัยในการโดยสารตามที่กรมการขนส่งทางบกประกาศกำหนด หรือตามที่กรมการขนส่งทางบกให้ความเห็นชอบ ติดไว้ในตัวรถตำแหน่งที่สามารถมองเห็นได้ง่าย

5.4 จัดให้มีเครื่องมือปฐมพยาบาลประจำรถโรงเรียนทุกคัน

5.5 รายงานผลการจัดรถโรงเรียนให้โรงเรียนทราบทุกเดือน

5.6 รายงานให้ทางโรงเรียนทราบโดยทันทีที่เกิดเหตุหรือมีกรณี

ฉุกเฉินเกิดขึ้น

5.7 แจ้งผลการตรวจสภาพรถประจำปีให้โรงเรียนทราบทุกปี

โรงเรียนมีหน้าที่ในการกำกับดูแลการจัดรถโรงเรียน ดังนี้

1. กำกับดูแลการจัดรถโรงเรียนของผู้ดำเนินกิจการรถโรงเรียน

2. จัดให้มีทะเบียนรถโรงเรียน ทะเบียนประวัติของพนักงานขับรถ และ

ผู้ควบคุมดูแลนักเรียน

3. รายงานผลการใช้รถโรงเรียนต่ออธิบดีกรมเจ้าสังกัด หรือส่วนราชการที่

ควบคุมดูแลสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร และรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่ควบคุมดูแลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่สำหรับจังหวัดอื่น ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุให้รายงานให้ทราบเป็นการด่วน

พนักงานขับรถโรงเรียนมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี
2. มีใบอนุญาตขับรถยนต์มาไม่น้อยกว่า 3 ปี
3. เป็นผู้มีสุขภาพดี แต่งกายสุภาพ และมารยาทสุภาพเรียบร้อย
4. มีประวัติความประพฤติดี มีความชำนาญ สุขุมรอบคอบ และรู้เส้นทางที่
ที่ใช้รับส่งนักเรียนเป็นอย่างดี
5. มีความสามารถตรวจสอบดูแลอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้และสัญญาณ
ต่าง ๆ ภายในรถให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา
6. ได้เข้ารับการอบรมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการ หรือกรมการขนส่ง
ทางบก หรือกรมตำรวจกำหนด

พนักงานขับรถโรงเรียนต้องมีหน้าที่ ดังนี้

1. ต้องประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ และระเบียบ ว่าด้วยการนั้น โดย
เคร่งครัด
2. ตรวจสอบสภาพรถและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพดี และพร้อมที่จะใช้
การได้ตลอดเวลา
3. ไม่ขับรถในขณะที่มีอาการมึนเมา หรือเสพสุราระหว่างการขับรถโรงเรียน
หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตหรือประสาท ระหว่างการขับรถโรงเรียน
4. รายงานให้ทางโรงเรียนทราบทันทีที่เกิดเหตุหรือมีกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น

ผู้ควบคุมดูแลนักเรียนมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นครูหรือบุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี
  2. ได้เข้ารับการอบรมตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการ หรือกรมการ
ขนส่งทางบก หรือกรมตำรวจกำหนด
  3. เป็นผู้มีสุขภาพดี แต่งกายสุภาพ และมารยาทสุภาพเรียบร้อย
- ผู้ควบคุมดูแลนักเรียนมีหน้าที่ ดังนี้
1. ผู้ควบคุมดูแลนักเรียนต้องตรวจสอบจำนวนนักเรียนที่รับส่งแต่ละเที่ยวให้
ถูกต้องครบถ้วนตรงตามรายชื่อนักเรียน พร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายชื่อนักเรียนที่ใช้บริการตามแบบที่
กำหนด
  2. ประจำอยู่กับรถโรงเรียนอยู่ตลอดเวลาที่รับส่งนักเรียน เพื่อควบคุมดูแล
และช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดความปลอดภัยตลอดการเดินทาง
  3. รายงานให้ทางโรงเรียนทราบทันทีที่เกิดอุบัติเหตุ หรือมีกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้น

หมายเหตุ

1. ให้รถโรงเรียนรับนักเรียนจากที่อยู่อาศัยหรือสถานที่ที่นัดหมาย และส่งมอบให้กับโรงเรียนในบริเวณโรงเรียน หรือสถานที่ที่ตกลงกันได้
2. ให้รถโรงเรียนส่งนักเรียนถึงที่อยู่อาศัย หรือส่งมอบแก่ผู้ปกครองโดยตรง หรือส่ง ณ สถานที่ที่ได้ตกลงกันได้
3. ให้ผู้ดำเนินกิจการรถโรงเรียนจัดให้มีการประกันรถยนต์ โดยให้ความคุ้มครองผู้โดยสารและบุคคลที่ 3
4. สีของรถโรงเรียนเป็นสีเหลืองคาดดำ ตามแบบของกรมการขนส่งทางบก
5. สำหรับรถโรงเรียนที่มีสีเป็นอย่างอื่น แตกต่างจากที่กล่าวตามวรรคหนึ่ง ก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้คงใช้ได้ต่อไป จนกว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้เป็นไปตามระเบียบนี้ ทั้งนี้จะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายใน 4 ปีนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ
6. เพื่อให้เกิดความสะดวกในการติดต่อ ควรจัดให้มีเครื่องมือสื่อสารประจำรถที่สามารถติดต่อกับโรงเรียน หรือผู้ปกครองได้ในขณะที่ใช้รถโรงเรียน

2.3.2 บริการความปลอดภัยภายนอกห้องเรียน

ความปลอดภัยภายนอกห้องเรียนสามารถทำได้ในสองลักษณะ คือ การดูแลขณะที่เด็กทำกิจกรรมกลางแจ้ง และการตรวจสอบสภาพของสนาม เครื่องเล่น และบริเวณทางเดิน ซึ่งพิจารณาได้ในเรื่องต่าง ๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2536) ดังนี้

1. การติดตั้งรั้วให้รอบบริเวณ รั้วที่ปลอดภัยควรมีความสูงประมาณ 4 ฟุต เป็นอย่างน้อย และไม่ควรเป็นรั้วชนิดปีนป่ายได้ มีประตูที่ปิดเปิดสะดวก
2. มีการตรวจตราความปลอดภัยของสนามเด็กเล่นก่อนให้เด็กเล่น
3. ดูแลและชี้แนะเด็กในการเล่นเครื่องเล่นสนามแต่ละชนิดอย่างปลอดภัย
4. ตรวจตราความปลอดภัยของเครื่องเล่นที่มีส่วนปิดบังสายตา เช่น ถ้ำ ลอด หรืออุโมงค์ ก่อนให้เด็กเล่น
5. สังเกตและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด เมื่อเด็กเล่นในสนาม
6. ดูแลให้เด็กปฏิบัติตามกฎกติกาความปลอดภัยอยู่เสมอ
7. เมื่อพบเห็นสิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียนชำรุดเสียหาย บันทึกแจ้งต่อผู้บริหาร
8. ดูแลเด็กอย่างทั่วถึงเมื่อเด็กอยู่ในห้องน้ำห้องส้วม
9. บันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งแจ้งต่อผู้บริหารเพื่อแก้ไข

Spath (1967 : 91-92) กล่าวว่าเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายจะมีความสนุกสนานกับการทำกิจกรรมก็ต่อเมื่อมีความปลอดภัย มีความสะอาด และบรรยากาศที่สนุกสนาน เพลิดเพลิน และให้ข้อเสนอแนะที่จะช่วยให้บริเวณสนามเด็กเล่นมีความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น และเกิดอุบัติเหตุน้อยที่สุด ดังนี้

1. ค้นหาและระบุสิ่งที่เป็นอันตราย จากนั้นเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางที่จะเป็นอันตรายออกไป
2. กำหนดระยะพื้นที่ในการเล่นของเด็กอย่างเหมาะสม
3. ตรวจสอบอุปกรณ์ทั้งหมดในสนาม ทั้งสิ่งที่เป็นอันตรายทั้งหมดไป และซ่อมแซม หรือรายงานความจำเป็นสำหรับการซ่อมแซมในส่วนที่สมควรแก้ไข
4. ตรวจสอบอุปกรณ์ เครื่องเล่นอย่างน้อยเดือนละครั้ง
5. แนะนำเด็กให้ใช้อุปกรณ์ เครื่องเล่นสนามอย่างถูกต้อง

2.3.3 บริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน

ความปลอดภัยภายในห้องเรียนครอบคลุมถึง ความปลอดภัยที่โรงเรียนให้การดูแลเด็กในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ โต๊ะ ม้านั่ง และอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการปฏิบัติในการจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยขณะที่เด็กอยู่ในห้องเรียน ซึ่งควรมีการปฏิบัติในเรื่องต่อไปนี้

1. มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงภายในห้องเรียน
2. ดูแลรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีความปลอดภัยคงสภาพดีอยู่เสมอ
3. จัดวางและเก็บสิ่งต่าง ๆ ในห้องอย่างเป็นระเบียบ
4. ดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียนทุกวัน
5. เมื่อให้เด็กใช้อุปกรณ์ที่แหลมคมต่าง ๆ ครูต้องอธิบายการใช้ก่อนเสมอ
6. ควรปฐมพยาบาลเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุแก่เด็กและผู้ปกครอง

7. เมื่อพบส่วนหนึ่งส่วนใดของห้องเรียนชำรุดต้องรีบแก้ไข หรือแจ้งต่อ

ผู้บริหารทันที

Deroche and Kaiser (1980 : 162-163) การหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุไม่ให้เกิดขึ้นในชั้นเรียนนั้นครูควรมีความตระหนักถึงความปลอดภัย และมีการปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยในห้องเรียน ดังนี้

1. ครูควรมีแนวความคิดและนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับความปลอดภัยเข้ามาสอนในชั้นเรียน
2. ครูควรมีโปสเตอร์และป้ายนิเทศจัดไว้เป็นหัวข้อเด่นให้เด็กรับรู้ในเรื่อง

ความปลอดภัย

3. ครูกำหนดวันเวลาให้เด็กได้หมั่นเวียนกันเข้าสังเกตจุดที่ปลอดภัยในห้องเรียน ในห้องประชุม หรือทุกที่ที่อยู่ในโรงเรียน

4. ครูบริหารจัดการชั้นเรียนให้มีความสะอาด มีแบบแผน และมีความปลอดภัยมากขึ้น

5. ครูควรอ่านหนังสือและแนะนำหนังสือเกี่ยวกับความปลอดภัยแก่เด็ก

6. ครูแต่ละคนควรจัดเตรียมสำรวจรายการความปลอดภัย สิ่งแรกคือ สิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพ และสิ่งอื่น ๆ สำหรับกิจกรรมของเด็ก

7. ครูต้องมีการเตรียมเด็ก และอุปกรณ์ เครื่องใช้เฉพาะสำหรับกิจกรรมความปลอดภัย

8. ครูแต่ละคนควรจัดบันทึกกิจกรรมความปลอดภัยที่เด็ก ๆ ทำร่วมกันในห้องเรียนลงในสมุดบันทึกความปลอดภัย

9. ครูมีการประเมินเด็ก ความปลอดภัยของห้องเรียน และรายงานอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

2.3.4 บริการเครื่องอำนวยความสะดวก

เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนควรจัดบริการให้ทุกคนในโรงเรียน ได้แก่ บริการน้ำดื่ม น้ำใช้ การจัดทำทางระบายน้ำ การจัดระบบไฟฟ้าที่ปลอดภัย เอมอัชฌชา วัฒนบุรานนท์ (2539 : 105-106) นำเสนอดังนี้

1. บริการน้ำดื่ม น้ำใช้ที่ปลอดภัย โรงเรียนควรจัดหาน้ำดื่ม น้ำใช้ที่ปลอดภัย ซึ่งได้มาจากแหล่งน้ำที่มีการควบคุมถูกต้องตามหลักการสุขาภิบาล โรงเรียนอาจใช้น้ำฝนที่รองจากหลังคาที่สะอาด หรือน้ำประปา น้ำบ่อ น้ำบาดาล ที่ทำให้สะอาดปราศจากเชื้อโรคก่อน แล้วนำมาเก็บไว้ในภาชนะหรือตุ่มมีฝาปิดมิดชิด และมีก๊อกสำหรับไขน้ำออกเวลาต้องการจะใช้ โดยให้นักเรียนมีถ้วยน้ำประจำตัวทุกคน หากเป็นไปได้ โรงเรียนควรจัดที่ต้มน้ำแบบน้ำพุ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความปลอดภัยในการต้มน้ำ แต่เวลาต้มน้ำผู้ต้มน้ำต้องไม่ใช้ลิ้นหรือริมฝีปากแตะต้องกับปากท่อที่น้ำพุ่งออกมา ส่วนการติดตั้งน้ำพุควรติดตั้งบริเวณโรงอาหาร หรือตามริมระเบียงโรงเรียน สำหรับน้ำใช้โรงเรียนอาจจัดหาน้ำใส่ตุ่มหรือภาชนะและมีชั้นสำหรับต้มน้ำไว้ หรือจัดให้มีอ่างล้างมือ และมีสบู่วางไว้พร้อม ทั้งนี้ควรดูแลรักษาความสะอาดของอ่างล้างมืออยู่เป็นประจำด้วย

2. การจัดทำทางระบายน้ำที่ปลอดภัย โรงเรียนควรจัดทำทางระบายน้ำให้ทั่วบริเวณโรงเรียน เพื่อป้องกันไม่ให้โรงเรียนเป็นหลุมเป็นบ่อหรือมีแอ่งน้ำโสโครกขังอยู่ นอกจากนี้จะทำให้ไม่ปลอดภัยแล้วยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค และส่งกลิ่นเหม็นรบกวนด้วย ท่อที่ระบายน้ำควรเปิด

ลงสู่ท่อสาธารณะหรือคูรอบบริเวณโรงเรียนหรือบ่อซึม ซึ่งทางโรงเรียนจัดทำไว้ บ่อซึมจะเป็นบ่อระบายน้ำทิ้ง โดยน้ำโสโครกทั่วบริเวณโรงเรียนจะไหลไปรวมที่บ่อซึม แล้วซึมลงดินไป

3. การจักระบบไฟฟ้าที่ปลอดภัย โรงเรียนควรจักระบบไฟฟ้าที่ปลอดภัยโดยจัดวางสายไฟต่าง ๆ ให้เหมาะสม ใช้อุปกรณ์ที่ดี จัดให้มีระบบป้องกันไฟฟ้าช็อต หรือระบบความปลอดภัยเวลาที่กระแสไฟฟ้าลัดวงจร เครื่องป้องกันไฟฟ้าดูด ไฟฟ้าช็อตจะทำงานทันที โดยตัดกระแสไฟฟ้า ส่วนการติดตั้งปลั๊กไฟควรติดตั้งให้สูงประมาณ 1.20 เมตร เพื่อกันเด็กเล็กใช้นิ้วมือหรือวัตถุที่เป็นสื่อโซ่เข้าไป ทางที่ดีควรใช้เต้าเสียบหรือปลั๊กไฟที่มีฝาปิด

เพื่อความปลอดภัย โรงเรียนควรหมั่นตรวจตราสายไฟหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ไฟฟ้าอยู่เสมอ หากชำรุดควรรีบแก้ไข และที่สำคัญก็คือ ควรจัดให้มีระเบียบการใช้ไฟฟ้าอย่างปลอดภัย และให้ทุกคนถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เช่น ปิดสวิตช์ หรือถอดปลั๊กเวลาเลิกใช้ ขณะที่มือเปียกน้ำไม่ควรจับต้องสิ่งที่เกี่ยวข้องกับไฟฟ้า เป็นต้น

2.3.5 บริการความปลอดภัยจากบุคคล

ความปลอดภัยจากบุคคลเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ทางโรงเรียนต้องคำนึงถึง ความปลอดภัยนั้นเป็นความปลอดภัยจากพวกมิจฉาชีพหรือบุคคลอื่น ยกตัวอย่างเช่น การดูแลเด็กหรือคุ่มครองมิให้ถูกบุคคลอื่นที่มีใจผู้ปกครองหรือผู้มีสิทธิรับเด็กปฐมวัยออกจากโรงเรียน ซึ่งเรื่องนี้ผู้บริหารควรต้องดูแลจัดทำบัตรรับเด็กที่แสดงสิทธิที่ถูกต้องตามกฎหมาย และความยินยอมของผู้ปกครองหรือพ่อแม่ของเด็ก อีกกรณีหนึ่งคือในกรณีที่พ่อแม่แยกกัน หรือหย่าขาดจากกันตามกฎหมาย และฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นผู้ปกครองเด็กโดยชอบธรรม และถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งผู้ปกครองนั้นมิชอบให้เด็กออกจากสถานศึกษาไปกับอีกฝ่ายหนึ่ง กรณีนี้สถานศึกษาต้องดูแลให้ความปลอดภัยแก่เด็ก เพราะในบางครั้งการขัดแย้งระหว่างพ่อและแม่ของเด็กต่อหน้าเด็กทำให้เด็กหวาดกลัว และสร้างปัญหาทางจิตใจให้แก่เด็ก โรงเรียนจึงไม่ควรละเลยในเรื่องนี้ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537 : 138)

2.3.6 บริการสุขภาพ

การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนมีความมุ่งหมายเพื่อ การส่งเสริมป้องกัน ดำรงรักษา และแก้ไขปัญหาสุขภาพ และความปลอดภัยของเด็กให้อยู่ในสภาพปกติปราศจากโรคอันเป็นอุปสรรคในการศึกษาเล่าเรียน และเจริญเติบโตตามวัย และสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการบริการสุขภาพในโรงเรียนไปปฏิบัติเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้อื่นต่อไป (จินตนา สรายุทธพิทักษ์. 2541)

สุภาพร เทพยสุวรรณ (2540) ได้สร้างเกณฑ์การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนอนุบาล ซึ่งโรงเรียนที่มีการจัดบริการสุขภาพในระดับ 1 มีการจัดบริการสุขภาพในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การตรวจสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ

1.1 มีการตรวจสุขภาพเป็นประจำให้แก่นักเรียนโดยพยาบาลหรือแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกภาคเรียน

1.2 มีครูเป็นผู้ตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นประจำทุกวัน โดยดูเล็บ ตา ริมฝีปากและฟัน หู มือ เท้าและผิวหนังทั่วไป

1.3 ครูประเมินสุขภาพจิตใจตามอาการต่าง ๆ ของนักเรียน ทางด้านอารมณ์ เช่น หงุดหงิดง่าย ปรับตัวยาก โดยมีบันทึกทุกภาคเรียน

1.4 มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพหลายรูปแบบทุกเดือน พร้อมทั้งศึกษาประเมินผลอยู่เสมอ เช่น การจัดในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ สื่อโฆษณาต่าง ๆ เป็นต้น

1.5 มีพยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เรื่องการรักษาพยาบาลเบื้องต้น อยู่ประจำโรงเรียน

1.6 มีตารางกำหนดการตรวจสุขภาพประจำปีและปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ

1.7 ครูทำการสอนและจัดกิจกรรมให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้การรักษาสุขภาพของตนเอง ใช้วิธีการพูดคุยการไปเยี่ยมแพทย์ ทันตแพทย์ หรือเล่นบทบาทสมมติในด้านการดูแลสุขภาพ ภาคเรียนละครั้ง

2. การประเมินสุขภาพ ด้านการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง การตรวจสอบสายตา การได้ยิน

2.1 มีการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูง พร้อมมีการบันทึกทุกเดือน

2.2 มีการตรวจสอบสายตา การได้ยิน พร้อมมีการบันทึกทุกภาคเรียน

2.3 มีการประเมินน้ำหนักและส่วนสูง การตรวจสอบสายตา การได้ยิน ทุกภาคเรียน

2.4 มีการแจ้งผลของการประเมินสุขภาพ หรือปัญหาสุขภาพของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบในทุกเดือน

2.5 มีระบบการจัดเก็บข้อมูลการเจริญเติบโต ด้านการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง รวมทั้งการทดสอบสายตาและการได้ยินทุกเดือน

3. การทำรายงานสุขภาพ

3.1 จัดให้นักเรียนทุกคนมีบัตรสุขภาพ และได้รับการลงรายการตรวจสุขภาพ และบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ไว้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ครูประจำชั้นจะทำหน้าที่บันทึกผลการประเมินสุขภาพประจำปีลงในบัตรสุขภาพทุกครั้งเมื่อพบอาการผิดปกติ

3.3 ครูประจำชั้นรับผิดชอบเก็บบัตรสุขภาพและจำแนกบัตรเด็กที่มีปัญหาสุขภาพเพื่อการเตรียมพร้อมในการตรวจสุขภาพประจำปี

3.4 ครูประจำชั้นหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านการพยาบาลจะมอบบัตรสุขภาพให้กับนักเรียนในกรณีลาออกจากโรงเรียนทุกคน เพื่อนำไปใช้ในโรงเรียนอื่น ๆ

4. การป้องกันโรค

4.1 มีการแยกนักเรียนที่เจ็บป่วยและเป็นโรคติดต่อออกจากเด็กปกติโดยมีห้องสำหรับเด็กโดยเฉพาะ

4.2 เมื่อพบนักเรียนไปสัมผัสโรคติดต่อ ทางโรงเรียนจะดูแลนักเรียนผู้สัมผัสโรค เพื่อสังเกตอาการ และส่งต่อผู้ป่วยให้ผู้ปกครอง

4.3 โรงเรียนติดต่อเจ้าหน้าที่ให้มาสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคแก่นักเรียนพร้อมมีจดหมายขออนุญาตผู้ปกครอง หรือกระตุ้นให้ผู้ปกครองพาเด็กไปรับภูมิคุ้มกันให้ครบ

5. การปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดต่อและโรคระบาด

5.1 ตรวจสอบท่อระบายน้ำทิ้งของโรงเรียน ไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของยุงและเชื้อโรคเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

5.2 ในกรณีเกิดโรคติดต่อ หรือโรคระบาดร้ายแรงตาม พ.ร.บ.โรคติดต่อ จะควบคุมโดยการปิดโรงเรียนจนกว่าจะปลอดโรค โดยความเห็นชอบของกระทรวงสาธารณสุข

5.3 โรงเรียนติดต่อสถานพยาบาล และให้ผู้ปกครองมารับนักเรียนที่เป็นโรคติดต่อไปดำเนินการรักษาทันที

5.4 โรงเรียนจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ และโรคระบาดให้ผู้ปกครองได้ทราบจากแหล่งข้อมูลทางด้านสุขภาพที่เป็นที่ยอมรับ เช่น หมอชาวบ้าน งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของนักเรียน คอลัมน์สุขภาพในนิตยสารต่าง ๆ และหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น อย่างสม่ำเสมอเดือนละครั้ง

5.5 จัดโครงการป้องกันโรคติดต่อภายในโรงเรียน เช่น เชิญผู้ปกครองเจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่มีความรู้มาให้ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อ และการแพร่ระบาดของโรคทุกสัปดาห์

5.6 จัดทำโปสเตอร์ติดในบริเวณโรงเรียน และแจกแผ่นพับให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงภัยของโรคระบาดทุกภาคเรียน

5.7 ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการค้นหาสาเหตุ ในกรณีนักเรียนเป็นโรคติดต่อ หรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นในโรงเรียน พร้อมทั้งหาวิธีการแก้ไขโดยด่วน

2.4 สวัสดิศึกษา

การให้การศึกษาบรมเรื่องสวัสดิศึกษาในโรงเรียนอนุบาล สำหรับเด็กในวัยอนุบาลเป็นเรื่องสำคัญมาก สังคมทั่วไปทุกแห่งทั้งในอดีตและปัจจุบันยังไม่ได้ให้ความเอาใจใส่ต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กวัยนี้มากมายนัก ด้วยถือกันว่าเด็กยังไม่รู้ประสา การเลี้ยงดูและอบรมก็แล้วแต่บิดามารดา และสิ่งแวดล้อมในเยาว์วัยชักจูงโน้มนำไป แต่ในปัจจุบันและอนาคตได้มีการเอาใจใส่ต่อการศึกษาบรมเด็กวัยนี้มากขึ้นทุกที สิ่งที่ผ่านมาให้เรียนรู้เป็นประสบการณ์จะมีให้กับการจัดการศึกษาบรมให้แก่เด็กวัยนี้มากขึ้น ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีหน้าที่รับผิดชอบกับเด็กโดยตรงคือ บิดา มารดา ญาติผู้ใกล้ชิด ผู้เลี้ยงดู และท้ายสุดคือ ครู หรือผู้ดูแลเด็ก ในโรงเรียนอนุบาล (จันทวรรณ เทวรักษ์, 2527 : 29-30)

Brewer (1995) กล่าวว่า ครูของเด็กเล็กจำเป็นต้องหันมาให้ความสนใจกันถึงเรื่องความปลอดภัยเกี่ยวกับไฟ ความปลอดภัยเกี่ยวกับการจราจร ความปลอดภัยเกี่ยวกับน้ำ ความปลอดภัยจากสิ่งเป็นพิษ และความปลอดภัยจากบุคคล ที่จะนำมาให้ความรู้และประสบการณ์กับเด็ก และครูต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจตราห้องเรียน และบริเวณสนาม เพื่อความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ มีการวางแผนไว้สำหรับกรณีฉุกเฉิน สอนเด็กเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปลอดภัย และการปฏิบัติในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน และต้องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด จึงเป็นสิ่งที่แสดงว่าเด็กอนุบาลควรต้องได้รับประโยชน์จากการสอนสวัสดิศึกษา

สมใจ ทิพย์ชัยเมธา (2528 : 20) ให้ความหมายสวัสดิศึกษา หมายถึง การศึกษาเรื่องการขจัดอันตราย และการป้องกันอุบัติเหตุอันจะนำความเสียหายมาสู่ร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน การฝึกฝนให้บุคคลปฏิบัติตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงอันตราย ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน และได้สรุปความสำคัญของความปลอดภัยในรูปของสวัสดิศึกษาว่า มีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย เพราะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ถึงภัยอันตรายซึ่งจะเกิดแก่ตนเองและผู้อื่น เรียนรู้วิธีปฏิบัติตนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภัยอันตรายแก่ตนเองและผู้อื่น ทั้งยังปลูกฝังอุปนิสัยพื้นฐานในการรักษาความปลอดภัยให้แก่ตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นตัวอย่างในการปลูกฝังสวัสดิศึกษาแก่เยาวชนของชาติ เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

โรงเรียนควรจัดหลักสูตรสวัสดิศึกษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของเด็กในทุกระดับชั้น จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมสัมพันธ์กับวิชานั้น หรือผสมผสานกับวิชาต่าง ๆ แก่เด็กในด้านสวัสดิศึกษาในรูปแบบของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทุกระดับ ควรใช้การสอนแบบบูรณาการ (พัชรา กาญจนารัตน์, 2527 : 22)

การสอนวิชาสวัสดิศึกษาอย่างจริงจังและได้ผลนั้น เนื้อหาของหลักสูตรควรเหมาะสมกับวัย ความจำเป็น ความต้องการและความสนใจของเด็ก ตลอดจนสภาพอุบัติเหตุและความปลอดภัยในท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ เนื้อหาเหล่านี้ควรเลือกมาจากปัญหาที่นักเรียนประสบจริงในชีวิตประจำวัน

ครูผู้สอนเองควรยึดหลักยึดหยุ่นได้ของหลักสูตรเป็นสำคัญ ปัญหาใดที่ไม่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ ครูผู้สอนเห็นว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้น และมีความสำคัญมากพอที่จะนำมาทดแทนหัวข้อที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ก็ควรนำมาสอนทดแทนได้

วิจิตร บุญยะโทตระ (2527 : 47) กล่าวว่า การให้เด็กเรียนรู้เรื่องสวัสดิศึกษา หรือการป้องกันอุบัติเหตุช่วยให้เด็กเกิดจิตสำนึกเกี่ยวกับความปลอดภัย รู้จักระวังภัย หรือสวัสดิศึกษา ปลูกฝังจิตสำนึกในความรับผิดชอบ ความสะอาดหรือประมาทของตนเองอาจก่ออันตรายให้แก่ผู้อื่น เช่น เมื่อจะขว้างเปลือกกล้วยบนถนนแล้วหยุดชะงักเปลี่ยนใจแล้วนำไปทิ้งในถังขยะ เพราะเกิดจิตสำนึกว่าคนอื่นจะมาเหยียบแล้วหกล้มบาดเจ็บ สวัสดิศึกษาช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคม ในที่สุดการสอนสวัสดิศึกษาในโรงเรียนอนุบาลควรเป็นแบบบูรณาการ การสอนแบบนี้มีหลายวิชาต่าง ๆ รวมอยู่ด้วยกัน ไม่มีการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ แต่จะนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นมาสังเคราะห์ขึ้นใหม่ เพื่อสอนหัวข้อต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น ตัวเรา ชีวิตในบ้าน สิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นต้น หลักสูตรแบบบูรณาการจะเป็นโอกาสในการสอนเรื่องเกี่ยวกับสวัสดิภาพในแง่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยการสอนเหล่านี้

การจัดสวัสดิศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเป็นการจัดการศึกษาอื่น ๆ ที่ต้องมีการวางแผน ซึ่งหมายถึงการคิดหาหนทางที่เหมาะสมที่สุด ดีที่สุดในการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างประหยัดและคุ้มค่า โดยดำเนินการตามขั้นตอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529) แผนการจัดสวัสดิศึกษาในโรงเรียนอนุบาลก็ใช้วิธีเดียวกัน ซึ่งประกอบไปด้วยการตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมาย วิธีการและขั้นตอนในการดำเนินงานและการประเมินผล ดังนี้

1. การตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมาย แผนการจัดสวัสดิศึกษาในโรงเรียนอนุบาลทุกเรื่อง ซึ่งใช้กับเด็กตั้งแต่เริ่มเข้ามาอยู่ในโรงเรียนจนถึงวันสุดท้ายที่จะต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์

1) ให้เด็กได้คุ้นเคยกับสวัสดิศึกษาในกิจวัตรประจำวัน ปฏิบัติตนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น

2) ให้เด็กได้เรียนรู้สวัสดิศึกษาในโรงเรียน ในบ้านและระหว่างทางไป-กลับ

3) ให้เด็กได้เรียนรู้สวัสดิศึกษาด้วยรูปแบบของกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเสรี

4) ให้เด็กได้ฝึกทักษะโดยการฝึกปฏิบัติตามมุมความสนใจ การเล่นเกมการศึกษาและการปฏิบัติจริง

1.2 เป้าหมาย

ด้านปริมาณ

1) เด็กทุกคนได้เรียนรู้สวัสดิศึกษาที่เหมาะสมกับวัย และความรู้ ความสามารถ

ของตนเอง

ดีขึ้น

2) เด็กสามารถแก้ปัญหาในการปฏิบัติตามหลักสวัสดิศึกษาในชีวิตประจำวันได้

ด้านคุณภาพ

1) อุบัติเหตุต่าง ๆ ในกิจวัตรประจำวันของเด็กอนุบาลลดน้อยลง

2) เด็กอนุบาลจะเป็นพลเมืองที่มีทักษะในการเข้าฟังระเบียบ และกฎเกณฑ์ของ
สุขปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาทแต่เยาว์วัย

2. วิธีและขั้นตอนการดำเนินงานสวัสดิศึกษาในโรงเรียนอนุบาล ประกอบด้วย

2.1.1 การเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กอนุบาลนับเป็นสิ่งสำคัญมาก กิจกรรม
ที่เหมาะสมนั้นมีความหมายในหลายลักษณะ ดังนี้

1) เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก เมื่อเด็กเข้ามาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลใหม่ ๆ
นั้น ความไม่คุ้นเคยกับสถานที่ และบุคลากรในโรงเรียน ทำให้เด็กมีความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมใหม่
น้อยมากเด็กต้องการกลับไปบ้านของตน เรียกหาบุคคลที่คุ้นเคย เช่น คุณแม่ คุณยาย หรือพี่เลี้ยง เป็นต้น
ในระยะเช่นนี้ไม่สามารถให้สวัสดิศึกษาแก่เด็กได้มากนัก ต่อมาเมื่อเด็กมีความคุ้นเคยมากขึ้น ความ
สนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ก็เพิ่มขึ้นเด็กบางคนสามารถทำกิจกรรมตามลำพังเงียบ ๆ ได้ถึง 15 นาที ถ้า
เป็นการฟังหรือเป็นการสนทนา หากครูอนุบาลมีสื่อประกอบการสนทนาที่ดี เด็กจะมีความสนใจนาน
ถึง 20 นาที แต่อย่างไรก็ตามครูอนุบาลจะคำนึงเสมอว่า กิจกรรมนั้นไม่ควรเกิน 20 นาที ส่วน
กิจกรรมเสริมที่นพยามส่งเสริมโดยไม่รบกวนให้เด็กเปลี่ยนกิจกรรมใหม่ ถ้าเขายังสนใจกิจกรรมเดิมอยู่

2) เหมาะสมกับความสามารถ เด็กที่มีอายุแตกต่างกันมีความสามารถในการใช้
กล้ามเนื้อแตกต่างกัน เช่น เด็ก 3-4 ขวบสามารถยกเก้าอี้ของตนเองได้อย่างไม่ปลอดภัย แต่ถ้าจะฝึก
ให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับเรื่องความปลอดภัยนั้น เพียงฝึกให้เขาเลื่อนเก้าอี้เข้าโต๊ะให้เรียบร้อย
เมื่อเลิกใช้แล้วจะเหมาะสมกับความสามารถของเขา ส่วนเด็ก 4-5 ขวบสามารถยกเก้าอี้เคลื่อนย้าย
ไปเก็บหรือไปนั่งที่อื่นได้ดีแล้ว เป็นต้น

3) กิจกรรมสอดคล้องกับบทเรียน ครูอนุบาลจะต้องพิจารณาดูในบางบทเรียน
เช่น เด็ก ๆ กำลังสนใจเรื่องอาชีพของบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนของตน ถ้าเด็ก ๆ เบนความสนใจมาถึง
ตำรวจ ครูอาจให้เด็ก ๆ เล่าเรื่องต่าง ๆ ที่ตนเองเคยรู้ เคยเห็นเกี่ยวกับตำรวจ เด็กคนหนึ่งอาจจะบอกว่า
เขารู้จักกับตำรวจ เพราะน้ำของเขาเป็นตำรวจ บางคนอาจเล่าประสบการณ์ที่ตนได้เห็นตำรวจตาม
ป้อมไฟบ้าง ตำรวจที่กำลังคุมการจราจรบนถนนบ้าง เป็นต้น ครูอาจทำกิจกรรมให้สอดคล้องกับบท
เรียนได้ หลังจากเด็กได้รู้จักอาชีพของบุคคลต่าง ๆ แล้วครูอาจเน้นหน้าที่ของตำรวจจราจร แล้วครูกับ
เด็กก็เล่นบทบาทสมมติคนข้ามถนนกับตำรวจจราจร เพื่อให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้ว่าการข้ามถนนที่ปลอดภัย
ต้องดูไฟจราจร ดูสัญญาณจากตำรวจจราจร และข้ามถนนที่ทางม้าลาย เป็นต้น

4) เด็กได้เรียนรู้โดยไม่รู้ตัว ตั้งแต่ตื่นนอนจนถึงเวลาเข้านอน กิจกรรมที่เด็กชอบมากที่สุดคือ การเล่น เด็ก ๆ จะเพลิดเพลินถ้ามีการเล่นที่ถูกต้อง เด็กเรียนรู้ได้ดีจากการเล่น ดังนั้น กิจกรรมสวัสดิศึกษาสำหรับเด็ก ควรมีการจัดให้เด็กรู้สึกว่าได้เล่นอย่างมีความสุขตลอดเวลา ได้แก่ กิจกรรมสวัสดิศึกษาในมุมความสนใจ เล่นเลียนแบบชีวิตจริง เป็นต้น

การให้สวัสดิศึกษาที่เป็นบทเรียน เด็กอนุบาลจะสามารถเข้าใจสวัสดิศึกษาที่เป็นสิ่งแวดล้อมรอบตนเองได้บ้าง ถ้าครูนำสิ่งเหล่านั้นเข้ามาสนทนาหรือสาธิตในห้องเรียน สวัสดิศึกษาที่สมควรจะนำเข้ามาในบทเรียนแก่เด็กอนุบาล มีดังต่อไปนี้

1. สวัสดิศึกษาในบ้าน ครูอนุบาลจำเป็นจะต้องสนทนากับเด็กถึงเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวของเด็กอยู่แล้ว การเพิ่มสวัสดิศึกษาในบ้านจะทำให้เด็กเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนให้ถูกต้องและปลอดภัยยิ่งขึ้น มุมความสนใจที่จัดให้ นั้นจะเป็นมุมความสนใจประเภทบทบาทสมมติ ดังต่อไปนี้

- 1) มุมทำครัว
- 2) มุมห้องต่าง ๆ ในบ้าน
- 3) มุมเลี้ยงน้อง
- 4) มุมรับแขก
- 5) มุมซักล้าง
- 6) มุมรีดผ้า
- 7) มุมหมอ พยาบาล ฯลฯ

2. สวัสดิศึกษาการจราจร เด็ก ๆ ทุกคนจะต้องเรียนรู้การจราจรตามประสบการณ์ของตนเอง การนำเรื่องดังกล่าวเข้าสู่บทเรียนจะทำให้เด็ก ๆ สนใจและสามารถร่วมการสนทนาได้ เป็นช่องทางที่ครูจะให้สวัสดิศึกษาในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดี

3. สวัสดิศึกษาเกี่ยวกับอัคคีภัยอัคคีภัยย่อมสามารถเกิดขึ้นได้เสมอในที่ซึ่งขาดความระมัดระวังเรื่องความปลอดภัย เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้ว่ามันเกิดขึ้นได้อย่างไร ถ้าเด็ก ๆ เห็นสิ่งซึ่งไม่ปลอดภัยจะเกิดขึ้นต้องบอกผู้ใหญ่ เป็นต้น

4. สวัสดิศึกษาเกี่ยวกับไฟฟ้า สวัสดิศึกษาซึ่งควรจะแนะนำให้เด็กเข้าใจคือ ปลั๊กไฟมีอันตรายมาก ซึ่งเด็ก ๆ ควรดเว้นกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปลั๊กไฟ ครูต้องอธิบายให้เด็กเข้าใจ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายต่อเด็กได้

5. สวัสดิศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ สิ่งแวดล้อมเป็นพิษสำหรับเด็กอนุบาลนั้นเกิดขึ้นได้กับเด็กที่อยู่ในเมืองใหญ่ ชุมชนแออัด และชุมชนที่เป็นชนบททั่วไป มีความจำเป็นที่จะต้องแนะนำให้เด็ก ๆ ได้เข้าใจสิ่งแวดล้อมเป็นพิษเป็นเรื่อง ๆ ได้ดังนี้

1. เรื่องอากาศเป็นพิษเกิดจาก
  - 1.1 อากาศบริเวณของเน่าบูด ซากสัตว์ที่ตายแล้ว

- 1.2 อากาศบริเวณการเผาไหม้ต่าง ๆ
- 1.3 อากาศจากควันท่อไอเสีย
- 1.4 อากาศจากห้องที่มีคนมาก ๆ ไม่มีระบบถ่ายเทอากาศที่ถูกต้อง
2. เรื่องน้ำที่ควรเลือกดื่ม
  - 2.1 น้ำดื่ม
  - 2.2 น้ำประปาที่เจ้าหน้าที่ประกาศให้ดื่มได้
  - 2.3 น้ำฝน
  - 2.4 น้ำกรอง ฯลฯ

แนวทางการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กในเนื้อหาที่เกี่ยวกับสวัสดิศึกษานั้นจะได้ผลดียิ่งขึ้นถ้าโรงเรียนและผู้ปกครองร่วมมือกันในการเอาใจใส่ดูแลให้ความรู้แก่เด็กอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อประโยชน์สูงสุดที่เด็กจะได้รับคือ สามารถป้องกันและหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุที่จะเกิดแก่ตนเองและผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

- 2.1.2 การดำเนินกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมสวัสดิศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ
  1. กิจกรรมสวัสดิศึกษาในระยะปฐมนิเทศ
  2. กิจกรรมสวัสดิศึกษาในระยะเสริมประสบการณ์
  3. กิจกรรมสวัสดิศึกษาในระยะขยายประสบการณ์
- 2.1.3 การจัดหาสื่อการสอนใช้ประกอบกิจกรรมลักษณะของสื่อที่ใช้ในกิจกรรมสวัสดิศึกษา ประกอบด้วย
  1. สื่อประเภทวัสดุท้องถิ่น
  2. สื่อประเภทวัสดุเหลือใช้
  3. สื่อประเภทวัสดุซื้อมาด้วยราคาถูก
  4. สื่อประเภทวัสดุราคาเบา
  5. สื่อประเภทอุปกรณ์เครื่องเสียง
  6. สื่อประเภทอุปกรณ์เครื่องฉาย
  7. สื่อประเภทวิธีการสาธิต
  8. สื่อประเภทวิธีการกิจกรรม
  9. สื่อประเภทวิธีการจัดทำทางประกอบ
  10. สื่อประเภทวิธีการเล่นสมมติ

2.1.4 ลักษณะการดำเนินกิจกรรมที่ใช้ในการจัดประสบการณ์สวัสดิศึกษานั้นใช้ได้ทั้ง 2 รูปแบบ คือ กิจกรรมเสรี และกิจกรรมกลุ่ม

ในระยะขยายประสบการณ์ แต่จะเป็นงานหนักมากสำหรับครูอนุบาล ซึ่งต้องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา แม้กระทั่งในเวลาที่พักครูก็ต้องเฝ้าดู ดังนั้นการเตรียมงานในระยะประชุมเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม จึงควรเลือกหรือเตรียมวิธีการประเมินผลไว้ด้วย

หลักเกณฑ์การจัดสวัสดิศึกษาในโรงเรียนอนุบาลที่นักวิชาการได้ให้ไว้พอสรุปได้ว่า โรงเรียนอนุบาลควรดำเนินการจัดสวัสดิศึกษาควบคู่กับการส่งเสริมพัฒนาการตามวัยของเด็ก เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และสามารถป้องกันตนเองจากอุบัติเหตุได้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

ปรีชา วิเศษ (2533 : 53-55) ศึกษาบทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) ครูประถมศึกษาที่มีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่เรียนชั้นประถมศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับดี 2) ครูประถมศึกษาชายกับครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในด้านการเป็นผู้ฝึกฝนอบรมไม่แตกต่างกัน 3) ครูประถมศึกษาชายกับครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูประถมศึกษาหญิงมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยในด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ดีกว่าครูประถมศึกษาชาย

สุภาพร เทพยสุวรรณ (2540 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการสร้างเกณฑ์การจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนอนุบาล ผลการวิจัยปรากฏว่า องค์ประกอบที่ 1 การตรวจสุขภาพประกอบด้วย การตรวจสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ การชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง การตรวจสายตา การได้ยิน การจัดทำรายงานสุขภาพ แต่ละระดับมีจำนวน 16 ข้อรายการ องค์ประกอบที่ 2 การส่งเสริมโภชนาการ ประกอบด้วย การจัดการด้านอาหาร ลักษณะนิสัยในการรับประทานอาหาร การตรวจสอบความสะอาดของอาหาร และน้ำดื่ม อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการรับประทานอาหาร สภาพโรงอาหารและโรงครัว สถานที่ปรุงอาหารและคุณสมบัติของผู้ปรุงอาหาร แต่ละระดับมีจำนวน 28 ข้อรายการ องค์ประกอบที่ 3 การป้องกันโรค ประกอบด้วย การตรวจหาผู้ป่วย การแยกผู้ป่วย การให้ภูมิคุ้มกันโรค การปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคติดต่อ และโรคระบาด แต่ละระดับมีจำนวน 10 ข้อรายการ องค์ประกอบที่ 4 การปฐมพยาบาล ประกอบด้วย การดูแลนักเรียนที่เจ็บป่วยและบาดเจ็บ ห้องพยาบาลหรือมุมพยาบาล ครูเวรประจำวันหรือครูอนามัยประจำห้องพยาบาล การอบรมครูด้านการปฐมพยาบาล แต่ละระดับมีจำนวน 11 ข้อรายการ องค์ประกอบที่ 5 สวัสดิภาพทั่วไป ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมในการป้องกันอุบัติเหตุ

มาตรการในการดูแลความปลอดภัยทั้งภายใน และภายนอกอาคารเรียน แต่ละระดับมีจำนวน 18 ข้อ
รายการ

นภาพรรณ อุณาภูล (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพ
ของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการสวัสดิภาพของ
นักเรียนด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ด้านสนามเด็กเล่น ด้านรถโรงเรียน และด้าน
สวัสดิศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมี
สวัสดิภาพของรถโรงเรียนเป็นความต้องการอันดับแรก ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่าความ
ต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนโดยส่วนรวมทั้ง 4 ด้าน และทั้ง 4 ด้าน คือ ด้าน
อาคารเรียนและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านสนามเด็กเล่น ด้านรถโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา
สำหรับเด็กปฐมวัย จำแนกตามระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01

วิไล ธนวิวัฒน์ (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชนระดับ
ก่อนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการบริหารโรงเรียน พบว่ามีการ
ปฏิบัติได้ในระดับมาก และประสิทธิผลของโรงเรียนมีการปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก รองลงมาตาม
ลำดับคือ การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานกิจการนักเรียน การเรียนการสอน การบริหาร
งานบุคลากร ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน และการบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน 2) ปัญหาการ
บริหารโรงเรียนพบว่า มีปัญหาการปฏิบัติในระดับปานกลางและการบริหารบุคลากร การบริหารธุรการ
และการเงิน ประสิทธิผลของโรงเรียน การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นปัญหาการปฏิบัติในระดับ
ปานกลาง และการบริหารงานอาคารสถานที่ การเรียนการสอน ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน และ
การบริหารงานกิจการนักเรียน เป็นปัญหาในระดับน้อย

กมลลา ลำพูน (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเด็กวัยก่อนอนุบาล
เกี่ยวกับการจัดบริการดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาลในโรงเรียนสาธิตของสถาบันราชภัฏ ในด้านต่าง ๆ
7 ด้าน ดังนี้ ด้านจัดสภาพแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรม ด้านโภชนาการ ด้านสุขภาพ ด้านความ
ปลอดภัย ด้านครูและพี่เลี้ยงเด็ก และด้านการส่งเสริมจริยธรรม ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ปกครองเด็ก
วัยก่อนอนุบาลมีความต้องการเกี่ยวกับการจัดบริการดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาล อยู่ในระดับมากทุกด้าน
2) ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและฐานทางเศรษฐกิจแตกต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการจัด
บริการดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้ปกครองที่มี
อาชีพแตกต่างกันมีความต้องการในด้านการจัดบริการดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาลไม่แตกต่างกัน

3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ในปี ค.ศ.1951 คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Safety Council.1951 อ้างถึงใน กองส่งเสริมพลศึกษาและสุขภาพ, 2522 : 1) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอุบัติเหตุในโรงเรียน พบว่ามีผู้ประสบอุบัติเหตุมากกว่าหนึ่งล้านเก้าแสนคน และพบว่ามีผู้ประสบอุบัติเหตุเกิดจากสนามมากที่สุด เนื่องจากการเล่นกีฬาและอื่น ๆ ดังนี้ คือ

1. พลัดตก หกล้ม ลื่นล้ม ตกหลุม ตกบ่อ สาเหตุนี้เกิดขึ้นบ่อยกับเด็กเล็ก และผู้ที่เล่นกีฬาในสนามประเภทฟุตบอล เป็นต้น
2. การถูกของแหลมมีคม เช่น เศษอิฐที่หลงเหลืออยู่บนพื้นสนาม เศษแก้ว เศษไม้ต่าง ๆ
3. อุบัติเหตุจากอุบัติเหตุ ไฟฟ้า ประปา ส้วมและการจัดสุขาภิบาลต่าง ๆ ของทางโรงเรียน
4. อุบัติเหตุจากการเรียนการสอน เช่น การทดลองต่าง ๆ ทางวิทยาศาสตร์ กิจกรรมนันทนาการ

ต่อมา Hase (1953 อ้างถึงใน พัชรา กาญจนารัตน์, 2527 : 74) ได้วิจัยอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงเรียนที่เมืองนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ.1953 พบว่าอุบัติเหตุในรอบปีเกิดมากในเดือนกุมภาพันธ์และพฤษภาคม ซึ่งเป็นเดือนที่มีอากาศหนาวเย็น เด็ก ๆ เล่นกันบนอาคารเรียนเป็นส่วนมาก และลักษณะร่างกายที่บาดเจ็บคือ ที่ศีรษะ ร้อยละ 5.7 แขนและมือ ร้อยละ 23 ขาและเท้า ร้อยละ 17 ลำตัว ร้อยละ 3 เพศชายมากกว่า 2 เท่า และในรอบวันมักจะเกิดเวลาเที่ยง ซึ่งเด็ก ๆ พักกลางวันมากที่สุด จากนั้นก็เป็นเวลาเช้า และบ่ายตามลำดับ ตอนเย็นก็มีบ้างแต่น้อย

Denison (1969 อ้างถึงใน นภาพรธรณ อุณาคุณ, 2540 : 31) ได้ทำการศึกษาความแตกต่างเกี่ยวกับสุขปฏิบัติของนักเรียนที่มีฐานะต่ำ และนักเรียนที่มีฐานะปานกลาง ในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาอัลเบอร์ต แกลลาติน รัฐเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา โดยศึกษาในเรื่องโภชนาการ สุขภาพจิต สุขภาพในครอบครัว โรคติดต่อ สวัสดิศึกษา การปฐมพยาบาล สุขภาพชุมชน สุขภาพฟัน นันทนาการ และการพักผ่อน ผลการศึกษาพบว่า โดยส่วนรวมสุขปฏิบัติของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความใกล้เคียงกันมาก แต่มีความแตกต่างในบางเรื่องคือ นักเรียนที่มีฐานะปานกลางจะมีสุขปฏิบัติน้อยมากในเรื่องโภชนาการและสุขภาพจิต ส่วนนักเรียนที่มีฐานะต่ำมีสุขปฏิบัติน้อยมากในเรื่องสวัสดิศึกษา การปฐมพยาบาลและสุขภาพฟัน

Marni (1974 อ้างถึงใน วศิน ปาลเดชพงศ์, 2539 : 50 -51) ได้ศึกษาปัญหาการจัดอนุบาลศึกษาและสร้างเครื่องมือสำหรับประเมินโรงเรียนอนุบาลศึกษาขึ้นแบ่งเป็น 3 ภาคคือ

ภาคที่ 1 ประวัติความเป็นมาของอนุบาลศึกษาในอินเดีย เรื่องสำคัญที่เน้นในภาคนี้ ได้แก่ สุขอนามัย โภชนาการ และการศึกษาของเด็ก

ภาคที่ 2 คู่มือการใช้แบบประเมินโรงเรียนอนุบาล

ภาคที่ 3 แบบประเมินโรงเรียนอนุบาล

Marni ได้เสนอแนะผู้ที่ควบคุมดูแลการอนุบาลศึกษาและผู้ใช้แบบประเมินโรงเรียนอนุบาล ดังนี้

1. แนะนำครูให้เลือกและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสนใจและวัยของเด็ก
2. ประเมินผลด้านการดูแลรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน
3. ตั้งหน่วยประสานงานระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง รัฐบาล สมาคมและชุมชนต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสวัสดิภาพของเด็ก

แบบประเมินนี้ครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ คือ อาคารสถานที่ ครู นักเรียน การจัดกิจกรรมของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครอง และฐานะทางการเงินของโรงเรียน การประเมินแต่ละหัวข้อจะแบ่งเป็น 3 ระดับคือ ระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ย ปานกลาง ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย แบบประเมินนี้จะให้ผู้ควบคุมดูแลการจัดอนุบาลศึกษาเป็นผู้ประเมิน

Phillips and others (1980 อ้างถึงใน พรทิพย์ สวีล, 2537 : 24) ได้ศึกษาคุณภาพของศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในเบอร์มิวด้า (Bermuda) ศึกษาสภาพแวดล้อม 6 ประเภท ได้แก่ การดูแลประจำวัน การจัดตกแต่งพื้นที่และการจัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับเด็ก ประสบการณ์การใช้เหตุผลทางภาษากิจกรรมการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และกล้ามเนื้อใหญ่ กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาการทางด้านสังคม พบว่า คุณภาพของสภาพแวดล้อมของศูนย์ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสังคมและภาษาของเด็ก

Gerberich and others (1985 อ้างถึงใน นภาพรณ อุณาภูล, 2540 : 32) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความรุนแรงและการประทุษปฏิบัติเหตุของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา รัฐมิเนโซต้า สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า มีการบาดเจ็บ ร้อยละ 78 การบาดเจ็บที่เกิดขึ้นตลอดฤดูกาลแข่งขันสูงขึ้นร้อยละ 51 ของผู้เล่นทั้งหมด ในการแยกเล่นแต่ละทีมพบว่าอัตราการบาดเจ็บ อยู่ระหว่างร้อยละ 64.94 การบาดเจ็บที่เกิดขึ้นจากการกระแทก ร้อยละ 19 ของนักฟุตบอลที่สลับ ร้อยละ 69 ที่สามารถกลับไปเล่นได้ภายใน 10 วัน อันตรายที่เกิดขึ้นจากการกระแทกต้องใช้เวลา 6-9 เดือนจึงหายเป็นปกติ และมี 6 รายที่พักรักษาตลอดชีวิต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา มีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองในโรงเรียนที่มีการเปิดสอนเฉพาะระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 จำนวน 106 โรงเรียน อยู่ในจังหวัด ชุมพร จำนวน 6 โรงเรียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 23 โรงเรียน จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 52 โรงเรียน จังหวัดพัทลุง จำนวน 8 โรงเรียน และจังหวัดสงขลา จำนวน 17 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ในปีการศึกษา 2545 เป็นผู้บริหาร จำนวน 106 คน ครูผู้สอน จำนวน 106 คน และผู้ปกครอง จำนวน 106 คน รวมทั้งสิ้น 318 คน ซึ่งได้มาโดยดำเนินการ ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม

โรงเรียนอนุบาลในเขตการศึกษา 3 มีจำนวน 106 โรงเรียน เป็นผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน ครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาลโรงเรียนละ 1 คน และผู้ปกครองโรงเรียนละ 1 คน จะได้ผู้บริหาร 106 คน ครูผู้สอน 106 คน และผู้ปกครอง 106 คน เพื่อเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยผู้บริหารเป็นผู้เลือกครู และผู้ปกครองในการตอบแบบสอบถาม ตามเกณฑ์การเลือกดังนี้

2.1.1 เกณฑ์การเลือกครู คือ เป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษา ปฐมวัย หรือสาขาอื่น ที่สอนในระดับชั้นอนุบาล หรือจบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ที่สอนในระดับชั้นอนุบาลเป็นเวลานานที่สุดในโรงเรียน

2.1.2 เกณฑ์การเลือกผู้ปกครอง คือ เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน หรือมีโอกาสเข้ามารับส่งบุตรหลานในโรงเรียนอยู่เป็นประจำ

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบบันทึกการสังเกต

2.2.1 กำหนดสัดส่วนของโรงเรียนร้อยละ 10 ของจำนวนโรงเรียนแต่ละจังหวัด ในเขตการศึกษา 3 โดยการสุ่มอย่างง่ายได้โรงเรียนในจังหวัดชุมพร 1 โรงเรียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2 โรงเรียน จังหวัดนครศรีธรรมราช 5 โรงเรียน จังหวัดพัทลุง 1 โรงเรียน และจังหวัดสงขลา 2 โรงเรียน รวม 11 โรงเรียน เพื่อเก็บข้อมูลด้วยแบบสำรวจ และแบบบันทึกการสังเกต ดังเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนและจำนวนที่สุ่มได้จำแนกแต่ละจังหวัด

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน (โรงเรียน)	จำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้ (โรงเรียน)
1.ชุมพร	6	1
2.สุราษฎร์ธานี	23	2
3.นครศรีธรรมราช	52	5
4.พัทลุง	8	1
5.สงขลา	17	2
รวม	106	11

2.2.2 ได้ผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน และครูผู้สอนโรงเรียนละ 1 คน โดยผู้บริหารเป็นผู้เลือกให้ตามเกณฑ์การเลือกครูในข้อ 2.1.1 จาก 11 โรงเรียน จะได้ผู้บริหาร 11 คน และครูผู้สอน 11 คน เพื่อเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 7 ชุด เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลได้อย่างครบถ้วน และมีความเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง ประกอบด้วย แบบสอบถาม 3 ชุด แบบสัมภาษณ์ 2 ชุด แบบสำรวจสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เชื่อมต่อกับความปลอดภัย 1 ชุด และแบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติงานการดูแลความปลอดภัยสำหรับเด็ก 1 ชุด ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย และการจัดบริการความปลอดภัยในสถานศึกษาปฐมวัยจากวิทยานิพนธ์ หนังสือ วารสาร เอกสาร บทความ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังเสนอในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

องค์ประกอบ	กรอบแนวคิด
1.สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อ ความปลอดภัย	1.1 สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน 1.2 อาคารเรียน 1.3 ห้องเรียน 1.4 ห้องประกอบต่างๆ 1.4.1 ห้องนอน 1.4.2 ห้องน้ำ ห้องส้วม 1.4.3 ห้องพยาบาล 1.4.4 ห้องอาหาร 1.5 สนามเด็กเล่น
2.บริการความปลอดภัยของโรงเรียน	2.1 นโยบายและการดำเนินงาน 2.2 บริการความปลอดภัยในการเดินทาง 2.3 บริการความปลอดภัยนอกห้องเรียน 2.4 บริการความปลอดภัยในห้องเรียน 2.5 บริการเครื่องอำนวยความสะดวก 2.6 บริการสุขภาพ 2.7 บริการความปลอดภัยจากบุคคล 2.8 การติดตามและประเมินผล
3.สวัสดิศึกษา	3.1 ความปลอดภัยในโรงเรียน 3.2 ความปลอดภัยในการสัญจร 3.3 ความปลอดภัยในบ้าน

3. กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ และแบบบันทึกการสังเกต ดังเสนอในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 โครงสร้างของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล					
	แบบสอบถาม			แบบสัมภาษณ์		แบบบันทึก
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้ปกครอง	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	
1.สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย						/
1.1 สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน	/	/	/			
1.2 อาคารเรียน	/	/	/	/		
1.3 ห้องเรียน	/	/	/		/	
1.4 ห้องประกอบต่างๆ	/	/				
1.5 สนามเด็กเล่น	/	/	/	/		
2. บริการความปลอดภัยของโรงเรียน						
2.1 นโยบายและการดำเนินงาน	/			/		
2.2 บริการความปลอดภัยในการเดินทาง	/	/	/			/ /
2.3 บริการความปลอดภัยนอกห้องเรียน		/				/
2.4 บริการความปลอดภัยในห้องเรียน		/				/
2.5 บริการเครื่องอำนวยความสะดวก	/					
2.6 บริการสุขภาพ	/	/				/
2.7 บริการความปลอดภัยจากบุคคล				/	/	
2.8 การติดตามและประเมินผล				/	/	
3. สวัสดิศึกษา						
3.1 ความปลอดภัยในโรงเรียน		/				
3.2 ความปลอดภัยในการสัญจร		/				
3.3 ความปลอดภัยในบ้าน		/				

4. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามกรอบแนวคิดในการวิจัยและโครงสร้างของเครื่องมือ แบ่งเป็น 7 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามผู้บริหาร เรื่องสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ประกอบด้วย ข้อคำถามทั้งหมด 90 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามเป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 จำนวน 88 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล 51 ข้อ และบริการความปลอดภัยของโรงเรียน 37 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัยในโรงเรียน และด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามครูผู้สอน เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 105 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 จำนวน 103 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย 51 ข้อ ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน 30 ข้อ และด้านสวัสดิศึกษา 22 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา ซึ่งเป็นคำถามลักษณะปลายเปิด

ชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง เรื่องสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามมีลักษณะแบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 จำนวน 39 ข้อ

เป็นคำถามเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย จำนวน 31 ข้อ และด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน ซึ่งคำถามมีลักษณะแบบปลายเปิด

ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร เรื่องสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แนวการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับสัมภาษณ์รายบุคคล ประกอบด้วยแนวการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย และด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

ชุดที่ 5 แบบสัมภาษณ์ครู เรื่องสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 แนวการสัมภาษณ์ครูเป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับสัมภาษณ์รายบุคคล ประกอบด้วย แนวการสัมภาษณ์ครู ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา

ชุดที่ 6 แบบสำรวจสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ในโรงเรียนอนุบาล เป็นแบบสำรวจแบบจุดบันทึก ประกอบด้วย 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน

ตอนที่ 2 บริเวณสนามเด็กเล่น

ตอนที่ 3 บริเวณตัวอาคารเรียน

ตอนที่ 4 บริเวณห้องเรียน

ตอนที่ 5 บริเวณห้องประกอบต่างๆ

ตอนที่ 6 สภาพทั่วไปของรถโรงเรียน

ชุดที่ 7 แบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติงานการดูแลความปลอดภัยสำหรับเด็กใน

โรงเรียนอนุบาล ประกอบด้วย 7 ตอน คือ

ตอนที่ 1 บริการความปลอดภัยในการเดินทาง

ตอนที่ 2 บริการความปลอดภัยนอกห้องเรียน

ตอนที่ 3 บริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน

ตอนที่ 4 บริการสุขภาพ

5. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้อง และความเหมาะสมของการใช้ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

6. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองเก็บข้อมูลกับผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองของเด็กในโรงเรียนอนุบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนอนุบาล ประณีต จังหวัดยะลา 2) โรงเรียนอนุบาลทักษิณสยาม จังหวัดสตูล และ 3) โรงเรียนอนุบาลรุ่งทิพย์ จังหวัดสตูล เพื่อดูความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้อง ความเหมาะสมของการใช้ภาษา และเวลาที่ใช้ แล้วนำเครื่องมือกลับมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

7. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม

1.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ถึงผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ และส่งด้วยตนเอง ถึงผู้บริหารโรงเรียน 106 ฉบับ ครูผู้สอน 106 ฉบับ และผู้ปกครอง 106 ฉบับ พร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และมีซองเปล่าติดแสตมป์แนบไปด้วย เพื่อความสะดวกในการส่งกลับทางไปรษณีย์ บางส่วนผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

1.4 สำหรับโรงเรียนที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืน หลังจากที่ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปแล้วเป็นเวลา 1 เดือนนั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการโทรศัพท์ติดต่อสอบถาม และส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลอีกครั้ง พร้อมกันนั้นได้จัดส่งแบบสอบถามและแนบซองติดแสตมป์ให้อีกหนึ่งชุด เพื่อความ

สะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับหากเกิดการสูญหายในการจัดส่งครั้งแรก โดยผู้วิจัยได้ใช้เวลารวบรวมแบบสอบถามทั้งสิ้นเป็นเวลา ประมาณ 3 เดือน และได้รับแบบสอบถามกลับ 303 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.28 คัดฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออก คงเหลือใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำนวน 295 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.76 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร จำนวน 96 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.56 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน จำนวน 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.33 และแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง จำนวน 99 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.39 ดังเสนอในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน และแบบสอบถามที่นำมาวิเคราะห์

ผู้ให้ข้อมูล	จำนวนที่ส่ง (ฉบับ)	ได้รับกลับ		นำมาวิเคราะห์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	106	101	95.28	96	90.56
ครู	106	101	95.28	100	94.33
ผู้ปกครอง	106	101	95.28	99	93.39
รวม	318	303	95.28	295	92.76

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบบันทึกการสังเกต

2.1 กำหนดแผนการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อกับทางโรงเรียน เพื่อขออนุญาตและนัดวันเวลาที่จะไปเก็บรวบรวมข้อมูล
2. สัมภาษณ์ผู้บริหารตามวันเวลาที่ผู้บริหารสะดวก และสัมภาษณ์ครูผู้สอนในช่วงเวลาที่เด็กนอนหลับพักผ่อน โดยไม่ได้กำหนดว่าจะต้องเก็บข้อมูลจากใครก่อนหลัง เพื่อความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล
3. สังเกตการปฏิบัติงานการดูแลความปลอดภัยสำหรับเด็กในโรงเรียน ตั้งแต่ช่วงเวลา 8.00 น. ถึงเวลาเด็กกลับบ้าน เป็นเวลา 1 วัน
4. สำรวจสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย จะเก็บทุกครั้งที่สะดวกและเหมาะสม
5. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกต และแบบสำรวจ นำเสนอในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สถานที่ วันเวลา ที่เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกต และแบบสำรวจ

จังหวัด	โรงเรียน	วัน เดือน ปี ที่เก็บข้อมูล
สงขลา	อนุบาลกาญจนวณิช	15 –16 ส.ค. 2545
	อนุบาลบุญเลิศอนุสรณ์	19 –20 ส.ค. 2545
ชุมพร	หลังสวนคริสเตียน	4 – 5 ก.ย. 2545
พัทลุง	อนุบาลธนะวิทย์	10 –11 ก.ย. 2545
สุราษฎร์ธานี	อนุบาลเสาวลักษณ์	12 –13 ก.ย. 2545
	อนุบาลหนูน้อย	16 –17 ก.ย. 2545
นครศรีธรรมราช	อนุบาลลูกกรัก	18 –19 ก.ย. 2545
	ศรีอนุบาล	20 และ 23 ก.ย. 2545
	อนุบาลดำรงศาสน์	24 –25 ก.ย. 2545
	อนุบาลบ้านพิชญรัตน์	26 –27 ก.ย. 2545
	อนุบาลพริ้มพิทยานุสรณ์	30 ก.ย. และ 1 ต.ค. 2545

2.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์รายบุคคลตามแนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ และจัดบันทึกขณะสัมภาษณ์

2.2 การสำรวจการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ผู้วิจัยศึกษาหัวข้อที่ทำการสำรวจในแบบสำรวจ และจัดบันทึกพร้อมถ่ายภาพประกอบ

2.3 การสังเกตการปฏิบัติงานการดูแลความปลอดภัยสำหรับเด็ก ผู้วิจัยได้ทำการสังเกต และจัดบันทึกการปฏิบัติงานของครูตามกรอบแนวคิดในการสังเกต โดยเข้าไปสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ หรือในกิจกรรม เป็นเวลา 1 วัน และถ่ายภาพกิจกรรมที่เกี่ยวข้องขณะปฏิบัติงาน

การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรม SPSS นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สำหรับแบบสอบถามในตอนี่ 2 จัดระดับการปฏิบัติตามเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66 หมายถึง ปฏิบัติเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33 หมายถึง ปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง ปฏิบัติเหมาะสมมาก

2. ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหา นำมาสรุปเรียบเรียง แยกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นความเรียง

3. ข้อมูลจากแบบสำรวจสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เื้อต่อความปลอดภัย และข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติงานการดูแลความปลอดภัยสำหรับเด็ก วิเคราะห์เนื้อหา และสรุปตามประเด็นที่กำหนด แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นความเรียง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล จากแบบสอบถาม (ตารางที่ 6-10)

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (ตารางที่ 11) และข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (ตารางที่ 12) และข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครอง (ตารางที่ 13)

2.4 ผลการวิเคราะห์จากแบบสำรวจสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (ตารางที่ 14) และข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (ตารางที่ 15) และข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน

3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครอง (ตารางที่ 16)

3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติงานการดูแลความปลอดภัยสำหรับเด็ก

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสวัสดิศึกษา

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามครูผู้สอน (ตารางที่ 17)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 6 จำนวน และค่าร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (N=96)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	17	17.71
หญิง	79	82.29
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	11	11.45
30 – 40 ปี	24	25.00
41 – 50 ปี	40	41.67
มากกว่า 50 ปี	21	21.88
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	69	71.87
ปริญญาโท	16	16.67
ปริญญาเอก	1	1.04
อื่น ๆ	10	10.42
ประสบการณ์ทำงานตำแหน่งผู้บริหาร		
ต่ำกว่า 1 ปี	2	2.08
1 – 5 ปี	19	19.79
6 – 10 ปี	22	22.92
มากกว่า 10 ปี	53	55.21
การเข้ารับการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ สำหรับเด็กอนุบาล (3-6 ปี)		
ไม่เคย	59	61.46
เคย	37	38.54

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ร้อยละ 82.29 เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.67 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 71.87 ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.21 ไม่เคยได้รับเข้ารับการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุภัยสำหรับเด็กวัย 3-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.46

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้บริหารจำแนกตามข้อมูลความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ	X	S.D.
บุคลากรในความดูแล รวมทั้งสิ้น	12.84	6.72
จำนวนเด็ก รวมทั้งสิ้น	174.33	126.26
จำนวนห้องเรียน รวมทั้งสิ้น	6.63	1.74
ระดับชั้นเตรียมอนุบาล		
จำนวนเด็ก	20.82	9.32
จำนวนห้องเรียน	1.20	0.11
ระดับอนุบาล 1		
จำนวนเด็ก	47.83	32.15
จำนวนห้องเรียน	2.09	0.73
ระดับอนุบาล 2		
จำนวนเด็ก	56.71	28.72
จำนวนห้องเรียน	1.91	0.48
ระดับอนุบาล 3		
จำนวนเด็ก	49.88	32.79
จำนวนห้องเรียน	1.74	0.67

จากตารางที่ 7 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล มีบุคลากรในความดูแล โดยเฉลี่ย 13 คน จำนวนเด็กในความรับผิดชอบ โดยเฉลี่ย 174 คน และจำนวนห้องเรียนในความรับผิดชอบ โดยเฉลี่ย 7 ห้อง แยกเป็นจำนวนเด็กระดับเตรียมอนุบาล โดยเฉลี่ย 21 คน จำนวนห้องเรียน โดยเฉลี่ย 1 ห้อง จำนวนเด็กระดับอนุบาล 1 โดยเฉลี่ย 48 คน จำนวนห้องเรียน โดยเฉลี่ย 2 ห้อง จำนวนเด็กอนุบาล 2 โดยเฉลี่ย 57 คน จำนวนห้องเรียน 2 ห้อง และจำนวนเด็กอนุบาล 3 โดยเฉลี่ย 50 คน จำนวนห้องเรียน โดยเฉลี่ย 2 ห้อง

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอนจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (N=100)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	7	7.00
หญิง	93	93.00
อายุ		
ต่ำกว่า 26 ปี	13	13.00
26-30 ปี	21	21.00
31-35 ปี	14	14.00
มากกว่า 35 ปี	52	52.00
วุฒิการศึกษา		
อนุปริญญา	15	15.00
ปริญญาตรี	70	70.00
ปริญญาโท	2	2.00
อื่น ๆ	13	13.00
ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูผู้สอนระดับอนุบาล		
ต่ำกว่า 1 ปี	6	6.00
1-5 ปี	40	40.00
6-10 ปี	31	31.00
มากกว่า 10 ปี	23	23.00
ประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุสำหรับเด็กวัย (3-6 ปี)		
ไม่มีประสบการณ์	83	83.00
มีประสบการณ์	17	17.00

จากตารางที่ 8 แสดงว่า ครูผู้สอนระดับอนุบาลเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 93.00 อายุมากกว่า 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.00 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.00 ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูผู้สอนระดับอนุบาล อยู่ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.00 ไม่มีประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรม/สัมมนาเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุสำหรับเด็กวัย 3-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 83.00

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ ของครูผู้สอน และจำนวนนักเรียนในความรับผิดชอบจำแนกตามระดับชั้นเรียน

ระดับชั้นเรียน	จำนวนครู (N=100)	ร้อยละ	จำนวนนักเรียนในความรับผิดชอบ	
			X	S.D.
อนุบาล 1	29	29.00	30.37	5.00
อนุบาล 2	29	29.00	25.89	7.32
อนุบาล 3	42	42.00	29.90	10.79

จากตารางที่ 9 แสดงว่า ครูส่วนใหญ่สอนในระดับชั้นอนุบาล 3 คิดเป็นร้อยละ 42.00 จำนวนนักเรียนในความรับผิดชอบ โดยเฉลี่ย 30 คน สอนในระดับชั้นอนุบาล 2 คิดเป็นร้อยละ 29.00 นักเรียนในความรับผิดชอบ โดยเฉลี่ย 26 คน และสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 คิดเป็นร้อยละ 29.00 นักเรียนในความรับผิดชอบ โดยเฉลี่ย 30 คน

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ปกครอง

รายการ	จำนวน (N=99)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	26	26.26
หญิง	73	73.74
อายุ		
ต่ำกว่า 26 ปี	8	8.08
26-30 ปี	18	18.18
31-35 ปี	34	34.34
มากกว่า 35 ปี	39	39.39
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	61	61.62
ปริญญาโท	-	-
ปริญญาเอก	-	-

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=99)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา (ต่อ)		
อื่น ๆ	38	38.38
ม.3	3	3.03
ม.6	9	9.09
ปวช.	5	5.05
ปวส.	9	9.09
ไม่ระบุวุฒิการศึกษา	12	12.12
ความสัมพันธ์กับเด็ก		
พ่อ	28	28.28
แม่	68	68.68
อื่น ๆ	3	3.03
บุตรหลานกำลังเรียนระดับชั้น		
เตรียมอนุบาล	13	13.13
อนุบาล 1	28	28.28
อนุบาล 2	24	24.24
อนุบาล 3	34	34.34
การเดินทางรับ-ส่งเด็ก ไปและกลับ		
ใช้บริการรถโรงเรียน	21	21.21
รับ-ส่งเอง	78	78.79
มอเตอร์ไซด์	42	42.42
รถยนต์	32	32.23
รถจักรยาน	-	-
รถประจำทาง	-	-
เดิน	4	4.04

จากตารางที่ 10 แสดงว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.74 อายุมากกว่า 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.39 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.62 เป็นแม่ของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 68.68 บุตรหลานกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 34.34 การเดินทางรับ-ส่ง ไปและกลับโรงเรียน รับ-ส่งด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 78.79 โดยมอเตอร์ไซด์ คิดเป็นร้อยละ 42.42

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์

ผู้บริหารที่ให้ข้อมูลมีทั้งหมด 11 คน เป็นเพศชาย 1 คน เพศหญิง 10 คน อายุต่ำกว่า 30 ปี 1 คน อายุ 30-40 ปี 2 คน อายุ 41-50 ปี 5 คน และอายุมากกว่า 50 ปี 3 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 7 คน สาขาการศึกษาปฐมวัย 3 คน พยาบาล 1 คน ประถมศึกษา 2 คน และบรรณารักษ์ 1 คน จบระดับปริญญาโท 2 คน สาขาบริหารการศึกษา 1 คน และสาขารัฐประศาสนศาสตร์ 1 คน และจบระดับการศึกษาอื่น ๆ 2 คน มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารระหว่าง 1-5 ปี 1 คน ระหว่าง 6-10 ปี 2 คน และมากกว่า 10 ปี 8 คน

ครูผู้สอนที่ให้ข้อมูล มีทั้งหมด จำนวน 11 คน เป็นเพศหญิง 11 คน อายุต่ำกว่า 26 ปี 1 คน อายุระหว่าง 26-30 ปี 3 คน และอายุมากกว่า 35 ปี 7 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 10 คน ในสาขาการศึกษาปฐมวัย 6 คน สาขาวิทยาศาสตร์ 1 คน สังคมศึกษา 1 คน ภาษาไทย 1 คน ประถมศึกษา 1 คน และจบระดับอนุปริญญา 1 คน ทำหน้าที่สอนเด็กในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 5 คน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 1 คน ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 5 คน มีประสบการณ์การทำงานในหน้าที่ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล เป็นเวลาระหว่าง 1-5 ปี 5 คน ระหว่าง 6-10 ปี 2 คน และมากกว่า 10 ปี 4 คน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลสภาพการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

รายการ	การปฏิบัติ (N=99)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=99)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน					
1.โรงเรียนตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก	2.82	0.35	มาก	-	-
2.โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชนสะดวกต่อการเดินทางสำหรับเด็ก	2.91	0.27	มาก	-	-
3.ปลูกต้นไม้ไม่เปราะหักง่าย หรือไม่มียาง หรือไม่มีสิ่งที่เป็นเหตุทำให้เกิดอันตรายต่อเด็ก	2.82	0.38	มาก	-	-
4.บริเวณโรงเรียนมีรั้วรอบขอบชิดที่ปลอดภัย	2.85	0.40	มาก	-	-
5.จัดให้มีบริเวณและที่จอดรถสำหรับรับส่งเด็กเป็นส่วน	2.21	0.77	ปานกลาง	3	3.1
6.พื้นที่ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่จะเป็นอันตรายต่อเด็ก	2.82	0.52	มาก	2	2.1
สรุป	2.74	0.26	มาก	-	-

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=99)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=99)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>อาคารเรียน</u>					
1.ติดตั้งสัญญาณเตือนภัยอยู่ในตัวอาคาร	1.26	1.13	น้อย	36	37.5
2.ติดตั้งเครื่องดับเพลิงบริเวณตัวอาคาร	1.64	1.19	น้อย	26	27.1
3.จัดให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบความปลอดภัยของอาคาร	2.19	0.93	ปานกลาง	10	10.4
4.ตรวจตราความเป็นระเบียบเรียบร้อยของอาคารเป็นประจำ	2.68	0.60	มาก	2	2.1
5.พื้นของอาคารได้รับการดูแลความสะอาดอยู่เสมอและไม่ลื่น	2.78	0.41	มาก	-	-
6.ทางเดินระเบียงหน้าห้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร	2.69	0.58	มาก	-	-
7.มีการลบมุมหรือห่อหุ้มด้วยวัสดุที่นุ่มในส่วนแหลมคมที่ยื่นออกมาตามส่วนของอาคาร	1.92	0.93	ปานกลาง	-	-
8.ภายในตัวอาคารมีแสงสว่างที่เพียงพอ	2.84	0.44	มาก	-	-
สรุป	2.25	0.59	ปานกลาง	-	-
<u>ห้องเรียน</u>					
1.มีประตูเข้าออก 2 ประตู	2.79	0.47	มาก	-	-
2.พื้นห้องเป็นพื้นเรียบเสมอกันตลอดแนว	2.90	0.29	มาก	-	-
3.มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก	2.89	0.30	มาก	-	-
4.โต๊ะและเก้าอี้เรียนมีขนาดเหมาะสม เป็นชนิดที่แยกออกจากกัน	2.68	0.52	มาก	-	-
5.ชั้นวางของมีขนาดพอเหมาะสำหรับเด็ก	2.65	0.53	มาก	-	-
6.ของเล่นมีความปลอดภัยอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์	2.65	0.47	มาก	-	-

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=99)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=99)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ห้องเรียน (ต่อ)</u>					
7.จัดของเล่นเป็นสัดส่วนเด็กสามารถหยิบเล่นได้และ					
เก็บได้สะดวก	2.63	0.52	มาก	-	-
8.อุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในสภาพสมบูรณ์					
ปลอดภัยต่อเด็ก	2.70	0.45	มาก	-	-
9.โต๊ะทำกิจกรรมหรือปูด้วยวัสดุที่ทำความ					
สะอาดง่าย	2.42	0.15	มาก	-	-
สรุป	2.70	0.15	มาก	-	-
<u>ห้องประกอบต่างๆ</u>					
<u>ห้องนอน</u>					
1.เนื้อที่สำหรับการนอนของเด็กมีเพียงพอสามารถ					
นอนได้ไม่แออัด	2.70	0.45	มาก	-	-
2.ภายในห้องอากาศถ่ายเทดี ไม่มีชอกหรือมีดอับ					
	2.81	0.39	มาก	-	-
3.มีที่เก็บเครื่องนอนของเด็กเป็นสัดส่วน ไม่ปะปน					
กัน	2.47	0.68	มาก	-	-
สรุป	2.66	0.17	มาก	-	-
<u>ห้องน้ำ ห้องส้วม</u>					
1.ห้องน้ำห้องส้วมอยู่บริเวณเดียวกันและใกล้					
ห้องเรียน	2.80	0.40	มาก	-	-
2.พื้นห้องมีความสะอาด ไม่มีสิ่ง					
	2.72	0.44	มาก	-	-
3.มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทดี					
	2.73	0.44	มาก	-	-
4.สุขภัณฑ์ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก					
	2.57	0.59	มาก	-	-
สรุป	2.71	0.10	มาก	-	-

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=99)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=99)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ห้องประกอบต่างๆ (ต่อ)</u>					
<u>ห้องพยาบาล</u>					
1. ตั้งอยู่ในบริเวณที่สงบและสะดวกต่อการเข้าออก	2.16	0.82	ปานกลาง	6	6.3
2. อุปกรณ์การปฐมพยาบาลมีความสะอาด ปลอดภัย	2.27	0.81	ปานกลาง	4	4.2
3. มีการจัดเก็บยา และอุปกรณ์ต่างๆในตู้อย่างเป็น ระเบียบ	2.44	0.79	มาก	3	3.1
4. ยาทุกชนิดมีสลากติดบอกชื่อยา สรรพคุณ และ วิธีใช้ครบถ้วน	2.55	0.72	มาก	3	3.1
5. เตียงพักผู้ป่วยมีความสะอาด แข็งแรง	2.20	1.02	ปานกลาง	10	10.4
สรุป	2.32	0.16	ปานกลาง	-	-
<u>ห้องอาหาร</u>					
1. สภาพโรงอาหารและโรงครัวตั้งอยู่ห่างไกลแหล่ง ปฏิภูล	2.63	0.58	มาก	-	-
2. มีแสงสว่างเพียงพอ การระบายอากาศดี ไม่ร้อน อบอ้าว	2.68	0.50	มาก	-	-
3. พื้นห้องปูด้วยวัสดุที่เป็นพื้นเรียบ ทำความ สะอาดง่าย	2.58	0.59	มาก	-	-
4. มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง หรือมีการจัดระบบ ป้องกันอัคคีภัย	1.94	1.09	ปานกลาง	16	16.7
5. โต๊ะรับประทานอาหารและเก้าอี้มีความแข็งแรง เคลื่อนย้ายสะดวก	2.48	0.71	มาก	2	2.1
6. โต๊ะทำด้วยวัสดุพื้นเรียบ ทำความสะอาดง่าย	2.67	0.49	มาก	-	-

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=99)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=99)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
ห้องอาหาร (ต่อ)					
7. ผู้ที่เก็บภาชนะสามารถป้องกันแมลงหรือสัตว์					
นำโรคได้ดี	2.45	0.70	มาก	-	-
8. มีภาชนะ เครื่องใช้ ในการใส่อาหารและปรุง					
อาหารอยู่ในสภาพดี	2.79	0.40	มาก	-	-
สรุป	2.53	0.26	มาก	-	-
สนามเด็กเล่น					
1. บริเวณโดยรอบไม่มีเศษแก้ว ของมีคม หรือสิ่งที					
อาจทำให้เป็นอันตรายต่อเด็กได้	2.72	0.60	มาก	-	-
2. พื้นสนามสะอาดแห้ง มีทางระบายน้ำโดยรอบ					
เพื่อป้องกันน้ำท่วมขังและสนามเฉอะแฉะ	2.67	0.51	มาก	-	-
3. พื้นสนามไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่อาจ					
เป็นอันตรายต่อเด็ก	2.73	0.50	มาก	-	-
4. อุปกรณ์เครื่องเล่นมีขนาดเหมาะสมกับเด็ก					
2.65	0.55	มาก	-	-	
5. พื้นที่มีอุปกรณ์ห้อยโหนหรือปีนป่ายสำหรับเด็ก					
มีการปูด้วยทราย ขี้เลื่อย หรือวัสดุอ่อนนุ่ม	2.27	0.74	ปานกลาง	3	3.1
6. อุปกรณ์เครื่องเล่นสนามอยู่ในสภาพดี มีความ					
มั่นคงแข็งแรง ไม่ผุกร่อน หรือมีสนิม	2.58	0.53	มาก	-	-
7. เครื่องเล่นที่อยู่กับที่ เช่น ชิงช้า ม้าหมุน					
กระดานหก กระดานลื่น มีการติดตั้งตรึงไว้กับ					
พื้นแน่นหนา แข็งแรง ไม่เป็นอันตราย	2.65	0.53	มาก	1	1.0
8. ช่องทางเดินไปยังเครื่องเล่นสำหรับเด็กมีความ					
สะดวก ปลอดภัย ไม่มีสิ่งกีดขวาง	2.72	0.46	มาก	-	-
สรุป	2.62	0.14	มาก	-	-
สรุปรวม	2.57	0.19	มาก	-	-

จากตารางที่ 11 แสดงว่า ผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนมีการปฏิบัติการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย สูงโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X = 2.57, S.D. = 0.19$) ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ในด้านสถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X = 2.74, S.D. = 0.26$) สำหรับรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมากที่สุด คือ โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน สะดวกต่อการเดินทางสำหรับเด็ก ($X = 2.91, S.D. = 0.27$) และมีรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง 1 รายการ คือ จัดให้มีบริเวณและที่จอดรถสำหรับรับส่งเด็กเป็นสัดส่วน ($X = 2.21, S.D. = 0.77$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 3.1

อาคารเรียน พบว่า โดยรวมจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ($X = 2.25, S.D. = 0.59$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง คือ จัดให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบเรื่องความปลอดภัยของอาคาร ($X = 2.19, S.D. = 0.93$) และมีการลบมุมหรือห่อหุ้มด้วยวัสดุที่นุ่มในส่วนแหลมคมที่ยื่นออกมาตามส่วนของอาคาร ($X = 1.92, S.D. = 0.93$) โรงเรียนที่ไม่มีการปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 10.4 ทั้ง 2 รายการ สำหรับรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมน้อย มี 2 รายการ คือ ติดตั้งสัญญาณเตือนภัยในตัวอาคาร ($X = 1.26, S.D. = 1.13$) โรงเรียนที่ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 37.5 และติดตั้งเครื่องดับเพลิงบริเวณตัวอาคาร ($X = 1.64, S.D. = 0.19$) โรงเรียนที่ไม่มีการปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 27.1

ห้องเรียน พบว่า โดยรวมจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X = 2.70, S.D. = 0.15$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมากที่สุด คือ พื้นห้องเรียนเป็นพื้นเรียบเสมอกันตลอดแนว ($X = 2.90, S.D. = 0.29$) ห้องประกอบต่าง ๆ ที่จัดอยู่ในระดับเหมาะสมมาก คือ ห้องน้ำ ห้องส้วม ($X = 2.71, S.D. = 0.10$) ห้องนอน ($X = 2.66, S.D. = 0.17$) และห้องอาหาร ($X = .53, S.D. = 0.16$)

สนามเด็กเล่น พบว่า โดยรวมจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X = 2.62, S.D. = 0.14$) โดยมีรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมากที่สุด คือ พื้นสนามไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ ในลักษณะที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก ($X = 2.73, S.D. = 0.50$) และมีรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง 1 รายการ คือ พื้นที่มีอุปสรรคห้อยโหนหรือปีนป่ายสำหรับเด็กมีการปูด้วยทราย ขี้เลื่อย หรือวัสดุอ่อนนุ่ม ($X = 2.27, S.D. = 0.74$) โรงเรียนที่ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 3.1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด

โรงเรียนพบปัญหาและอุปสรรคในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัยเกี่ยวกับ สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประกอบต่าง ๆ และสนามเด็กเล่น ดังนี้

1. สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน พบปัญหาดังนี้

1.1 โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำ เป็นที่ราบลุ่ม เมื่อฝนตกหน้ากระบายน้ำไม่ทันเกิดน้ำท่วมขัง และมีการชะล้างของหน้าดินทำให้ต้องถมดินบ่อย (6 แห่ง)

1.2 มีเนื้อที่น้อยคับแคบ แต่ไม่สามารถขยายได้อีก เนื่องจากมีเนื้อที่จำกัด (4 แห่ง)

1.3 โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ถนนเกิดเสียงดังรบกวนจากรถต่าง ๆ ที่ผ่านไปมา (3 แห่ง)

1.4 โรงเรียนตั้งอยู่ติดถนนใหญ่ใกล้ทางแยก ทางโค้ง และมีรถจอดหน้าโรงเรียนเป็นเวลานานจึงไม่สะดวกต่อการข้ามถนนของนักเรียน (2 แห่ง)

1.5 โรงเรียนตั้งอยู่ในซอยแคบรถสวนกันไปมาลำบาก (2 แห่ง)

1.6 ไม่มีบริเวณที่จอดรถในการรับส่งนักเรียน (2 แห่ง)

1.7 ไม่มีป้ายจราจรบอกทางเข้าออกโรงเรียน (1 แห่ง)

1.8 บริเวณด้านหลังของโรงเรียนไม่มีรั้วกั้นและมีหญ้าขึ้นรกมาก (1 แห่ง)

1.9 ทางเทศบาลไม่ได้สร้างคูระบายน้ำหน้าโรงเรียน จึงระบายน้ำไม่สะดวก (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน ผู้บริหารมีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

(1) โรงเรียนอนุบาลควรตั้งอยู่ในเขตชุมชน สะดวกในการเดินทางและการติดต่อ

(2) ควรจัดบริเวณที่จอดรถในการรับส่งเด็กให้เป็นสัดส่วน

(3) บริเวณโรงเรียนไม่ควรตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำ ถ้าคลอง หรือหากเป็นที่ลุ่มควรมีการปรับพื้นที่ให้สูงขึ้น

(4) ควรขอความร่วมมือจากตำรวจจราจรมาคอยให้บริการดูแลความปลอดภัยหน้าโรงเรียนในช่วงเวลาที่มีการรับส่งนักเรียน ทั้งช่วงเช้าและเย็น สำหรับโรงเรียนที่อยู่ใกล้ถนน

(5) ทางราชการและหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ควรอนุญาตในการตั้งโรงงานที่เสี่ยงต่ออันตรายในชุมชน และตั้งอยู่ใกล้กับโรงเรียนอนุบาล เช่น โรงงานบรรจุแก๊ส ปิมน้ำมัน เป็นต้น

(6) ผู้บริหารควรหมั่นตรวจตรา และมอบหมายให้บุคลากรที่รับผิดชอบตัดแต่งต้นไม้ใหญ่ที่อยู่ในบริเวณโรงเรียนอยู่เสมอ

2. อาคารเรียน พบปัญหาดังนี้

2.1 มีอาคารไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก (2 แห่ง)

2.2 ส่วนของอาคารที่เป็นเหลี่ยมมุมไม่มีการห่อหุ้มด้วยวัสดุที่อ่อนนุ่ม มุมอาคารตรงทางเดินเด็กชนกันบ่อย (2 แห่ง)

2.3 มีการต่อเติมอาคารเพิ่มเติม และบางส่วนไม่สมบูรณ์แข็งแรงเท่าที่ควร (2 แห่ง)

2.4 มีโครงสร้างของอาคารบางส่วนยากต่อการซ่อมแซม (1 แห่ง)

2.5 อาคารเรียนมีสภาพเก่า (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาคารเรียน ผู้บริหารมีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

(1) บริเวณมุมของอาคารควรมีการติดตั้งกระจกโค้ง และลบเหลี่ยมมุม หรือห่อหุ้มในส่วนที่เป็นเหลี่ยมด้วยวัสดุที่อ่อนนุ่ม

(2) จัดให้มีห้องต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมที่เพียงพอกับจำนวนเด็ก

(3) ผู้บริหารควรมีการตรวจตรา และซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของอาคารอยู่เสมอ

(4) อาคารเรียนอนุบาลควรเป็นอาคารชั้นเดียวที่สะดวกในการขึ้นลงของเด็ก

(5) ควรหมั่นตัดเตื่อนนักเรียนให้ระวังตนเองในการลื่นหกล้มบนอาคารอยู่เสมอ และควร

จัดให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากหน่วยการสอน

3. ห้องเรียน พบปัญหาดังนี้

3.1 ห้องเรียนไม่เพียงพอ คับแคบ ไม่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน (6 แห่ง)

3.2 ฝ้าผนังห้องไม่มิดชิด มีเสียงดังรบกวนห้องอื่น ๆ ที่อยู่ติดกัน (2 แห่ง)

3.3 ห้องเรียนบางห้องมีดทับ อากาศถ่ายเทไม่สะดวก เนื่องจากมีสองอาคารอยู่ติดกัน

ต้องเปิดไฟ และใช้พัดลมช่วยระบายอากาศตลอดเวลา (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับห้องเรียน ผู้บริหารมีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

(1) ห้องเรียนควรมีฝ้าผนังที่แน่นหนา ภายในห้องโปร่งสบาย

(2) ควรมีการทำความสะอาดห้องเรียนอยู่เสมอ ไม่ควรมีมุมอับ

(3) ควรมีการแยกโต๊ะ เก้าอี้ออกจากห้องเรียนเพื่อความสะดวกในการทำกิจกรรม

ของเด็ก

4. ห้องประกอบต่าง ๆ พบปัญหาดังนี้

4.1 ห้องน้ำห้องส้วมมีขนาด และสุขภัณฑ์ไม่เหมาะสมกับเด็ก (2 แห่ง)

4.2 เมื่อเด็กใช้ห้องส้วมแล้วไม่ราดน้ำที่โถส้วม ทำให้สกปรก และมีกลิ่นเหม็น (1 แห่ง)

4.3 เกิดอุบัติเหตุในห้องน้ำห้องส้วมบ่อย เช่น ชนกัน ลื่นหกล้ม (1 แห่ง)

4.4 ห้องน้ำห้องส้วมอยู่นอกตัวอาคาร ไม่เพียงพอต่อเด็ก (1 แห่ง)

4.5 ประตูห้องใช้แบบลูกบิดล็อก เด็กใช้ไม่สะดวก และเปิดเองไม่ได้ (1 แห่ง)

4.6 ห้องต่าง ๆ ไม่มีการแยกใช้งานอย่างเป็นสัดส่วน (1 แห่ง)

4.7 ห้องอาหารคับแคบ ไม่มีหน้าต่างให้อากาศถ่ายเท (1 แห่ง)

4.8 ห้องอาหารไม่มีความสะดวกในการรับประทานอาหาร เมื่อเกิดฝนตก (1 แห่ง)

4.9 ห้องพยาบาลอากาศถ่ายเทไม่สะดวก และไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับห้องประกอบต่าง ๆ ผู้บริหารมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ประตูห้องน้ำห้องส้วมสำหรับเด็ก ไม่ควรมีกอลนหรือลูกบิดล๊อค
- (2) ห้องน้ำห้องส้วมควรอยู่ใกล้กับห้องเรียน
- (3) ควรมีเจ้าหน้าที่ หรือครูคอยดูแลขณะที่เด็กเข้าห้องน้ำห้องส้วม
- (4) ครูควรสอนให้เด็กทำความสะอาดให้ถูกวิธี และรู้จักรักษาความสะอาด

5. สนามเด็กเล่น พบปัญหาดังนี้

- 5.1 พื้นที่น้อย เนื่องจากมีเนื้อที่จำกัด (3 แห่ง)
- 5.2 มีเครื่องเล่นน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการของเด็ก (3 แห่ง)
- 5.3 เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งในสนามเด็กเล่น เนื่องจากเด็กเล่นแรง ๆ โลดโผน และวิ่งร้อนในการเข้าเล่น (3 แห่ง)
- 5.4 เครื่องเล่นบางชนิดไม่ได้มีการตรึงไว้กับพื้นให้แน่นหนา (2 แห่ง)
- 5.5 เครื่องเล่นสนามมีสภาพเก่า ไม่ได้มาตรฐาน การทรงตัวไม่ดี (2 แห่ง)
- 5.6 เครื่องเล่นส่วนใหญ่ทำด้วยเหล็ก เกิดสนิมและผุกร่อนได้ง่าย (2 แห่ง)
- 5.7 หากมีฝนตก หรือหลังฝนตก เด็กไม่ได้เล่นในสนามเด็กเล่น (2 แห่ง)
- 5.8 พื้นสนามเป็นหลุม และบ่อตื้น ๆ บ้างเมื่อมีฝนตกหนัก (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสนามเด็กเล่น ผู้บริหารมีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) เจ้าหน้าที่รับผิดชอบสถานที่ควรคอยดูแลปิดกั้นหลุมบ่อ พื้นของสนามอยู่เสมอ
- (2) เครื่องเล่นสนามควรมีการตรึงกับพื้นให้แน่นหนาเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้
- (3) ครูควรดูแลใกล้ชิดทั่วถึงขณะที่เด็กเล่นในสนามตามจุดต่าง ๆ และคอยเตือนเด็กที่เล่นเครื่องเล่นที่โลดโผน รุนแรง

- (4) สนามเด็กเล่นควรมีหลังคากันแดด กันฝน และควรมีร่องระบายน้ำโดยรอบ

ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 11 คน ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย เกี่ยวกับอาคารเรียน พบว่า โรงเรียนมีมาตรการในการดูแลความปลอดภัยบริเวณอาคาร โดยการตรวจตราดูแลในส่วนต่าง ๆ บริเวณอาคารอยู่เสมอ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้มีความเหมาะสมและปลอดภัยต่อเด็ก (7 แห่ง) มีการติดตั้งเครื่องตัดไฟภายในอาคาร (1 แห่ง) มีการจัดห้องเรียนเด็กเล็ก ได้แก่ ชั้นเตรียมอนุบาล และชั้นอนุบาล 1 อยู่ชั้นล่างของอาคาร จัดห้องเรียนเด็กชั้นอนุบาล 2 และอนุบาล 3 อยู่ชั้นบน (2 แห่ง) จัดให้มีข้อตกลงร่วมกันภายใน โดยคุณครูต้องดูแลไม่ให้เด็กอยู่บนอาคารหากไม่มีคุณครูอยู่ด้วย (1 แห่ง) ในตอนเช้าเมื่อเด็กมาถึงโรงเรียน เมื่อเด็กเก็บสัมภาระที่ห้องเรียนเรียบร้อยแล้ว คุณครูจะดูแลให้เด็กเล่นในบริเวณสนามเด็กเล่น ซึ่งมีคุณครูดูแลอยู่ใกล้ชิด ผู้บริหารจะคอยสอดส่อง ตรวจสอบ และสังเกตอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งจัดให้มีฝ่ายดูแลอาคารสถานที่โดยเฉพาะ (2 แห่ง) เพื่อความสะอาดเรียบร้อยดียิ่งขึ้น

การมอบหมายผู้ดูแลรับผิดชอบบริเวณอาคารเรียน ส่วนใหญ่มอบหมายให้คุณครูเป็นผู้ดูแล โดยเริ่มจากห้องเรียนที่รับผิดชอบสอน และช่วยกันดูแลในส่วนอื่น ๆ ร่วมกัน (9 แห่ง) โดยจัดให้มีฝ่ายอาคารสถานที่ มีการประชุมครูเลือกหัวหน้าฝ่าย และคณะทำงานเลือกตามความสมัครใจ มีคำสั่งแต่งตั้งในการมอบหมายงาน วาระในการทำงาน 1 ปีการศึกษา จากนั้นหมุนเวียนสับเปลี่ยนกันไป ภายในบุคลากรที่มีอยู่จำนวนจำกัด นอกจากนี้โรงเรียนมีการจัดจ้างเจ้าหน้าที่มาดูแลรับผิดชอบความสะอาดและเรียบร้อยของอาคารเรียนโดยเฉพาะ (2 แห่ง)

ด้านสนามเด็กเล่น เจ้าของโรงเรียนเป็นผู้จัดซื้อ และเลือกอุปกรณ์ เครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กเอง (11 แห่ง) โดยดำเนินการจัดซื้อจากร้านในพื้นที่ใกล้เคียงกับโรงเรียนมากที่สุด (11 แห่ง) เครื่องเล่นบางชิ้นมีการสั่งซื้อจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นพลาสติกอย่างดี มีความคงทน ไม่เป็นสนิม ปลอดภัยสำหรับเด็ก แต่มีราคาต่อชิ้นค่อนข้างสูง (2 แห่ง) การตรวจตราความปลอดภัยนั้น ผู้บริหารและครูจะช่วยกันสอดส่องดูแล เมื่อพบส่วนที่ชำรุด หรือเสียหาย คุณครูจะแจ้งมายังผู้บริหาร เมื่อตรวจสอบดูหากยังพอซ่อมแซมได้ก็จะส่งไปซ่อมที่ร้าน หรือให้ช่างมาซ่อมที่โรงเรียน แต่หากมีความเก่า หรือเสียหายมากก็จะทิ้งไป ส่วนของเล่นที่ใช้งานไประยะหนึ่ง เมื่อมีสีถลอกจะทำการทาสีใหม่ก่อนโรงเรียนเปิดภาคเรียน (11 แห่ง)

โรงเรียนพบปัญหาและอุปสรรคในการจัดสิ่งแวดล้อมในส่วนของอาคารเรียน คือ ห้องเรียนมีความคับแคบ และจำนวนห้องมีน้อย (3 แห่ง) ในส่วนของสนามเด็กเล่น พบว่า เมื่อฝนตกมาก สนามจะเฉอะแฉะ เด็กลื่นหกล้มค่อนข้างบ่อย ช่วงฤดูฝนเด็กจึงไม่ได้เล่นในสนาม เพราะเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ (2 แห่ง)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติของครูผู้สอน จำแนกตามข้อมูลสภาพการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

รายการ	การปฏิบัติ (N=100)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=100)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน					
1.โรงเรียนตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก	2.74	0.57	มาก	2	2.0
2.โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชนสะดวกต่อการเดินทางสำหรับเด็ก	2.90	0.30	มาก	-	-
3.ปลูกต้นไม้ไม่เปราะหักง่าย หรือไม่มียาง หรือไม่มีสิ่งที่เป็นเหตุทำให้เกิดอันตรายต่อเด็ก	2.59	0.60	มาก	-	-
4.บริเวณโรงเรียนมีรั้วรอบขอบชิดที่ปลอดภัย	2.72	0.49	มาก	-	-
5.จัดให้มีบริเวณและที่จอดรถสำหรับรับส่งเด็กเป็นสัดส่วน	2.27	0.78	มาก	4	4.0
6.พื้นที่ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่จะเป็นอันตรายต่อเด็ก	2.75	0.60	มาก	3	3.0
สรุป	2.66	0.21	มาก	-	-
อาคารเรียน					
1.ติดตั้งสัญญาณเตือนภัยอยู่ในตัวอาคาร	1.20	1.07	น้อย	36	36.0
2.ติดตั้งเครื่องดับเพลิงบริเวณตัวอาคาร	1.62	1.24	น้อย	28	28.0
3.จัดให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบความปลอดภัยของอาคาร	2.04	0.89	ปานกลาง	5	5.0
4.ตรวจตราความเป็นระเบียบเรียบร้อยของอาคารเป็นประจำ	2.32	0.75	ปานกลาง	3	3.0

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=100)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=100)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>อาคารเรียน (ต่อ)</u>					
5.พื้นของอาคารได้รับการดูแลความสะอาดอยู่เสมอและไม่ลื่น	2.73	0.48	มาก	-	-
6.ทางเดินระเบียงหน้าห้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร	2.51	0.70	มาก	2	2.0
7.มีการลบมุมหรือท่อน้ำด้วยวัสดุที่นุ่มในส่วนแหลมคมที่ยื่นออกมาตามส่วนของอาคาร	1.82	1.04	ปานกลาง	12	12.0
8.ภายในตัวอาคารมีแสงสว่างที่เพียงพอ	2.76	0.45	มาก	-	-
สรุป	2.13	0.56	ปานกลาง	-	-
<u>ห้องเรียน</u>					
1.มีประตูเข้าออก 2 ประตู	2.63	0.70	มาก	-	-
2.พื้นห้องเป็นพื้นเรียบเสมอกันตลอดแนว	2.80	0.47	มาก	-	-
3.มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก	2.78	0.41	มาก	-	-
4.โต๊ะและเก้าอี้เรียนมีขนาดเหมาะสม เป็นชนิดที่แยกออกจากกัน	2.52	0.82	มาก	5	5.0
5.ชั้นวางของมีขนาดพอเหมาะสำหรับเด็ก	2.45	0.71	มาก	-	-
6.ของเล่นมีความปลอดภัยอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์	2.45	0.62	มาก	-	-
7.จัดของเล่นเป็นสัดส่วนเด็กสามารถหยิบเล่นได้และเก็บได้สะดวก	2.50	0.67	มาก	-	-
8.อุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในสภาพสมบูรณ์ปลอดภัยต่อเด็ก	2.59	0.55	มาก	-	-
9.โต๊ะทำกิจกรรมหรือปูด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย	2.40	0.69	มาก	-	-
สรุป	2.57	0.13	มาก	-	-

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=100)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=100)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ห้องประกอบต่างๆ</u>					
<u>ห้องนอน</u>					
1.เนื้อที่สำหรับการนอนของเด็กมีเพียงพอสามารถนอนได้ไม่แออัด	2.70	0.50	มาก	-	-
2.ภายในห้องอากาศถ่ายเทดี ไม่มีชอกหรือมีดอับ	2.73	0.46	มาก	-	-
3.มีที่เก็บเครื่องนอนของเด็กเป็นสัดส่วน ไม่ปะปนกัน	2.43	0.71	มาก	-	-
สรุป	2.62	0.17	มาก	-	-
<u>ห้องน้ำ ห้องส้วม</u>					
1.ห้องน้ำห้องส้วมอยู่บริเวณเดียวกันและใกล้ห้องเรียน	2.74	0.44	มาก	-	-
2.พื้นห้องมีความสะอาด ไม่ลื่น	2.68	0.48	มาก	-	-
3.มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทดี	2.75	0.47	มาก	-	-
4.สุขภัณฑ์ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก	2.56	0.64	มาก	-	-
สรุป	2.68	0.10	มาก	-	-
<u>ห้องพยาบาล</u>					
1.ตั้งอยู่ในบริเวณที่สงบและสะดวกต่อการเข้าออก	2.09	0.95	ปานกลาง	8	8.0
2.อุปกรณ์การปฐมพยาบาลมีความสะอาดปลอดภัย	2.12	0.95	ปานกลาง	8	8.0
3.มีการจัดเก็บยา และอุปกรณ์ต่างๆในตู้อย่างเป็นระเบียบ	2.22	0.99	ปานกลาง	10	10.0
4.ยาทุกชนิดมีสลากติดบอกชื่อยา สรรพคุณ และวิธีใช้ครบถ้วน	2.38	0.89	มาก	7	7.0

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=100)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=100)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
ห้องพยาบาล (ต่อ)					
5.เตียงพักผู้ป่วยมีความสะอาด แข็งแรง	2.03	1.07	ปานกลาง	14	14.0
สรุป	2.17	0.13	ปานกลาง	-	-
ห้องอาหาร					
1.สภาพโรงอาหารและโรงครัวตั้งอยู่ห่างไกลแหล่ง ปฏิกูล	2.62	0.56	มาก	-	-
2.มีแสงสว่างเพียงพอ การระบายอากาศดี ไม่ร้อน อบอ้าว	2.56	0.60	มาก	6	6.0
3.พื้นห้องปูด้วยวัสดุที่เป็นพื้นเรียบ ทำความ สะอาดง่าย	2.50	0.77	มาก	3	3.0
4.มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง หรือมีการจัดระบบ ป้องกันอัคคีภัย	1.76	1.06	ปานกลาง	17	17.0
5.โต๊ะรับประทานอาหารและเก้าอี้มีความแข็งแรง เคลื่อนย้ายสะดวก	2.44	0.75	มาก	5	5.0
6.โต๊ะทำด้วยวัสดุพื้นเรียบ ทำความสะอาดง่าย	2.56	0.67	มาก	2	2.0
7.ตู้ที่เก็บภาชนะสามารถป้องกันแมลงหรือสัตว์ นำโรคได้ดี	2.34	0.75	มาก	2	2.0
8.มีภาชนะ เครื่องใช้ในการใส่อาหารและปรุง อาหารอยู่ในสภาพดี	2.64	0.50	มาก	-	-
สรุป	2.43	0.29	มาก	-	-

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=100)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=100)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
สนามเด็กเล่น					
1.บริเวณโดยรอบไม่มีเศษแก้ว ของมีคม หรือสิ่ง อาจทำให้เป็นอันตรายต่อเด็กได้	2.71	0.51	มาก	-	-
2.พื้นสนามสะอาดแห้ง มีทางระบายน้ำโดยรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วมขังและสนามเฉอะแฉะ	2.38	0.70	มาก	-	-
3.พื้นสนามไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่อาจ เป็นอันตรายต่อเด็ก	2.67	0.60	มาก	-	-
4.อุปกรณ์เครื่องเล่นมีขนาดเหมาะสมกับเด็ก	2.64	0.50	มาก	-	-
5.พื้นที่มีอุปกรณ์ห้อยโหนหรือปีนป่ายสำหรับเด็ก มีการปูด้วยทราย ขี้เลื่อย หรือวัสดุอ่อนนุ่ม	2.12	0.94	ปานกลาง	9	9.0
6.อุปกรณ์เครื่องเล่นสนามอยู่ในสภาพดี มีความ มั่นคงแข็งแรง ไม่ผุกร่อน หรือมีสนิม	2.13	0.78	ปานกลาง	3	3.0
7.เครื่องเล่นที่อยู่กับที่ เช่น ชิงช้า ม้าหมุน กระดานหก กระดานลื่น มีการติดตั้งตรึงไว้กับ พื้นแน่นหนา แข็งแรง ไม่เป็นอันตราย	2.51	0.57	มาก	-	-
8.ช่องทางเดินไปยังเครื่องเล่นสำหรับเด็กมีความ สะดวก ปลอดภัย ไม่มีสิ่งกีดขวาง	2.62	0.63	มาก	-	-
สรุป	2.47	0.24	มาก	-	-
สรุปรวม	2.47	0.21	มาก	-	-

จากตารางที่ 12 แสดงว่า โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย
สรุปโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.47, S.D.=0.21$) พิจารณาในแต่ละด้านพบว่า
สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.66, S.D.=0.21$)
รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชนสะดวกต่อการ
เดินทางสำหรับเด็ก ($X=2.90, S.D.=0.30$)

อาคารเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ($X=2.13, S.D.=0.56$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย คือ ติดตั้งสัญญาณเตือนภัยอยู่ในตัวอาคาร ($X=1.20, S.D.=1.07$) ซึ่งไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 36.0 และติดตั้งเครื่องดับเพลิงบริเวณตัวอาคาร ($X=1.62, S.D.=1.24$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 28.0

ห้องเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.57, S.D.=0.13$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ พื้นห้องเป็นพื้นเรียบเสมอกันตลอดแนว ($X=2.80, S.D.=0.47$) ในส่วนของห้องประกอบต่าง ๆ ห้องที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก คือ ห้องน้ำห้องส้วม ($X=2.68, S.D.=0.10$) ห้องนอน ($X=2.62, S.D.=0.17$) และห้องอาหาร ($X=2.43, S.D.=0.29$) ตามลำดับ สำหรับห้องที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง คือ ห้องพยาบาล ($X=2.17, S.D.=0.13$)

สนามเด็กเล่น พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.47, S.D.=0.24$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ บริเวณโดยรอบไม่มีเศษแก้ว ของมีคม หรือสิ่งของที่อาจทำให้เป็นอันตรายต่อเด็กได้ ($X=2.71, S.D.=0.51$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด

โรงเรียนพบปัญหาและอุปสรรคในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย เกี่ยวกับสถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องประกอบต่าง ๆ และสนามเด็กเล่น ดังนี้

1. สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน พบปัญหาดังนี้

- 1.1 บริเวณโรงเรียนมีเนื้อที่น้อย (7 แห่ง)
- 1.2 ฝนตกหนักทำให้เกิดน้ำท่วมขังบริเวณโรงเรียน และมีน้ำขังในสนาม (4 แห่ง)
- 1.3 ทางเข้าโรงเรียนมีเนื้อที่น้อย มีรถจอดขวางทางประตูเข้าออก การสัญจรลำบาก

(2 แห่ง)

- 1.4 ถนนหน้าโรงเรียนเป็นถนนลูกรัง และคืบแคบ (1 แห่ง)
- 1.5 รอบบริเวณโรงเรียนยังไม่ปลอดภัย เพราะด้านหลังโรงเรียนไม่ได้ทำรั้วรอบขอบชิด

(1 แห่ง)

- 1.6 มีเสียงรบกวนจากรถที่วิ่งผ่านไปมาหน้าโรงเรียน (1 แห่ง)
- 1.7 โรงเรียนตั้งอยู่ติดถนนใกล้ทางโค้ง (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน ครูมีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) โรงเรียนควรทำท่อระบายน้ำรอบบริเวณโรงเรียน
- (2) จัดทำป้ายห้ามจอดรถขวางทางเข้าออกที่ประตูโรงเรียน

(3) ทางเทศบาลควรมีการติดตั้งสัญญาณไฟจราจรบริเวณทางแยก และปรับปรุงถนนหน้าโรงเรียนอนุบาลให้กว้างขึ้นและไม่มีฝุ่น

2. อาคารเรียน พบปัญหาดังนี้

- 2.1 อาคารเรียนเก่า ทรวดโทรม มีรอยแตกร้าว กำลังอยู่ในระหว่างการปรับปรุง (3 แห่ง)
- 2.2 มีขนาดเล็ก ไม่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก (2 แห่ง)
- 2.3 มุมของอาคารเด็กมักชนกันบ่อย (1 แห่ง)
- 2.4 อาคารไม่สะอาดเท่าที่ควร (1 แห่ง)
- 2.5 แสงสว่างไม่เพียงพอ (1 แห่ง)
- 2.6 อาคารเรียนค่อนข้างทึบ (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาคารเรียน ครูมีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ควรมีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงและสัญญาณเตือนภัยในตัวอาคารเรียน
- (2) ควรมีการลบเหลี่ยมมุมของอาคาร ป้องกันการชนปะทะแรง ๆ
- (3) ควรมีการดูแลความสะอาดบริเวณอาคารเรียนอยู่เสมอ
- (4) อาคารควรมีหน้าต่างที่เพียงพอ เพื่อช่วยให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก
- (5) ไม่ควรติดตั้งหน้าต่างแบบบานเกร็ดกระจก เพราะอาจบาดเจ็บเด็กได้

3. ห้องเรียน พบปัญหาดังนี้

- 3.1 ห้องเรียนคับแคบ ไม่ได้มาตรฐาน (7 แห่ง)
- 3.2 ห้องเรียนไม่มีฝ้าผนังกัน เกิดเสียงดังรบกวนระหว่างห้อง (3 แห่ง)
- 3.3 มีประตูเข้าออกห้องเรียน 1 ประตู และคับแคบ (2 แห่ง)
- 3.4 พื้นห้องเป็นพื้นปูนผิวไม่เรียบ ทำความสะอาดยาก (1 แห่ง)
- 3.5 โต๊ะในห้องเป็นโต๊ะขนาดใหญ่ เด็กเคลื่อนย้ายไม่สะดวก (1 แห่ง)
- 3.6 ชั้นวางของมีขนาดเล็ก และของเล่นบางชิ้นอยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์ (1 แห่ง)
- 3.7 เด็กมักใช้เก้าอี้ป็นชั้นบนตู้ใส่ของเล่น (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับห้องเรียน ครูมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ควรมีชั้นวางของสำหรับเด็กให้เป็นสัดส่วน
- (2) ควรมีหน้าต่างที่เพียงพอเพื่อช่วยในการระบายอากาศ
- (3) ตู้เก็บของไม่ควรมีความสูงมาก เพราะเด็กเอื้อมหยิบและเก็บของไม่สะดวก
- (4) ควรมีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงภายในห้องเรียน

4. ห้องประกอบต่าง ๆ พบปัญหาดังนี้

- 4.1 ไม่มีการแยกห้องต่าง ๆ ที่เป็นสัดส่วน (4 แห่ง)
- 4.2 ห้องน้ำ ห้องส้วมมีน้อย (2 แห่ง)

4.3 ห้องน้ำ ห้องส้วมไม่สะอาด (1 แห่ง)

4.4 ห้องคอมพิวเตอร์ไม่มีผู้ชำนาญการดูแลรับผิดชอบโดยตรง (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับห้องประกอบต่าง ๆ ครูมีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

(1) ควรดูแล ทำความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วมให้สะอาดอยู่เสมอ

(2) ควรมีห้องพยาบาล หรือตู้ยาสามัญ ที่เป็นสัดส่วน และมียาที่จำเป็นอยู่ครบทุกชนิด

(3) ควรมีการแยกห้องพยาบาลให้เป็นสัดส่วน และมีเตียงที่เพียงพอในการแยกเด็กที่ไม่

สบายออกจากห้องนอน

(4) โรงเรียนที่มีห้องคอมพิวเตอร์ ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์

สำหรับครูและเด็กควบคู่ไปด้วย

5. สนามเด็กเล่น พบปัญหา ดังนี้

5.1 เครื่องเล่นสนามมีน้อย (9 แห่ง)

5.2 บริเวณสนามคับแคบ เนื่องจากมีเนื้อที่จำกัด (8 แห่ง)

5.3 ฝนตกอยู่เสมอ ทำให้การเล่นสนาม และการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีอุปสรรค สนาม
เฉอะแฉะ เด็กลงเล่นสนามไม่ได้ (3 แห่ง)

5.4 ไม่มีร่องระบายน้ำ เมื่อฝนตกทำให้น้ำท่วมขังในสนาม (2 แห่ง)

5.5 สภาพเครื่องเล่นเก่า มีสนิม อาจเป็นอันตรายต่อเด็กได้ (2 แห่ง)

5.6 เครื่องเล่นบางชิ้นไม่มีการตรึงให้แน่นหนาเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ (2 แห่ง)

5.7 เครื่องเล่นสนามไม่มีหลังคากันแดด กันฝน จึงเกิดสนิมได้ง่าย (1 แห่ง)

5.8 เด็กมักชอบเล่นโลดโผน รุนแรง ในเครื่องเล่นที่มีการแกว่งไกว (1 แห่ง)

5.9 มีมดคันไฟอยู่ที่พื้นดิน และมดแดงอยู่บนต้นไม้ใกล้สนาม (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสนามเด็กเล่น ครูมีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

(1) สนามเด็กเล่นควรมีหลังคาโปร่งสูง ช่วยกันแดด กันฝน บ่อกันเครื่องเล่นไม่ให้เป็น
สนิมได้ง่าย และเด็กสามารถเล่นได้ตลอดเวลา

(2) บริเวณสนามควรมีการปูด้วยหญ้า

(3) พื้นสนามควรมีการตรวจตราและกำจัดมด แมลงต่าง ๆ อยู่เสมอ

(4) สนามเด็กเล่นควรมีคูระบายน้ำโดยรอบ

(5) เครื่องเล่นทุกชนิดควรมีการยึดตรึงให้แน่นหนา

(6) โรงเรียนควรจัดเครื่องเล่นให้เพียงพอ อย่างน้อย 3 ชิ้นขึ้นไป

(7) ควรจัดสนามเด็กเล่นให้เป็นสัดส่วน

ข้อมูลการสัมภาษณ์ครูผู้สอน จำนวน 11 คน ในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย เกี่ยวกับห้องเรียน พบว่า การจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อความปลอดภัยสำหรับเด็กอนุบาล คุณครูได้คำนึงถึง การจัดของเล่นให้เป็นระเบียบเหมาะสม เป็นสัดส่วน ไม่ให้เกะกะ (7 แห่ง) คำนึงถึงความสะดวกในการทำงานของเด็ก (2 แห่ง) และจัดของแหลมคมให้อยู่ไกลมือเด็ก(2 แห่ง) จัดการเก็บของเล่นที่ชำรุดเสียหายนำไปซ่อมแซม หากซ่อมแซมไม่ได้จะแจ้งต่อผู้บริหารก่อนนำออกจากห้องเรียน

โรงเรียนพบปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน คือ ห้องเรียนคับแคบ มีเนื้อที่จำกัด ไม่สามารถจัดกิจกรรมเคลื่อนไหว หรือกิจกรรมอื่น ๆ ได้สะดวก เนื่องจากโรงเรียนเน้นการเรียนการสอน อ่าน เขียน ต้องมีโต๊ะเก้าอี้จัดอยู่กลางห้อง จึงเหลือพื้นที่ในการทำกิจกรรมอื่นน้อย (5 แห่ง)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครอง

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติของผู้ปกครองจำแนกตามข้อมูลสภาพการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

รายการ	การปฏิบัติ (N=99)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=99)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน					
1.โรงเรียนตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก	2.79	0.40	มาก	-	-
2.โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชนสะดวกต่อการเดินทางสำหรับเด็ก	2.87	0.35	มาก	-	-
3.ปลูกต้นไม้ไม่เปราะหักง่าย หรือไม่มียาง หรือไม่มีสิ่งที่เป็นเหตุทำให้เกิดอันตรายต่อเด็ก	2.68	0.52	มาก	-	-
4.บริเวณโรงเรียนมีรั้วรอบขอบชิดที่ปลอดภัย	2.81	0.48	มาก	-	-
5.จัดให้มีบริเวณและที่จอดรถสำหรับรับส่งเด็กเป็นสัดส่วน	2.22	0.70	ปานกลาง	2	2.0
6.พื้นที่ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่จะเป็นอันตรายต่อเด็ก	2.79	0.45	มาก	-	-
สรุป	2.69	0.24	มาก	-	-
อาคารเรียน					
1.ติดตั้งสัญญาณเตือนภัยอยู่ในตัวอาคาร	1.30	1.04	น้อย	32	32.3
2.ติดตั้งเครื่องดับเพลิงบริเวณตัวอาคาร	1.64	1.10	น้อย	24	24.2
3.จัดให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบความปลอดภัยของอาคาร	2.08	0.79	ปานกลาง	5	5.1
4.อาคารเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	2.58	0.62	มาก	-	-
5.พื้นของอาคารมีความสะอาดอยู่เสมอและไม่ลื่น	2.67	0.51	มาก	-	-

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=99)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=99)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>อาคารเรียน (ต่อ)</u>					
6.ทางเดินระเบียงหน้าห้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร	2.58	0.67	มาก	1	1.0
7.มีการลบมุมหรือท่อนมุมด้วยวัสดุที่นุ่มในส่วนแหลมคมที่ยื่นออกมาตามส่วนของอาคาร	1.76	0.91	ปานกลาง	10	10.1
8.ภายในตัวอาคารมีแสงสว่างที่เพียงพอ และอากาศถ่ายเทดี	2.62	0.58	มาก	-	-
สรุป	2.15	0.53	ปานกลาง	-	-
<u>ห้องเรียน</u>					
1.มีประตูเข้าออก 2 ประตู	2.64	0.61	มาก	-	-
2.พื้นห้องเป็นพื้นเรียบเสมอกันตลอดแนว	2.82	0.37	มาก	-	-
3.มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก	2.77	0.41	มาก	-	-
4.โต๊ะและเก้าอี้เรียนมีขนาดเหมาะสม เป็นชนิดที่แยกออกจากกัน	2.62	0.77	มาก	6	6.1
5.ชั้นวางของมีขนาดพอเหมาะสำหรับเด็ก	2.46	0.71	มาก	2	2.0
6.ของเล่นมีความปลอดภัยอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์	2.40	0.58	มาก	-	-
7.จัดของเล่นเป็นสัดส่วนเด็กสามารถหยิบเล่นและเก็บได้สะดวก	2.59	0.60	มาก	-	-
8.อุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ปลอดภัยต่อเด็ก	2.61	0.54	มาก	-	-
9.โต๊ะทำกิจกรรมบุหรือปูด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย	2.49	0.66	มาก	-	-
สรุป	2.60	0.13	มาก	-	-

ตารางที่ 13 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=99)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=99)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
สนามเด็กเล่น					
1.บริเวณโดยรอบไม่มีเศษแก้ว ของมีคม หรือสิ่งที อาจทำให้เป็นอันตรายต่อเด็กได้	2.66	0.68	มาก	3	3.0
2.พื้นสนามสะอาด แห้ง มีทางระบายน้ำโดยรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วมขังและสนามเฉอะแฉะ	2.44	0.64	มาก	2	2.0
3.พื้นสนามไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่อาจ เป็นอันตรายต่อเด็ก	2.71	0.51	มาก	-	-
4.อุปกรณ์เครื่องเล่นมีขนาดเหมาะสมกับเด็ก	2.52	0.57	มาก	-	-
5.พื้นที่มีอุปกรณ์ห้อยโหนหรือปีนป่ายสำหรับเด็ก มีการปูด้วยทราย ขี้เลื่อย หรือวัสดุอ่อนนุ่ม	2.08	1.01	ปานกลาง	12	12.1
6.อุปกรณ์เครื่องเล่นสนามอยู่ในสภาพดี มีความ มั่นคงแข็งแรง ไม่ผุกร่อน หรือมีสนิม	2.35	0.65	มาก	3	3.0
7.เครื่องเล่นที่อยู่กับที่ เช่น ชิงช้า ม้าหมุน กระดานหก กระดานลื่น มีการติดตั้งตรึงไว้กับ พื้นแน่นหนา แข็งแรง ไม่เป็นอันตราย	2.50	0.70	มาก	3	3.0
8.ช่องทางเดินไปยังเครื่องเล่นสำหรับเด็กมีความ สะดวก ปลอดภัย ไม่มีสิ่งกีดขวาง	2.59	0.65	มาก	2	2.0
สรุป	2.48	0.19	มาก	-	-
สรุปรวม	2.48	0.24	มาก	-	-

จากตารางที่ 13 แสดงว่า โรงเรียนมีการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย
สรุปโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.48, S.D.=0.24$) พิจารณาในแต่ละด้าน พบ
ว่า สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.69,$
 $S.D.=0.24$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน
สะดวกต่อการเดินทางสำหรับเด็ก ($X=2.87, S.D.=0.35$)

อาคารเรียน พบว่าโดยรวมจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ($X=2.15$, $S.D.=0.53$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย 2 รายการคือ ติดตั้งสัญญาณเตือนภัยในตัวอาคาร ($X=1.30$, $S.D.=1.04$) ไม่มีการปฏิบัติ คิดเป็นร้อยละ 32.3 และติดตั้งเครื่องดับเพลิงบริเวณตัวอาคาร ($X=1.64$, $S.D.=1.10$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 24.2

ห้องเรียน พบว่าโดยรวมจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.60$, $S.D.=0.13$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ พื้นห้องเป็นพื้นเรียบเสมอกันตลอดแนว ($X=2.82$, $S.D.=0.37$)

สนามเด็กเล่น พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.48$, $S.D.=0.19$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ พื้นสนามไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก ($X=2.71$, $S.D.=0.51$) และรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง คือ พื้นที่มีอุปสรรคห้อยโหน หรือป็นปายสำหรับเด็กมีการปูด้วยทราย ขี้เลื่อย หรือวัสดุอ่อนนุ่ม ($X=2.08$, $S.D.=1.01$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 12.1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด

โรงเรียนพบปัญหา อุปสรรคในการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัยในโรงเรียน เกี่ยวกับสถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน ห้องเรียน และสนามเด็กเล่น ดังนี้

1. สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน พบปัญหาและอุปสรรคดังนี้
  - 1.1 บริเวณโรงเรียนคับแคบ เนื่องจากเนื้อที่มีจำกัด (4 แห่ง)
  - 1.2 การจัดบริเวณไม่สะดวกในการรับส่งเด็ก (3 แห่ง)
  - 1.3 โรงเรียนตั้งอยู่ติดถนน มีรถคับคั่งเสียงต่ออันตราย (2 แห่ง)
  - 1.4 หน้าโรงเรียนเป็นถนนลูกรังทำให้มีฝุ่นมาก (1 แห่ง)
  - 1.5 บริเวณโรงเรียนไม่มีรั้วรอบขอบชิด ไม่ปลอดภัย (1 แห่ง)
  - 1.6 มีน้ำท่วมขังบริเวณที่ล้อมของโรงเรียน (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน ผู้ปกครองมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) หน้าโรงเรียนควรมีตำรวจจราจรมาคอยให้ความดูแลเพื่อความปลอดภัย
- (2) บริเวณโรงเรียนควรมีพื้นที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก
- (3) ควรจัดบริเวณรับส่งเด็กของผู้ปกครองให้เป็นสัดส่วน
- (4) ควรจัดให้มีป้ายทางเข้าออกโรงเรียนให้ชัดเจน
- (5) โรงเรียนควรมีรั้วรอบขอบชิดเพื่อความปลอดภัยของเด็ก
- (6) โรงเรียนอนุบาลควรตั้งอยู่ให้ห่างจากทางแยก

2. อาคารเรียน พบปัญหา และอุปสรรคดังนี้

- 2.1 เมื่อเกิดฝนตกการระบายน้ำบริเวณตัวอาคารไม่สะดวก (2 แห่ง)
- 2.2 อาคารเรียนมีขนาดเล็ก (1 แห่ง)
- 2.3 ห้องกิจกรรมมีน้อยเกินไป (1 แห่ง)
- 2.4 อาคารเรียนเก่า (1 แห่ง)
- 2.5 พื้นอาคารเรียนมีกรวดทรายอยู่เสมอ ไม่สะอาด (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาคารเรียน ผู้ปกครองมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ควรมีการขยายห้องเรียนให้มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนเด็ก
- (2) ควรซ่อมแซมอาคารเรียนที่สภาพเก่าให้มีความมั่นคงแข็งแรงมากขึ้น
- (3) ควรมีการยกระดับของพื้นอาคารให้สูงกว่าระดับที่น้ำจะท่วมได้
- (4) ห้องเรียนอนุบาลควรอยู่ชั้นล่างสุดของอาคาร

3. ห้องเรียน พบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

- 3.1 ห้องเรียนมีน้อย และขนาดของห้องไม่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก (3 แห่ง)
- 3.2 อากาศถ่ายเทไม่สะดวก (3 แห่ง)
- 3.3 ไม่มีชั้นวางของที่เป็นสัดส่วน (2 แห่ง)
- 3.4 แสงสว่างไม่เพียงพอ (1 แห่ง)
- 3.5 ผนังกันห้องไม่มีติดเกิดเสียงดังรบกวนกันระหว่างห้องเรียน (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับห้องเรียน ผู้ปกครองมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) อาคารเรียนควรมีอากาศถ่ายเทสะดวก
- (2) ควรมีการติดหลอดไฟเพิ่มบริเวณส่วนของอาคารที่แสงสว่างไม่เพียงพอ
- (3) ฝาผนังในห้องเรียนแต่ละห้องควรมีการกันอย่างมิดชิด
- (4) ควรจัดชั้นวางของในห้องเรียนให้เพียงพอ เป็นสัดส่วน

4. สนามเด็กเล่น พบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

- 4.1 พื้นที่น้อย คับแคบ (8 แห่ง)
- 4.2 ช่วงฤดูร้อนสนามมีฝุ่นมาก (3 แห่ง)
- 4.3 ของเล่นมีสภาพเก่า อาจเป็นอันตรายต่อเด็กได้ (3 แห่ง)
- 4.4 จัดวางเครื่องเล่นติดติดกันมากเกินไป (2 แห่ง)
- 4.5 บริเวณสนามเป็นหลุมและมีก้อนหิน เมื่อเด็กล้มลงอาจเกิดอันตรายได้ (2 แห่ง)
- 4.6 เมื่อฝนตกพื้นสนามเฉอะแฉะมาก (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสนามเด็กเล่น ผู้ปกครองมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) พื้นสนามควรมีการปรับปรุงให้ราบเรียบอยู่เสมอ

- (2) ควรจัดเครื่องเล่นให้เพียงพอและเหมาะสมกับเด็ก
- (3) เครื่องเล่นควรมีการตรึงไว้กับพื้นอย่างแน่นหนา มั่นคง
- (4) พื้นสนามเด็กเล่นควรเป็นพื้นทราย ปลูกหญ้าปกคลุม หรือเป็นพื้นยาง เมื่อเด็ก

หกล้มจะได้ไม่เจ็บมาก

- (5) ช่องทางเดินระหว่างเครื่องเล่นแต่ละชิ้นควรเว้นระยะห่างอย่างเหมาะสมเด็ก

สามารถเดินได้สะดวก

- (6) ครูควรดูแลเด็กที่เล่นในสนามเด็กเล่นเป็นพิเศษและใกล้ชิด เพราะเด็กชอบเล่นแรง เนื่องจากเกิดความสุขไม่ได้นึกถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้น

- (7) ควรดูแลเครื่องเล่นและตรวจตราบริเวณสนามอยู่เสมอเพื่อความปลอดภัยของเด็ก

2.4 ผลการวิเคราะห์จากแบบสำรวจสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย มีรายละเอียดดังนี้

สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน ส่วนใหญ่โรงเรียนตั้งอยู่ในตัวอำเภอ ใกล้ชุมชน เดินทางไปกลับสะดวก บริเวณทางเข้าออกมีป้ายบอกเส้นทางไปยังโรงเรียน อยู่ในซอยไม่ลึกมาก แต่เป็นซอยค่อนข้างคับแคบ มีประตูเข้าออกของโรงเรียน 2 ทาง และทางเดียวในบางโรงเรียนแต่เป็นประตูที่กว้างเพียงพอที่รถยนต์จะเข้าออกได้สะดวก เป็นประตูเหล็กมีล้อเลื่อน มีความสูงระดับเดียวกับรั้ว กำแพงโรงเรียนมีความมั่นคง แข็งแรง

บริเวณโรงเรียน มีการปลูกไม้ผล ไม้ดอกและไม้ประดับที่ไม่มีมียางหรือเป็นอันตรายต่อเด็ก มีการตกแต่งไม่ให้มีกิ่งใบเกะกะ จัดสวนหย่อมเป็นสัดส่วนไม่รกรุงรัง บริเวณที่เป็นบ่อ เช่น บ่อน้ำ บ่อปลา เป็นต้น จัดให้รั้วกันกันเด็กเข้าใกล้มากเกินไปและป้องกันการพลัดตกลงไปเกิดอันตรายได้ แต่รั้วที่กันเป็นที่ไม่มั่นคงแข็งแรงนัก ไม่ได้ตรึงไว้ให้แน่นหนา ยังสามารถเคลื่อนที่ได้หากมีการยก โคนตันหรือกระแทก ไม่สามารถป้องกันอันตรายได้มากนัก ส่วนใหญ่โรงเรียนมีบริเวณน้อย เนื่องจากมีเนื้อที่จำกัด

บริเวณจุดรับส่งเด็ก ส่วนใหญ่รับส่งเด็กบริเวณด้านหน้าประตูโรงเรียน และบริเวณที่จอดรถ ซึ่งที่จอดรถตั้งอยู่บริเวณด้านข้างของบริเวณโรงเรียน และหน้าอาคารเรียน โรงเรียนที่มีพื้นที่มากพอ ก็จะมีโรงรถโดยเฉพาะเป็นสัดส่วน แต่สำหรับโรงเรียนเล็กที่มีพื้นที่จำกัดจะจอดรถบริเวณด้านหน้าอาคารและด้านข้างของอาคาร ทางระบายน้ำในบริเวณโรงเรียนมีตะแกรงเหล็กปิดไว้ด้านบนมิดชิด น้ำไหลสะดวก ไม่มีน้ำขัง ไม่มีเศษขยะหรือสิ่งสกปรกติดค้างอยู่ แต่บริเวณด้านหลังของห้องน้ำมีน้ำขังและมีลูกน้ำตัวอ่อนของยุงจำนวนมาก

บริเวณสนามเด็กเล่น มีพื้นที่น้อย การจัดแบ่งพื้นที่ส่วนใหญ่แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของเครื่องเล่นสนาม และพื้นคอนกรีต การจัดเครื่องเล่นมีการจัดวางชิดติดกันมาก เนื่องจากมีเครื่องเล่น

มากขึ้นแต่พื้นที่น้อย และเนื่องจากบริเวณพื้นที่เครื่องเล่นไม่มีหลังคาเป็นที่กำบังแดด โรงเรียนจึงจัดเครื่องเล่นให้อยู่ใต้ร่มเงาต้นไม้เมื่อเด็กลงเล่นจะได้ไม่ร้อนมาก จัดเครื่องเล่นที่มีการห้อยโหนแรง ๆ ไว้ นอกสุดและห่างจากเครื่องเล่นอื่น ได้แก่ ชิงช้า ม้าโยก เป็นต้น และจัดเครื่องเล่นประเภทที่มีขนาดใหญ่เล่นได้หลายคน เช่น รถไฟ เรือได้ เป็นต้น จัดวางไว้ในส่วนของพื้นที่คอนกรีต

พื้นที่รองรับเครื่องเล่น มีทั้งพื้นทราย พื้นหญ้า คอนกรีต และอิฐบดอัด ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เรียบเสมอกัน ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ จะเป็นหลุมเล็ก ๆ บ้างเมื่อถึงช่วงที่มีฝนตกหนัก แต่ทางโรงเรียนได้จัดการเกลี่ยให้เรียบเมื่อฝนหยุดตกแล้ว และในส่วนของพื้นที่คอนกรีตที่อยู่ใกล้ต้นไม้ใหญ่จะมีลักษณะนูน ๆ มีรอยแตก สูง ๆ ต่ำ ๆ ไม่เรียบ เนื่องจากมีรากของต้นไม้แทรกอยู่ใต้พื้นดิน ซึ่งเด็กอาจวิ่งแล้วสะดุดหกล้มได้

สภาพของเครื่องเล่น ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่ดี ไม่มีสนิม มีการทาสีให้ดูใหม่ น่าเล่น แต่บางส่วนมีสภาพเก่ามีร่องรอยการซ่อมแซม ดัดแปลงให้สามารถใช้งานได้ เช่น กระดานลื่น พื้นที่ในการลื่นมีการทาสีด้วยปูน ผิวหน้าเป็นหินขัดเรียบ แต่โครงสร้างเดิมเป็นเหล็ก เป็นต้น และมีส่วนชำรุดบ้างเล็กน้อยแต่ยังไม่ได้รับการซ่อมแซม เช่น พลาสติกมีรอยแตก แผ่นเหล็กของกระดานลื่นหลุดออกจากตัวโครงเหล็ก เป็นต้น มีเครื่องเล่นหลายชิ้นติดตั้งโดยไม่มีการยึดตรึงไว้กับพื้นให้แน่นหนา ซึ่งในส่วนนี้เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายสำหรับเด็กได้

สระว่ายน้ำ ตั้งอยู่หน้าอาคารเรียน แต่อยู่ในส่วนกลางของบริเวณโรงเรียน มีอาคารล้อมรอบ มีติดต่อกับสายตาของบุคคลภายนอกที่ผ่านไปมานอกโรงเรียน มีการยกระดับสูงชันกว่าพื้นดิน ทางขึ้นสระมีอ่างน้ำสำหรับล้างเท้าก่อนขึ้นสระเพื่อความสะอาด และเปลี่ยนน้ำอยู่เสมอ บริเวณสระมีความสะอาด มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลความสะอาดโดยเฉพาะ ขนาดและความลึกของน้ำสระมีความเหมาะสมกับเด็กและมีห้องน้ำอยู่ใกล้สระน้ำ อุปกรณ์ในการว่ายน้ำมีความเหมาะสม ปลอดภัยกับเด็ก

บ่อทราย อยู่ติดกับพื้นดินมีการก่อบนกันเป็นขอบเขตของบ่อ และบางแห่งกั้นด้วยบล็อกพลาสติกบนพื้นคอนกรีต ทรายที่ใช้เป็นทรายละเอียด ไม่มีเศษของมีคม หรือมัด แผลงต่าง ๆ ที่จะเป็นอันตรายต่อเด็กแต่อย่างใด

บริเวณตัวอาคารเรียน ลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียวและสองชั้น มีทั้งอาคารไม้และอาคารปูน บางแห่งอาคารมีลักษณะเหมือนบ้าน เนื่องจากดัดแปลงสภาพบ้านที่อยู่อาศัยเป็นโรงเรียนอนุบาล โดยรวมแล้วอาคารอยู่ในสภาพดี มั่นคงแข็งแรง มีเพียงบางแห่งที่มีการก่อสร้างโรงเรียนมานาน อาคารจึงมีสภาพค่อนข้างเก่าบ้านใดมีความกว้างเหมาะสม สะดวกในการขึ้นลงของเด็ก มีราวบันไดให้เด็กได้เกาะเมื่อขึ้นลงจากชั้นบนของอาคาร ระเบียงมีความกว้างเพียงพอ ความสูงและความห่างของลูกกรงที่กั้นระเบียงมีความเหมาะสม มั่นคงแข็งแรง พื้นอาคารส่วนใหญ่เป็นพื้นกระเบื้อง มีความเรียบเสมอกัน สะอาด แสงสว่างเพียงพอ ในสภาพอากาศที่มีฝนตก มีตุ๊กตัมมีการเปิดไฟฟ้าช่วยให้

แสงสว่างเพิ่มเติม การระบายอากาศดี อากาศถ่ายเทสะดวก สำหรับอาคารที่มีลักษณะปิดมีการเชื่อมต่อถึงกันได้มีการติดตั้งลูกหมุนบนหลังคาเพื่อช่วยในการระบายอากาศอีกทางหนึ่ง

การตกแต่งอาคาร มีการตกแต่งด้วยไม้ประดับ จัดวางในส่วนเหลี่ยมมุมของอาคาร ไม่เกะกะในการสัญจรภายในตัวอาคาร ป้ายนิเทศหรือภาพการตกแต่งอื่น ๆ จัดวางและติดไว้อย่างเหมาะสม ซิดฝ้าผนังของอาคาร ในส่วนของสายไฟและปลั๊กไฟมีการติดตั้งในระดับสูงพ้นมือเด็กที่จะเอื้อมได้ถึง และอยู่ในสภาพที่ดี โรงเรียน 10 แห่ง ไม่มีการติดตั้งสัญญาณเตือนภัยและเครื่องดับไฟในตัวอาคารเรียน มีเพียง 1 แห่งที่มีการติดตั้งเครื่องตัดไฟอัตโนมัติในตัวอาคาร

ห้องเรียน โรงเรียน 10 แห่ง ภายในห้องเรียนไม่มีเสาอยู่กลางห้อง มีประตูเข้าออก 2 ทาง เป็นประตูไม้ ติดตั้งในลักษณะเปิดออกจากตัวห้อง และเปิดค้างไว้ตลอดเวลาขณะที่มีการเรียนการสอน สำหรับห้องที่มีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศประตูจะเป็นกระจกเลื่อนไปด้านข้างและปิดไว้ตลอดเวลา แต่ภายในห้องมีหน้าต่างช่วยระบายอากาศอีกทางหนึ่ง เมื่อไม่มีการเปิดเครื่องปรับอากาศจะเปิดหน้าต่างช่วยระบายอากาศภายในห้องเรียน สำหรับหน้าต่างนั้นมีจำนวนเพียงพอ ซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่ แบบบานเกร็ดกระจก แบบบานพับเป็นกระจกขอบไม้และเป็นไม้ล้วน และแบบกระจกเลื่อน เป็นต้น

พื้นที่ห้องส่วนใหญ่เป็นพื้นกระเบื้อง มีความเรียบเสมอกันตลอดแนว มีความสะอาด แต่มีในบางแห่งที่พื้นห้องมีทรายอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากนอกห้องเรียนเป็นพื้นทราย เด็กต้องถอดรองเท้าก่อนเข้าห้อง เมื่อเด็กออกจากห้องโดยไม่อยากเสียเวลาในการสวมรองเท้า จึงออกเดินไปโดยสวมรองเท้าเพียงอย่างเดียว เมื่อเข้าห้องทรายจึงติดเท้ามา พื้นจึงเต็มไปด้วยทราย ไม่สะอาด คุณครูต้องกวาดบ่อยครั้ง

การตกแต่งห้องเรียน มีการจัดสิ่งของต่าง ๆ ไว้ชิดผนังห้อง เช่น ตู้เก็บของ ชั้นวางของต่าง ๆ โต๊ะทำงานของครู เป็นต้น แต่โต๊ะเก้าอี้ของเด็กมีการจัดไว้ตรงกลางห้องใช้สำหรับนั่งเรียนเขียน อ่าน ซึ่งเหลือพื้นที่ว่างกลางห้องในการทำกิจกรรมอื่น ๆ ค่อนข้างน้อย ไม่มีการจัดมุมที่ตายตัวจึงไม่มีมุมอับภายในห้อง มีการจัดวางอุปกรณ์และของใช้สำหรับเด็กบนชั้นและตู้เก็บของเป็นระเบียบ แต่เนื่องจากมีชั้นวางของน้อยการจัดวางจึงไม่เป็นสัดส่วนนัก มีการวางปะปนกันบ้างและซ้อนกันเป็นชั้น ๆ ไม่สะดวกในการหยิบจับเมื่อใช้งาน

อุปกรณ์การเรียนการสอนและของเล่นอยู่ในสภาพดี มีการจัดเก็บบนชั้นวางที่มีขนาดและความสูงเหมาะสมกับเด็ก เด็กสามารถหยิบเล่นและเก็บได้เอง โต๊ะเก้าอี้เป็นชนิดแยกออกจากกัน ส่วนใหญ่เป็นโต๊ะไม้ที่หนักเด็กเคลื่อนย้ายไม่สะดวก เก้าอี้เป็นเก้าอี้นั่งรายบุคคล เป็นไม้และพลาสติก มีความมั่นคงแข็งแรงดี ในส่วนที่ชำรุดมีร่องรอยของการซ่อมแซมนำกลับมาใช้งานได้อีกครั้ง

ห้องประกอบต่าง ๆ ประกอบด้วย ห้องน้ำห้องส้วม ห้องพยาบาล ห้องนอนและห้องอาหาร ซึ่งมีสภาพการจัดดังนี้

ห้องน้ำ ห้องส้วม ตั้งอยู่ใกล้กับห้องเรียน และจัดให้มีในทุกชั้นของอาคาร มีทั้งลักษณะที่เป็นห้องรวม คือ ไม่มีประตู และมีการแบ่งกันเป็นห้อง ๆ ขนาดความกว้างเหมาะสมกับเด็ก และห้องน้ำห้องส้วมที่มีลักษณะเป็นห้องเดี่ยว มีประตู มีกลอน บานประตูติดตั้งให้เปิดออกจากตัวห้อง ส่วนใหญ่เป็นประตูพลาสติก เพราะผู้บริหารเห็นว่าทนทานต่อการถูกร่อนมากกว่าประตูไม้ ภายในติดตั้งพัดลมเล็กช่วยในการระบายอากาศ สุขภัณฑ์ที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นขนาดของผู้ใหญ่ โถส้วมมีทั้งแบบนั่งยองและแบบชักโครก มีบางแห่งใช้โถส้วมแบบชักโครกที่เป็นขนาดของเด็ก พร้อมทั้งติดตั้งหัวฉีดสำหรับชำระล้าง แต่ส่วนใหญ่อุปกรณ์ในการชำระล้างนั้นมีถึงน้ำหรืออ่างน้ำเล็กไว้รองรับน้ำจากก๊อกและชั้นสำหรับตักน้ำ ไม่มีส้วมวางไว้สำหรับล้างมือให้กับเด็ก ความสะอาดภายในห้องค่อนข้างดี ไม่มีคราบโคลหรือส่งกลิ่นเหม็น พื้นห้องเป็นกระเบื้อง ซึ่งทำความสะอาดได้ง่าย

ห้องพยาบาล โรงเรียน 9 แห่ง ไม่ได้แยกห้องพยาบาลออกมาเป็นสัดส่วน ยาและอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาลจะเก็บไว้ที่ห้องธุรการ เมื่อเกิดอุบัติเหตุครูจึงเบิกมาใช้หรือนำเด็กส่งคลินิกทันที มีโรงเรียน 2 แห่งเท่านั้นที่จัดห้องพยาบาลออกมาเป็นสัดส่วน ตั้งอยู่ใกล้กับห้องเรียน ภายในโปร่งสบาย อากาศถ่ายเทดี มีหน้าต่างเพียงพอในการระบายอากาศ และติดตั้งพัดลมผนังช่วยระบายอากาศในช่วงอากาศร้อน มีเตียงอย่างมาก จำนวน 2 เตียง มีความมั่นคงแข็งแรง มีที่นอนและหมอนที่สะอาด มียาที่จำเป็นและเวชภัณฑ์ในการปฐมพยาบาลไว้พร้อม จัดไว้ในตู้ยาและชั้นวางอย่างเป็นระเบียบ อีกทั้งจัดให้มีเครื่องชั่งน้ำหนัก ที่วัดส่วนสูง กระติกน้ำร้อน ตู้เย็น ซึ่งทุกอย่างอยู่ในสภาพที่ดี

ห้องนอน โรงเรียน 10 แห่งใช้ห้องเรียนกับห้องนอนเป็นห้องเดียวกัน โดยห้องเรียนที่มีการจัดโต๊ะเก้าอี้สำหรับเด็กไว้แบบตายตัวอยู่ตรงกลางห้องในการนั่งเรียนเขียนอ่าน และไม่สะดวกในการเคลื่อนย้ายของเด็ก จะมีการจัดให้เด็กนอนในส่วนของพื้นที่ว่างที่มีเหลืออยู่ ซึ่งเด็กต้องนอนชิดติดกันเนื่องจากมีพื้นที่จำกัด สำหรับโรงเรียนที่มีการจัดแยกห้องนอนออกมาเป็นสัดส่วนนั้น สภาพของห้องจะเป็นห้องนอนรวม ไม่มีเตียง มีตู้เก็บเครื่องนอน เด็กปูที่นอนบนพื้น นอนเรียงชิดกัน มีการติดตั้งเครื่องปรับอากาศ เริ่มเปิดเครื่องก่อนเวลาที่เด็กเข้านอน ก่อนหน้านั้นห้องปิดไว้ตลอดเวลา เนื่องจากภายนอกห้องมียุ่งเยอะเป็นการกั้นยุงเข้าไปในห้อง จึงทำให้ช่วงแรกที่เปิดเครื่องปรับอากาศ และเด็กเพิ่งเข้าห้องนอน จะมีกลิ่นอับเกิดขึ้น และเด็กนอนต้องนอนรวมกันจำนวนมากทำให้เกิดความแออัดสำหรับเครื่องนอนของเด็กมีใช้เป็นรายบุคคล ไม่ปะปนกัน แต่มีการเก็บรวมปนกัน ทำความสะอาดหนึ่งสัปดาห์ต่อครั้ง

ห้องอาหาร โรงเรียน 10 แห่งมีการแยกห้องอาหารออกจากห้องอื่น ๆ เป็นสัดส่วน ตั้งอยู่ใกล้กับห้องเรียน สะดวกในการรับประทานอาหารของเด็ก มีระบบการระบายน้ำที่คล่องตัว มีแสงสว่างที่เพียงพอและการระบายอากาศดี พื้นห้องเป็นพื้นกระเบื้องและพื้นปูนผิวเรียบ สะอาด ส่วนโต๊ะเก้าอี้

เป็นชนิดที่แยกออกจากกัน จัดวางโต๊ะไว้อย่างถาวรไม่มีการเคลื่อนย้าย เนื่องจากเป็นโต๊ะรวม มีขนาดใหญ่และหนักเด็กเคลื่อนย้ายเองไม่ได้ มีความมั่นคงแข็งแรงดี พื้นหน้าโต๊ะมีผิวเรียบ ทำความสะอาดง่าย เก้าอี้นั่งรับประทานอาหารของเด็กมีทั้งเก้าอี้พลาสติก น้ำหนักเบา ขนาดเหมาะสมกับเด็ก และเก้าอี้ไม้ยาวใช้นั่งรวมกัน มีน้ำหนักมาก เด็กเคลื่อนย้ายเองไม่ได้ ในส่วนของครัวที่ประกอบอาหาร มีพื้นที่ในการประกอบอาหารคับแคบ การจัดเก็บอุปกรณ์ เครื่องใช้ต่าง ๆ ส่วนใหญ่แล้วไม่เป็นสัดส่วนนัก อุปกรณ์ในการรับประทานอาหารของเด็กสะอาด และอยู่ในสภาพดี

สภาพทั่วไปของรถโรงเรียน โรงเรียน 10 แห่งใช้เป็นรถตู้ ภายนอกตัวรถบางคันดูใหม่ และบางคันค่อนข้างเก่า ขึ้นอยู่กับระยะเวลาของการใช้งาน แต่ยังคงอยู่ในสภาพการใช้งานที่ดี ด้านหน้าและด้านหลังตัวรถ บนกระจกส่วนบนติดคำว่า “รถโรงเรียน” หรือ ติดว่า “รถรับ-ส่งนักเรียน” ในส่วนด้านข้างของรถมีการติดชื่อของโรงเรียน และหมายเลขโทรศัพท์ สำหรับภายในตัวรถ มีการระบายอากาศดี เปิดเครื่องปรับอากาศ มีการจัดที่นั่งตามปกติของรถตู้โดยทั่วไป สภาพของเบาะและที่นั่งอยู่ในสภาพดี แต่ทั้ง 10 แห่ง ไม่มีอุปกรณ์สำหรับใช้ในกรณีเกิดอุบัติเหตุฉุกเฉิน เช่น เครื่องมือปฐมพยาบาลประจำรถ เครื่องดับเพลิง ฆ้อนทุบกระจก หรือเหล็กชะแลง เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติงานการดูแลความปลอดภัยสำหรับเด็กในโรงเรียนอนุบาล ตามลำดับดังต่อไปนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติของโรงเรียนจากผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลสภาพการจั้ดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

รายการ	การปฏิบัติ (N=96)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=96)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>นโยบายและการดำเนินงาน</u>					
1.มีนโยบายเรื่องการบริการความปลอดภัยของโรงเรียนที่ชัดเจนเป็นที่รู้จักกันในโรงเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง	2.61	0.55	มาก	-	-
2.มีการวางแผนที่รอบคอบ ชัดเจนและครอบคลุมด้านความปลอดภัยของเด็ก	2.62	0.50	มาก	-	-
3.มีคณะกรรมการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในโรงเรียน	2.13	0.94	ปานกลาง	8	8.3
4.มีการจัดทำแผนป้องกันภัยในโรงเรียน	1.94	1.00	ปานกลาง	12	12.5
5.มีการจัดให้มีผู้ดูแลความปลอดภัยในโรงเรียน	2.52	0.68	มาก	-	-
6.มีการจัดฝึกอบรมครูหรือเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน	1.96	0.95	ปานกลาง	8	8.3
7.มีระบบการรายงานอุบัติเหตุภายในโรงเรียน	2.25	0.79	ปานกลาง	3	3.1
8.มีการจัดทำประกันอุบัติเหตุสำหรับเด็ก	2.16	1.12	ปานกลาง	12	12.5
9.มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานและการดำเนินงานบริการความปลอดภัยเป็นระยะ	2.05	0.99	ปานกลาง	11	11.5

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=96)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=96)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>นโยบายและการดำเนินงาน (ต่อ)</u>					
10. มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุ					
อุปกรณ์และการซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ	2.53	0.79	มาก	5	5.2
สรุป	2.28	0.26	ปานกลาง	-	-
<u>บริการความปลอดภัยในการเดินทาง</u>					
1. มีการมอบหมายครูหรือเจ้าหน้าที่คอยรับและส่ง					
เด็กที่หน้าประตูโรงเรียน	2.94	0.22	มาก	-	-
2. มีการกำหนดจุดรับส่งเด็กสำหรับผู้ปกครอง					
อย่างเป็นสัดส่วน	2.82	0.45	มาก	-	-
3. จัดเส้นทางเข้าออกของรถที่เข้ามาในโรงเรียน					
	2.43	0.96	มาก	9	9.4
4. มีการประสานงานขอความร่วมมือจากตำรวจ					
มาคอยดูแลความปลอดภัยหน้าโรงเรียน	1.20	1.18	น้อย	38	39.6
5. จัดบริการรถโรงเรียนในการรับส่งเด็กระหว่าง					
บ้านและโรงเรียน	2.45	0.98	มาก	11	11.5
6. มีครูหรือเจ้าหน้าที่คอยดูแลเด็กประจำรถทุกวัน					
	2.63	0.96	มาก	11	11.5
7. มีการคัดเลือกพนักงานขับรถและผู้ดูแลเด็ก					
ประจำรถโรงเรียนที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมตาม					
ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ	2.52	0.98	มาก	11	11.5
8. รถโรงเรียนมีการติดป้ายชื่อโรงเรียนพร้อมเบอร์					
โทรศัพท์ที่ด้านข้างทั้งสองข้างของตัวรถ	2.39	1.09	มาก	14	14.6
9. รถโรงเรียนมีการประกันรถยนต์ให้ความคุ้มครอง					
จนถึงผู้โดยสารในรถ	2.41	1.09	มาก	15	15.6
10. มีเครื่องมือสื่อสารประจำรถโรงเรียน สามารถ					
ติดต่อโรงเรียนหรือผู้ปกครองได้ในขณะที่ใช้รถ	2.18	1.18	ปานกลาง	19	19.8

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=96)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=96)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>บริการความปลอดภัยในการเดินทาง (ต่อ)</u>					
11.จัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น เมื่อมีเหตุ ฉุกเฉินเกิดขึ้น เช่น เครื่องดับเพลิง เครื่องมือ ปฐมพยาบาล เหล็กชะแลง เป็นต้น	1.67	1.22	ปานกลาง	28	29.2
สรุป	2.33	0.50	ปานกลาง	-	-
<u>บริการเครื่องอำนวยความสะดวก</u>					
1.จัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดและปลอดภัยใน บริเวณโรงเรียน	2.82	0.38	มาก	-	-
2.จัดทำทางระบายน้ำที่ปลอดภัยรอบบริเวณ โรงเรียน	2.65	0.53	มาก	1	1.0
	2.70	0.59	มาก	2	2.1
3.จัดวางสายไฟต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ปลอดภัย	2.63	0.69	มาก	2	2.1
4.มีระบบความปลอดภัยกรณีกระแสไฟฟ้าลัดวงจร					
5.มีการติดตั้งปลั๊กไฟสูงพ้นมือเด็กหรือใช้ปลั๊กไฟที่มี ฝาปิด	2.65	0.69	มาก	2	2.1
6.ตรวจตราสายไฟหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ ไฟฟ้าอยู่เสมอ	2.71	0.49	มาก	2	2.1
	2.80	0.45	มาก	2	2.1
7.จัดให้มีที่ทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ	2.71	0.05	มาก	-	-
สรุป					
<u>บริการสุขภาพ</u>					
1.มีการตรวจสุขภาพให้แก่เด็ก โดยพยาบาล หรือ แพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นประจำทุก ภาคเรียน	2.38	0.97	มาก	10	10.4
2.มีครูเป็นผู้ตรวจสุขภาพเด็กเป็นประจำทุกวัน โดย ดูเล็บ ตา ผม ปากและฟัน หู มือเท้าและผิวหนัง	2.78	0.46	มาก	-	-

ตารางที่ 14 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=96)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=96)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>บริการสุขภาพ (ต่อ)</u>					
3. มีครูหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ผ่านการอบรมด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้นสามารถดูแล และให้ความช่วยเหลือเด็กในโรงเรียนได้	2.29	0.78	ปานกลาง	4	4.2
4. มีตารางการตรวจสุขภาพประจำปีและปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ	2.19	0.98	ปานกลาง	10	10.4
5. จัดให้ครูประเมินสุขภาพของเด็กทางด้านอารมณ์ เช่น หงุดหงิดง่าย ปรับตัวยาก โดยมีบันทึกทุกภาคเรียน	2.22	0.92	ปานกลาง	7	7.3
6. มีการส่งเสริมสุขภาพหลายรูปแบบทุกเดือน โดยการจัดในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ สื่อโฆษณาต่าง ๆ เป็นต้น	1.70	1.01	ปานกลาง	15	15.6
7. จัดให้เด็กทุกคนมีบัตรสุขภาพ มีการลงรายการตรวจสุขภาพและบันทึกข้อมูลต่างๆไว้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ	2.18	1.04	ปานกลาง	11	11.5
8. มีการแยกเด็กที่เจ็บป่วยหรือเป็นโรคติดต่อออกจากเด็กปกติ	2.42	0.77	มาก	2	2.1
9. มีการติดต่อเจ้าหน้าที่ให้มาสร้างภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็กพร้อมมีจดหมายขออนุญาตผู้ปกครอง หรือ กระตุ้นให้ผู้ปกครองพาเด็กไปรับภูมิคุ้มกันให้ครบ	2.75	0.50	มาก	-	-
สรุป	2.32	0.32	ปานกลาง	-	-
สรุปรวม	2.34	0.20	มาก	-	-

จากตารางที่ 14 แสดงว่าโรงเรียนจัดบริการด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน สรุปโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.34, S.D.=0.20$) พิจารณาแต่ละด้าน พบว่าด้านนโยบายและการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ($X=2.28, S.D.=0.26$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง เฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการจัดทำแผนป้องกันภัยในโรงเรียน ($X=1.94, S.D.=1.00$) และไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 12.5

บริการความปลอดภัยในการเดินทาง พบว่าโดยรวมจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ($X=2.33, S.D.=0.50$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง เฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดให้มีเครื่องมือ เครื่องใช้ที่จำเป็น เมื่อมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น เช่น เครื่องดับเพลิง เครื่องมือปฐมพยาบาล เหล็กชะแลง เป็นต้น ($X=1.67, S.D.=1.22$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 29.2 สำหรับรายการที่จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมน้อย คือ มีการประสานงานขอความร่วมมือจากตำรวจจราจรมาคอยให้บริการดูแลความปลอดภัยบริเวณหน้าโรงเรียน ($X=1.20, S.D.=1.18$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 39.6

บริการเครื่องอำนวยความสะดวก พบว่าโดยรวมจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.71, S.D.=0.05$) รายการที่จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ จัดบริการน้ำดื่มนำใช้ที่สะอาดและปลอดภัยในบริเวณโรงเรียน ($X=2.82, S.D.=0.38$)

บริการสุขภาพ พบว่าโดยรวมจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ($X=2.32, S.D.=0.32$) รายการที่จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง เฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการส่งเสริมหลายรูปแบบทุกเดือนโดยการจัดในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ เช่น วิชชุ โทรทัศน์ วีดีทัศน์ สื่อโฆษณาต่าง ๆ เป็นต้น ($X=1.70, S.D.=1.01$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 15.6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด

โรงเรียนพบปัญหาและอุปสรรคในด้านการบริการความปลอดภัยของโรงเรียนเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินงาน บริการความปลอดภัยในการเดินทาง บริการเครื่องอำนวยความสะดวกและบริการสุขภาพ ดังนี้

1. นโยบายและการดำเนินงาน พบปัญหา อุปสรรคดังนี้

1.1 งบประมาณไม่เพียงพอ เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่รายได้น้อย เก็บค่าอาหารถูกแต่เก็บเงินจากผู้ปกครองไม่ได้ตามกำหนดและล่าช้า (4 แห่ง)

1.2 มีการกำหนดนโยบายแต่ไม่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติ (3 แห่ง)

1.3 ผู้ปกครองบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือ (2 แห่ง)

1.4 ผู้บริหารที่มีอำนาจในการตัดสินใจไม่มอบอำนาจให้กับผู้ปฏิบัติ ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินจึงเสียเวลาในการติดต่อ เกิดความล่าช้า เพราะต้องรอการตัดสินใจของผู้บริหารก่อน

- 1.5 นโยบายในระดับอนุบาลยังไม่แน่ชัด (1 แห่ง)
- 1.6 มีบุคลากรจำนวนจำกัด ดูแลเด็กไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินงาน ผู้บริหารมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ควรมีการนัดประชุมชี้แจงการปฏิบัติงาน และรายงานผล
- (2) ควรดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการทำประกันอุบัติเหตุ
- (3) ผู้บริหารควรสร้างแรงกระตุ้น มีการวางเป้าหมายการปฏิบัติให้สำเร็จ
- (4) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยควรได้รับการอบรมให้มีความรู้เพิ่มเติม
- (5) ควรมีการจัดอบรมในด้านการดูแลความปลอดภัยแก่ครูอนุบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

2. บริการความปลอดภัยในการเดินทาง พบปัญหา อุปสรรคดังนี้

- 2.1 ไม่มีตำราตรวจราคาคอยดูแลความปลอดภัยหน้าโรงเรียน (5 แห่ง)
- 2.2 บริการรถโรงเรียนประสบปัญหาภาวะขาดทุน เนื่องจากเก็บค่าบริการได้น้อย

(3 แห่ง)

- 2.3 รถรับส่งไม่ค่อยมีมาตรฐานเรื่องความปลอดภัย (2 แห่ง)
- 2.4 พนักงานขับรถลาออกบ่อย (1 แห่ง)
- 2.5 ระยะทางในการรับส่งเด็กค่อนข้างไกลประมาณ 30-40 กิโลเมตร ถนนคับแคบ

(1 แห่ง)

- 2.6 การจราจรติดขัดเดินทางไปมาไม่สะดวก (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริการความปลอดภัยในการเดินทาง ผู้บริหารมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ควรมีการตรวจสภาพรถโรงเรียนทุกครั้งก่อนรับส่งเด็ก
- (2) ควรมีการจัดอบรมพนักงานขับรถโรงเรียนปีละ 1 ครั้ง

3. บริการเครื่องอำนวยความสะดวก พบปัญหา อุปสรรคดังนี้

- 3.1 ผู้ใช้ไม่ดูแลรักษา และไม่มีควมระมัดระวังในการใช้งาน (3 แห่ง)
- 3.2 ขาดโทรศัพท์เพื่อการติดต่อสื่อสารที่สะดวกและรวดเร็ว (3 แห่ง)
- 3.3 มีเครื่องอำนวยความสะดวกน้อย เนื่องจากมีงบประมาณน้อย (2 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริการเครื่องอำนวยความสะดวก ผู้บริหารมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) เครื่องมือ เครื่องใช้ทุกอย่างควรมีการแนะนำวิธีใช้งาน และการดูแลรักษาแก่ทุกคน

ในโรงเรียนเพื่อความปลอดภัย

- (2) โรงเรียนควรจัดหาซื้อสิ่งจำเป็นสำหรับอย่างเพียงพอ

4. บริการสุขภาพ พบปัญหา อุปสรรคดังนี้

- 4.1 ขาดบุคลากรที่มีความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลในโรงเรียน (3 แห่ง)
- 4.2 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้ามาตรวจสุขภาพเด็กไม่เป็นไปตามกำหนด (2 แห่ง)

4.3 นักเรียนเป็นใช้หัดบ่อย (2 แห่ง)

4.4 ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการตรวจสุขภาพเด็ก (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริการสุขภาพ ผู้บริหารมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ควรมีการนัดประชุมชี้แจงแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของเด็ก
- (2) ควรจัดให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในการดูแลสุขภาพจากหน่วยการเรียน
- (3) โรงเรียนควรมีการประสานงานกับโรงพยาบาลและสาธารณสุขในการตรวจสุขภาพ

ของเด็กทุกเดือน

(4) ควรจัดกิจกรรมเสริมเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเด็กเป็นระยะตามฤดูกาล

(5) ผู้ปกครองควรนำเด็กไปตรวจสุขภาพกับหมอเป็นระยะ ๆ

(6) โรงพยาบาลควรจัดเจ้าหน้าที่มาดูแลสุขภาพของเด็กในโรงเรียนที่อยู่เขตพื้นที่

รับผิดชอบอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

(7) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนอนุบาล เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 11 คน ในด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนมีนโยบายและการดำเนินงานการบริการความปลอดภัย โดยการจัดทำประกันอุบัติเหตุ เหตุสำหรับเด็ก (10 แห่ง) ขณะที่เด็กอยู่ในความรับผิดชอบของโรงเรียน โรงเรียนจะดูแลและรับผิดชอบต่อความปลอดภัยของเด็กเป็นอย่างดี ในกรณีที่เด็กเกิดอุบัติเหตุหรือมีการบาดเจ็บเกิดขึ้น อันดับแรกที่โรงเรียนปฏิบัติ คือ ทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้น จากนั้นนำเด็กส่งโรงพยาบาลหรือคลินิกหมอที่ใกล้เคียง แล้วแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ เพื่อความปลอดภัยของเด็กและความสบายใจของผู้ปกครอง นอกจากนี้โรงเรียนยังจัดบริการสุขภาพ โดยเชิญแพทย์จากโรงพยาบาลมาตรวจสุขภาพเด็ก ภาคเรียนละ 1 ครั้ง (4 แห่ง) ร่วมด้วยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้เข้ามาตรวจสุขภาพ เช่น ฉีดวัคซีนให้ฟลูออไรด์ในโรงเรียน (6 แห่ง) และมีผู้บริหารซึ่งเป็นพยาบาลคอยดูแลในการตรวจสุขภาพเด็กเอง (1 แห่ง) อีกทั้งมีการติดต่อเจ้าหน้าที่ให้เข้ามาฉีดวัคซีน ภาคเรียนละ 2 ครั้ง (2 แห่ง)

การจัดแบ่งหน้าที่บุคลากรในการดูแลความปลอดภัย มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการรับส่งเด็ก (11 แห่ง) ได้แก่ จัดครูดูแลรับส่งเด็กหน้าประตูโรงเรียน และครูเวรรับส่งเด็กประจำรถโรงเรียนในแต่ละวัน เพื่อคอยดูแลบริการความปลอดภัยสำหรับเด็กระหว่างการเดินทาง ทางโรงเรียนติดต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมาคอยดูแลบริการความปลอดภัยหน้าโรงเรียน (1 แห่ง) จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัย (3 แห่ง) โดยการเชิญเจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลมาให้ความรู้กับเด็ก ๆ เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ เชิญตำรวจจราจรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจราจรและเรียนรู้บทบาทของตำรวจจราจรในการดูแลความปลอดภัย (1 แห่ง) นอกจากนี้มีจัดกิจกรรมอบรมให้กับเด็กในตอนเช้า เกี่ยวกับการระมัดระวังอุบัติเหตุ และการเจ็บไข้ได้ป่วยที่อาจเกิดขึ้นได้กับเด็ก (1 แห่ง)

การจัดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้สำหรับเด็กนั้น ผู้บริหารมีการสำรวจ สิ่งที่ต้องซื้อและดำเนินการจัดซื้อเอง (9 แห่ง) โดยส่วนหนึ่งให้ครูแจ้งความประสงค์ความต้องการใช้วัสดุอุปกรณ์ด้วย เพื่อนำไปใช้ในการสอน (2 แห่ง) แล้วจากนั้นผู้บริหารดำเนินการจัดซื้อหามาให้ แต่ไม่ได้กำหนดว่าต้องจัดซื้อจำนวนเท่าใดในแต่ละภาคเรียน ขึ้นอยู่กับการพิจารณาตามความเหมาะสมของงบประมาณที่มี

บริการความปลอดภัยจากบุคคล โรงเรียนมีมาตรการกับบุคคลที่เข้ามาติดต่อกับโรงเรียน โดยผู้ที่มิมีกิจกรรมติดต่อกับโรงเรียนจะต้องเข้าติดต่อแจ้งกับครูใหญ่ หรือผู้จัดการที่ห้องธุรการก่อนเป็นอันดับแรก(11 แห่ง) ในการรับเด็กโรงเรียนจัดให้มีบัตรรับเด็ก (6 แห่ง) ส่วนใหญ่คุณครูประจำชั้นรู้จักผู้ปกครองเด็กทุกคน จึงไม่ต้องยื่นบัตรรับเด็ก เมื่อผู้ปกครองมารับคุณครูก็มอบเด็กให้รับกลับไปไม่มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก (8 แห่ง) หากคุณครูไม่รู้จักหรือไม่คุ้นเคย ผู้ปกครองจะต้องยื่นบัตรรับเด็กที่โรงเรียนจัดให้ทุกครั้ง (2 แห่ง) มีการลงชื่อในสมุดรับเด็กที่ทางโรงเรียนจัดไว้ให้ (1 แห่ง) ในกรณีที่ผู้ปกครองมอบให้บุคคลอื่นรับเด็กแทน ผู้ปกครองต้องแจ้งมายังโรงเรียนทราบก่อน และต้องมอบบัตรรับเด็กมา กับผู้ที่รับเด็กแทนยื่นแสดงต่อคุณครู หากผู้ปกครองไม่ได้แจ้งต่อโรงเรียนก่อนว่าให้บุคคลใดรับเด็ก เมื่อบุคคลอื่นมารับเด็กแทน โรงเรียนจะโทรศัพท์ติดต่อสอบถามไปยังผู้ปกครองเพื่อความปลอดภัย พร้อมทั้งสอบถามจากเด็กว่ารู้จัก และคุ้นเคยกับบุคคลนั้นหรือไม่ หากเด็กรู้จักก็จะอนุญาตให้รับกลับได้ ในกรณีที่เด็กไม่รู้จักแต่ผู้ปกครองอนุญาตให้รับแทนได้ ทางโรงเรียนจะจดบันทึกชื่อ และหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนไว้เป็นหลักฐาน (11 แห่ง)

หากผู้ปกครองมีความจำเป็นต้องรับเด็กก่อนเวลาเลิกเรียน โรงเรียนจะมีการดำเนินการเช่นเดียวกันกับการรับเด็กตามปกติ ในกรณีที่ญาติหรือบุคคลอื่นขอพบหรือเข้าเยี่ยมเด็กในเวลาเรียน ผู้บริหารมีการซักถามเด็กว่ารู้จักหรือไม่ หากเด็กไม่รู้จักทางโรงเรียนไม่อนุญาตให้เข้าพบ แต่หากเด็กรู้จักและคุ้นเคยดี ผู้บริหารจะให้คุณครูนำเด็กให้พบที่ห้องธุรการ โดยให้มีการพูดคุยอยู่ในสายตาของผู้บริหารตลอดเวลา หรือให้เข้าพบภายในห้องเรียนได้ แต่ต้องอยู่ในสายตาของคุณครูภายในห้องเท่านั้น หากไม่ใช่ผู้ปกครองทางโรงเรียนไม่อนุญาตให้นำเด็กออกนอกโรงเรียนโดยเด็ดขาด ยกเว้นโรงเรียนได้รับการแจ้งความประสงค์จากผู้ปกครองว่าให้บุคคลนั้นรับเด็กแทนตนเองเท่านั้น (11 แห่ง)

โรงเรียนมีการติดตามการปฏิบัติงานของครูและเจ้าหน้าที่ โดยมีการประชุมทุกเดือน (9 แห่ง) มีการตรวจดูบันทึกประจำวันทุกวัน (2 แห่ง) ได้แก่ บันทึกของครูเวรประจำวัน บันทึกของคนขับรถ ซึ่งต้องมีการบันทึกรายละเอียดการรับส่งเด็กทุกวัน และบันทึกของครูประจำชั้น ซึ่งมีรายละเอียดของเหตุการณ์ประจำวันในการดูแลเด็ก และในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูใหญ่เป็นผู้ตรวจอ่านทุกวัน (1 แห่ง) นอกจากนี้ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรทุกคนยังสามารถพูดคุย ปรึกษากันได้เองเป็นกันเองตลอดเวลา เนื่องจากบุคลากรในโรงเรียนมีจำนวนไม่มากนัก ผู้บริหารจึงสามารถติดตามดูแลได้อย่างทั่วถึง

โรงเรียนประเมินการปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารใช้การสังเกตการปฏิบัติงานของบุคลากรอยู่เสมอ (11 แห่ง) ตรวจสอบการปฏิบัติงานจากบันทึกประจำวัน (3 แห่ง) และการพูดคุยสอบถามการปฏิบัติของบุคลากรจากผู้ปกครอง (3 แห่ง) โดยมีแบบประเมินความพึงพอใจ (1 แห่ง) ในหัวข้อต่าง ๆ และมีสารสัมพันธ์ให้แก่ผู้ปกครองเดือนละ 1 ฉบับให้ผู้ปกครองได้ประเมินโรงเรียนตามประเด็นต่าง ๆ เช่น การต้อนรับและการดูแลเอาใจใส่เด็กของคุณครู ความประทับใจในสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ความรู้สึกไว้วางใจ และการประเมินห้องเรียน เกี่ยวกับความปลอดภัย ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการจัดอุปกรณ์และของเล่นภายในห้อง เป็นต้น

โรงเรียนพบปัญหาในด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน เกี่ยวกับงบประมาณ คือ งบประมาณมีจำกัด ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย เนื่องจากผู้ปกครองจ่ายเงินค่าเล่าเรียนบุตรไม่ตรงตามเวลาที่ทางโรงเรียนกำหนด บางรายไม่จ่ายเป็นระยะเวลาานาน ทำให้โรงเรียนเก็บเงินได้ไม่เป็นไปตามที่กำหนด (2 แห่ง)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติของโรงเรียนจากครูผู้สอน จำแนกตามข้อมูลสภาพการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

รายการ	การปฏิบัติ (N=100)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=100)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>บริการความปลอดภัยในการเดินทาง</u>					
1.มีการมอบหมายครูหรือเจ้าหน้าที่คอยรับและ ส่งเด็กที่หน้าประตูโรงเรียน	2.79	0.45	มาก	-	-
2.มีการกำหนดจุดรับส่งเด็กสำหรับผู้ปกครอง อย่างเป็นสัดส่วน	2.70	0.50	มาก	-	-
3.จัดเส้นทางเข้าออกของรถที่เข้ามาในโรงเรียน	2.44	0.82	มาก	3	3.0
4.มีการประสานงานขอความร่วมมือจากตำรวจ จราจรมาคอยให้ความปลอดภัยบริเวณหน้า โรงเรียน	1.45	1.25	ปานกลาง	35	35.0
5.จัดบริการรถโรงเรียนในการรับส่งเด็กระหว่าง บ้านและโรงเรียน	2.36	0.97	มาก	11	11.0
6.มีครูหรือเจ้าหน้าที่คอยดูแลเด็กประจำ รถโรงเรียนทุกวัน	2.62	0.92	มาก	10	10.0
สรุป	2.39	0.92	มาก	-	-

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=100)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=100)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>บริการความปลอดภัยภายนอกห้องเรียน</u>					
1.ตรวจตราความปลอดภัยของสนามเด็กเล่น					
ก่อนให้เด็กเล่น	2.51	0.54	มาก	-	-
2.ดูแลและชี้แนะเด็กในการเล่นเครื่องเล่นสนาม					
แต่ละชนิดอย่างปลอดภัย	2.69	0.50	มาก	-	-
3.ตรวจตราความปลอดภัยของเครื่องเล่นที่มีส่วน					
ปิดบังสายตา เช่น ถ้ำลอด หรืออุโมงค์ ก่อนให้					
เด็กเล่น	2.31	0.80	ปานกลาง	6	6.0
4.สังเกตและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดเมื่อเด็กเล่น					
ในสนาม	2.70	0.52	มาก	-	-
5.ดูแลให้เด็กปฏิบัติตามกฎกติกาความปลอดภัย					
อยู่เสมอ	2.68	0.51	มาก	-	-
6.เมื่อพบเห็นสิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียนชำรุดเสียหาย					
บันทึกแจ้งต่อผู้บริหาร	2.67	0.56	มาก	1	1.0
7.ดูแลเด็กอย่างทั่วถึงเมื่อเด็กอยู่ในห้องน้ำ					
ห้องส้วม	2.54	0.53	มาก	-	-
8.บันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งแจ้ง					
ต่อผู้บริหารเพื่อแก้ไข	2.15	0.89	ปานกลาง	7	7.0
สรุป	2.53	0.20	มาก	-	-

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=100)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=100)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>บริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน</u>					
1.มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงภายในห้องเรียน	1.13	1.08	น้อย	41	41.0
2.ดูแลรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้มีความปลอดภัยคงสภาพดีอยู่เสมอ	2.37	0.79	มาก	-	-
3.จัดวางและเก็บสิ่งของต่าง ๆ ในห้องอย่างเป็นระเบียบ	2.49	0.65	มาก	-	-
4.ดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียนทุกวัน	2.82	0.41	มาก	-	-
5.เมื่อให้เด็กใช้อุปกรณ์ที่แหลมคมต่าง ๆ ครูอธิบายการใช้ก่อนเสมอ	2.67	0.62	มาก	1	1.0
6.ปฐมนิเทศเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุแก่เด็กและผู้ปกครอง	1.85	1.00	ปานกลาง	14	14.0
7.เมื่อพบส่วนหนึ่งส่วนใดของห้องเรียนชำรุดแก้ไขหรือแจ้งผู้บริหารทันที	2.57	0.74	มาก	-	-
สรุป	2.27	0.59	ปานกลาง	-	-
<u>บริการสุขภาพ</u>					
1.มีการตรวจสุขภาพให้แก่เด็กโดยพยาบาล หรือแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นประจำทุกภาคเรียน	2.52	0.81	มาก	5	5.0
2.มีครูเป็นผู้ตรวจสุขภาพเด็กเป็นประจำทุกวัน โดยดูเล็บ ตา ฝ่ามือ ปากและฟัน หู มือ เท้า และผิวหนังทั่วไป	2.68	0.52	มาก	-	-
3.มีครูหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ผ่านการอบรมด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้นสามารถดูแลและให้ความช่วยเหลือเด็กได้ในโรงเรียน	2.02	0.96	ปานกลาง	11	11.0

ตารางที่ 15 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=100)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=100)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>บริการสุขภาพ (ต่อ)</u>					
4.มีตารางการตรวจสุขภาพประจำปีและปฏิบัติ ตามอย่างสม่ำเสมอ	2.13	0.83	ปานกลาง	6	6.0
5.จัดให้ครูประเมินสุขภาพของเด็กทางด้าน อารมณ์ เช่น หงุดหงิดง่าย ปรับตัวยาก โดยมี บันทึกทุกภาคเรียน	2.02	0.97	ปานกลาง	12	12.0
6.มีการส่งเสริมสุขภาพหลายรูปแบบทุกเดือน โดยการจัดในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยู โทรทัศน์ วีดีทัศน์ สื่อโฆษณาต่าง ๆ เป็นต้น	1.60	1.08	น้อย	23	23.0
7.จัดให้เด็กทุกคนมีบัตรสุขภาพและมีการลงราย การตรวจสุขภาพและบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ไว้เป็น ปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ	2.00	1.02	ปานกลาง	13	13.0
8.แยกเด็กที่เจ็บป่วยหรือเป็นโรคติดต่อออกจาก เด็กปกติ	2.23	0.78	ปานกลาง	4	4.0
9.ติดต่อเจ้าหน้าที่ให้มาสร้างภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็ก พร้อมมีจดหมายขออนุญาตผู้ปกครอง หรือ กระตุ้นผู้ปกครองนำเด็กไปรับภูมิคุ้มกันให้ครบ	2.48	0.82	มาก	5	5.0
สรุป	2.18	0.25	ปานกลาง	-	-
สรุปรวม	2.34	0.15	มาก	-	-

จากตารางที่ 15 แสดงว่า โรงเรียนจัดบริการความปลอดภัยด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน สรุปโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.34, S.D.=0.15$) พิจารณาในแต่ละด้านพบว่า บริการความปลอดภัยในการเดินทาง โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.39, S.D.=0.49$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ มีการมอบหมายครู หรือเจ้าหน้าที่คอยรับและส่งเด็กที่หน้าประตูโรงเรียน ($X=2.79, S.D.=0.45$) และรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง คือ การประสานงานขอความร่วมมือจากตำรวจมาคอยให้

ความปลอดภัยบริเวณหน้าโรงเรียน ($X=1.45, S.D.=1.25$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 35.0

บริการความปลอดภัยภายนอกห้องเรียน พบว่าโดยรวมจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.53, S.D.=0.20$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ สังเกตและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดเมื่อเด็กเล่นในสนาม ($X=2.70, S.D.=0.52$)

บริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ($X=2.27, S.D.=0.59$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง คือ ปฐมนิเทศเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุแก่เด็กและผู้ปกครอง ($X=1.85, S.D.=1.00$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 14 สำหรับรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมน้อย คือ การติดตั้งเครื่องดับเพลิงภายในห้องเรียน ($X=1.13, S.D.=1.08$) ซึ่งโรงเรียนไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 41.0 และรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ ดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียนทุกวัน ($X=2.82, S.D.=0.41$)

บริการสุขภาพพบว่าเป็นโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ($X = 2.18, S.D.=0.25$) รายการที่มีการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง เฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดให้เด็กทุกคนมีบัตรสุขภาพ และมีการลงรายการตรวจสุขภาพ และบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ไว้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ ($X=2.00, S.D.=1.02$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 13 สำหรับรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติน้อย คือ มีการส่งเสริมสุขภาพหลายรูปแบบทุกเดือน โดยการจัดในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยู โทรทัศน์ วีดิทัศน์ สื่อโฆษณาต่าง ๆ เป็นต้น ($X=1.60, S.D.=1.08$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 23.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด

โรงเรียนพบปัญหา อุปสรรคด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน เกี่ยวกับบริการความปลอดภัยในการเดินทาง บริการความปลอดภัยภายนอกห้องเรียน บริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน และบริการสุขภาพ ดังนี้

1. บริการความปลอดภัยในการเดินทาง พบปัญหา อุปสรรคดังนี้

- 1.1 มีรถจอดวางทางเข้าออกบริเวณโรงเรียนทำให้รถโรงเรียนติดขัดในการออกไปส่งเด็ก(3 แห่ง)
- 1.2 เส้นทางสัญจรบางแห่งไม่สะดวก และไม่ปลอดภัยในการรับส่งเด็ก (2 แห่ง)
- 1.3 ในรถโรงเรียนไม่มีเครื่องกันฝนสำหรับรับส่งเด็กเมื่อเกิดฝนตก (2 แห่ง)
- 1.4 ครูขาดความระมัดระวังในการดูแลเด็กในช่วงรับส่งเด็ก (1 แห่ง)
- 1.5 ถนนคับแคบ รถจอดรับส่งเด็กไม่สะดวก (1 แห่ง)

- 1.6 ไม่มีช่องทางเดินเท้าแยกจากถนนสัญจรของรถยนต์ (1 แห่ง)
- 1.7 โรงเรียนตั้งอยู่บริเวณทางแยกแต่ไม่มีการติดตั้งสัญญาณไฟจราจร (1 แห่ง)
- 1.8 ช่วงที่มีรถโรงเรียนเข้าออก เด็กมักชอบวิ่งไปตักหน้ารถและมักสะดุดหกล้ม (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริการความปลอดภัยในการเดินทาง ครูมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ควรขอความร่วมมือตำรวจจราจรมาคอยดูแลการสัญจรของรถที่หน้าโรงเรียน
- (2) ควรจัดระเบียบการเข้าออกของรถเพื่อความปลอดภัย และกำหนดทิศทางการ

สัญจรของรถอย่างชัดเจน

- (3) ควรมีการติดตั้งสัญญาณไฟจราจรบริเวณทางแยก
- (4) โรงเรียนควรจัดบริการรถโรงเรียนสำหรับเด็กที่อยู่ห่างไกลโรงเรียนและฐานะลำบาก
- (5) ควรจัดที่นั่งของรถโรงเรียนให้เพียงพอสำหรับการโดยสารของเด็กเพื่อความปลอดภัย

ปลอดภัย

- (6) ครูควรดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ในทุกระยะของการเดินทางกับรถโรงเรียน
- (7) ช่วงหน้าฝนโรงเรียนควรจัดเครื่องกันฝนไว้ในรถโรงเรียน เพื่อความสะดวกในการรับ

ส่ง และปลอดภัยต่อสุขภาพของเด็ก

2. บริการความปลอดภัยภายนอกห้องเรียน พบปัญหา อุปสรรคดังนี้

- 2.1 บริเวณสนามค่อนข้างกว้าง ครูดูแลเด็กไม่ทั่วถึง (2 แห่ง)
- 2.2 เมื่อเด็กได้วิ่งเล่นนอกห้องเรียน มักชุกชนมาก (1 แห่ง)
- 2.3 เด็กเล่นกันรุนแรงและมักชอบขว้างปาทรายใส่กัน (1 แห่ง)
- 2.4 ครูยังไม่สนใจเด็กเท่าที่ควร (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริการความปลอดภัยนอกห้องเรียน ครูมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ครูควรคอยเตือนให้เด็กวิ่งเล่นอย่างระมัดระวังอยู่เสมอ
- (2) โรงเรียนควรเพิ่มอัตราครูให้เหมาะสมกับจำนวนเด็กเพื่อการดูแลได้ทั่วถึง
- (3) ครูต้องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดเมื่อเด็กเล่นนอกห้องเรียน

3. บริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน พบปัญหา อุปสรรคดังนี้

- 3.1 ชั้นวางของในห้องเรียน จัดวางของไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยเท่าที่ควร (1 แห่ง)
- 3.2 เด็กชอบวิ่งเล่นแล้วชนกันและขว้างปาดินสอใส่กัน (1 แห่ง)
- 3.3 ห้องน้ำห้องส้วมอยู่ในห้องเรียน เมื่อเด็กออกจากห้องน้ำจะชอบวิ่งจนหกล้ม (1 แห่ง)
- 3.4 แก้วน้ำในห้องเป็นไม้บางตัวหนักมาก เด็กยกไม่ไหว เมื่อแก้วล้มลงมักมีเสียงดัง อาจจะทำเด็กเป็นอันตรายได้ ควรเปลี่ยนเป็นแก้วพลาสติกที่มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน ครูมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ภายในห้องเรียนควรจัดสิ่งของเครื่องใช้ให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ และเป็นหมวดหมู่
- (2) ควรมีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงในห้องเรียน
- (3) ครูควรมีกติการ่วมกันกับเด็กในการไม่วิ่งเล่นในห้องเรียน
- (4) ครูควรดูแลให้เด็กเช็ดเท้าให้แห้งก่อนเสมอก่อนออกจากห้องน้ำ
- (5) ครูควรระมัดระวังในการวางสิ่งของเครื่องใช้ที่มีคมต่าง ๆ เมื่อใช้เสร็จแล้วควรจัด

เก็บไว้ให้พื้นมือเด็ก

4. บริการสุขภาพ พบปัญหา อุปสรรคดังนี้

- 4.1 ยังไม่มีบริการตรวจสุขภาพนักเรียนอย่างจริงจัง (1 แห่ง)
- 4.2 เด็กเป็นไข้ไม่สบายบ่อย (1 แห่ง)
- 4.3 ขาดการดูแลจากแพทย์ ผู้ชำนาญการในการรักษาสุขภาพโดยตรง (1 แห่ง)
- 4.4 อาหารที่เด็กรับประทานบางชนิดไม่มีประโยชน์ (1 แห่ง)
- 4.5 ไม่มีการนัดหมายเมื่อทางโรงพยาบาลมาตรวจสุขภาพ เด็กบางคนจึงไม่ได้รับการตรวจสุขภาพ (1 แห่ง)
- 4.6 มียาในการปฐมพยาบาลไม่ครบ (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริการสุขภาพ ครูมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

(1) ทางโรงเรียนควรประสานงานขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้บริการสุขภาพแก่นักเรียน

- (2) ควรมีการตรวจสุขภาพนักเรียนก่อนเข้าเรียนทุกวัน
- (3) ครูควรดูแลเกี่ยวกับสุขภาพของเด็กเป็นอย่างดีขณะที่เด็กอยู่ในความรับผิดชอบ
- (4) โรงเรียนควรจัดอาหารที่มีประโยชน์ให้กับเด็ก เพื่อเด็กจะได้มีสุขภาพที่ปลอดภัย
- (5) ควรมีการนัดหมายในการตรวจสุขภาพที่แน่นอน เพื่อเด็กทุกคนได้รับการตรวจ

สุขภาพที่พร้อมเพรียงกัน

- (6) ช่วงหน้าฝนผู้ปกครองควรให้เด็กนำเครื่องกันฝนมาโรงเรียน

ข้อมูลการสัมภาษณ์ครูผู้สอน จำนวน 11 คน ในด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน เกี่ยวกับบริการความปลอดภัยจากบุคคล พบว่าหากบุคคลภายนอกมีกิจกรรมกับโรงเรียนต้องผ่านการติดต่อกับผู้บริหารที่ห้องธุรการก่อนเป็นอันดับแรก (11 แห่ง) ในกรณีที่บุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ปกครองขอพบเด็กในเวลาเรียนครูจะแจ้งให้กับผู้บริหารทราบ ผู้บริหารอนุญาตให้เข้าพบเด็กได้ แต่ต้องอยู่ในสายตาของครูตลอดเวลาภายในห้องเรียนเท่านั้น (9 แห่ง) และหากผู้ปกครองขอรับเด็กก่อนเวลาเลิกเรียนผู้ปกครองต้องแจ้งให้ทางโรงเรียนและคุณครูประจำชั้นทราบก่อนแล้วเข้ามารับกลับได้ (7 แห่ง)

กรณีที่คุณปกครองมอบหมายให้บุคคลอื่นรับเด็กแทนต้องมอบบัตรรับเด็กต่อครูประจำชั้นที่ผู้ปกครองฝากมาด้วย แต่หากไม่ได้นำบัตรมาทางโรงเรียนจะโทรศัพท์สอบถามไปยังผู้ปกครอง จุดบันทึกรายละเอียดของบัตรประจำตัวประชาชน (10 แห่ง) พร้อมทั้งลงชื่อ และวันเวลาในการรับเด็กไว้เป็นหลักฐาน (1 แห่ง) ที่สำคัญผู้บริหารและครูจะสอบถามจากเด็กว่ารู้จัก คุณเคยกับผู้ที่มารับหรือไม่ และดูท่าทีของเด็กว่าอยากกลับไปกับผู้ที่มารับมากน้อยแค่ไหน หากเด็กไม่อยากกลับไปด้วยทางโรงเรียนก็จะไม่ให้เด็กไป (1 แห่ง)

การปกป้องคุ้มครองให้เด็กเกิดความรู้สึกปลอดภัยทั้งร่างกายและจิตใจขณะที่เด็กอยู่ในความดูแลของครูนั้น พบว่าครูปฏิบัติต่อเด็กดังนี้ การให้ความรัก ความอบอุ่นต่อเด็ก เด็กจะให้ความไว้วางใจ และเกิดความรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในความดูแลของครู (4 แห่ง) พูดจาไพเราะกับเด็ก โดยพูดกับเด็กด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวล ไม่ตะคอกใส่เด็ก (3 แห่ง) ให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ (2 แห่ง) พูดคุยตักเตือนเด็กดี ๆ สอนและอบรมในทางที่ดี รู้จักสังเกต คอยซักถามและช่วยให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างเอาใจใส่และจริงใจกับเด็ก (2 แห่ง)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้ปกครอง

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติของโรงเรียนจากผู้ปกครอง จำแนกตามข้อมูลสภาพการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

รายการ	การปฏิบัติ (N=99)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=99)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>บริการความปลอดภัยในการเดินทาง</u>					
1.มีครูหรือเจ้าหน้าที่คอยรับและส่งเด็กที่หน้าประตูโรงเรียน	2.48	0.29	มาก	-	-
2.มีกำหนดจุดรับส่งเด็กสำหรับผู้ปกครองอย่างเป็นสัดส่วน	1.89	0.47	มาก	-	-
3.จัดเส้นทางเข้าออกของรถในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	1.88	0.75	ปานกลาง	1	1.0
4.มีตำรวจจราจรมาคอยให้บริการความปลอดภัยบริเวณหน้าโรงเรียน	1.86	1.05	น้อย	43	43.4
5.จัดบริการรถโรงเรียนในการรับส่งเด็กระหว่างบ้านและโรงเรียน	2.48	0.96	มาก	11	11.1
6.มีครูหรือเจ้าหน้าที่คอยดูแลเด็กประจำรถโรงเรียนทุกวัน	1.89	1.43	ปานกลาง	11	11.1
7.พนักงานขับรถและผู้ดูแลเด็กประจำรถ ดูแลเด็กเป็นอย่างดี	1.88	1.42	ปานกลาง	11	11.1
8.พนักงานขับรถและผู้ดูแลเด็กมีอัธยาศัย และบุคลิกภาพที่ดี	1.86	1.41	ปานกลาง	11	11.1
สรุป	2.13	0.60	ปานกลาง	-	-

จากตารางที่ 16 แสดงว่าโรงเรียนบริการความปลอดภัยในการเดินทาง โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ($X=2.13, S.D.=0.59$) พิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ารายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลางมี 4 รายการ สำหรับรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมน้อย คือ มีตำรวจจราจรมาคอยให้บริการความปลอดภัยบริเวณหน้าโรงเรียน ($X=1.02, S.D.=1.05$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 43.4 มีรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก 3 รายการ โดยรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุด คือ มีครูหรือเจ้าหน้าที่คอยรับและส่งเด็กที่หน้าประตูโรงเรียน ($X=2.92, S.D.=0.29$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด

โรงเรียนพบปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับบริการความปลอดภัยในการเดินทาง ดังนี้

- (1) ผู้ปกครองบางคนจอดรถนาน และไม่เป็นระเบียบ (2 แห่ง)
- (2) โรงเรียนอยู่ใกล้สี่แยก มีการจราจรติดขัด (2 แห่ง)
- (3) การศึกษานอกสถานที่ มีครูที่ควบคุมดูแลเด็กน้อย ทำให้ดูแลเด็กไม่ทั่วถึง อาจเกิดอันตรายกับเด็กได้ (1 แห่ง)
- (4) การรับส่งเด็กที่หน้าประตูโรงเรียนไม่สะดวก (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริการความปลอดภัยในการเดินทาง ผู้ปกครองมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ควรดูแลและคอยระวังในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเด็กเป็นอย่างดี ความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของเด็ก
- (2) ควรทำทางเข้าออกให้แน่นอน และชัดเจน
- (3) ควรมีการจัดทำประกันความปลอดภัยให้กับเด็กเป็นรายปีกับบริษัทประกันภัย
- (4) ทางโรงเรียนควรชี้แจงแก่ผู้ปกครองว่าไม่ควรจอดรถขวางทางเข้าออกนานเกินไป หรือดับเครื่องยนต์ขวางทางไว้ขณะเข้ารับส่งเด็กในโรงเรียน
- (5) การพาเด็กออกศึกษานอกสถานที่ โรงเรียนควรจัดครูให้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก ควรดูแลเด็กอย่างทั่วถึงและคำนึงถึงความปลอดภัยมากที่สุด
- (6) การดูแลเด็กกลับบ้านนั้น คนขับรถควรขับช้า ๆ และระมัดระวังให้มาก ทำการส่งเด็กให้ถึงมือของผู้ปกครอง ไม่ปล่อยให้เด็กเดินไปเอง และไม่ควรถูกหยุดยั้งกับเด็ก

3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติงานการดูแลความปลอดภัย

3.4.1 บริการความปลอดภัยในการเดินทาง

การรับส่งเด็กที่ประตูโรงเรียนในตอนเช้าและเย็น มีครูเวรและผู้บริหารยื่นคอยรับส่งเด็กอย่างใกล้ชิดด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ทักทายเด็กและผู้ปกครองอย่างเป็นกันเอง ตอนเช้าผู้ปกครองที่ส่งเด็กด้วยรถส่วนตัว เมื่อจอดรถหน้าประตูเรียบริ้วครูก็จะเข้าไปรับเด็กลงจากรถนำเด็กเดินเข้าอาคารเรียน สำหรับผู้ปกครองที่สนิทสนมคุ้นเคยกับผู้บริหารและครูเป็นอย่างดีก็จะเดินส่งเด็กถึงห้องเรียนเอง ในตอนเย็นผู้ปกครองมารับเด็กบริเวณหน้าอาคารเรียน คุณครูมีการขานชื่อเด็กที่ผู้ปกครองมารับ แล้วนำเด็กส่งถึงมือของผู้ปกครอง

สำหรับการรับส่งเด็กที่ใช้บริการรถโรงเรียน ครูและพนักงานขับรถจะคอยดูแลการขึ้นลงรถของเด็กเป็นอย่างดี โดยจัดให้ขึ้นลงทีละหนึ่งคน และจัดให้เด็กนั่งอย่างเป็นระเบียบ ตอนเช้าจัดเด็กที่บ้านอยู่ใกล้ซึ่งรับก่อนนั่งแถวข้างหลัง ส่วนเด็กที่อยู่บ้านไกลจัดให้นั่งแถวหน้า สำหรับการส่งเด็กในตอนเย็น จัดให้เด็กที่บ้านอยู่ไกลนั่งแถวหลัง และเด็กที่บ้านอยู่ใกล้จัดให้นั่งแถวหน้า เพื่อความสะดวกในการขึ้นลงรถของเด็ก โดยในรถมีคุณครูนั่งตรงประตูคอยเปิดปิดประตูและดูแลความสะดวกในการขึ้นลงให้กับเด็ก

3.4.2 บริการความปลอดภัยนอกห้องเรียน

การดูแลการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนในตอนเช้า มีครูยืนดูแลเด็กใกล้ชิด คอยแนะนำตักเตือนเด็กขณะที่เล่นเครื่องเล่น หรือวิ่งเล่นในบริเวณสนาม ในช่วงเวลาของกิจกรรมเช้าแถวตอนเช้าหน้าอาคารเรียน คุณครูประจำชั้นทุกคนยืนดูแลตรงแถวเด็กที่อยู่ในชั้นเรียนของตัวเองตลอดระยะเวลาของการทำกิจกรรม จนถึงเวลาเข้าห้องเรียน ซึ่งครูให้เด็กเดินแถวเป็นระเบียบในการเข้าห้องเรียน

การดูแลเมื่อเด็กเล่นกิจกรรมกลางแจ้งนั้น มีครูคอยดูแลอยู่ใกล้ ๆ คอยตักเตือนให้เดิน วิ่งเล่นอย่างระมัดระวัง เมื่อเด็กเล่นเครื่องเล่นสนามครูปล่อยให้เล่นอิสระตามความสนใจแต่ยืนคอยระวังอยู่ใกล้ ๆ แม้ในวันที่มีฝนตกไม่ได้ลงเล่นสนาม หรือออกนอกตัวอาคาร คุณครูจัดให้เด็กเล่นภายในตัวอาคารและคอยดูแลอยู่ตลอดเวลา

การดูแลเมื่อเด็กเข้าห้องน้ำห้องส้วม เนื่องจากเด็กในแต่ละชั้นเรียนมีจำนวนมาก มีครูประจำชั้นคอยดูแลเด็กเพียงคนเดียว และเด็กเข้าห้องน้ำห้องส้วมไม่พร้อมกัน ครูจำเป็นต้องคอยดูแลเด็กจำนวนมากที่กำลังทำกิจกรรมในชั้นเรียน เมื่อเด็กขออนุญาตเข้าห้องส้วม ทีละคน หรือสองคน ในขณะที่เป็นเวลาทำกิจกรรม ครูจะให้เด็กไปเองโดยลำพังโดยไม่ได้ตามไปดูดูแล เพราะห้องส้วมอยู่ใกล้กับห้องเรียน แต่สำหรับเวลากลางวันก่อนเข้านอนมีการอาบน้ำ แปรงฟัน และปัสสาวะก่อนนอน ซึ่งเด็กต้องใช้ห้องน้ำห้องส้วมพร้อม ๆ กันทีละหลายคน ครูจะคอยดูแลเด็กขณะเดินไปห้องน้ำห้องส้วมและคอยดูแลขณะที่อยู่ในบริเวณนั้นตลอดเวลา เพื่อความสะดวกและเป็นระเบียบเรียบร้อย

อีกทั้งตรวจตราเด็กให้ทำธุระส่วนตัวอย่างเรียบร้อยพร้อมเพรียงกัน เมื่อเด็กส่วนใหญ่เสร็จเรียบร้อย แล้วครูจะให้เด็กเข้าแถวคอยคนที่เสร็จหลัง และตรวจตราเด็กจนครบทุกคนแล้วจึงพาเด็กกลับห้องเรียนพร้อมกัน

การดูแลเด็กเมื่อเล่นเครื่องเล่นสนาม ครูยืนดูแลเด็กในมุมใดมุมหนึ่งของสนาม และคอยพูดตักเตือนเด็กไม่ให้เล่นแรง ๆ เช่น การเล่นชิงช้า กระดานหก กระดานลื่น ม้าโยก ซึ่งเด็กมักชอบเล่นแรงและโหดโผน ยิ่งเด็กโตขึ้นก็ยิ่งเล่นแรงขึ้น เนื่องจากมีกำลังมากขึ้น บางช่วงเวลาครูไม่สามารถดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึง เพราะเด็กมีจำนวนมาก เด็กมีการสร้างความแปลกใหม่ในการเล่น โดยการปีนขึ้นเล่นทางผิวหน้าของกระดานลื่น และลื่นไถลลงโดยการหันหลังหรือใช้ศีรษะพุ่งลงสู่พื้น การแกว่งชิงช้าแรง โหนขึ้นสูงเพื่อความตื่นเต้น ทำทนายมากขึ้น บางคนเปลี่ยนจากการนั่งเป็นการยืน โหนชิงช้า ซึ่งขณะที่ครูกำลังดูแลเด็กกลุ่มอื่น หรือคุยธุระกับครูด้วยกัน จึงมักเกิดอุบัติเหตุขึ้นกับเด็ก ได้แก่ ตกชิงช้าหน้ากระแทกกับพื้นเลื้อยออกทางจมูก ข้อศอกและหัวเข่าถลอก เป็นต้น ครูได้ทำการปฐมพยาบาลโดยการล้างแผล ใส่ยาให้ และทำความสะอาดเสื้อผ้าให้กับเด็ก จัดให้นอนพักผ่อนและตักเตือนเด็กคนอื่นให้เล่นอย่างระมัดระวัง

3.4.3 บริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน

การทำกิจกรรมในห้องเรียน ส่วนใหญ่เด็กทำกิจกรรมเดียวเป็นรายบุคคล มีการเรียนแบบอ่านเขียน เด็กทำงานของตัวเองบนโต๊ะนั่งบนเก้าอี้ที่จัดไว้สำหรับเด็กทุกคนอย่างเพียงพอ การเขียนในสมุด หนังสือหรือในใบงานนั้น เช่น เขียนตัวเลข ตัวอักษร เด็กมีอุปกรณ์การเขียน ได้แก่ ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด เก็บไว้เป็นของตัวเองในกระเป๋าเรียน ไม่ปะปนกัน แต่สำหรับในกิจกรรมศิลปะ ครูมีการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เช่น กาว กระดาษสี กรรไกร ให้เด็กใช้ร่วมกันเป็นกลุ่ม ก่อนการทำกิจกรรมมีการแนะนำวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ และข้อควรระวังในการใช้ให้กับเด็ก ขณะที่เด็กทำกิจกรรม ครูเดินดูแลเด็กทั่วถึง พร้อมทั้งพูดตักเตือนไม่ให้เด็กหยอกล้อ หรือเล่นกันในขณะทำกิจกรรมการใช้วัสดุอุปกรณ์และของเล่นในห้องเรียน เด็กใช้แล้วมักวางไม่ค่อยเป็นระเบียบนัก แต่คุณครูได้พูดเตือนให้เด็กจัดเก็บให้เรียบร้อยและถูกที่ คอยดูแลขณะที่เด็กใช้วัสดุอุปกรณ์และเล่นของเล่นอยู่ตลอดเวลา มีการแนะนำวิธีการเล่นที่ปลอดภัยในมุมบลิ๊อคมากเป็นพิเศษ เพราะเด็กผู้ชายจะชอบเล่นและมักต่อขึ้นสูง ๆ หลายชั้น แล้วทำให้ไม้บล็อกตกลงสู่พื้นเกิดเสียงดัง ครูจึงดูแลอย่างใกล้ชิดและพูดตักเตือนซ้ำ ๆ เป็นระยะ ๆ

การดูแลการเข้าออกห้องเรียน ครูจัดโต๊ะทำงานส่วนตัวไว้ติดกับประตูของห้องเรียน หากนักเรียนมีการเข้าออกจากห้อง หรือบุคคลอื่นมายืนที่ประตูห้องเรียน ครูจะรับรู้และมองเห็นอยู่ตลอดเวลา สำหรับเด็กนั้นก่อนออกจากห้องต้องขออนุญาตจากคุณครูก่อนเสมอ แต่สำหรับบุคคลภายนอกเข้าห้องเรียนได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตมาจากผู้บริหารแล้วเท่านั้น

3.4.4 บริการสุขภาพ

การตรวจสุขภาพเด็กในตอนเช้า มีการสังเกตอาการของเด็ก และซักถามจาก ผู้ปกครองเมื่อผู้ปกครองมาส่งเด็กให้คุณครูในช่วงเช้า และครูมีการตรวจสุขภาพเด็กที่ห้องเรียน ได้แก่ ตรวจจุดเล็บมือ ฟัน ผม แต่เนื่องจากเด็กมีจำนวนมากจึงตรวจดูไม่ได้ละเอียดนัก มีการพูดตักเตือน อบรมบ้าง และให้เด็กทำความสะอาดมาให้เรียบร้อยในวันต่อไป หากเด็กไม่สามารถทำเองได้ ควร ขอให้พ่อแม่ หรือผู้ปกครองทำให้ เช่น การตัดเล็บ ซึ่งเด็กยังเล็กการตัดเองยังไม่ถนัดนัก

การดูแลสุขภาพอนามัยเมื่อเด็กเข้าและออกจากห้องน้ำห้องส้วม ในการเข้าห้องส้วม มีรองทำยางให้เด็กสวมใส่เพื่อกันลื่น ครูคอยพูดกระตุ้นให้เด็กล้างมือและฟอกมือให้สะอาด แต่ไม่ได้ ติดตามว่าเด็กได้ปฏิบัติหรือไม่ ซึ่งเด็กจะล้างแบบรีบเร่ง บางคนแค่จุ่มมือเปียกน้ำแล้ววิ่งไป ไม่ได้ ฟอกมือด้วยสบู่และไม่เช็ดมือให้แห้งจากผ้าเช็ดมือที่มีไว้ในห้อง เนื่องจากครูต้องดูแลเด็กจำนวนมาก จึงดูแลได้ไม่ทั่วถึงนัก มีในกรณีที่เด็กปัสสาวะใส่ผ้า ครูและพี่เลี้ยงเด็กจะอาบน้ำ ซักผ้าและเปลี่ยน เสื้อผ้าสำรองให้เด็กสวมใส่ก่อน จนกว่าเสื้อผ้าของเด็กที่ซักรอกอยู่จะแห้ง การดูแลสุขภาพอนามัยเมื่อรับ ประทานอาหาร ครูให้เด็กล้างมือก่อนรับประทานอาหาร เข้านั่งโต๊ะอาหารด้วยความเป็นระเบียบ ซึ่ง ครูและเจ้าหน้าที่คนครัวช่วยกันจัดเตรียมอุปกรณ์ในการรับประทานอาหารและจัดอาหารให้กับเด็ก อย่างเรียบร้อย เป็นหมวดหมู่ และมีครบครันเพียงพอต่อจำนวนเด็ก ดูแลให้เด็กรับประทานอาหาร ด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย เตือนเด็กให้ตักอาหารรับประทานแต่พอคำ ไม่พูดจาหยอกล้อขณะ รับประทาน และไม่พูดคุยเสียงดัง เมื่อเด็กมีการพูดคุยกันเสียงดังครูมีการตักเตือนอยู่เสมอ คอยดูแล ให้เด็กรู้จักเก็บถาดอาหารอย่างเรียบร้อย และดูแลให้เด็กแปรงฟันหลังรับประทานอาหารทุกครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสวัสดิศึกษา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์ครู ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้านสวัสดิศึกษา ตามลำดับดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามครูผู้สอน

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติ และจำนวน ร้อยละการไม่ปฏิบัติของโรงเรียนจากครูผู้สอน จำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิศึกษา

รายการ	การปฏิบัติ (N=100)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=100)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความปลอดภัยในโรงเรียน</u>					
1.การปฏิบัติตนเพื่อระมัดระวังอุบัติเหตุในบริเวณโรงเรียน	2.73	0.50	มาก	-	-
2.การปฏิบัติตนและการเล่นในสนามเด็กเล่นอย่างปลอดภัย	2.85	0.35	มาก	-	-
3.การปฏิบัติตนเพื่อระมัดระวังอุบัติเหตุในตัวอาคารเรียน	2.70	0.48	มาก	-	-
4.การปฏิบัติกิจกรรมและการเล่นในห้องเรียนอย่างปลอดภัย	2.78	0.41	มาก	-	-
5.การฝึกการหยิบจับวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างปลอดภัย	2.71	0.47	มาก	-	-
6.การฝึกใช้ห้องน้ำห้องส้วมอย่างปลอดภัย	2.76	0.47	มาก	-	-
7.การปฏิบัติตนเพื่อระมัดระวังอุบัติเหตุในโรงอาหาร	2.65	0.55	มาก	1	1.0
8.การฝึกปฏิบัติหากเกิดกรณีไฟไหม้	1.37	1.16	น้อย	34	34.0
สรุป	2.57	0.49	มาก	-	-

ตารางที่ 17 (ต่อ)

รายการ	การปฏิบัติ (N=100)			ไม่มีการปฏิบัติ (N=100)	
	X	S.D.	ระดับ	จำนวน	ร้อยละ
ความปลอดภัยในการสัญจร					
1.การเรียนรู้เกี่ยวกับสัญญาณไฟจราจร	2.19	0.73	ปานกลาง	3	3.0
2.การฝึกปฏิบัติในการจราจรที่ปลอดภัย	1.99	0.73	ปานกลาง	3	3.0
3.การปฏิบัติในการข้ามถนนอย่างปลอดภัย	2.30	0.82	ปานกลาง	4	4.0
4.การปฏิบัติในการเดินทางเท้าอย่างปลอดภัย	2.34	0.79	มาก	4	4.0
5.การปฏิบัติตนในการใช้บริการยานพาหนะต่าง ๆ	2.20	0.82	ปานกลาง	6	6.0
6.การรู้จักและเข้าใจระบบการจราจรต่าง ๆ ใน บริเวณโรงเรียน	2.15	0.92	ปานกลาง	8	8.0
7.การรู้จักบุคคลที่ให้บริการความปลอดภัย	2.31	0.69	ปานกลาง	1	1.0
สรุป	2.21	0.12	ปานกลาง	-	-
ความปลอดภัยในบ้าน					
1.การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการพลัดตกหกล้มใน บริเวณบ้านและภายในตัวบ้าน	2.52	0.59	มาก	1	1.0
2.การรู้จักสิ่งของมีคมในบ้านที่จะเป็นอันตรายได้	2.63	0.52	มาก	-	-
3.การฝึกใช้มีดหรือสิ่งของมีคมอย่างปลอดภัย	2.34	0.74	มาก	2	2.0
4.การรู้จักสารพิษต่าง ๆ ที่เป็นอันตราย	2.21	0.84	ปานกลาง	6	6.0
5.การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากสารพิษ	2.04	0.90	ปานกลาง	8	8.0
6.การปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดไฟไหม้	1.89	1.00	ปานกลาง	13	13.0
7.การฝึกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ อย่างปลอดภัย	2.01	0.91	ปานกลาง	7	7.0
สรุป	2.23	0.28	ปานกลาง	-	-
สรุปรวม	2.33	0.37	ปานกลาง	-	-

จากตารางที่ 17 แสดงว่าโรงเรียนจัดสวัสดิศึกษาให้เด็กเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ สรุปโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ($X=2.33, S.D.=0.37$) พิจารณาในแต่ละรายการ พบว่าเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ($X=2.57, S.D.=0.49$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ การปฏิบัติตนและการเล่นในสนามเด็ก

เล่นอย่างปลอดภัย ($X=2.85, S.D.=0.35$) สำหรับรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมน้อย คือ การฝึกปฏิบัติหากเกิดกรณีไฟไหม้ ($X=1.37, S.D.=1.16$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 34.0

ความปลอดภัยในการสัญจร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ($X=2.21, S.D.=0.12$) รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก คือ การปฏิบัติตนในการเดินทางทำอย่างปลอดภัย ($X=2.34, S.D.=0.79$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 4.0

ความปลอดภัยในบ้าน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ($X=2.23, S.D.=0.28$) พิจารณาในแต่ละรายการ พบว่ารายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง เฉลี่ยต่ำสุดคือ การปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดไฟไหม้ ($X=1.89, S.D.=1.00$) ไม่มีการปฏิบัติในรายการนี้ คิดเป็นร้อยละ 13 รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก มี 3 รายการ สำหรับรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ การรู้จักสิ่งของมีคมในบ้านที่จะเป็นอันตรายได้ ($X=2.63, S.D.=0.52$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อคำถามปลายเปิด

โรงเรียนพบปัญหาและอุปสรรคในด้านสวัสดิศึกษาเกี่ยวกับการจัดให้เด็กเกิดการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยในบ้าน ดังนี้

1. ความปลอดภัยในโรงเรียน ปัญหาและอุปสรรค มีดังนี้

1.1 เด็กมีความซุกซนมาก ชอบวิ่งไล่จับกัน เกิดการหกล้ม หรือชนกัน ต้องมีการตักเตือนกันบ่อย ๆ พุดซ้ำ ๆ อยู่ตลอด (2 แห่ง)

1.2 ครูดูแลเด็กได้ไม่ทั่วถึง (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะการจัดให้เด็กเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน ครูมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

(1) ครูต้องคอยดูแลเอาใจใส่ คอยตักเตือนให้เด็กมีความระมัดระวัง ในการเดิน การวิ่งเล่นในบริเวณโรงเรียนอยู่เสมอ

(2) จัดอบรมภายในสำหรับครูเกี่ยวกับการปลูกฝังให้เด็กเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน

2. ความปลอดภัยในการสัญจร ปัญหาและอุปสรรค มีดังนี้

2.1 เด็กอนุบาลยังเดินเข้าออกไม่ถูกทาง (1 แห่ง)

2.2 เด็กมักชอบวิ่ง โดยเฉพาะชอบวิ่งขึ้นรถ ต้องเตือนบ่อย ๆ (1 แห่ง)

2.3 ในการข้ามถนนเด็กยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง ความระมัดระวังตนเองในการข้ามถนนมีน้อย (1 แห่ง)

2.4 เด็กขาดความเข้าใจ และการปฏิบัติที่ถูกต้องในการจราจรที่ปลอดภัย (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะการจัดให้เด็กเกิดการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในการสัญจร ครูมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ควรแนะนำ และสอนให้เด็กเดิน เข้า-ออก ใช้เส้นทางสัญจรในโรงเรียนให้ถูกต้อง เพื่อความปลอดภัย
- (2) ครูควรดูแลเด็กในการขึ้นลงรถอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย
- (3) ควรมีการสอนการปฏิบัติตนในการข้ามถนนอย่างปลอดภัย
- (4) ครูต้องคอยชี้แนะ พูดคุยกับเด็กและทำความเข้าใจกับเด็กให้ถูกต้องในการจรรยาบรรณถึงการใช้ยานพาหนะต่าง ๆ ที่ปลอดภัย

3. ความปลอดภัยในบ้าน ปัญหาและอุปสรรคมีดังนี้

- 3.1 เด็กได้รับบาดเจ็บมาจากบ้านอยู่เสมอ ซึ่งเด็กยังขาดความระมัดระวังในการเล่นในบริเวณบ้าน (3 แห่ง)
- 3.2 ผู้ปกครองเด็กยังขาดความระมัดระวังในเรื่องการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า และความปลอดภัยในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อเด็ก (2 แห่ง)
- 3.3 เด็กมักนำของเล่นที่มีคมจากบ้านนำมาเล่นที่โรงเรียน ครูดูแลไม่ทั่วถึง บางครั้งเมื่อเด็กนำมาเล่นแล้วเกิดอุบัติเหตุขึ้น (1 แห่ง)
- 3.4 ครูมีการสอน ตักเตือนให้เด็กระวังตนเองอยู่เสมอ แต่เมื่ออยู่ที่บ้านผู้ปกครองไม่มีความตระหนักหรือไม่ระมัดระวังเด็กเท่าที่ควร (1 แห่ง)

ข้อเสนอแนะการจัดให้เด็กเกิดการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในบ้าน ครูมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- (1) ครูควรมีการอธิบาย หรือพูดคุยกับเด็กในเรื่องของการใช้ของมีคม หรือการใช้ของเล่น ในการเล่นร่วมกับผู้อื่น
- (2) ครูควรเตือนเด็กในการใช้ของเล่นของใช้อย่างปลอดภัย
- (3) ควรมีการอบรมผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในบ้าน
- (4) ควรมีการแจ้งผู้ปกครองให้คอยตรวจตราไม่ให้เด็กนำสิ่งของมีคมจากบ้านมาโรงเรียน และเมื่อเด็กมาโรงเรียนครูก็ต้องดูแลตรวจตราอีกครั้งด้วย
- (5) ครูควรสอนให้เด็กเรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับอันตรายในการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่ไม่ถูกวิธี และสอนการระมัดระวัง การใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้อุปกรณ์ต่าง ๆ ปลอดภัย
- (6) ครูและผู้ปกครองควรใช้และจัดเก็บของมีคมต่าง ๆ อย่างปลอดภัย

4.2 ผลการวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ครู จำนวน 11 คน เกี่ยวกับการจัดสวัสดิศึกษา พบว่า มีการจัดแนวการสอนให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย (11 แห่ง) ในเรื่อง การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างปลอดภัย การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า และการใช้ของมีคมอย่างถูกวิธีและปลอดภัย เรียนรู้เรื่องยานพาหนะ สัตว์มีพิษ การเล่นของเล่น การเล่นน้ำ การเดินทางอย่างระมัดระวัง การใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม และการจราจร เป็นต้น มีการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้โดยวิธีการเล่านิทาน การพูดคุยสนทนา การปฏิบัติจริง การสาธิต บทบาทสมมติ การบรรยาย ยกตัวอย่างสถานการณ์ หรือการท่องคำคล้องจอง

สื่อที่ใช้เป็นประเภทของจริง ภาพประกอบจากหนังสือ หรือโทรทัศน์ หรือวีดีโอ สื่อส่วนใหญ่โรงเรียนจัดหาให้โดยการสั่งซื้อมาเก็บไว้ที่โรงเรียน เมื่อครูต้องการใช้สามารถเบิกนำมาใช้ในการประกอบการเรียนการสอนได้ (11 แห่ง) บางส่วนครูได้จัดหาเอง (2 แห่ง) ส่วนน้อยที่ครูผลิตเอง (1 แห่ง)

การสอดแทรกในเรื่องความปลอดภัยสำหรับเด็กนั้น พบว่าครูมีการสอดแทรกความปลอดภัยในทุกกิจกรรม (11 แห่ง) ตั้งแต่เช้าจนถึงเวลาที่เด็กกลับบ้าน แต่เน้นมากในกิจกรรมกลุ่มใหญ่ แม้ในตอนเด็กนอนพักผ่อน ตอนกลางวัน เพราะเด็กอนุบาลต้องมีการตากเตียน พุดข้าว ๆ อยู่เสมอ เด็กในวัยนี้มีพลังเหลือเฟือ และความระมัดระวังตนเองยังมีน้อย ชอบเล่นซุกซนอยู่เสมอ ครูจึงต้องคอยตักเตือนตลอดเวลา ในทุกกิจกรรม

ประเมินการเรียนรู้โดยการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก (9 แห่ง) และสังเกตการปฏิบัติในขณะที่ทำกิจกรรม รวมถึงการถามตอบในขณะที่ทำกิจกรรมกลุ่มใหญ่ (8 แห่ง)

โรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความรู้ประสบการณ์กับเด็ก (11 แห่ง) เช่น เชิญพยาบาลมาให้ความรู้กับเด็ก (1 แห่ง) นำเด็กไปทัศนศึกษา (1 แห่ง) และเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมด้วย อีกทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลเด็ก ช่วงระยะเวลาสองสัปดาห์แรกของการเปิดภาคเรียน เพื่อช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของครูและเพื่อความปลอดภัยของเด็ก โดยเฉพาะชั้นเตรียมอนุบาลและอนุบาล 1 ซึ่งเด็กยังเล็กมาก และไม่คุ้นเคยกับโรงเรียนในช่วงแรกของการเปิดภาคเรียนแรก เพื่อให้เด็กรู้สึกอบอุ่น คุ้นใจที่ได้อยู่กับผู้ปกครอง จนกว่าเด็กคุ้นเคยและปรับตัวได้ดีในการใช้ชีวิตในโรงเรียน หลังจากนั้นเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาหาเด็กได้เป็นครั้งคราว

กรณีที่เด็กได้รับบาดเจ็บหรือเกิดอุบัติเหตุ พบว่าครูปฏิบัติโดยหากเด็กบาดเจ็บเล็กน้อย เช่น หกล้ม ผิวหนังถลอก ครูมีการล้างแผลใส่ยาให้กับเด็กเอง หากเกิดกรณีอุบัติเหตุรุนแรง เช่น หกล้มศีรษะแตก ป่วยไข้ โรงเรียนจะดำเนินการส่งโรงพยาบาลทันที (11 แห่ง) เนื่องจากโรงเรียนมีการทำประกันอุบัติเหตุให้กับเด็ก (10 แห่ง) จากนั้นแจ้งผู้ปกครองทราบ

การสร้างความรู้สึกลดภัยให้กับเด็กในขณะที่อยู่ในโรงเรียน ครูควรดูแลเอาใจใส่เด็กเป็นอย่างดี (9 แห่ง) มีการจัดรถรับส่งเด็กที่ปลอดภัย (10 แห่ง) สำหรับสิ่งที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยต่อเด็กในขณะที่อยู่ในโรงเรียนนั้น เช่น พื้นที่บริเวณของโรงเรียนไม่ราบเรียบ ขรุขระ เด็กเกิดการหกล้มบ่อยครั้ง (2 แห่ง) จัดเครื่องเล่นใกล้ชิดกันมากเกินไปทำให้ช่องทางเดินระหว่างเครื่องเล่นมีน้อย (3 แห่ง) เด็กจึงมักเกิดการชนปะทะกัน ไม่สะดวกสบายในการเล่น อาจเกิดอุบัติเหตุได้

ปัญหาที่พบในด้านการจัดสวัสดิศึกษาให้เด็กเรียนรู้ในเรื่องความปลอดภัยนั้น พบว่าครูมีความเข้าใจในเรื่องสวัสดิศึกษาน้อย (8 แห่ง) เด็กอนุบาลจะต้องมีการสอนและตักเตือนให้ระมัดระวังตนเองบ่อย ๆ ฝึกฝนให้เด็กเกิดความเคยชิน (5 แห่ง) การฝึกฝนระเบียบวินัยจะช่วยลดอุบัติเหตุที่อาจเกิดกับเด็กได้ (6 แห่ง) เด็กยังไม่เกิดทักษะในการปฏิบัติ ต้องสอนอย่างค่อยเป็นค่อยไป การปลูกฝังการระมัดระวังอันตราย เด็กยังมีความระมัดระวังน้อย ต้องตักเตือนบ่อยครั้ง (7 แห่ง) การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในเรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับสวัสดิศึกษา พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาว่าง ไม่สะดวกในการเข้ามามีส่วนร่วมในชั้นเรียน มักปฏิเสธ เมื่อทางโรงเรียนขอความร่วมมือ (3 แห่ง)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 มีสาระสำคัญ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองในโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะระดับอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 จำนวน 106 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ในปีการศึกษา 2545 เป็นผู้บริหาร 106 คน ครูผู้สอน 106 คน และผู้ปกครอง 106 คน รวมทั้งสิ้น 318 คน เพื่อเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ จากผู้บริหาร 11 คน ครูผู้สอน 11 คน และเก็บข้อมูลด้วยแบบบันทึกการสังเกต และแบบสำรวจ จาก 11 โรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีทั้งหมด 7 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน

ชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง

ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

ชุดที่ 5 แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน

ชุดที่ 6 แบบสำรวจสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

ชุดที่ 7 แบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติงานการดูแลความปลอดภัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างและรับกลับคืนโดยใช้บริการทางไปรษณีย์ บางส่วนผู้วิจัยจัดส่งและรับคืนด้วยตนเอง ได้รับกลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 95.28

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย และแบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติงานการดูแลความปลอดภัย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรม SPSS นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์เนื้อหา นำมาสรุป เรียบเรียงแยกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นความเรียง

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ และแบบบันทึกการสังเกต โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปตามประเด็นที่กำหนด และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

1. สถานภาพและความรับผิดชอบของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง

1.1 สถานภาพและความรับผิดชอบของผู้บริหาร

ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 82.29 อายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.67 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 71.87 มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.21 ไม่เคยได้เข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุสำหรับเด็กวัย 3-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.46

ผู้บริหารมีบุคลากรในความดูแลโดยเฉลี่ย 13 คน จำนวนเด็กในความรับผิดชอบ โดยเฉลี่ย 174 คน จำนวนห้องเรียนโดยเฉลี่ย 7 ห้อง แยกเป็นเด็กระดับเตรียมอนุบาล โดยเฉลี่ย 21 คน มีจำนวนห้องโดยเฉลี่ย 1 ห้อง จำนวนเด็กระดับอนุบาล 1 โดยเฉลี่ย 48 คน จำนวนห้องโดยเฉลี่ย 2 ห้อง จำนวนเด็กอนุบาล 2 โดยเฉลี่ย 57 คน มีจำนวนห้องเรียนโดยเฉลี่ย 2 ห้อง และจำนวนเด็กอนุบาล 3 โดยเฉลี่ย 50 คน มีจำนวนห้องเรียนโดยเฉลี่ย 2 ห้อง

การสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 11 คน ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (10 คน) อายุ 41-50 ปี (5 คน) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (7 คน) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งผู้บริหารมากกว่า 10 ปี (8 คน)

1.2 สถานภาพและความรับผิดชอบของครูผู้สอน

ครูผู้สอนเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 93.00 อายุมากกว่า 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 52.00 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.00 ประสบการณ์ในการทำงานเป็นครูผู้สอนระดับอนุบาล อยู่ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.00 ไม่มีประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุสำหรับเด็กวัย 3-6 ปี คิดเป็นร้อยละ 83.00

ครูส่วนใหญ่สอนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 3 คิดเป็นร้อยละ 42.00 จำนวนนักเรียนในความรับผิดชอบ โดยเฉลี่ย 30 คน สอนในระดับชั้นอนุบาล 2 คิดเป็นร้อยละ 29.00 นักเรียนในความรับผิดชอบ โดยเฉลี่ย 26 คน และสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 คิดเป็นร้อยละ 29.00 นักเรียนในความรับผิดชอบโดยเฉลี่ย 30 คน

การสัมภาษณ์ครูผู้สอน จำนวน 11 คน เป็นครูผู้หญิงทั้งหมด (11 คน) ส่วนใหญ่อายุมากกว่า 35 ปี (7 คน) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (10 คน) สาขาการศึกษาปฐมวัย (6 คน) ทำหน้าที่สอนในระดับชั้นอนุบาล 1 จำนวน 5 คน สอนในระดับชั้นอนุบาล 2 จำนวน 1 คน และสอนในระดับชั้นอนุบาล 3 จำนวน 5 คน มีประสบการณ์ทำงานหน้าที่ครูสอนในระดับชั้นอนุบาลเป็นเวลา ระหว่าง 1-5 ปี (5 คน) และมากกว่า 10 ปี (4 คน)

1.3 สถานภาพและความรับผิดชอบของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.74 อายุมากกว่า 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.39 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.62 เป็นแม่ของเด็ก คิดเป็นร้อยละ 68.68 บุตรหลานกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาล 3 ร้อยละ 34.34 การเดินทางรับส่งเด็กด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 78.79 โดยมอเตอร์ไซด์ คิดเป็นร้อยละ 42.42

2. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ซึ่งทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง เห็นเช่นเดียวกัน ในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

2.1 สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน พบว่า จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก รายการที่จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชน สะดวกต่อการเดินทางสำหรับเด็ก

2.2 อาคารเรียน พบว่า จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมน้อย 2 รายการคือ การติดตั้งสัญญาณเตือนภัยในตัวอาคาร และติดตั้งเครื่องดับเพลิงบริเวณตัวอาคารเรียน

2.3 ห้องเรียน พบว่าจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ พื้นห้องเรียนเป็นพื้นเรียบเสมอกันตลอดแนว

2.4 ห้องประกอบต่าง ๆ พบว่า ห้องที่จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ ห้องนำห้องส้วม รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทดี รองลงมาคือ ห้องนอน รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ ภายในห้องอากาศถ่ายเทดี ไม่มีชอกหรือมีดักจับ และห้องอาหาร รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ มีภาชนะเครื่องใช้ในการใส่อาหาร และปรุงอาหารอยู่ในสภาพดี สำหรับห้องพยาบาล จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง

2.5 สนามเด็กเล่น พบว่า โดยรวมจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ พื้นสนามไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กได้ สำหรับรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลางคือ พื้นที่มีอุปกรณ์ห้อยโหน หรือปืนปายสำหรับเด็กมีการปูด้วยทราย ขี้เลื่อย หรือวัสดุอ่อนนุ่ม

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย เกี่ยวกับอาคารเรียน ห้องเรียน และสนามเด็กเล่น พบว่า โรงเรียนมีมาตรการในการดูแลความปลอดภัยบริเวณอาคารเรียน โดยผู้บริหารมีการตรวจตรา คอยดูแล (7 แห่ง) และมอบหมายให้ครูผู้สอนช่วยกันดูแลในส่วนต่าง ๆ บริเวณอาคารอยู่เสมอ (9 แห่ง) การจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อความปลอดภัย พบว่าครูกำหนดการจัดของเล่นให้เป็นระเบียบ เหมาะสม เป็นสัดส่วนไม่ให้เกะกะ (7 แห่ง) และคำนึงถึงความสะอาดในการทำงานของเด็ก (2 แห่ง) ในส่วนของสนามเด็กเล่น ส่วนใหญ่เจ้าของโรงเรียนเป็นผู้จัดเลือกซื้ออุปกรณ์และเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กด้วยตนเอง โดยดำเนินการจัดซื้อจากร้านที่อยู่ใกล้กับโรงเรียนมากที่สุด (11 แห่ง) มีการตรวจตราสนามเด็กเล่นโดยผู้บริหาร และครูช่วยกันสอดส่องดูแล เมื่อครูพบส่วนที่ชำรุดจะแจ้งต่อผู้บริหาร หากตรวจสอบแล้วยังพอซ่อมได้ก็จัดส่งซ่อมแซม หรือหากชำรุดมากก็จะนำออกจากสนามแล้วทิ้งไป มีการทาสีเครื่องเล่นใหม่ในทุกภาคเรียน เพื่อป้องกันสนิมและดูใหม่อยู่เสมอ (11 แห่ง)

ผลการสำรวจสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย พบว่าสถานที่ตั้งของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ใกล้ชุมชน การเดินทางไปมาสะดวก บริเวณโดยรอบโรงเรียนไม่เป็นอันตรายต่อเด็ก แต่มีบริเวณเนื้อที่น้อย การจัดบริเวณการรับส่งเด็กและที่จอดรถจึงไม่เป็นสัดส่วนนัก ในส่วนของสนามเด็กเล่นมีพื้นที่น้อย ทำให้การจัดเครื่องเล่นชิดติดกันมาก พื้นที่ยอมรับเครื่องเล่นมีทั้งพื้นดินและเป็นคอนกรีต มีความเรียบเสมอกัน ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ เครื่องเล่นส่วนใหญ่อยู่ในสภาพดี

ปลอดภัย อาคารเรียนมีทั้งอาคารชั้นเดียวและสองชั้น อยู่ในสภาพที่แข็งแรงดี มีแสงสว่างภายในอาคารเพียงพอ และอากาศถ่ายเทสะดวก บริเวณส่วนที่เป็นเหลี่ยมมุมของอาคารไม่มีการทอหุ้มด้วยวัสดุอ่อนนุ่ม แต่มีการนำกระถางไม้ประดับไปวางตรงส่วนเหลี่ยมมุมของอาคาร ห้องเรียนไม่มีเสาตรงกลางห้อง มีประตูเข้าออก 2 ทาง แสงสว่างภายในห้องเหมาะสม การระบายอากาศดี แต่ส่วนใหญ่มีการจัดวางโต๊ะเก้าอี้ไว้กลางห้อง ซึ่งไม่สะดวกในการเคลื่อนย้ายของเด็ก พื้นห้องเรียนเป็นพื้นเรียบทำความสะอาดง่าย สำหรับห้องประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ห้องน้ำห้องส้วม มีความสะอาด จัดเพียงพอสำหรับเด็ก ห้องนอนส่วนใหญ่ใช้ร่วมกับห้องเรียน ห้องพยาบาลโรงเรียนไม่มีการจัดแยกออกมาเป็นสัดส่วน และห้องอาหารจัดแยกออกจากห้องอื่น ๆ ชัดเจน ตั้งอยู่ใกล้กับห้องเรียน สะดวกในการรับประทานอาหารสำหรับเด็ก มีการระบายอากาศดี อุปกรณ์เครื่องใช้ในการรับประทานอาหารสะอาดและอยู่ในสภาพดี สำหรับรถโรงเรียนส่วนใหญ่โรงเรียนใช้รถตู้ อยู่ในสภาพการใช้งานที่ดี

ปัญหาและอุปสรรคในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย คือ บริเวณโรงเรียนมีเนื้อที่น้อย ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม เมื่อฝนตกหนักจะทำให้เกิดน้ำท่วมขังบริเวณโรงเรียน สนามหญ้าจะเป็นเวลานานเนื่องจากฝนตกบ่อย และทำให้เครื่องเล่นเกิดสนิม และมีสภาพเก่าได้ง่าย อีกทั้งสนามเด็กเล่นมีพื้นที่และจำนวนเครื่องเล่นน้อย อาคารเรียนมีน้อย ห้องเรียนคับแคบ ไม่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก

3. ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

บริการความปลอดภัยของโรงเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ซึ่งทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง เห็นเช่นเดียวกันในแต่ละประเด็นต่อไปนี้

3.1 นโยบายและการดำเนินงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ซึ่งรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง 6 รายการ สำหรับรายการที่มีการปฏิบัติ เจ็ดดีที่สุดคือ การจัดทำแผนป้องกันภัยในโรงเรียน

ผลการสัมภาษณ์ โรงเรียนมีนโยบายและการดำเนินการบริการความปลอดภัย โดยการจัดทำประกันอุบัติเหตุสำหรับเด็ก กรณีเกิดอุบัติเหตุหรือมีการบาดเจ็บ เด็กจะได้รับการปฐมพยาบาล (10 แห่ง) และส่งโรงพยาบาลหรือคลินิก จากนั้นแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ (11 แห่ง) มีบริการสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้ามาตรวจสุขภาพ เช่น ฉีดวัคซีน ให้ฟลูออไรด์แก่เด็กในโรงเรียน (6 แห่ง) ในการดูแลความปลอดภัยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการรับส่งเด็กบริเวณหน้าประตูโรงเรียน และดูแลประจำรถโรงเรียนในแต่ละวัน (10 แห่ง) และมีการจัดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้สำหรับเด็ก โดยผู้บริหารดำเนินการเลือกและจัดซื้อเอง (9 แห่ง)

3.2 บริการความปลอดภัยในการเดินทาง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ซึ่งรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมน้อย คือ การประสานงานขอความร่วมมือ

จากสำรวจมาคอยดูแลความปลอดภัยหน้าโรงเรียน และรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ มีการมอบหมายครูหรือเจ้าหน้าที่คอยรับและส่งเด็กที่หน้าประตูโรงเรียน

ผลการสังเกตการปฏิบัติงาน พบว่าในการรับส่งเด็กที่ประตูโรงเรียนมีครูเวรยืนคอยรับเด็กอย่างใกล้ชิด ดูแลรับเด็กจากมือผู้ปกครองและส่งเด็กถึงมือผู้ปกครอง โรงเรียนตั้งอยู่ติดถนนการสัญจรไปมาของรถมีมากแต่ไม่มีตำรวจจราจรคอยบริการดูแลความปลอดภัยบริเวณหน้าโรงเรียน สำหรับเด็กที่ใช้บริการรถโรงเรียนมีพนักงานขับรถและครูเวรประจำรถคอยดูแลการรับส่งและการขึ้นลงรถของเด็กอย่างใกล้ชิด

3.3 บริการความปลอดภัยภายนอกห้องเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ซึ่งรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ สังเกตและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดเมื่อเด็กเล่นในสนาม รองลงมาคือ ดูแลและชี้แนะเด็กในการเล่นเครื่องเล่นสนามแต่ละชนิดอย่างปลอดภัย

ผลการสังเกตการปฏิบัติงาน พบว่าขณะที่เด็กทำกิจกรรมนอกห้องเรียน ขณะที่เด็กทำกิจกรรมนอกห้องเรียนในบริเวณหน้าอาคารเรียน หรือบริเวณสนามจะมีครูคอยดูแลอยู่ใกล้ ๆ คอยตักเตือนให้เด็กระมัดระวังอยู่เสมอ แม้กระทั่งการเข้าห้องน้ำห้องส้วมครูจะคอยดูแลอำนวยความสะดวกให้ เนื่องจากเด็กยังเล็ก โดยเฉพาะชั้นเตรียมอนุบาลและอนุบาล 1 สำหรับชั้นอนุบาล 2 และอนุบาล 3 สามารถช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้นครูจะให้เด็กได้ช่วยเหลือตนเอง แต่คอยดูแลอยู่ใกล้ ๆ เนื่องจากเด็กยังโตมักซุกซนและชอบเล่นสนุกกัน สำหรับช่วงเวลาที่เด็กเล่นเครื่องเล่นหรือวิ่งเล่นบริเวณสนามจะมีคุณครูดูแลอยู่ใกล้ ๆ คอยพูดตักเตือนและห้ามปรามกลุ่มเด็กที่เล่นโหดโผนและรุนแรง

3.4 บริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ซึ่งรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง 1 รายการคือ ปฐมนิเทศเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุแก่เด็กและผู้ปกครอง และรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมน้อย คือ การติดตั้งเครื่องดับเพลิงภายในห้องเรียน สำหรับรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ ดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียนทุกวัน

ผลจากการสังเกตการปฏิบัติงาน พบว่าครูดูแลความสะอาดภายในห้องอยู่เสมอ จัดสิ่งของเครื่องใช้บนชั้นวางของที่มีจำนวนจำกัด บางชั้นจัดวางของปะปนกันไม่เป็นสัดส่วนที่ควรอุปกรณ์ของเล่นภายในห้องมีน้อย มีการจัดโต๊ะเก้าอี้สำหรับเด็กทุกคนใช้นั่งทำกิจกรรม การอ่าน การเขียน ซึ่งเป็นกิจกรรมหลัก ครูดูแลเด็กอย่างทั่วถึงขณะที่ทำกิจกรรม มีการอธิบายและตักเตือนเด็กในการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ หรือของเล่น ซึ่งเด็กมักชอบเล่นกันแรง ๆ ครูมีการตักเตือนบ่อยครั้ง และคอยดูแลสังเกตเด็กในการเข้าออกภายในห้องเรียน ประตูห้องเรียนมีการเปิดไว้ตลอดเวลาที่มีการเรียนการสอน ภายในห้องเรียนไม่มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิง

3.5 บริการเครื่องอำนวยความสะดวก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ซึ่งมีระดับการปฏิบัติมากในทุกรายการ สำหรับรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ จัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดและปลอดภัยในบริเวณโรงเรียน และเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีระบบความปลอดภัยกรณีกระแสไฟฟ้าลัดวงจร

3.6 บริการสุขภาพ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ซึ่งมีรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมน้อย คือ การส่งเสริมสุขภาพหลายรูปแบบทุกเดือน โดยการจัดในรูปแบบของสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยู โทรทัศน์ วีดิทัศน์ สื่อโฆษณาต่าง ๆ เป็นต้น

ผลจากการสังเกตการปฏิบัติงาน พบว่ามีการตรวจสุขภาพเด็กในตอนเช้า เช่น ตรวจเล็บ ฟัน ผผ เล็บมือ สำหรับเด็กที่ไม่สบายและผู้ปกครองให้มาโรงเรียนจะมียานามาให้คุณครูเพื่อให้กับเด็กในตอนกลางวัน ครูจะซักถามอาการและรายละเอียดในการให้ยาเด็กจากผู้ปกครอง มีการซักถามให้เด็กดูแลความสะอาดของร่างกาย หลังเข้าห้องน้ำมีการซักถามให้เด็กล้างมือให้สะอาด มีการดูแลให้เด็กอาบน้ำ แปรงฟันก่อนนอน และให้เด็กล้างมือก่อนรับประทานอาหาร มีเจ้าหน้าที่และครูคอยบริการอาหารสำหรับเด็กเป็นอย่างดี

3.7 บริการความปลอดภัยจากบุคคล

ผลจากการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่าบุคคลที่เข้าติดต่อกิจธุระกับโรงเรียนต้องติดต่อกับผู้บริหารที่ห้องธุรการก่อนเป็นอันดับแรก (11 แห่ง) ในการรับเด็กโรงเรียนจัดให้มีบัตรรับเด็กสำหรับผู้ปกครอง (6 แห่ง) และมีการลงชื่อการรับส่งเด็กในสมุดที่โรงเรียนจัดไว้หน้าห้องธุรการ (1 แห่ง) หากผู้ปกครองไม่สามารถรับเด็กได้มีการมอบหมายให้บุคคลอื่นรับแทน บุคคลนั้นต้องยื่นบัตรรับเด็กที่ผู้ปกครองฝากมาต่อครูประจำชั้น หากผู้ปกครองไม่ได้ฝากบัตรมาด้วยโรงเรียนจะโทรศัพท์กลับไปสอบถามผู้ปกครอง และฉบับที่ข้อมูลจากบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มารับเด็กพร้อมทั้งให้ลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน (11 แห่ง) นอกจากนี้ต้องสังเกตและสอบถามความสมัครใจของเด็กเป็นสำคัญ

กรณีที่รับเด็กก่อนเวลาเลิกเรียน หากผู้ปกครองมารับด้วยตนเองจะอนุญาตให้รับเด็กไปทันที แต่หากผู้ปกครองมอบหมายให้บุคคลอื่นมารับแทน ผู้ปกครองต้องแจ้งให้ทางโรงเรียนทราบรายละเอียดของผู้ที่มารับเด็กก่อนล่วงหน้า และบันทึกข้อมูลส่วนตัวจากบัตรประจำตัวของผู้มารับ พร้อมทั้งให้ระบุชื่อวันเวลาที่รับเด็กกลับไป (11 แห่ง) และกรณีที่บุคคลอื่นขอพบเด็กในเวลาเรียน หากเด็กรู้จักดีโรงเรียนจะอนุญาตให้พบเด็กได้ในห้องเรียน โดยที่เด็กอยู่ในสายตาของผู้บริหารและครูประจำชั้นเสมอ หากเด็กไม่รู้จักและไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง ผู้บริหารและครูจะไม่อนุญาตให้พบเด็ก (11 แห่ง)

การปกป้องคุ้มครองให้เด็กมีความรู้สึกปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจขณะที่เด็กอยู่ในความดูแลของครูนั้น พบว่าครูปฏิบัติโดยการให้ความอบอุ่นต่อเด็ก เด็กให้ความไว้วางใจ และ

เกิดความรู้สึกปลอดภัยเมื่ออยู่ในความดูแลของครู ครูพูดจาไพเราะกับเด็ก พูดด้วยน้ำเสียงที่นุ่มนวล คอยสังเกต ชักถามและช่วยให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างเอาใจใส่และจริงใจกับเด็ก

3.8 การติดตามและประเมินผล

โรงเรียนมีการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยมีการประชุมทุกเดือน (9 แห่ง) ตรวจสอบบันทึกประจำวันทุกวัน (2 แห่ง) ประเมินการปฏิบัติงานโดยการใช้การสังเกตการปฏิบัติงานอยู่เสมอ (11 แห่ง) ตรวจสอบจากการบันทึกการปฏิบัติงานของบุคลากร (3 แห่ง) และมีการพูดคุยสอบถามการปฏิบัติงานของบุคลากรจากผู้ปกครอง (3 แห่ง)

ปัญหาและอุปสรรคในด้านการบริการความปลอดภัยของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนมีงบประมาณจำกัด เนื่องจากผู้ปกครองบางส่วนมีรายได้น้อยต้องเก็บค่าอาหารในราคาถูก เก็บเงินค่าเล่าเรียนจากผู้ปกครองไม่ได้ตามกำหนดและล่าช้า นโยบายในเรื่องความปลอดภัยในระดับอนุบาลยังไม่แน่ชัดและไม่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติมากนัก อีกทั้งบุคลากรในการปฏิบัติงานมีจำนวนจำกัด ไม่มีตำรวจจราจรมาคอยดูแลความปลอดภัยหน้าบริเวณโรงเรียน การสัญจรบริเวณหน้าโรงเรียนไม่คล่องตัว และการจัดบริเวณรับส่งเด็กไม่เป็นสัดส่วน

4. ด้านสวัสดิศึกษา

สวัสดิศึกษา พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ซึ่งเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ การปฏิบัติตนและการเล่นในสนามเด็กเล่นอย่างปลอดภัย สำหรับรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมน้อย คือ การฝึกปฏิบัติหากเกิดกรณีไฟไหม้ ในเรื่องของความปลอดภัยในการสัญจร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก 1 รายการ คือ การปฏิบัติในการเดินทางเข้าอย่างปลอดภัย สำหรับการให้สวัสดิศึกษาในเรื่องของความปลอดภัยภายในบ้าน โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง รายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง เฉลี่ยต่ำสุดคือ การปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดไฟไหม้ มีรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก 3 รายการ สำหรับรายการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุดคือ การรู้จักสิ่งของมีคมในบ้านที่จะเป็นอันตรายได้

ผลจากการสัมภาษณ์ครู พบว่ามีการจัดแนวการเรียนการสอนเด็กให้เรียนรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย (11 แห่ง) เช่น ในเรื่องการเล่นสนาม และการเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย การใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า การใช้ของมีคมอย่างถูกวิธีและปลอดภัย ความปลอดภัยจากยานพาหนะ การจราจร สัตว์มีพิษ การใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม การเล่นของเล่น การเล่นน้ำ การเดินและการวิ่งอย่างระมัดระวัง เป็นต้น ส่วนใหญ่จัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้โดยการเล่านิทาน การสนทนาพูดคุย การสาธิต และการ

ปฏิบัติจริง สื่อที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นของจริง ได้แก่ ภาพประกอบ และอุปกรณ์ของใช้ต่าง ๆ สื่อส่วนใหญ่เป็นของโรงเรียน ครูมีการสอดแทรกในเรื่องของความปลอดภัยในทุกกิจกรรม (11 แห่ง) ในรูปแบบของการตั้งเตี๊นท์ ๆ พุดคุยอยู่เสมอ ประเมินการเรียนรู้ของเด็กโดยการสังเกตพฤติกรรม (9 แห่ง) สังเกตการปฏิบัติในขณะที่ทำกิจกรรม และถามตอบ สนทนากับเด็ก (8 แห่ง)

ปัญหาและอุปสรรคในด้านการให้เด็กได้เรียนรู้สวัสดิศึกษานั้น พบว่าครูมีความเข้าใจในเรื่องสวัสดิศึกษาค่อนข้างน้อย และเห็นว่าเด็กเล็กยังไม่เกิดทักษะในการปฏิบัติเพื่อระมัดระวังตนเองให้ปลอดภัยมากนัก ครูต้องมีการสอนซ้ำ ๆ ตั้งเตี๊นท์บ่อย ๆ มีการดูแลอย่างใกล้ชิดอยู่เสมอ เพราะเป็นช่วงวัยที่ซุกซน มีความระหวั่นเกี่ยวกับเรื่องของภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตนเองน้อย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย พบว่าโดยรวมจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ซึ่งทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองเห็นสอดคล้องตรงกัน โดยมีการจัดสถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม ห้องนอน ห้องอาหาร และสนามเด็กเล่นอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก สำหรับอาคารเรียน และห้องพยาบาล จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง

1.1 สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน

จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก คือ โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชนสะดวกต่อการเดินทางสำหรับเด็ก บริเวณโรงเรียนมีรั้วรอบขอบชิดที่ปลอดภัย พื้นที่ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่จะเป็นอันตรายต่อเด็ก มีการปลูกต้นไม้ไม่เปราะหักง่ายหรือไม่มียางหรือไม่มีสิ่งที่เป็นเหตุทำให้เกิดอันตรายต่อเด็ก และโรงเรียนตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก ซึ่งมีความสอดคล้องและเป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2529) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 ข้อ 5 ที่ระบุว่า “สถานที่และบริเวณที่ตั้งโรงเรียนต้องมีลักษณะที่ไม่ขัดต่อสุขลักษณะหรืออนามัยของโรงเรียน การคมนาคมสะดวก ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ไม่อยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมที่อาจเกิดอันตรายใด ๆ หรืออยู่ใกล้สถานที่อื่นที่ไม่เหมาะสมแก่กิจการของโรงเรียน” และตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนอนุบาลเอกชน พ.ศ.2531

เกี่ยวกับบริเวณโรงเรียน ซึ่งต้องมีลักษณะพื้นที่ไม่มีสิ่งอันก่อให้เกิดอันตรายแก่นักเรียน มีรั้วแสดงบริเวณที่เป็นสัดส่วน และสถานที่ตั้งของโรงเรียนต้องตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่นักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าสถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน คือส่วนแรกที่เป็นหน้าตาของโรงเรียนอนุบาลที่ผู้ปกครอง หรือบุคคลภายนอกสามารถมองเห็นเป็นส่วนแรกว่ามีสภาพที่น่าอยู่ มีความปลอดภัยมาอย่างน้อยเพียงใด โรงเรียนจึงควรดูแล ตรวจสอบตราส่วนต่าง ๆ ของบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัยของเด็กในโรงเรียน

โรงเรียนพบปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับสถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน คือ มีบริเวณเนื้อที่น้อย พื้นที่ตั้งเป็นที่ราบลุ่ม เมื่อฝนตกหนักทำให้เกิดน้ำท่วมขัง และบริเวณสนามเฉอะแฉะ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมของเด็ก และหากพื้นที่บริเวณโรงเรียนเฉอะแฉะอาจจะทำให้เด็กลื่นหกล้มเป็นอันตรายได้ เนื่องจากภาคใต้เป็นภูมิภาคที่มีฝนตกชุก และมีช่วงฤดูฝนที่ยาวนาน โรงเรียนจึงควรมีการวางท่อระบายน้ำโดยรอบบริเวณโรงเรียน เพื่อเป็นการระบายน้ำออกจากพื้นที่ และป้องกันการเกิดน้ำท่วมขังบริเวณโรงเรียน

1.2 ห้องเรียน

โรงเรียนมีการจัดห้องเรียนให้เอื้อต่อความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก และพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่าอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมากทุกรายการ ซึ่งทั้งผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง เห็นสอดคล้องตรงกัน คือ พื้นห้องเป็นพื้นเรียบเสมอกันตลอดแนว เป็นส่วนที่มีระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก เฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก และห้องเรียนมีประตู 2 ประตู นอกจากนี้โต๊ะและเก้าอี้เรียนมีขนาดเหมาะสมกับเด็กเป็นชนิดที่แยกออกจากกัน โดยโต๊ะทำกิจกรรมบุหรือปูด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย ชั้นวางของมีขนาดพอเหมาะสำหรับเด็ก ของเล่นและอุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ปลอดภัยต่อเด็ก และจัดของเล่นเป็นสัดส่วนเด็กสามารถหยิบเล่นและเก็บได้สะดวก ซึ่ง เอ็มอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2539) กล่าวว่า โต๊ะเรียนและม้านั่งควรมีความมั่นคง แข็งแรง ส่วนภายในห้องเรียนไม่ควรมีเสาอยู่ตรงกลางห้อง เพราะอาจเกิดอุบัติเหตุเป็นอันตรายต่อนักเรียน เมื่อวิ่งเล่นอาจมีการชนกันได้

1.3 ห้องประกอบต่าง ๆ

ห้องน้ำห้องส้วม ห้องนอน และห้องอาหาร จัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ซึ่งนอกจากห้องเรียนแล้วห้องประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ต้องเอื้อต่อความปลอดภัยต่อเด็กเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะห้องน้ำห้องส้วม เป็นสถานที่ที่มักเกิดอุบัติเหตุได้เสมอ การจัดจึงควรพิจารณาเลือกทำเลที่อยู่ห่างจากแหล่งน้ำ ไม่น้อยกว่า 30 เมตร สำหรับเด็กเล็กควรจัดให้เป็นห้องรวม ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน ส้วมควรมีขนาดพอเหมาะสำหรับเด็ก ต้องมีความสะอาดอยู่เสมอ พื้นต้องห่มฉุไม่ให้ตะไคร่น้ำจับ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กลื่นหกล้ม (เอ็มอัชฌา วัฒนบุรานนท์. 2539) อีกทั้งห้องน้ำควรแห้ง

สะอาด ไม่มีตุ่มน้ำ หรือถึงน้ำที่กักเก็บน้ำที่เด็กอาจไปเล่นแล้วเป็นอันตราย หรือมีประตูปิดล็อกที่เด็กอาจถูกขังอยู่ในห้องน้ำนั้นได้ (กุลยา ตันติผลลาชีวะ. 2540: 40) สำหรับห้องนอนเด็กต้องจัดให้มีพื้นที่ต่อนักเรียนไม่น้อยกว่า 1.2 ตารางเมตรต่อคน หรือจะใช้ห้องเรียนเป็นห้องนอนด้วยก็ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2538) และห้องอาหารในโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านเนื้อที่ อาจจัดระเบียบหน้าห้องหรือแม้แต่ในห้องเรียนเองเป็นที่รับประทานอาหารของเด็ก ซึ่งต้องเตรียมสถานที่ให้สะอาดเพียงพอก่อนใช้เป็นที่รับประทานอาหาร และหลังจากใช้แล้วต้องทำความสะอาดทันทีไม่ให้มีเศษอาหารตกหล่น และไม่ให้มีกลิ่นอาหารหลงเหลือตกค้างอยู่ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2536 : 250) สำหรับห้องพยาบาลโรงเรียนไม่ได้แยกออกต่างหากเป็นส่วน เนื่องจากโรงเรียนมีจำนวนห้องจำกัดและไม่เพียงพอ แต่โรงเรียนมีการจัดยาและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นในการปฐมพยาบาลสำหรับเด็ก

1.4 อาคารเรียน

โรงเรียนส่วนใหญ่จัดอาคารเรียนที่เอื้อต่อความปลอดภัยในระดับปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติในเรื่องของการติดตั้งสัญญาณเตือนภัย และมีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงบริเวณตัวอาคารเรียน อยู่ในระดับการปฏิบัติที่เหมาะสมน้อย อีกทั้งไม่มีการปฏิบัติในสองเรื่องนี้มากที่สุดในส่วนของอาคารเรียน จากการสัมภาษณ์ได้เหตุผลว่า เนื่องจากที่ผ่านมาโรงเรียนเคยมีการติดตั้งเครื่องดับเพลิง แต่ไม่เคยเกิดอัคคีภัยขึ้นภายในโรงเรียนระยะหลังจึงไม่ได้ติดตั้ง เพราะเห็นว่าเป็นการสิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ และโรงเรียนมีขนาดเล็กการดูแลในส่วนต่าง ๆ ของอาคารค่อนข้างทั่วถึง ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนไม่ควรประมาทในเรื่องอันตรายต่าง ๆ เพราะอุบัติเหตุอาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ อย่างน้อยการจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ ให้พร้อมอยู่เสมอจะเป็นการรับรองความปลอดภัยของโรงเรียนที่มีต่อเด็ก อีกทั้งยังสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการระมัดระวังภัยให้กับบุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนอีกด้วย Decker and Decker (1997: 274) กล่าวว่าบุคลากรทุกคนต้องเรียนรู้ที่จะตรวจตราอันตรายต่าง ๆ ทั้งในการปฏิบัติกิจกรรม ในสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะการตอบสนองความต้องการของกลุ่มเด็ก แต่แม้ว่าครูได้ตระหนักถึงอันตรายเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามอันตรายก็ย่อมเกิดขึ้นได้ทุกที่

1.5 สนามเด็กเล่น

โรงเรียนมีการจัดอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก คือ พื้นสนามไม่เป็นหลุม เป็นบ่อในลักษณะที่เป็นอันตรายต่อเด็ก บริเวณโดยรอบไม่มีเศษแก้ว ของมีคม หรือสิ่งที่จะทำให้เป็นอันตรายต่อเด็กได้ การดูแลความปลอดภัยสำหรับเด็กอนุบาลซึ่งเด็กยังเล็ก ต้องมีการตรวจตราสิ่งที่จะเป็นอันตรายอยู่เสมอ สนามเด็กเล่นเป็นส่วนที่เด็กชอบเล่นมากที่สุด ความปลอดภัยจึงเป็นหัวใจของการจัดสนามเด็กเล่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2536 : 269) มีข้อเสนอแนะสำหรับการจัดที่ปลอดภัย คือ เครื่องเล่นสนามทุกชิ้นต้องอยู่ในสภาพพร้อมที่จะให้เด็กเล่น เครื่องเล่นที่ชำรุด

เสียหาย ต้องยกออกไปจากพื้นที่ หรือแก้ไข ซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพปกติ ดูแลบริเวณไม่ให้รกรุงรัง ไม่ควรมีซอกมุม จัดแบ่งเนื้อที่ให้เป็นสัดส่วนสำหรับเครื่องเล่นแต่ละประเภท และทางเดินไปยังเครื่องเล่นจะต้องสะดวก ปลอดภัย ไม่มีสิ่งกีดขวาง จากที่ผู้วิจัยได้ไปสำรวจและสังเกต บางโรงเรียนจัดเครื่องเล่นชิดกันมาก เนื่องจากบริเวณโรงเรียนมีพื้นที่กว้าง และเป็นพื้นที่โล่งแจ้ง ช่วงกลางวันที่เด็กเล่นในสนามแดดจะร้อนมาก โรงเรียนต้องการให้เด็กได้ร่วมเงาไม้ร้อนขณะเล่นจึงจัดเครื่องเล่นตามแนวร่มเงาของต้นไม้ริมสนาม ซึ่งมีพื้นที่ไม่เหมาะสมกับจำนวนเครื่องเล่น จึงทำให้แออัด เครื่องเล่นแต่ละชิ้นอยู่ติดกันมากไม่เป็นสัดส่วน ควรจัดเครื่องเล่นขยายออกไปให้กว้างขึ้น เครื่องเล่นบางชนิดที่ไม่มีการแกว่งไกวมากสามารถจัดวางไว้บนพื้นคอนกรีตได้ เช่น รถไฟ หรือเรือได้ ซึ่งมีการเคลื่อนไหว และนั่งเล่นได้หลายคน อุโมงค์ลอด เป็นต้น แต่สำหรับเครื่องเล่นที่มีการปั่นปายต่าง ๆ ต้องมีการตรึงไว้กับพื้นสนามที่แน่นหนา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่าเจ้าหน้าที่ที่ติดตั้งเครื่องเล่นมีความเดินเล่อ เมื่อตรวจสอบดูการติดตั้งปรากฏว่าเครื่องเล่นบางชิ้นไม่มีการตรึงไว้กับพื้นให้แน่น แต่โรงเรียนเห็นว่าเครื่องเล่นมีขนาดใหญ่ มั่นคงแข็งแรงดี เด็กเล่นแล้วยังไม่เกิดอันตรายใด ๆ จึงปล่อยไว้ไม่มีการติดต่อให้ช่างเข้ามาตรึงให้เรียบร้อย ผู้วิจัยจึงเห็นว่าโรงเรียนยังมีความประมาทในเรื่องการจัดเครื่องเล่นให้เอื้อต่อความปลอดภัยสำหรับเด็กอนุบาล ต่อเมื่ออันตรายเกิดกับเด็กแล้ว ผู้บริหารและครูจึงได้ตระหนักถึงความปลอดภัย ดังที่มีเด็กอนุบาลโดนเครื่องเล่นสนามล้มทับจนเสียชีวิต ให้นำสลดใจยิ่งนัก ส่วนใหญ่เกิดจากขาดความระมัดระวัง และไม่พิถีพิถันในการเลือกเครื่องเล่นให้เหมาะสมกับเด็ก และความประมาทที่ไม่มีการติดตั้งเครื่องเล่นให้แน่นหนา

2. ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

บริการความปลอดภัยต่าง ๆ ของโรงเรียนที่จัดเพื่อดูแลความปลอดภัยสำหรับเด็กนั้นโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ซึ่งมีบริการที่อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก คือ บริการความปลอดภัยภายนอกห้องเรียน และบริการเครื่องอำนวยความสะดวก

2.1 บริการความปลอดภัยภายนอกห้องเรียน

ส่วนใหญ่โรงเรียนให้ความสำคัญมาก ซึ่งผู้บริหารคอยเตือนให้ครูทุกคนดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดขณะที่เด็กทำกิจกรรมนอกห้องเรียน เพราะทุกพื้นที่แม้ว่าทางเจ้าหน้าที่ได้จัดเตรียมไว้เป็นอย่างดีแล้วก็ยังสามารถเกิดอันตรายกับเด็กได้ ครูจึงควรดูแลตรวจตราความปลอดภัยสำหรับเด็กอย่างไม่ประมาท การดูแลความปลอดภัยภายนอกห้องเรียนสามารถทำได้สองลักษณะ คือ การดูแลขณะที่เด็กทำกิจกรรมกลางแจ้ง และการตรวจสอบสภาพของสนาม เครื่องเล่น และบริเวณทางเดิน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2536) ซึ่งครู ผู้ดูแลเด็กควรมีการตรวจตราความปลอดภัยของสนามเครื่องเล่นก่อนให้เด็กลงเล่นเสมอทุกครั้ง ครูคอยดูแลและชี้แนะวิธีการเล่นเครื่องเล่นสนามแต่ละชนิดอย่างถูกต้อง ปลอดภัยต่อตนเอง และผู้อื่น ควรมีการตรวจตราความปลอดภัยของเครื่อง

เล่นสนามที่มีส่วนปิดบังสายตา เช่น ถ้ำลอด หรืออุโมงค์ ก่อนให้เด็กเล่น สังเกตและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด เมื่อเด็กเล่นในสนาม ดูแลให้เด็กปฏิบัติตามกฎกติกาความปลอดภัยอยู่เสมอ เมื่อพบเห็นสิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียนชำรุดเสียหาย ควรบันทึกแจ้งต่อผู้บริหาร และบันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งแจ้งต่อผู้บริหารเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป

2.2 บริการเครื่องอำนวยความสะดวก

โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ ที่สะอาดและปลอดภัยในบริเวณโรงเรียนสำหรับเด็กอยู่ในระดับปฏิบัติเหมาะสมมากเฉลี่ยสูงสุด โดยมีการจัดไว้หน้าห้องเรียน ในโรงอาหาร เป็นถังเครื่องทำน้ำเย็น บางโรงเรียนจัดเป็นถังน้ำอลูมิเนียมมีฝาปิดมิดชิดมีแก้วน้ำวางไว้พร้อม ซึ่งเด็กใช้แก้วน้ำร่วมกันในการดื่ม น้ำ อาจไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพของเด็กได้ เอมอัชมา วัฒนบูรานนท์ (2539: 105) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนควรจัดหาน้ำดื่ม น้ำใช้ที่ปลอดภัยเก็บไว้ในภาชนะหรือตุ่มมีฝาปิดมิดชิด และมีก๊อกสำหรับไขน้ำออกเวลาต้องการจะใช้ โดยให้นักเรียนมีถ้วยน้ำประจำทุกคน หากเป็นไปได้ โรงเรียนควรจัดที่ดื่ม น้ำแบบน้ำพุ ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความปลอดภัยในการดื่มน้ำ แต่เวลาดื่มผู้ดื่มต้องไม่ใช้ลิ้นหรือริมฝีปากแตะต้องกับปากท่อน้ำพุออกมา สำหรับน้ำใช้โรงเรียนอาจจัดหาน้ำใส่ตุ่มหรือภาชนะและมีชั้นสำหรับตักไว้ หรือจัดให้มีอ่างล้างมือ และมีสบู่ไว้พร้อม ทั้งนี้ควรดูแลรักษาความสะอาดของอ่างล้างมืออยู่เป็นประจำด้วย

2.3 บริการความปลอดภัยในการเดินทาง

โรงเรียนมีการจัดมอบหมายครูคอยรับส่งเด็กที่หน้าประตูโรงเรียน อยู่ในระดับการปฏิบัติเหมาะสมมาก ซึ่งถือว่าโรงเรียนให้ความสำคัญในการรับส่งเด็กมาก และเป็นการแสดงให้ผู้ปกครองเห็นว่าโรงเรียนมีความเอาใจใส่ดูแลเด็ก ตลอดจนต้อนรับผู้ปกครองเป็นอย่างดี ผู้ปกครองเห็นในจุดนี้ได้มากที่สุด เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ได้มาโรงเรียนเพื่อรับส่งบุตรหลาน แต่สำหรับในส่วนที่ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองเห็นตรงกันว่าโรงเรียนยังมีการปฏิบัติที่เหมาะสมน้อย คือ การประสานงานขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมาคอยดูแลบริการความปลอดภัยหน้าโรงเรียน และผู้ปกครองเห็นว่า การสัญจรบริเวณหน้าโรงเรียนในช่วงเวลาที่มีการรับส่งเด็กนั้น ไม่สะดวกเท่าที่ควร เนื่องจากถนนคับแคบ การสัญจรไปมาของรถคับคั่ง ผู้ปกครองต้องจอดรถบริเวณหน้าประตูโรงเรียนในการรับส่งเด็กพร้อมกันหลายคน บางคนจอดรถขวางทางและจอดนาน การที่โรงเรียนไม่ประสานงานขอความร่วมมือตำรวจจราจรมาคอยบริการดูแลความปลอดภัยหน้าโรงเรียนนั้น ทำให้ผู้ปกครองไม่ได้รับความสะดวก เป็นอุปสรรคในการเดินทางรับส่งเด็ก และเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุอีกด้วย ผู้วิจัยเห็นว่าจากการที่ได้สำรวจและสังเกตโรงเรียนอนุบาล พิษณุโลกเกี่ยวกับสถานที่ตั้งของโรงเรียนอนุบาลส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในตัวเมือง หรือออกนอกตัวเมืองเล็กน้อยแต่ก็ยังเป็นทางผ่านในการสัญจรของรถต่าง ๆ จำนวนมาก การเดินทางสะดวกแต่ด้วยการที่อยู่ในชุมชน การสัญจรจึงคับคั่งโดยเฉพาะช่วงเช้าที่เด็ก ๆ ไปโรงเรียน และช่วงเย็นที่เด็กกลับบ้าน บางโรงเรียนอยู่ในซอย

แผนการสัญจรไปมาและการจอต้อนรับส่งเด็กจึงไม่สะดวก จึงเห็นสมควรที่โรงเรียนควรขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมาคอยดูแลบริการให้ความสะดวกบริเวณหน้าโรงเรียน เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้ และบริการความปลอดภัยแก่เด็กและผู้ปกครอง

3. สวัสดิศึกษา

โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้เด็กเรียนรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยในเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยในบ้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งการฝึกปฏิบัติในกรณีเกิดไฟไหม้ เป็นเรื่องที่มีการปฏิบัติบ่อยที่สุด และหลายโรงเรียนมากที่ไม่มีการปฏิบัติในเรื่องนี้ ส่วนความปลอดภัยในเรื่องอื่น ๆ นั้นส่วนใหญ่จะเป็นการให้สวัสดิศึกษาในรูปของการดูแล ตักเตือนอยู่เสมอ พูดสนทนาสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน การให้สวัสดิศึกษาสำหรับเด็กในโรงเรียนอนุบาลจึงไม่เป็นรูปแบบที่ชัดเจนนัก เพราะเด็กยังเล็กการระมัดระวังตนเองยังมีน้อย ความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเล่นเป็นสิ่งที่จะทำให้เด็กเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้บุคคลที่สำคัญและมีหน้าที่รับผิดชอบต่อเด็กโดยตรงคือ บิดา มารดา ญาติผู้ใกล้ชิด ผู้เลี้ยงดู และท้ายสุดคือ ครู หรือผู้ดูแลเด็กในโรงเรียนอนุบาล (จันทวรรณ เทวรักษ์. 2527: 29-30)

Brewer (1995) กล่าวว่า ครูของเด็กเล็กจำเป็นต้องให้ความสนใจถึงเรื่อง ความปลอดภัยเกี่ยวกับไฟ การจราจร น้ำ สิ่งเป็นพิษ และความปลอดภัยจากบุคคล และนำเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้มาให้ความรู้และประสบการณ์แก่เด็ก สอนเด็กเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปลอดภัย และการปฏิบัติในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน และต้องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับ วิจิตร บุญยะโหดระ (2527: 47) ที่ได้กล่าวว่า การให้เด็กเรียนรู้เรื่องสวัสดิศึกษา หรือการป้องกันอุบัติเหตุจะช่วยให้เด็กเกิดจิตสำนึกเกี่ยวกับความปลอดภัย รู้จักระวังภัย และสวัสดิศึกษายังปลูกฝังจิตสำนึกในความรับผิดชอบ สะเพร่าหรือประมาทของตนเองอาจก่ออันตรายให้แก่ผู้อื่น เช่น เมื่อจะขว้างเปลือกกล้วยบนถนนเกิดหยุดชะงักเปลี่ยนใจแล้วนำไปทิ้งถังขยะ นั่นเพราะเกิดจิตสำนึกว่าคนอื่นจะมาเหยียบแล้วหกล้มบาดเจ็บได้ การสอนสวัสดิศึกษาในโรงเรียนอนุบาลควรเป็นแบบบูรณาการ สอนในหัวข้อต่าง ๆ ที่เหมาะสม เช่น ตัวเรา ชีวิตในบ้าน สิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นต้น

ดังนั้นการให้สวัสดิศึกษาแก่เด็กในโรงเรียนอนุบาลจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญมาก การเรียนการสอนในเรื่องความปลอดภัยจะต้องเริ่มกับเด็กเล็กและมีความต่อเนื่องเรื่อยไป โดยการชี้แนะและการสอนที่ถูกต้องจะช่วยให้เกิดความปลอดภัย (Spath.1967: 91)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล

1.1 นโยบายเกี่ยวกับความปลอดภัย โรงเรียนควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดบริการความปลอดภัยภายในโรงเรียน และสร้างความเข้าใจกับบุคลากรทุกคนภายในโรงเรียน อีกทั้งต้องสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติเกี่ยวกับความปลอดภัยแก่ผู้ปกครองของเด็กด้วย เพื่อให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในการปฏิบัติงานดูแลความปลอดภัยสำหรับเด็ก ตลอดจนโรงเรียนควรมีการประสานขอความร่วมมือกับบุคลากร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความดูแลเกี่ยวกับความปลอดภัยสำหรับเด็กอย่างสม่ำเสมอ

1.2 การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบด้านความปลอดภัยในโรงเรียน โดยเฉพาะความปลอดภัยของอาคาร สถานที่และบริเวณโรงเรียน ขณะเดียวกันต้องมีการตรวจตราระบบที่เกี่ยวกับความปลอดภัยอยู่เสมอ ต้องมีการตัดสินใจที่ดีเมื่อมีเหตุฉุกเฉินเร่งด่วนเกิดขึ้น และต้องกระตุ้น ฝึกฝนให้บุคลากรทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัย และแนวปฏิบัติตามกฎของความปลอดภัยตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้เกิดความปลอดภัยขึ้นในโรงเรียนมากที่สุด

1.3 บริการความปลอดภัยของโรงเรียน โรงเรียนควรมีการจัดบริการเกี่ยวกับความปลอดภัยสำหรับเด็กอย่างเพียงพอ เหมาะสม ได้แก่ บริการความปลอดภัยในการเดินทาง ซึ่งควรจัดการสัญจรภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบทั้งภายใน นอกอาคาร และมีบริการรถโรงเรียนที่ดีในการรับส่งเด็กอย่างปลอดภัย โดยตรวจสอบดูแลการทำงานของพนักงานขับรถและครูผู้ดูแลเด็กประจำรถอยู่เสมอ มีบริการสุขภาพสำหรับเด็กอย่างเหมาะสม ซึ่งสุขภาพและความปลอดภัยเป็นสิ่งที่คู่กัน โรงเรียนควรมีการตรวจสุขภาพเด็กอยู่เสมอโดยครูหรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือแพทย์ หรือพยาบาลแล้วแต่ความสะดวกและความพร้อมในการปฏิบัติของโรงเรียน ตลอดจนจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ ให้ถูกสุขลักษณะ เหมาะสมสำหรับเด็ก บริการเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับเด็ก บริการความปลอดภัยจากบุคคล โดยเฉพาะครูซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดในโรงเรียนจะต้องมีการปฏิบัติกับเด็กอย่างเหมาะสม ดูแลเอาใจใส่ด้วยความรัก จริงใจต่อเด็กเสมอ คอยดูแลบริการความปลอดภัยแก่เด็กอย่างใกล้ชิดทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

1.4 การให้สวัสดิศึกษา เป็นสิ่งสำคัญอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยปลูกฝังให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจในการระมัดระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้กับตนเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นได้ โดยโรงเรียนควรมีการฝึกฝนการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยอยู่เสมอ ครูผู้สอนต้องมีการสอดแทรกความปลอดภัยไว้ในทุกกิจกรรมการเรียนการสอน หรือให้ดียิ่งขึ้นควรนำเรื่องราวความปลอดภัยใกล้ตัวเด็กในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร ความ

ปลอดภัยในบ้าน เป็นต้น เข้ามาเป็นบทเรียนโดยบูรณาการเข้ากับสาระต่าง ๆ ที่เด็กควรได้รับ เพื่อที่เด็กจะได้เกิดความพร้อมในทุก ๆ ด้านควบคู่ไปกับการมีความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาของการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษาอื่น ๆ ทั่วประเทศ เพื่อทราบสภาพและปัญหาโดยรวม และเพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องของความปลอดภัยและบริการความปลอดภัยที่ควรจัดสำหรับเด็ก ให้กับเจ้าของกิจการโรงเรียน ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องมากขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยสำหรับเด็กอนุบาลในสถานศึกษาของหน่วยงานอื่น ในเขตการศึกษา 3 และเขตการศึกษาอื่น ๆ

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาของการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัยสำหรับเด็กอนุบาลในสถานศึกษาที่มีการจัดการศึกษาระดับอนุบาล ทั่วประเทศ

2.4 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ที่ได้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานการรับรองคุณภาพโรงเรียน เพื่อได้ทราบรูปแบบ นโยบาย และการดำเนินงาน ตลอดจนบริการต่าง ๆ ที่จัดให้เอื้อต่อความปลอดภัยสำหรับนักเรียน และเป็นแบบอย่างในการจัดบริการความปลอดภัยสำหรับสถานศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

2.5 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนอนุบาล ทั่วประเทศ เพื่อทราบสภาพการจัดและปัญหาโดยรวม สร้างความตระหนัก และการระวังรักษาสุขภาพสำหรับเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากสุขภาพและความปลอดภัย มีความเกี่ยวเนื่องสอดคล้องกัน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลลา ลำพูน. การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเด็กวัยก่อนอนุบาลเกี่ยวกับการจัดบริการ **ดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาลในโรงเรียนสาธิตของสถาบันราชภัฏ**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. "สวัสดิภาพเด็กปฐมวัย", **วารสารการศึกษาเด็กปฐมวัย** 1(4): 38-40; ตุลาคม, 2540.
- คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ, **สำนักนายกรัฐมนตรี. จำนวนที่ได้รับอุบัติเหตุ**. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ, 2537.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, **สำนักงาน. เอกสารแนะนำ: ขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2538.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. **การบริการสุขภาพในโรงเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์แห่งมหาวิทยาลัย, 2541.
- นภาพรธณ อุณาภูณ. **การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.
- ปรีชา วิเศษ. **บทบาทของครูประถมศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัดราชบุรี**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- พรทิพย์ สวีล. **การจัดกิจกรรมการสอนของครูกับความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในโรงเรียนอนุบาลของรัฐบาลและเอกชน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2537.
- พัชรา กาญจนรัตน์. **บทบาทสวัสดิศึกษาเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน**. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2527.
- พัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 3, **สำนัก. แผนการดำเนินงานตามนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2538 ในเขตการศึกษา 3**, 2538.
- วศิน ปานเดชพงศ์. **การศึกษาความพึงพอใจกับผู้ปกครองนักเรียนต่อโรงเรียนอนุบาลเอกชน กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.
- วิจิตร บุญยะโหดระ. **สวัสดิศึกษาเพื่อสวัสดิภาพของประชาชน**. สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: เซซซุสตูดิโอ แอนด์ กราฟิคดีไซน์ จำกัด, 2527.

วิไล ธนวิวัฒน์. **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร**.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541.

ศึกษาศึกษา, กระทรวง. **ระเบียบว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ.2536.**

กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาศึกษา, 2536.

ส่งเสริมพลศึกษา, กอง กรมพลศึกษา. **การวิเคราะห์อุบัติเหตุในวิทยาลัยพลศึกษา.**

กรุงเทพมหานคร: กรมพลศึกษา, 2530.

สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. **การจัดการสาธารณสุขในภาคใต้ของประเทศไทย**. มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์, 2540.

สมใจ ทิพย์ชัยเมธา. "สวัสดิศึกษาและสวัสดิการในสถานศึกษาปฐมวัย", **เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา เล่มที่ 2 หน่วยที่ 12**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.

สุภาพร เทพยสุวรรณ. **การสร้างเกณฑ์การจัดการบริการสุขภาพในโรงเรียนอนุบาล**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. **ประมวลสาระชุดวิชา:การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 9-11**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2536.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. **ประมวลสาระชุดวิชา:การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 12-15**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. **เอกสารการสอนชุดการจัดการศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.

อเนก แจ่มขำ."อันตรายในสถานศึกษา", **วารสารการศึกษา กทม.** 8(24) :30-33, พฤษภาคม, 2544.

เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์. **สวัสดิศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2539.

ภาษาอังกฤษ

Beaty, J. J. **Skill for preschool teacher**. 4th ed. New Jersey: Pretice Hall Inc, 1992.

Beaty, J. J. **Skill for preschool teacher**. 5th ed. New Jersey: Pretice Hall Inc, 1996.

Brewer, J. A. **Introduction to early childhood education preschool through primary grades**. 2nd ed. United States: A Simon & Schuster Company, 1995.

Carol, S., and Nita, B. **Early childhood education: An Introduction**. United States: Macmillan Publishing Company Inc, 1994.

- Decker, C. A., and Decker, J. R. **Planning and administering early childhood programs.** 6th ed. New Jersey: Prentice Hall Inc, 1997.
- Deroche, E. F., and Kaiser, J. S. **Complete guide to administering school services.** New York: Parker Publishing Company Inc, 1980.
- Florio, A. E., Alles, W. E. and Stafford, G. T. **Safety education.** 4th ed. New York: McGraw-Hill Book Company, 1979.
- Gestwicki, C. **Developmentally appropriate: curriculum and Development in early education.** United States: Delmer publisher Inc, 1995.
- Morison, G. **Early childhood education today.** 7th ed. United States, 1998.
- Spath, M. **Education in play.** Missouri: Simpson Printing and Publishing Company, 1966.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ กาญจนกิจ
สำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประภัสสร รุจิพร
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ดร. วัฒนา มัคคสมัน
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
4. ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. อาจารย์ คำแก้ว ไกรสรพงษ์
ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลกรแก้ว

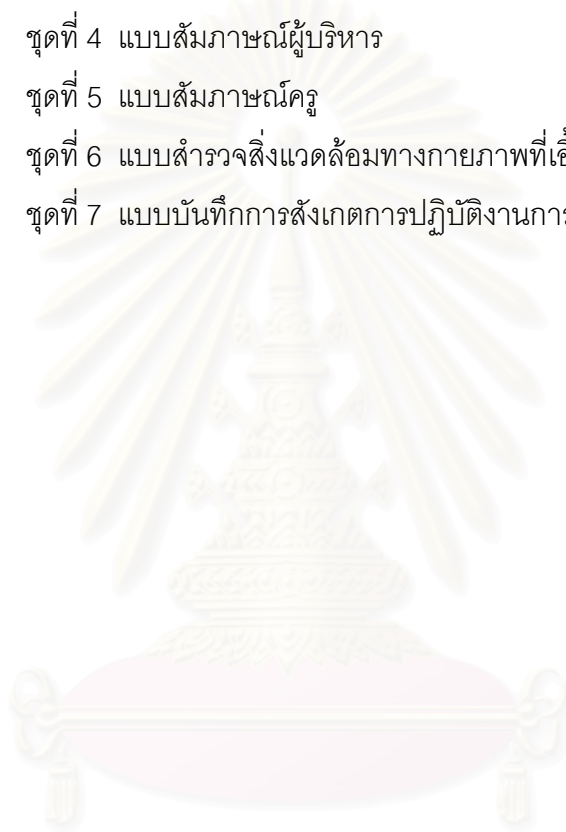

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร
- ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครู
- ชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง
- ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร
- ชุดที่ 5 แบบสัมภาษณ์ครู
- ชุดที่ 6 แบบสำรวจสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย
- ชุดที่ 7 แบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติงานการดูแลความปลอดภัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร
เรื่อง

สภาพ และปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล ได้แก่ ผู้รับใบอนุญาต / ผู้จัดการ / ครูใหญ่ หรือ ผู้ช่วยครูใหญ่

2. แบบสอบถาม เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3
เป็นคำถามเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัยในโรงเรียนและบริการความปลอดภัยของโรงเรียน
  - ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน ซึ่งคำถามเป็นลักษณะปลายเปิด

3. ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้นจะไม่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียนหรือการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด

4. โปรดตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ ทุกตอน เพราะคำตอบของท่านทุกคำตอบจะมีประโยชน์ และมีคุณค่าเป็นอย่างมากต่อการนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบไว้เป็นความลับ ในการนำเสนอผลจะไม่มีการระบุว่าเป็นคำตอบของบุคคลใด

5. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพการจัดบริการความปลอดภัย หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติของโรงเรียนทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา

ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย หมายถึง ลักษณะสภาพของอาคารสถานที่ บริเวณโรงเรียน ห้องเรียนและห้องต่างๆ ในโรงเรียน สนามเด็กเล่น เครื่องเล่นสนาม การจราจรภายในโรงเรียน บริเวณรับส่งเด็ก รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อป้องกันและการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน และเกี่ยวข้องกับเด็กในโรงเรียนอนุบาล

ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการที่จัดขึ้นเพื่อการป้องกัน และหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะตั้งแต่ขณะเดินทางมาโรงเรียน อยู่ในโรงเรียนและออกจากโรงเรียนสู่บ้าน ซึ่งเป็นการดูแลเกี่ยวกับ บริการความปลอดภัยภายนอกห้องเรียน บริการความปลอดภัยภายในโรงเรียน บริการสุขภาพ บริการเครื่องอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยจากบุคคล

ด้านสวัสดิศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม หรือการจัดประสบการณ์ต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตราย หรือความไม่ปลอดภัยที่อาจจะเกิดขึ้นกับตนเอง วิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเองเมื่อเกิดอุบัติเหตุ หรืออันตรายต่างๆ ในเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยในบ้าน

ความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การระมัดระวัง ป้องกันและหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ในโรงเรียน เช่น การพลัดตกหกล้ม การชน หรือปะทะ การบาดเจ็บจากของแหลมคม อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ไฟไหม้ หรือไฟช็อต เป็นต้น

ความปลอดภัยในการสัญจร หมายถึง การระมัดระวัง ป้องกันและหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ในการเดินทาง ทั้งจากการใช้ยานพาหนะต่างๆ การใช้ถนน การข้ามถนน การรู้และเข้าใจในกฎ หรือสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจราจร เป็นต้น

ความปลอดภัยในบ้าน หมายถึง การระมัดระวัง ป้องกันและหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ในบริเวณบ้านที่อยู่อาศัย เช่น จากการพลัดตกหกล้ม จากของแหลมคม จากสารพิษต่างๆที่ใช้ในบ้าน จากไฟช็อต ไฟไหม้ หรือจากการจมน้ำ เป็นต้น

ปัญหา หมายถึง อุปสรรค หรือเหตุขัดข้องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดบริการความปลอดภัย ในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียนและด้านสวัสดิศึกษา

โรงเรียนอนุบาล หมายถึง สถานที่จัดการศึกษาที่มีการเปิดสอนเฉพาะระดับชั้นอนุบาล สำหรับเด็กช่วงอายุ 3 – 6 ปี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษา 3

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่รับผิดชอบการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาล ซึ่งเป็นผู้รับใบอนุญาต หรือผู้จัดการ หรือครูใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนเด็กในระดับชั้นอนุบาลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือผู้รับผิดชอบอุปการะเด็ก ในช่วงอายุ 3 – 6 ปี ที่กำลังเรียนในระดับชั้นอนุบาลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

เขตการศึกษา 3 หมายถึง ท้องที่ปฏิบัติงานและรับผิดชอบในการจัดการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งท้องที่กระทรวงศึกษาธิการออกเป็นเขต พ.ศ.2520 รวม 5 จังหวัด คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งสำหรับความร่วมมือ

ข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาคำถามแต่ละข้อแล้วขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความที่ตรงกับระดับความเหมาะสมที่ปฏิบัติจริง เพื่อให้ง่ายต่อการตอบขอให้ท่านใช้เกณฑ์ในการคิดเทียบ ดังนี้

- 3 หมายถึง มีการกระทำหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นอย่างเหมาะสมที่สุด ถือได้ว่ากระทำ
หรือ **ปฏิบัติเหมาะสมมาก**
- 2 หมายถึง มีการกระทำหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเหมาะสมพอใช้ ถือได้ว่ากระทำ
หรือ **ปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง**
- 1 หมายถึง มีการกระทำหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเหมาะสมค่อนข้างน้อย ถือได้ว่ากระทำ
หรือ **ปฏิบัติเหมาะสมน้อย**
- 0 หมายถึง ไม่มีการกระทำหรือการปฏิบัติในเรื่องนั้น ถือได้ว่าเรื่องนั้นไม่มี หรือ
ไม่มีในการปฏิบัติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
โรงเรียนของท่านปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดบริการความปลอดภัยในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด				
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย				
สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน				
1. โรงเรียนตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก	.....	.....	.....	.....
2. โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชนสะดวกต่อการเดินทางสำหรับเด็ก	.....	.....	.....	.....
3. ปลูกต้นไม้ที่ไม่เปราะหักง่าย หรือไม่มียาง หรือไม่มีสิ่งเป็นเหตุทำให้เกิดอันตรายต่อเด็ก	.....	.....	.....	.....
4. บริเวณโรงเรียนมีรั้วรอบขอบชิดที่ปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
5. จัดให้มีบริเวณและที่จอดรถสำหรับรับส่งเด็กเป็นสัดส่วน	.....	.....	.....	.....
6. พื้นที่ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่จะเป็นอันตรายต่อเด็ก	.....	.....	.....	.....
อาคารเรียน	.....	.....	.....	.....
1. ติดตั้งสัญญาณเตือนภัยอยู่ในตัวอาคาร	.....	.....	.....	.....
2. ติดตั้งเครื่องดับเพลิงบริเวณตัวอาคาร	.....	.....	.....	.....
3. จัดให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบเรื่องความปลอดภัยของอาคาร	.....	.....	.....	.....
4. ตรวจสอบความเป็นระเบียบเรียบร้อยของอาคารเป็นประจำ	.....	.....	.....	.....
5. พื้นของอาคารได้รับการดูแลความสะอาดอยู่เสมอและไม่ลื่น	.....	.....	.....	.....
6. ทางเดินระเบียงหน้าห้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร	.....	.....	.....	.....
7. มีการลบมุมหรือห่อหุ้มด้วยวัสดุที่นุ่มในส่วนแหลมคมที่ยื่นออกมาตามส่วนของอาคาร	.....	.....	.....	.....
8. ภายในตัวอาคารมีแสงสว่างที่เพียงพอ	.....	.....	.....	.....
ห้องเรียน	.....	.....	.....	.....
1. มีประตูเข้าออก 2 ประตู	.....	.....	.....	.....
2. พื้นห้องเป็นพื้นเรียบเสมอกันตลอดแนว	.....	.....	.....	.....
3. มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก	.....	.....	.....	.....
4. โต๊ะและเก้าอี้เรียนมีขนาดเหมาะสม เป็นชนิดที่แยกออกจากกัน	.....	.....	.....	.....
5. ชั้นวางของมีขนาดพอเหมาะสำหรับเด็ก	.....	.....	.....	.....
6. ของเล่นมีความปลอดภัย อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์	.....	.....	.....	.....
7. จัดของเล่นเป็นสัดส่วน เด็กสามารถหยิบเล่นและเก็บได้สะดวก	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
8. อุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ปลอดภัยต่อเด็ก	.....	.....	.....	.....
9. โต๊ะทำกิจกรรมบุหรือปูด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย	.....	.....	.....	.....
<u>ห้องประกอบต่างๆ</u>				
<u>ห้องนอน</u>				
1. เนื้อที่สำหรับการนอนของเด็กมีเพียงพอ สามารถนอนได้ไม่แออัด	.....	.....	.....	.....
2. ภายในห้องมีอากาศถ่ายเทดี ไม่มีชอกหรือมีดอับ	.....	.....	.....	.....
3. มีที่เก็บเครื่องนอนของเด็กเป็นสัดส่วน ไม่ปะปนกัน	.....	.....	.....	.....
<u>ห้องน้ำ ห้องส้วม</u>				
1. ห้องน้ำห้องส้วมอยู่บริเวณเดียวกันและใกล้ห้องเรียน	.....	.....	.....	.....
2. พื้นห้องมีความสะอาด ไม่ลื่น	.....	.....	.....	.....
3. มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทดี	.....	.....	.....	.....
4. สุขภัณฑ์ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก	.....	.....	.....	.....
<u>ห้องพยาบาล</u>				
1. ตั้งอยู่ในบริเวณที่สงบและสะดวกต่อการเข้าออก	.....	.....	.....	.....
2. อุปกรณ์การปฐมพยาบาลมีความสะอาด ปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
3. มีการจัดเก็บยา และอุปกรณ์ต่างๆในตู้อย่างเป็นระเบียบ	.....	.....	.....	.....
4. ยาทุกชนิดมีสลากติดบอกชื่อยา สรรพคุณ และวิธีใช้ครบถ้วน	.....	.....	.....	.....
5. เตียงพักผู้ป่วยมีความสะอาด แข็งแรง	.....	.....	.....	.....
<u>ห้องอาหาร</u>				
1. สภาพโรงอาหารและโรงครัวตั้งอยู่ห่างไกลแหล่งปฏิภูล	.....	.....	.....	.....
2. มีแสงสว่างเพียงพอ การระบายอากาศดี ไม่ร้อนอบอ้าว	.....	.....	.....	.....
3. พื้นห้องปูด้วยวัสดุที่เป็นพื้นเรียบ ทำความสะอาดง่าย	.....	.....	.....	.....
4. มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง หรือมีการจัดระบบป้องกันอัคคีภัย	.....	.....	.....	.....
5. โต๊ะรับประทานอาหาร และเก้าอี้มีความแข็งแรง เคลื่อนย้ายสะดวก	.....	.....	.....	.....
6. โต๊ะทำด้วยวัสดุพื้นเรียบ ทำความสะอาดง่าย	.....	.....	.....	.....
7. ตู้ที่เก็บภาชนะสามารถป้องกันแมลงหรือสัตว์นำโรคได้ดี	.....	.....	.....	.....
8. มีภาชนะ เครื่องใช้ในการใส่อาหารและปรุงอาหารอยู่ในสภาพดี	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
สนามเด็กเล่น				
1. บริเวณโดยรอบไม่มีเศษแก้ว ของมีคม หรือสิ่งทีอาจทำให้เป็นอันตรายต่อเด็กได้	.....	.....	.....	.....
2. พื้นสนามสะอาดแห้ง มีทางระบายน้ำโดยรอบเพื่อป้องกันน้ำท่วมขังและสนามเฉอะแฉะ	.....	.....	.....	.....
3. พื้นสนามมีการปรับปรุงให้ราบเรียบเสมอกัน หญ้าไม่มีรก และไม่เป็นหลุมเป็นบ่อ	.....	.....	.....	.....
4. อุปกรณ์เครื่องเล่นมีขนาดเหมาะสมกับเด็ก	.....	.....	.....	.....
5. พื้นที่มีอุปกรณ์ห้อยโหนหรือปีนป่ายสำหรับเด็กมีการปูด้วยพื้นทราย ไม้เลื้อย หรือวัสดุอ่อนนุ่ม	.....	.....	.....	.....
6. อุปกรณ์เครื่องเล่นสนามอยู่ในสภาพดี มีความมั่นคง แข็งแรง ไม่ผุกร่อน หรือมีสนิม	.....	.....	.....	.....
7. เครื่องเล่นที่อยู่กับที่ เช่น ชิงช้า ม้าหมุน กระดานหก กระดานลื่น มีการติดตั้งตรึงไว้กับพื้นแน่นหนา แข็งแรง ไม่เป็นอันตราย	.....	.....	.....	.....
8. ช่องทางเดินไปยังเครื่องเล่นสำหรับเด็ก มีความสะดวก ปลอดภัย ไม่มีสิ่งกีดขวาง	.....	.....	.....	.....
ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน				
นโยบายและการดำเนินงาน				
1. มีนโยบายเรื่องการบริการความปลอดภัยของโรงเรียนที่ชัดเจนเป็นที่รู้จักภายในโรงเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง	.....	.....	.....	.....
2. มีการวางแผนที่รอบคอบ ชัดเจนและครอบคลุมด้านความปลอดภัยของเด็ก	.....	.....	.....	.....
3. มีคณะกรรมการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
4. มีการจัดทำแผนป้องกันภัยในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
5. มีการจัดให้มีผู้ดูแลความปลอดภัยในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
6. มีการจัดฝึกอบรมครูหรือเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
7. มีระบบการรายงานอุบัติเหตุภายในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
8. มีการจัดทำประกันอุบัติเหตุสำหรับเด็ก	.....	.....	.....	.....
9. มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานและการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริการความปลอดภัยสำหรับเด็กเป็นระยะ	.....	.....	.....	.....
10. มีการจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์และการซ่อมแซมสิ่งต่างๆ	.....	.....	.....	.....
<u>บริการความปลอดภัยในการเดินทาง</u>				
1. มีการมอบหมายครูหรือเจ้าหน้าที่คอยรับและส่งเด็กที่หน้าประตูโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
2. มีการกำหนดจุดรับส่งเด็กสำหรับผู้ปกครองอย่างเป็นสัดส่วน	.....	.....	.....	.....
3. จัดเส้นทางเข้าออกของรถที่เข้ามาในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
4. มีการประสานงานขอความร่วมมือจากตำรวจจราจรมาคอยให้บริการดูแลความปลอดภัยบริเวณหน้าโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
5. จัดบริการรถโรงเรียนในการรับส่งเด็กระหว่างบ้านและโรงเรียน *** (หากมีการจัดบริการรถโรงเรียนโปรดตอบข้อ 6-11) ***	.....	.....	.....	.....
6. มีครู หรือเจ้าหน้าที่คอยดูแลเด็กประจำรถโรงเรียนทุกวัน	.....	.....	.....	.....
7. มีการคัดเลือกพนักงานขับรถโรงเรียนและผู้ดูแลเด็กประจำรถโรงเรียนที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ	.....	.....	.....	.....
8. รถโรงเรียนติดป้ายชื่อโรงเรียนพร้อมเบอร์โทรศัพท์ที่ด้านข้างทั้งสองข้างของตัวรถ	.....	.....	.....	.....
9. รถโรงเรียนมีการประกันรถยนต์ให้ความคุ้มครองถึงผู้โดยสารในรถ	.....	.....	.....	.....
10. มีเครื่องมือสื่อสารประจำรถโรงเรียน สามารถติดต่อโรงเรียนหรือผู้ปกครองได้ในขณะที่ใช้รถโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
11. จัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็น เมื่อมีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้น เช่น เครื่องดับเพลิง เครื่องมือปฐมพยาบาล เหล็กชะแลง เป็นต้น	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
<u>บริการเครื่องอำนวยความสะดวก</u>				
1. จัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดและปลอดภัยในบริเวณโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
2. จัดทำทางระบายน้ำที่ปลอดภัยรอบบริเวณโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
3. จัดวางสายไฟต่างๆอย่างเหมาะสมและปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
4. มีระบบความปลอดภัยกรณีกระแสไฟฟ้าลัดวงจร	.....	.....	.....	.....
5. มีการติดตั้งปลั๊กไฟสูงพื้นมือเด็ก หรือใช้ปลั๊กไฟที่มีฝาปิด	.....	.....	.....	.....
6. ตรวจสอบสายไฟหรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ไฟฟ้าอยู่เสมอ	.....	.....	.....	.....
7. จัดให้มีที่ทิ้งขยะมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ	.....	.....	.....	.....
<u>บริการสุขภาพ</u>				
1. มีการตรวจสุขภาพให้แก่เด็ก โดยพยาบาลหรือแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นประจำทุกภาคเรียน	.....	.....	.....	.....
2. มีครูเป็นผู้ตรวจสุขภาพเด็กเป็นประจำทุกวัน โดยดูเล็บ ตา ผมปากและฟัน หู มือ เท้าและผิวหนังทั่วไป	.....	.....	.....	.....
3. มีครูหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ผ่านการอบรมด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้นสามารถดูแล และให้ความช่วยเหลือเด็กในโรงเรียนได้	.....	.....	.....	.....
4. มีตารางกำหนดการตรวจสุขภาพประจำปีและปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ	.....	.....	.....	.....
5. จัดให้ครูประเมินสุขภาพของเด็กทางด้านอารมณ์ เช่น หงุดหงิดง่าย ปรับตัวยาก โดยมีบันทึกทุกภาคเรียน	.....	.....	.....	.....
6. มีการส่งเสริมสุขภาพหลายรูปแบบทุกเดือน โดยการจัดในรูปแบบของสื่อต่างๆ เช่น วิทยู โทรทัศน์ วิดีทัศน์ สื่อโฆษณาต่างๆ เป็นต้น	.....	.....	.....	.....
7. จัดให้เด็กทุกคนมีบัตรสุขภาพและมีการลงรายการตรวจสุขภาพ และบันทึกข้อมูลต่างๆไว้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ	.....	.....	.....	.....
8. มีการแยกเด็กที่เจ็บป่วย หรือเป็นโรคติดต่อออกจากเด็กปกติ	.....	.....	.....	.....
9. มีการติดต่อเจ้าหน้าที่ให้มาสร้างภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็กพร้อมมีจดหมายขออนุญาตผู้ปกครอง หรือกระตุ้นให้ผู้ปกครองพาเด็กไปรับภูมิคุ้มกันให้ครบ	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3

คำชี้แจง ขอให้ท่านระบุปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในโรงเรียนของท่านและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล ลงในช่องว่างของแต่ละเรื่องตามความคิดเห็นของท่านในแต่ละด้านต่อไปนี้

1. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

รายการ	ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบ	ข้อเสนอแนะ
1. สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน	....	....
2. อาคารเรียน	....	....
3. ห้องเรียน	....	....
4. ห้องประกอบต่างๆ เช่น ห้องอาหาร/ห้องพยาบาล/ห้องน้ำ ห้องส้วม หรือห้องนอน เป็นต้น	....	....
5. สนามเด็กเล่น	....	....

2. ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

เรื่อง	ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบ	ข้อเสนอแนะ
1.นโยบายและการดำเนินงาน	....	....
2.บริการความปลอดภัยในการเดินทาง	....	....
3.บริการเครื่องอำนวยความสะดวก	....	....
4.บริการสุขภาพ	....	....

- ขอขอบพระคุณในความกรุณาที่ท่านสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ -

แบบสอบถามสำหรับครู

เรื่อง

สภาพ และปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

คำชี้แจง

- ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล ได้แก่ ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 หรือ ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 หรือ ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3
- แบบสอบถาม เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา
  - ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา ซึ่งคำถามมีลักษณะปลายเปิด
- ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น จะไม่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียน หรือการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด
- โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ทุกตอน เพราะคำตอบของท่านทุกคำตอบจะมีประโยชน์ และมีคุณค่าเป็นอย่างมากต่อการนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดบริการความปลอดภัย ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบไว้เป็นความลับ ในการนำเสนอผลจะไม่มีการระบุว่าเป็นคำตอบของบุคคลใด

5. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพการจัดบริการความปลอดภัย หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติของโรงเรียนในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา

ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย หมายถึง ลักษณะสภาพของอาคารสถานที่ บริเวณโรงเรียน ห้องเรียนและห้องต่างๆ ในโรงเรียน สนามเด็กเล่น เครื่องเล่นสนาม การจราจรภายในโรงเรียน บริเวณรับส่งเด็ก รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อการป้องกัน และการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน และเกี่ยวข้องกับเด็กในโรงเรียนอนุบาล

ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการที่จัดขึ้นเพื่อการป้องกัน และหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กได้ทุกขณะตั้งแต่ขณะเดินทางมาโรงเรียน อยู่ในโรงเรียนและออกจากโรงเรียนสู่บ้าน ซึ่งเป็นการดูแลเกี่ยวกับ บริการความปลอดภัยภายนอกห้องเรียน บริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน บริการสุขภาพ และความปลอดภัยจากบุคคล

ด้านสวัสดิศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม หรือการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงอันตราย และความไม่ปลอดภัยที่อาจจะเกิดขึ้นกับตนเอง วิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเองเมื่อเกิดอุบัติเหตุ หรืออันตรายต่าง ๆ ในเรื่องของความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และความปลอดภัยในบ้าน

ความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การระมัดระวัง ป้องกันและหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ในโรงเรียน เช่น การพลัดตกหกล้ม การชน หรือปะทะ การบาดเจ็บจากของแหลมคม อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ไฟไหม้ ไฟช็อต เป็นต้น

ความปลอดภัยในการสัญจร หมายถึง การระมัดระวัง ป้องกันและหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ในการเดินทาง เช่น ทั้งจากการใช้ยานพาหนะต่างๆ การใช้ถนน การข้ามถนน การรู้และเข้าใจในกฎ หรือสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจราจร เป็นต้น

ความปลอดภัยในบ้าน หมายถึง การระมัดระวัง ป้องกันและหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ในบริเวณบ้านที่อยู่อาศัย เช่น การพลัดตกหกล้ม จากของแหลมคม จากสารพิษต่างๆที่ใช้ในบ้าน จากไฟช็อต ไฟไหม้ หรือจากการจมน้ำ เป็นต้น

ปัญหา หมายถึง อุปสรรค หรือเหตุขัดข้องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดบริการความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และด้านสวัสดิศึกษา

โรงเรียนอนุบาล หมายถึง สถานที่จัดการศึกษาที่มีการเปิดสอนเฉพาะระดับชั้นอนุบาล สำหรับเด็กช่วงอายุ 3 – 6 ปี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตการศึกษา 3

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่มีความรับผิดชอบบริหารงานของโรงเรียนอนุบาล ซึ่งอาจเป็นผู้รับใบอนุญาต หรือผู้จัดการ หรือครูใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนเด็กในระดับชั้นอนุบาลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือผู้รับผิดชอบอุปการะเด็ก อายุ 3 – 6 ปี ที่กำลังเรียนในระดับชั้นอนุบาลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

เขตการศึกษา 3 หมายถึง ท้องที่ปฏิบัติงานและรับผิดชอบในการจัดการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งท้องที่กระทรวงศึกษาธิการออกเป็นเขต พ.ศ.2520 รวม 5 จังหวัด คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งสำหรับความร่วมมือ
ข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาคำถามแต่ละข้อแล้วขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องท้ายข้อความที่ตรงกับระดับความเหมาะสมที่ปฏิบัติจริง เพื่อให้ง่ายต่อการตอบขอให้ท่านใช้เกณฑ์ในการคิดเทียบ ดังนี้

- 3 หมายถึง มีการกระทำหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นอย่างเหมาะสมที่สุด ถือได้ว่ากระทำ หรือ ปฏิบัติเหมาะสมมาก
- 2 หมายถึง มีการกระทำหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเหมาะสมพอใช้ ถือได้ว่ากระทำ หรือ ปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง
- 1 หมายถึง มีการกระทำหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเหมาะสมค่อนข้างน้อย ถือได้ว่ากระทำ หรือ ปฏิบัติเหมาะสมน้อย
- 0 หมายถึง ไม่มีการกระทำหรือการปฏิบัติในเรื่องนั้น ถือได้ว่าเรื่องนั้นไม่มี หรือ ไม่มีในการปฏิบัติ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
โรงเรียนของท่านปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดบริการความปลอดภัยในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด				
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย				
<u>สถานที่ตั้ง และบริเวณโรงเรียน</u>				
1. โรงเรียนตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก	.....	.....	.....	.....
2. โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชนสะดวกต่อการเดินทางสำหรับเด็ก	.....	.....	.....	.....
3. ปลูกต้นไม้ที่ไม่เปราะหักง่าย หรือไม่มียาง หรือไม่มีสิ่งที่เป็นทำให้เกิดอันตรายต่อเด็ก	.....	.....	.....	.....
4. บริเวณโรงเรียนมีรั้วรอบขอบชิดที่ปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
5. จัดให้มีบริเวณและที่จอดรถรับส่งเด็กเป็นสัดส่วน	.....	.....	.....	.....
6. พื้นที่ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่จะเป็นอันตรายต่อเด็ก	.....	.....	.....	.....
<u>อาคารเรียน</u>				
1. ติดตั้งสัญญาณเตือนภัยอยู่ในตัวอาคาร	.....	.....	.....	.....
2. ติดตั้งเครื่องดับเพลิงบริเวณตัวอาคาร	.....	.....	.....	.....
3. จัดให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบเรื่องความปลอดภัยของอาคาร	.....	.....	.....	.....
4. ตรวจตราความเป็นระเบียบเรียบร้อยของอาคารเป็นประจำ	.....	.....	.....	.....
5. พื้นของอาคารได้รับการดูแลความสะอาดอยู่เสมอและไม่ลื่น	.....	.....	.....	.....
6. ทางเดินระเบียงหน้าห้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร	.....	.....	.....	.....
7. มีการลบมุมหรือห่อหุ้มด้วยวัสดุที่นุ่มในส่วนแหลมคมที่ยื่นออกมาตามส่วนของอาคาร	.....	.....	.....	.....
8. ภายในตัวอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ	.....	.....	.....	.....
<u>ห้องเรียน</u>				
1. มีประตูเข้าออก 2 ประตู	.....	.....	.....	.....
2. พื้นห้องเป็นพื้นเรียบเสมอกันตลอดแนว	.....	.....	.....	.....
3. มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก	.....	.....	.....	.....
4. โต๊ะและเก้าอี้เรียนมีขนาดเหมาะสม เป็นชนิดที่แยกออกจากกัน	.....	.....	.....	.....
5. ชั้นวางของมีขนาดพอเหมาะสำหรับเด็ก	.....	.....	.....	.....
6. ของเล่นมีความปลอดภัย อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์	.....	.....	.....	.....
7. จัดของเล่นเป็นสัดส่วน เด็กสามารถหยิบเล่นและเก็บได้สะดวก	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
8. อุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ปลอดภัยต่อเด็ก	.....	.....	.....	.....
9. โต๊ะทำกิจกรรมบุหรือปูด้วยวัสดุที่ทำให้ความสะดวกสบาย ห้องประกอบต่างๆ	.....	.....	.....	.....
ห้องนอน				
1. เนื้อที่สำหรับการนอนของเด็กมีเพียงพอ สามารถนอนได้ไม่แออัด	.....	.....	.....	.....
2. ภายในห้องมีอากาศถ่ายเทดี ไม่มีชอกหรือมีดอัด	.....	.....	.....	.....
3. มีที่เก็บเครื่องนอนของเด็กเป็นสัดส่วน ไม่ปะปนกัน	.....	.....	.....	.....
ห้องน้ำ ห้องส้วม				
1. ห้องน้ำห้องส้วมอยู่บริเวณเดียวกันและใกล้ห้องเรียน	.....	.....	.....	.....
2. พื้นห้องมีความสะอาด ไม่ลื่น	.....	.....	.....	.....
3. มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทดี	.....	.....	.....	.....
4. สุขภัณฑ์ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับเด็ก	.....	.....	.....	.....
ห้องพยาบาล				
1. ตั้งอยู่ในบริเวณที่สงบและสะดวกต่อการเข้าออก	.....	.....	.....	.....
2. อุปกรณ์การปฐมพยาบาลมีความสะอาด ปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
3. มีการจัดเก็บยาและอุปกรณ์ต่างๆในตู้อย่างเป็นระเบียบ	.....	.....	.....	.....
4. ยาทุกชนิดมีสลากติดบอกชื่อยา สรรพคุณ และวิธีใช้ครบถ้วน	.....	.....	.....	.....
5. เติงผู้ปวยมีความสะอาด แข็งแรง	.....	.....	.....	.....
ห้องอาหาร				
1. สภาพโรงอาหารและโรงครัวตั้งอยู่ห่างไกลแหล่งปฏิภูล	.....	.....	.....	.....
2. มีแสงสว่างเพียงพอ การระบายอากาศดี ไม่ร้อนอบอ้าว	.....	.....	.....	.....
3. พื้นห้องปูด้วยวัสดุที่เป็นพื้นเรียบ ทำความสะดวกสบาย	.....	.....	.....	.....
4. มีการติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงหรือมีการจัดระบบป้องกันอัคคีภย	.....	.....	.....	.....
5. โต๊ะรับประทานอาหารและเก้าอี้มีความแข็งแรง เคลื่อนย้ายสะดวก	.....	.....	.....	.....
6. โต๊ะทำด้วยวัสดุพื้นเรียบ ทำความสะดวกสบาย	.....	.....	.....	.....
7. ตู้ที่เก็บภาชนะสามารถป้องกันแมลงหรือสัตว์นำโรคได้ดี	.....	.....	.....	.....
8. มีภาชนะเครื่องใช้ในการใส่อาหารและปรุงอาหารอยู่ในสภาพดี	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
สนามเด็กเล่น				
1. บริเวณโดยรอบไม่มีเศษแก้ว ของมีคม หรือสิ่งนี้อาจทำให้เป็นอันตรายต่อเด็กได้	.....	.....	.....	.....
2. พื้นสนามสะอาดแห้ง มีทางระบายน้ำโดยรอบเพื่อป้องกันน้ำท่วมขังและสนามเฉอะแฉะ	.....	.....	.....	.....
3. พื้นสนามไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก	.....	.....	.....	.....
4. อุปกรณ์เครื่องเล่นมีขนาดเหมาะสมกับเด็ก	.....	.....	.....	.....
5. พื้นที่มีอุปกรณ์ห้อยโหนหรือปีนป่ายสำหรับเด็กมีการปูด้วยทรายขี้เลื่อย หรือวัสดุอ่อนนุ่ม	.....	.....	.....	.....
6. อุปกรณ์เครื่องเล่นสนามอยู่ในสภาพดี มีความมั่นคง แข็งแรง ไม่ผุกร่อน หรือมีสนิม	.....	.....	.....	.....
7. เครื่องเล่นที่อยู่กับที่ เช่น ชิงช้า ม้าหมุน กระดานหก กระดานลื่น มีการติดตั้งไว้กับพื้นแน่นหนา แข็งแรง ไม่เป็นอันตราย	.....	.....	.....	.....
8. ช่องทางเดินไปยังเครื่องเล่นสำหรับเด็ก มีความสะดวก ปลอดภัย ไม่มีสิ่งกีดขวาง	.....	.....	.....	.....
ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน				
บริการความปลอดภัยในการเดินทาง				
1. มีการมอบหมายครูหรือเจ้าหน้าที่คอยรับและส่งเด็กที่หน้าประตูโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
2. มีการกำหนดจุดรับส่งเด็กสำหรับผู้ปกครองอย่างเป็นสัดส่วน	.....	.....	.....	.....
3. จัดเส้นทางเข้าออกของรถที่เข้ามาในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
4. มีการประสานงานขอความร่วมมือจากตำรวจจราจรมาคอยให้ความปลอดภัยบริเวณหน้าโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
5. จัดบริการรถโรงเรียนในการรับส่งเด็กระหว่างบ้านและโรงเรียน *** (หากมีการจัดบริการรถโรงเรียนโปรดตอบข้อ 6) ***	.....	.....	.....	.....
6. มีครู หรือเจ้าหน้าที่คอยดูแลเด็กประจำรถโรงเรียนทุกวัน	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
<u>บริการความปลอดภัยภายนอกห้องเรียน</u>				
1. ตรวจสอบความปลอดภัยของสนามเด็กเล่นก่อนให้เด็กเล่น	.....	.....	.....	.....
2. ดูแลและชี้แนะเด็กในการเล่นเครื่องเล่นสนามแต่ละชนิดอย่างปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
3. ตรวจสอบความปลอดภัยเครื่องเล่นที่มีส่วนปิดบังสายตา เช่น ถ้ำ ลอด หรืออุโมงค์ ก่อนให้เด็กเล่น	.....	.....	.....	.....
4. สังเกตและดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดเมื่อเด็กเล่นในสนาม	.....	.....	.....	.....
5. ดูแลให้เด็กปฏิบัติตามกฎกติกาความปลอดภัยอยู่เสมอ	.....	.....	.....	.....
6. เมื่อพบเห็นสิ่งต่างๆในโรงเรียนชำรุดเสียหาย บันทึกแจ้งต่อผู้บริหาร	.....	.....	.....	.....
7. ดูแลเด็กอย่างทั่วถึงเมื่อเด็กอยู่ในห้องน้ำห้องส้วม	.....	.....	.....	.....
8. บันทึกเก็บสถิติจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งแจ้งต่อผู้บริหารเพื่อแก้ไข	.....	.....	.....	.....
<u>บริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน</u>				
1. มีการติดตั้งเครื่องดับเพลิงภายในห้องเรียน	.....	.....	.....	.....
2. ดูแลรักษาอุปกรณ์ต่างๆให้มีความปลอดภัยคงสภาพดีอยู่เสมอ	.....	.....	.....	.....
3. จัดวางและเก็บสิ่งของต่างๆในห้องอย่างเป็นระเบียบ	.....	.....	.....	.....
4. ดูแลรักษาความสะอาดของห้องเรียนทุกวัน	.....	.....	.....	.....
5. เมื่อให้เด็กใช้อุปกรณ์ที่แหลมคมต่างๆครูอธิบายการใช้ก่อนเสมอ	.....	.....	.....	.....
6. ประเมินเหตุเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุแก่เด็กและผู้ปกครอง	.....	.....	.....	.....
7. เมื่อพบส่วนหนึ่งส่วนใดของห้องเรียนชำรุดรีบแก้ไข หรือแจ้งผู้บริหารทันที	.....	.....	.....	.....
<u>บริการสุขภาพ</u>				
1. มีการตรวจสุขภาพให้แก่เด็กโดยพยาบาล หรือแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นประจำทุกภาคเรียน	.....	.....	.....	.....
2. มีครูเป็นผู้ตรวจสุขภาพเด็กเป็นประจำทุกวัน โดยดูเล็บ ตา ฝ่ามือ ปาก และฟัน หนู มือ เท้า และผิวหนังทั่วไป	.....	.....	.....	.....
3. มีครูหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ผ่านการอบรมด้านการรักษาพยาบาลเบื้องต้นสามารถดูแล และให้ความช่วยเหลือเด็กได้ในโรงเรียน	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
4. มีตารางกำหนดการตรวจสุขภาพประจำปีและปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ	.....	.....	.....	.....
5. จัดให้ครูประเมินสุขภาพของเด็กทางด้านอารมณ์ เช่น หงุดหงิดง่าย ปรับตัวยาก โดยมีบันทึกทุกภาคเรียน	.....	.....	.....	.....
6. มีการส่งเสริมสุขภาพหลายรูปแบบทุกเดือน โดยการจัดในรูปแบบของสื่อต่างๆ เช่น วิทยู โทรทัศน์ วีดิทัศน์ สื่อโฆษณาต่างๆ เป็นต้น	.....	.....	.....	.....
7. จัดให้เด็กทุกคนมีบัตรสุขภาพและมีการลงรายการตรวจสุขภาพและบันทึกข้อมูลต่างๆ ไว้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ	.....	.....	.....	.....
8. มีการแยกเด็กที่เจ็บป่วย หรือเป็นโรคติดต่อออกจากเด็กปกติ	.....	.....	.....	.....
9. มีการติดต่อเจ้าหน้าที่ให้มาสร้างภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็กพร้อมมีจดหมายขออนุญาตผู้ปกครอง หรือกระตุ้นให้ผู้ปกครองพาเด็กไปรับภูมิคุ้มกันให้ครบ	.....	.....	.....	.....
ด้านสวัสดิศึกษา				
ท่านมีการจัดสวัสดิศึกษาสำหรับเด็กของท่านให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่อไปในระดับใด				
<u>ความปลอดภัยในโรงเรียน</u>				
1. การปฏิบัติตนเพื่อระมัดระวังอุบัติเหตุในบริเวณโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
2. การปฏิบัติตนและการเล่นในสนามเด็กเล่นอย่างปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
3. การปฏิบัติตนเพื่อระมัดระวังอุบัติเหตุในตัวอาคารเรียน	.....	.....	.....	.....
4. การปฏิบัติกิจกรรมและการเล่นในห้องเรียนอย่างปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
5. การฝึกการหยิบจับวัสดุอุปกรณ์ต่างๆอย่างปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
6. การฝึกใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมอย่างปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
7. การปฏิบัติตนเพื่อระมัดระวังอุบัติเหตุในโรงอาหาร	.....	.....	.....	.....
8. การฝึกปฏิบัติหากเกิดกรณีไฟไหม้	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
<u>ความปลอดภัยในการสัญจร</u>				
1. การเรียนรู้เกี่ยวกับสัญญาณไฟจราจร	.....	.....	.....	.....
2. การฝึกปฏิบัติในการจราจรที่ปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
3. การปฏิบัติตนในการข้ามถนนอย่างปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
4. การปฏิบัติตนในการเดินทางเท้าอย่างปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
5. การปฏิบัติตนในการใช้บริการยานพาหนะต่างๆ	.....	.....	.....	.....
6. การรู้จักและเข้าใจระบบการจราจรต่างๆในบริเวณโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
7. การรู้จักบุคคลที่ให้บริการความปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
<u>ความปลอดภัยในบ้าน</u>				
1. การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการพลัดตกหกล้มในบริเวณบ้าน และ ภายในตัวบ้าน	.....	.....	.....	.....
2. การรู้จักสิ่งของมีคมในบ้านที่จะเป็นอันตรายได้	.....	.....	.....	.....
3. การฝึกการใช้มีด หรือสิ่งของมีคมอื่นๆอย่างปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
4. การรู้จักสารพิษต่างๆที่เป็นอันตราย	.....	.....	.....	.....
5. การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากสารพิษต่างๆ	.....	.....	.....	.....
6. การปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดไฟไหม้	.....	.....	.....	.....
7. การฝึกใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆอย่างความปลอดภัย	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3

คำชี้แจง ขอให้ท่านระบุปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในโรงเรียนของท่าน และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่านในแต่ละด้านต่อไปนี้

1. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

รายการ	ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบ	ข้อเสนอแนะ
1. สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน	....	....
2. อาคารเรียน	....	....
3. ห้องเรียน	....	....
4. ห้องประกอบต่างๆ	....	....
5. สนามเด็กเล่น	....	....

3. ด้านสวัสดิศึกษา

รายการ	ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบ	ข้อเสนอแนะ
1. ความปลอดภัยในโรงเรียน	....	....
2. ความปลอดภัยในการสัญจร	....	....
3. ความปลอดภัยในบ้าน	....	....

ขอขอบพระคุณในความกรุณาที่ท่านได้สละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง เรื่อง

สภาพ และปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ผู้ปกครองเด็กอนุบาล

2. แบบสอบถาม เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบ
เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบ คำถามมีลักษณะแบบเลือกตอบ และแบบ
ปลาย เปิด
  - ตอนที่ 2 สภาพ และปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล
เป็นคำถามเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย และ
ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน
  - ตอนที่ 3 ปัญหาที่พบ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบริการความ
ปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย บริการความ
ปลอดภัยของโรงเรียน ซึ่งคำถามมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

3. ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น จะไม่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียน
ที่บุตรหลานท่านเรียนอยู่ หรือตัวท่านแต่อย่างใด

4. โปรดตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ ทุกตอน เพราะคำตอบของท่านทุกคำตอบจะมี
ประโยชน์และมีคุณค่าเป็นอย่างมากต่อการนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดบริการความปลอดภัย
ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และผู้วิจัยจะเก็บคำตอบไว้เป็นความลับ ใน
การนำเสนอผลจะไม่มีการระบุว่าเป็นคำตอบของบุคคลใด

5. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพการจัดบริการความปลอดภัย หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติของโรงเรียนทั้งใน ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน และ ด้านสวัสดิศึกษา

ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย หมายถึง ลักษณะสภาพของ อาคารสถานที่ บริเวณโรงเรียน ห้องเรียนและห้องต่าง ๆ ในโรงเรียน สนามเด็กเล่น เครื่องเล่น สนาม การจราจรภายในโรงเรียน บริเวณรับส่งเด็ก รวมถึงเครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้เพื่อป้องกัน และการรักษาความปลอดภัยของโรงเรียน และเกี่ยวข้องกับเด็กในโรงเรียนอนุบาล

ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการที่จัดขึ้นเพื่อการ ป้องกัน และหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะตั้งแต่ขณะเดินทางมาโรงเรียน อยู่ใน โรงเรียนและออกจากโรงเรียนสู่บ้าน ซึ่งเป็นการดูแลเกี่ยวกับ บริการความปลอดภัยภายนอกห้อง เรียน บริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน บริการสุขภาพ บริการเครื่องอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยจากบุคคล

ด้านสวัสดิศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม หรือการจัด ประสิทธิภาพต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และมีประสิทธิภาพที่สามารถเข้าใจถึงอันตราย และความไม่ปลอดภัยที่อาจจะเกิดขึ้นกับตนเอง วิธีการป้องกันและช่วยเหลือตนเอง เมื่อเกิดอุบัติเหตุ หรืออันตรายต่าง ๆ ความปลอดภัยในโรงเรียน ความปลอดภัยในการสัญจร และ ความปลอดภัยในบ้าน

ความปลอดภัยในโรงเรียน หมายถึง การระมัดระวัง ป้องกันและหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในโรงเรียน เช่น การพลัดตกหกล้ม การชน หรือปะทะ การบาดเจ็บจาก ของแหลมคม อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ไฟไหม้ ไฟช็อต เป็นต้น

ความปลอดภัยในการสัญจร หมายถึง การระมัดระวัง ป้องกันและหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นได้จากการเดินทาง เช่น ทั้งจากการใช้ยานพาหนะต่างๆ การใช้ถนน การข้าม ถนน การรู้และเข้าใจในกฎ สัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจราจร เป็นต้น

ความปลอดภัยในบ้าน หมายถึง การระมัดระวัง ป้องกันและหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในบริเวณบ้านที่อยู่อาศัย เช่น การพลัดตกหกล้ม จากของแหลมคม จากสาร พิษต่างๆที่ใช้ในบ้าน จากไฟไหม้ ไฟช็อต หรือจากการจมน้ำ เป็นต้น

ปัญหา หมายถึง อุปสรรค หรือเหตุขัดข้องต่างๆที่เกิดขึ้นในการจัดบริการความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียนและ ด้านสวัสดิศึกษา

โรงเรียนอนุบาล หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาที่มีการเปิดสอนเฉพาะระดับชั้น อนุบาลสำหรับเด็กช่วงอายุ 3 – 6 ปี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่มีความรับผิดชอบบริหารงานของโรงเรียนอนุบาล ซึ่งอาจเป็นผู้รับใบอนุญาต หรือผู้จัดการ หรือครูใหญ่ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนเด็กในระดับชั้นอนุบาลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อแม่ หรือผู้รับผิดชอบอุปการะเด็ก อายุ 3 – 6 ปี ที่กำลังเรียนในระดับชั้นอนุบาลของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

เขตการศึกษา 3 หมายถึง ท้องที่ปฏิบัติงานและรับผิดชอบในการจัดการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งท้องที่กระทรวงศึกษาธิการออกเป็นเขต พ.ศ.2520 รวม 5 จังหวัด คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง และสงขลา

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขอขอบคุณอย่างยิ่งสำหรับความร่วมมือ

ข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

ตอนที่ 1

คำชี้แจง ให้พิจารณาข้อความในแต่ละข้อความ แล้วขีดเครื่องหมาย / ลงใน ( ) และเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ

1.1 เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

1.2 อายุ

( ) ต่ำกว่า 26 ปี ( ) 26 – 30 ปี

( ) 31 – 35 ปี ( ) มากกว่า 35 ปี

1.3 วุฒิการศึกษา

( )ปริญญาตรี สาขา.....

( )ปริญญาโท สาขา.....

( )ปริญญาเอก สาขา.....

( ) อื่นๆ.....

1.4 เด็กในความรับผิดชอบ

ความสัมพันธ์กับเด็ก ( ) พ่อ ( ) แม่ ( ) อื่นๆ .....

บุตร-หลาน อายุ.....ปี

กำลังเรียนระดับชั้น ( ) เตรียมอนุบาล ( ) อนุบาล 1 ( ) อนุบาล 2 ( ) อนุบาล 3

1.5 ที่อยู่

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

1.6 การเดินทาง รับ – ส่ง เด็ก ไป และกลับโรงเรียน

( ) ใช้บริการรถโรงเรียน

( ) รับ – ส่ง เอง โดย

( ) มอเตอร์ไซด์ ( ) รถยนต์ ( ) รถจักรยาน

( ) รถประจำทาง ( ) เดิน ( ) อื่นๆ.....

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาคำถามแต่ละข้อแล้วขีดเครื่องหมาย / ลงในช่องทำข้อความที่ตรงกับระดับความเหมาะสมที่ปฏิบัติจริงในการจัดบริการความปลอดภัยของโรงเรียนอนุบาลที่บุตรหลานท่านกำลังเรียนอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ง่ายต่อการตอบขอให้ท่านใช้เกณฑ์ในการคิดเทียบ ดังนี้

- 3 หมายถึง มีการกระทำหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นอย่างเหมาะสมที่สุด ถือได้ว่ากระทำ หรือ **ปฏิบัติเหมาะสมมาก**
- 2 หมายถึง มีการกระทำหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเหมาะสมพอใช้ ถือได้ว่ากระทำ หรือ **ปฏิบัติเหมาะสมปานกลาง**
- 1 หมายถึง มีการกระทำหรือปฏิบัติในเรื่องนั้นเหมาะสมค่อนข้างน้อย ถือได้ว่ากระทำ หรือ **ปฏิบัติเหมาะสมน้อย**
- 0 หมายถึง ไม่มีการกระทำหรือการปฏิบัติในเรื่องนั้น ถือได้ว่าเรื่องนั้นไม่มี หรือ **ไม่มีในการปฏิบัติ**

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
โรงเรียนอนุบาลที่บุตรหลานของท่านกำลังเรียนอยู่ในปัจจุบันได้จัดบริการความปลอดภัยในเรื่องต่อไปนี้ในระดับใด				
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย				
สถานที่ตั้ง และบริเวณโรงเรียน				
1. โรงเรียนตั้งอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่เด็ก	.....	.....	.....	.....
2. โรงเรียนอยู่ใกล้ชุมชนสะดวกต่อการเดินทางสำหรับเด็ก	.....	.....	.....	.....
3. ปลูกต้นไม้ที่ไม่มีใบเกะกะ หรือไม่มียางหรือไม่มีสิ่งที่เป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อเด็ก	.....	.....	.....	.....
4. บริเวณโรงเรียนมีรั้วรอบขอบชิด ที่ปลอดภัย	.....	.....	.....	.....
5. จัดให้มีบริเวณและที่จอดรถรับส่งเด็กที่เป็นสัดส่วน	.....	.....	.....	.....
6. พื้นที่ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่จะเป็นอันตรายต่อเด็ก	.....	.....	.....	.....
อาคารเรียน				
1. ติดตั้งสัญญาณเตือนภัยในตัวอาคาร	.....	.....	.....	.....
2. ติดตั้งเครื่องดับเพลิงบริเวณตัวอาคาร	.....	.....	.....	.....
3. จัดให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบเรื่องความปลอดภัยของอาคาร	.....	.....	.....	.....
4. อาคารเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	.....	.....	.....	.....
5. พื้นของอาคารมีความสะอาดอยู่เสมอและไม่ลื่น	.....	.....	.....	.....
6. ทางเดินระเบียงหน้าห้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร	.....	.....	.....	.....
7. มีการลบมุมหรือห่อหุ้มด้วยวัสดุที่นุ่มในส่วนแหลมคมที่ยื่นออกมาตามส่วนของอาคาร	.....	.....	.....	.....
8. ภายในตัวอาคารมีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทดี	.....	.....	.....	.....
ห้องเรียน				
1. มีประตูเข้าออก 2 ประตู	.....	.....	.....	.....
2. พื้นห้องเป็นพื้นเรียบเสมอกันตลอดแนว	.....	.....	.....	.....
3. มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก	.....	.....	.....	.....
4. โต๊ะและเก้าอี้เรียนมีขนาดเหมาะสม เป็นชนิดที่แยกออกจากกัน	.....	.....	.....	.....
5. ชั้นวางของมีขนาดพอเหมาะสำหรับเด็ก	.....	.....	.....	.....
6. ของเล่นมีความปลอดภัย อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์	.....	.....	.....	.....
7. จัดของเล่นเป็นสัดส่วนเด็กสามารถหยิบเล่นและเก็บได้สะดวก	.....	.....	.....	.....

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	3	2	1	0
8. อุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ปลอดภัยต่อเด็ก	.....	.....	.....	.....
9. โต๊ะทำกิจกรรมบุหรือปูด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย	.....	.....	.....	.....
สนามเด็กเล่น				
1. บริเวณโดยรอบไม่มีเศษแก้ว ของมีคม หรือสิ่งทีอาจทำให้เป็นอันตรายต่อเด็กได้	.....	.....	.....	.....
2. พื้นสนามสะอาดแห้ง มีทางระบายน้ำโดยรอบ	.....	.....	.....	.....
3. พื้นสนาม ไม่เป็นหลุมเป็นบ่อในลักษณะที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก	.....	.....	.....	.....
4. อุปกรณ์เครื่องเล่นมีขนาดเหมาะสมกับเด็ก	.....	.....	.....	.....
5. พื้นที่มีอุปกรณ์ห้อยโหนหรือปีนป่ายสำหรับเด็กมีการปูด้วยทราย ซี้ละเอียด หรือวัสดุอ่อนนุ่ม	.....	.....	.....	.....
6. อุปกรณ์เครื่องเล่นสนามอยู่ในสภาพดี มีความมั่นคง แข็งแรง ไม่ผุกร่อน หรือมีสนิม	.....	.....	.....	.....
7. เครื่องเล่นที่อยู่กับที่ เช่น ชิงช้า ม้าหมุน กระดานหก กระดานลื่น มีการติดตั้งไว้กับพื้นแน่นหนา แข็งแรง ไม่เป็นอันตราย	.....	.....	.....	.....
8. ช่องทางเดินไปยังเครื่องเล่นสำหรับเด็ก มีความสะดวก ปลอดภัย ไม่มีสิ่งกีดขวาง	.....	.....	.....	.....
ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน				
บริการความปลอดภัยในการเดินทาง				
1. มีครูหรือเจ้าหน้าที่คอยรับและส่งเด็กที่หน้าประตูโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
2. มีการกำหนดจุดรับส่งเด็กสำหรับผู้ปกครองอย่างเป็นสัดส่วน	.....	.....	.....	.....
3. จัดเส้นทางเข้าออกของรถที่เข้าในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	.....	.....	.....	.....
4. มีตำรวจจราจรมาคอยให้บริการความปลอดภัยบริเวณหน้าโรงเรียน	.....	.....	.....	.....
5. จัดบริการรถโรงเรียนในการรับส่งเด็กระหว่างบ้านและโรงเรียน *** หากใช้บริการรถโรงเรียนโปรดตอบในข้อ 6-8 ***	.....	.....	.....	.....
6. มีครู หรือเจ้าหน้าที่คอยดูแลเด็กประจำวันรถโรงเรียนทุกวัน	.....	.....	.....	.....
7. พนักงานขับรถและผู้ดูแลเด็กประจำวันดูแลเด็กเป็นอย่างดี	.....	.....	.....	.....
8. พนักงานขับรถและผู้ดูแลเด็กมีอัธยาศัย และบุคลิกภาพที่ดี	.....	.....	.....	.....

ตอนที่ 3

คำชี้แจง ขอให้ท่านระบุปัญหาในเรื่องที่ท่านเห็นว่าโรงเรียนควรมีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการจัดบริการความปลอดภัย และให้ข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของท่าน ในเรื่องต่อไปนี้

1. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

รายการ	ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน	....	....
2. อาคารเรียน	....	....
3. ห้องเรียน	....	....
4. สนามเด็กเล่น	....	....

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร
เรื่อง สภาพ และปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

.....
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

1. วัน – เวลา ที่สัมภาษณ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เริ่มต้นสัมภาษณ์เวลา.....น.

สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา.....น.

2. ผู้สัมภาษณ์

ชื่อ – สกุล .....

3. ผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ – สกุล .....ตำแหน่ง.....

4. สถานที่ให้สัมภาษณ์

.....

5. สถานที่ตั้งของโรงเรียนอนุบาล

ชื่อโรงเรียน.....

เลขที่.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

หมายเลขโทรศัพท์.....หมายเลขโทรสาร.....

ตอนที่ 2 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ

( ) ต่ำกว่า 30 ปี ( ) 30 – 40 ปี

( ) 41 – 50 ปี ( ) มากกว่า 50 ปี

3. วุฒิทางการศึกษา

( )ปริญญาตรี สาขา.....

( )ปริญญาโท สาขา.....

( )ปริญญาเอก สาขา.....

( ) อื่นๆ.....

4. ความรับผิดชอบ

บุคลากร รวมทั้งสิ้น .....คน

ครูผู้สอน.....คน

พี่เลี้ยงเด็ก.....คน

เจ้าหน้าที่.....คน

อื่นๆ .....คน

จำนวนเด็ก รวมทั้งสิ้น.....คน

ระดับชั้นที่เปิดทำการสอน .....ระดับ

เตรียมอนุบาล จำนวน .....คน

อนุบาล 1 จำนวน .....คน อายุระหว่าง.....ปี

อนุบาล 2 จำนวน .....คน อายุระหว่าง.....ปี

อนุบาล 3 จำนวน .....คน อายุระหว่าง.....ปี

5. ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร

( ) ต่ำกว่า 1 ปี ( ) 1 – 5 ปี

( ) 6 – 10 ปี ( ) มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 3

แนวการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาล

เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล

1. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

1.1 อาคารเรียน

คำถาม

- ท่านมีมาตรการอย่างไรในการดูแลความปลอดภัยบริเวณอาคารเรียน
- ท่านมอบหมายให้ใครผู้ดูแลรับผิดชอบบริเวณอาคารเรียนให้เอื้อต่อความปลอดภัยอยู่เสมอและมอบหมายอย่างไร
- ท่านพบปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างในการจัดดูแลอาคารเรียนให้เอื้อต่อความปลอดภัย และแก้ไขปัญหานั้น อย่างไร

1.2 สนามเด็กเล่น

คำถาม

- ท่านมีการดำเนินการให้ใครเป็นผู้จัดซื้อ และเลือก อุปกรณ์ เครื่องเล่นสนาม สำหรับเด็ก และดำเนินการอย่างไร
- ท่านมีมาตรการในการตรวจตราความปลอดภัยของบริเวณสนามเด็กเล่น และเครื่องเล่น อย่างไร
- ท่านมีการดำเนินการอย่างไรกับอุปกรณ์ หรือเครื่องเล่นสนามที่ชำรุด หรือเก่าแล้ว
- ท่านพบปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างในการจัดสิ่งแวดล้อมบริเวณสนาม และเครื่องเล่นที่เอื้อต่อความปลอดภัย และดำเนินการแก้ไขอย่างไร

2. ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

2.1 นโยบายและการดำเนินงานการ

คำถาม

- ท่านมีนโยบายการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลอย่างไร
- ท่านมีการดำเนินงานบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลอย่างไร
- ท่านเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการบริการความปลอดภัยสำหรับเด็กในโรงเรียน อย่างไรบ้าง

- หากเกิดกรณีที่พี่น้องนักเรียนได้รับอุบัติเหตุ ท่านมีการปฏิบัติอย่างไรบ้าง
- ท่านมีการจัดสรรงบประมาณอย่างไรในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ สำหรับเด็ก
- ท่านมีปัญหาในเรื่องงบประมาณหรือไม่ อย่างไร
- ท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียนหรือไม่ จัดอย่างไรบ้าง

2.2 บริการความปลอดภัยจากบุคคล

คำถาม

- ท่านมีมาตรการอย่างไรกับบุคคลที่เข้ามาติดต่อกับโรงเรียน
- มีระเบียบ และขั้นตอนในการรับเด็กอย่างไร
- ในกรณีที่ผู้ปกครองขอรับเด็กก่อนเวลาเลิกเรียน ท่านดำเนินการอย่างไร
- ท่านมีระเบียบอย่างไรในกรณีที่ผู้ปกครองหรือบุคคลอื่นๆ มาขอพบเด็กในเวลาเรียน

2.3 การติดตาม และประเมินผล

คำถาม

- ท่านมีการติดตามการปฏิบัติงานของครูและเจ้าหน้าที่ในการบริการด้านความปลอดภัย สำหรับเด็กอนุบาลในโรงเรียนอย่างไร
- ท่านมีการประเมินผลการจัดบริการความปลอดภัยด้วยวิธีใด และอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ครู
เรื่อง สภาพ และปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

.....
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

1. วัน – เวลา ที่สัมภาษณ์
 วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 เริ่มต้นสัมภาษณ์เวลา.....น.
 สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา.....น.
2. ผู้สัมภาษณ์
 ชื่อ – สกุล .....
3. ผู้ให้สัมภาษณ์
 ชื่อ – สกุล .....
4. สถานที่ให้สัมภาษณ์
 .....
5. สถานที่ตั้งของโรงเรียนอนุบาล
 ชื่อโรงเรียน.....
 เลขที่.....ถนน.....ตำบล.....
 อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
 หมายเลขโทรศัพท์.....หมายเลขโทรสาร.....

ตอนที่ 2 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2.อายุ

( ) ต่ำกว่า 26 ปี ( ) 26 – 30 ปี

( ) 31 – 35 ปี ( ) มากกว่า 35 ปี

3.วุฒิทางการศึกษา

( )ปริญญาตรี สาขา.....

( )ปริญญาโท สาขา.....

( )ปริญญาเอก สาขา.....

( ) อื่นๆ.....

4.ความรับผิดชอบ

ทำหน้าที่สอนเด็กระดับชั้น.....อายุระหว่าง.....ปี

จำนวนเด็ก รวมทั้งสิ้น.....คน

5.ประสบการณ์การทำงานในหน้าที่ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล

( ) ต่ำกว่า 1 ปี ( ) 1 – 5 ปี

( ) 6 – 10 ปี ( ) มากกว่า 10 ปี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3

แนวการสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับอนุบาล

เรื่อง สภาพ และปัญหาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล

1. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัย

ห้องเรียน

คำถาม

- การจัดสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อความปลอดภัยสำหรับเด็กท่านำนั่งถึงในเรื่องใดบ้าง เพราะอะไร
- ท่านจัดการอย่างไรต่ออุปกรณ์ ของเล่นที่ชำรุดเสียหาย
- ท่านพบปัญหาอะไรบ้างเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อความปลอดภัย และท่านมีการแก้ไขอย่างไร
- ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้างในการจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนให้เอื้อต่อความปลอดภัยของเด็กมากที่สุด

2. ด้านบริการความปลอดภัยของโรงเรียน

บริการความปลอดภัยจากบุคคล

คำถาม

- ท่านปฏิบัติอย่างไรในการปกป้องคุ้มครองให้เด็กเกิดความรู้สึกปลอดภัยทั้งร่างกายและจิตใจเมื่อเด็กอยู่ในความดูแลของท่าน
- มีการปฏิบัติอย่างไรต่อบุคคลที่เข้ามาติดต่อกับโรงเรียน
- ท่านปฏิบัติอย่างไรหากผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นขอพบเด็กในเวลาเรียน
- ท่านปฏิบัติอย่างไรเมื่อผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่นขอรับเด็กก่อนเวลาเรียน
- ในกรณีที่มีบุคคลอื่นมารับเด็กแทน พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ท่านปฏิบัติอย่างไร

3. ด้านสวัสดิศึกษา

คำถาม

- ท่านมีการจัดแนวการสอนให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในเรื่องใดบ้าง
- ท่านจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยโดยวิธีใดบ้าง
- ท่านมีสื่อในการให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือไม่ เป็นสื่อประเภทใด และได้มา

อย่างไร

- ท่านมีการสอดแทรกเรื่องความปลอดภัยสำหรับเด็กในกิจกรรมใดบ้าง
- ท่านประเมินผลการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยโดยวิธีใดบ้าง
- ท่านพบปัญหาอะไรบ้างในการให้สวัสดิศึกษาสำหรับเด็กอนุบาล
- ท่านเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามีส่วนร่วมในชั้นเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหรือการดูแลความปลอดภัยหรือไม่ ในเรื่องใด

ความปลอดภัยหรือไม่ ในเรื่องใด

- ท่านพบปัญหาอะไรบ้างในการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในชั้นเรียน
- ท่านมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรม

ด้านสวัสดิศึกษาแก่เด็กในโรงเรียนอนุบาล

- ท่านปฏิบัติอย่างไร ในกรณีนักเรียนได้รับบาดเจ็บ หรือเกิดอุบัติเหตุ
- ความรู้สึกของท่านต่อความปลอดภัยที่จัดดูแลเพื่อเด็ก
  - มีอะไรที่ทำให้ท่านรู้สึกว่าอยู่ที่โรงเรียนแล้วปลอดภัย
  - ในเรื่องใด หรือส่วนใดที่ท่านรู้สึกว่าไม่ปลอดภัย ท่านมีข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขอย่างไรบ้าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แบบสำรวจสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาล
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3**

ชื่อโรงเรียน.....วัน/เดือน/ปี.....เวลา.....น.

ผู้สำรวจ.....

ตอนที่ 1 สถานที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน

รายการ	บันทึก	หมายเหตุ
ที่ตั้งโรงเรียน	....	
ประตู/ทางเข้า-ออก	....	
การตกแต่งบริเวณ (ต้นไม้, ที่นั่งพัก)	....	
บริเวณจุดรับส่งเด็ก	....	
ที่จอดรถ	....	
ทางระบายน้ำ	....	
อื่นๆ.....	....	

ตอนที่ 2 บริเวณสนามเด็กเล่น

รายการ	บันทึก	หมายเหตุ
การจัดแบ่งพื้นที่	....	
พื้นสนามหญ้า	....	
การจัดเครื่องเล่น	....	
พื้นที่รองรับเครื่องเล่น	....	
สภาพเครื่องเล่น <ul style="list-style-type: none"> - กระดานหก - กระดานลื่น - ชิงช้า - ม้าโยก - อื่นๆ 	....	
ป่อน้ำ/ป่อทราย	....	
อื่นๆ	....	

ตอนที่ 3 บริเวณตัวอาคารเรียน

รายการ	บันทึก	หมายเหตุ
ลักษณะตัวอาคาร	....	
บันได	....	
ระเบียง	....	
พื้นอาคาร	....	
แสงสว่าง	....	
การระบายอากาศ	....	
การตกแต่งอาคาร	....	
สายไฟ/ปลั๊กไฟ	....	
เครื่องดับเพลิง	....	
อื่นๆ.....	....	

ตอนที่ 4 บริเวณห้องเรียน

รายการ	บันทึก	หมายเหตุ
ประตู	....	
หน้าต่าง	....	
พื้นห้อง	....	
การตกแต่งห้อง	....	
การจัดวางอุปกรณ์	....	
อุปกรณ์การเรียนการสอน	....	
สภาพของเล่น/การจัดเก็บ	....	
โต๊ะ/เก้าอี้	....	
ตู้เก็บของเด็ก	....	
แสงสว่าง	....	
การระบายอากาศ	....	
อื่นๆ.....	....	

รายการ	บันทึก	หมายเหตุ
<ul style="list-style-type: none"> ● ห้องพยาบาล - ที่ตั้ง 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - ประตู/หน้าต่าง 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - พื้น/ฝาผนัง 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - การจัดห้อง 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - ตู้/เตียง 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - ยา/เวชภัณฑ์ 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - อื่นๆ..... <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	

รายการ	บันทึก	หมายเหตุ
<ul style="list-style-type: none"> ● ห้องอาหาร - ที่ตั้ง 	<p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - ระบบระบายน้ำ 	<p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - แสง/การระบายอากาศ 	<p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - พื้น 	<p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - อุปกรณ์ดับเพลิง 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - ใต้/เก้าอี้ 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - ตู้ที่เก็บภาชนะ 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - อุปกรณ์เครื่องใช้ 	<p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - ที่ทิ้งขยะมูลฝอย 	<p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - อื่นๆ..... <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	

รายการ	บันทึก	หมายเหตุ
<ul style="list-style-type: none"> ● ห้องนอน - แสง/การระบายอากาศ 	<p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - อุปกรณ์เครื่องนอน 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - ที่จัดเก็บเครื่องนอน 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่การนอน 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> อื่นๆ 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ● ห้องอื่นๆ 	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	

แบบบันทึกการสังเกตการปฏิบัติงานการดูแลความปลอดภัยสำหรับเด็กในโรงเรียนอนุบาล
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 3

ชื่อโรงเรียน.....วัน/เดือน/ปี.....เวลา.....น.

ผู้สังเกต.....

ตอนที่ 1 บริการความปลอดภัยในการเดินทาง

รายการ	บันทึกการสังเกต	หมายเหตุ
การรับ-ส่งเด็ก ที่ประตูโรงเรียน	....	
การดูแลการขึ้นลงรถ ของเด็ก	....	
การดูแลการเข้าออก ของยานพาหนะ	....	
การเดินทางศึกษา นอกห้องเรียน	....	
อื่น ๆ.....	....	

ตอนที่ 2 บริการความปลอดภัยนอกห้องเรียน

รายการ	บันทึกการสังเกต	หมายเหตุ
ดูแลการทำกิจกรรม นอกห้องเรียนตอนเช้า	....	
การดูแลเมื่อเด็กเล่น กิจกรรมกลางแจ้ง	....	
การดูแลเมื่อเด็กเข้าห้อง น้ำห้องส้วม	....	
การดูแลเมื่อเด็กเล่น เครื่องเล่นสนาม	....	
อื่นๆ.....	....	

ตอนที่ 3 บริการความปลอดภัยภายในห้องเรียน

รายการ	บันทึกการสังเกต	หมายเหตุ
การทำกิจกรรม ในกลุ่มใหญ่	....	
การทำกิจกรรมใน กลุ่มย่อย	....	
การทำกิจกรรมเดี่ยว	....	
การใช้วัสดุอุปกรณ์ และของเล่นในห้อง เรียน	....	
การดูแลการเข้า-ออก ห้องเรียนของนักเรียน และผู้อื่น	....	
อื่นๆ.....	....	

ตอนที่ 4 บริการสุขภาพ

รายการ	บันทึกการสังเกต	หมายเหตุ
การตรวจสุขภาพเด็กใน ตอนเช้า	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
การดูแลสุขอนามัยเมื่อ เด็กเข้าและออกจาก ห้องน้ำห้องส้วม	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
การดูแลสุขอนามัยเมื่อ รับประทานอาหาร	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
อื่นๆ.....	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวชัชด์ แก้วมณี เกิดเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน พ.ศ. 2518 ที่อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช เมื่อปี พ.ศ. 2541 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2543 ปัจจุบันรับราชการตำแหน่งอาจารย์ 1 ที่โรงเรียนชุมชนบ้านโคกค้าย ตำบลควนรู อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย